Con dolore capitis
℞ pill. arotic. ʒ I S
pill. et cochi ʒ S. misce
et aggent. pill. cum dya
castoris .... ℈ II

Con dolore oculorum ex flegmate ℞ sirupi de sticados ʒ II
oximellis squilletici mell. ros. ana ʒ I. aquarum feniculi salvie
bethonice petrosilini ana ʒ II misce
℞ pill. cochi ʒ S pill. luc. de iera ana ℈ ʒ I misce et
forment. pill. cum dyacastorei numero novem

Con dolore capitis potio ℞ radicum acori ʒ I. radicum feniculi
apii petrosilini calamenti ana ʒ S. se. feniculi petrosilini cum. carui
ana ʒ II. florum sticados citri et arabici ana ʒ II. salvie
bethonice origani calamenti basiliconis ana m. I. coquitur
sufficienti decoctioni et in lb II colature dissolvatur ʒ II sirupi
de sticados. ʒ II oximellis squilletici. ℈ ʒ I mellis ros. et
sufficienter clarificetur. potando quater ℞ dyafinicomis ʒ II
dyacassie ʒ S agarici ʒ S aquarum ysopi. absinthii ana
ʒ I misce

Morbus fit acutus
- ex materia — ut causon
- ex sintoate — ut colera
- ex tempore — ut ... acute
- ex membro — frenesis

℞ diapendion ʒ I cum aggitatur ... (?)

Iste liber est magistri Stanislai Tworkonis de Schadek Sacre theologie professoris Canonici sancti floriani in Clepars legatus testamentaliter Collegio maiori artistarum in Cracovia Anno domini Millesimo ... (?)

824

Varia Medicinalia
Aphorismi
Tegni
de Mirorantium accidentibus

N. Inv. 824.

... grana scrupulus scrupulos tres dragma. sed &
uncia dat dragmas. duodena sed uncia libram
Si solidum quis tres dragmas dimidiabis
... solido differt in nomine solo

Yera
logodion ruffus G. constantinus et abbas

.i. aspitina

[diuretica] Sunt diuretica fu bruscus sparagus calamentum
Spica que feniculus betonica cassia daucus
Squinantum carum saxifraga siselcos que
petrosilinum leuisticus ypiron git

[Lapidem frangunt] Hec lapidem frangunt scolopendria grana que s...
abrotanum nitrum saxifraga squilla lupinum
hyrcinus sanguis sparagus puluis que cicade

[prouocatiua] Iusiateris ciperus petrolesinus uterque
utraque spica thimus pionia mirra sauina
acorus agaricus calamus quoque ruta nigella
origanum fu marrubium centaurea costus
Castoreum daucus squinantum menstrua ducunt

[stringunt menstrua] Castanee glandes corallus menstrua stringunt
thus mastix mirtus atanasia spodia galla
Sumac plantago balaustia mumia bolus

[Repercussiua] Ista repercutiunt rosa lilia iusquiamus que
barba iouis solatrum cicorea que galla papauer

[Maturatiua] Maturat fenugrecum liniquoque semen
lilia finentum sticados altea butirum

[Corrosiua] Sunt que corrodunt os ustum uitreolum que
lemnas antimonium thucia cerusa sapo que

[Rumpentia] Rumpunt cantarides albestum flammula piper
os sepie pirethrum que sinapis et allia trita

[Mundificatiua] Mundificant que fabe fex fumus orobusque
ceptrita thus yreos aspaltum menta cerusa

[Consolidatiua] Consolidant aloe thus bolus mumia mirra
lignorum cortices gipsus balaustia galla

[Nota] Susceptum semen sex primis crede diebus
Est quasi lac. reliquis que nouem fit sanguis. at inde
Consolidat duodena diebus. bis bina deinceps
Effigiat. tempus que sequens decurrit ad ortum

[...] corrispondent virtutes partium et [...] ad [...]
[...]manet in virtute sua ut composito [...] cum fermento.

Compositio est que utrumque [...] dicitur [...] Non est [...] ut sapores dulcis amarus acutus sunt [...] in substantia calida. Stipticus acetosus et ponticus [...] in substantia frigida.

[ca]lor: fortis — acutus; medius — unctuosus; debilis — acetosus; ut piper, nuces sepum sanguis, acetum.

fortis — salsus; medius — insipidus; debilis — stipticus; ut sal, urina, fructus qui primo maturescunt.

fortis — amarus; medius — dulcis; debilis — ponticus; ut fel, mel, fructus qui crescunt.

Epilensia, melancolia, mania — fantasia, ratione, memoria.

Res non naturales: aer, cibus, potus, quies, [...], sompnus et ira.

[...]gent salsus ut amarus acutus
[...] sic stiptica pontica quasi
[...] insipidus dulcis [...]
[...] dulcis in grosso sunt et amarus
[ac]etosus subtili sunt et acutus
[...] insipidus cum salsa sunt mediocres

[...] subtiliat, [...]ficat, [...]solvit, [ap]erit, [at]trahit, [in]durit, calefacit, desiccat.

Salsum: aggregat, opilat, exiccat, lenit, calefacit.

Amarum: aperit, mundificat, abstergit, subtiliat, incidit, calefacit, desiccat.

Insipidus: ingrossat, aggregat, consolidat, mordificat, stupefacit, infrigidat, humectat.

Dulce: mollificat, maturat, lenit, rarefacit, calefacit, humectat.

[...] aperit, mollificat, lubrificat, calefacit, humectat.

[Acet]osum: incidit, separat, subtiliat, aperit, mundificat, infrigidat, desiccat.

Stipticum: aggregat, consolidat, stiptificat, impellit, ingrossat, infrigidat, desiccat.

Parvus cruciatus in venis [...] regit; [...] colera [...] cruciatus [...]; pessimus humor in [...] [...] fel [...] extra.

Gaudet epar spodio, mace cor, cerebrum [...] mu[...]; pulmo liquiritia, splen capare, stomacus galanga; castoreum cerebrum purgat, scolopendria splen[...]

Febrium:
- Simplex
  - que cum materia
    - que ex putrefactione — ex materia calida ut sinocha et terciana; ex materia frigida ut quotidiana et quartana
    - que sine putrefactione ut sinochus
  - que sine materia ut effimera que solum generatur ex superealefactione spirituum
- Composita
  - que tota materia est intra venas que extra et hoc duplex — que membra interiora calefiunt et exteriora frigescunt et vocatur epiala; que interiora frigescunt et exteriora calefiunt et vocatur lipparia
  - que pars est materia intra venas et pars extra et hoc triplex — que ex colera extra venas et flegmate intra et vocatur parvus emitriteus; que ex flegmate extra et colera intra et vocatur medius emitriteus; que ex multa intra venas et colera extra secundum quosdam, aut extra secundum quosdam, et vocatur maior emitriteus.

Pleuresis est [...] cum spiratio [...] et febre continua tussi laterum [...] dolore.

Si fluit ad fauces brancus, ad nares esto coriza; si fluit ad pectus dicatur reuma catarrus.

Sinocha cum colica frenesis squinancia et antrax [...]matias crudas [...] solent.

Farmaciam, dietam, cyrurgiam: generaliter medicina [...]

Farmacia large [...] omnis medicina [...] composita. Sed stricte medicina [...] farmacia sumitur pro medicina laxativa.

Dysuria, arida urine [...] et difficultas mingendi.

[...] partes consimiles sunt octo: nervus, adeps, os, [ar]terie, vene, cartilago, caro, cutis.
[O]fficiales autem que sunt membra de compositis:
[c]or, epar et cerebrum, testes, splen, pulmo, manus, pes,
[...] oculi, nares, os, aures, pectora, collum,
[d]orsum, vesica sunt officialia membra.

dra. est int medicina et cibum. Nam medicina qualitate mutat et calefacit. Cibus vero cum tota sua substantia mutat et augmentat

Medicina dividitur in duas partes. scilicet in theoricam et practicam. Quarum theorica dividitur in tria. scilicet in contemplationem rerum naturalium et non naturalium et quae sunt contra naturam. Ex quibus sanitatis et egritudinis et neutralitatis suarum causarum et significationum scientia procedit. Tum ipse res naturales ex suo cursum perdunt. scilicet cum extra cursum naturales quatuor humores excreverint ex qua occasione et significatione egritudo habetur.

Res vero naturales sunt vii. scilicet elementa commixtiones (complexiones) compositiones (humores) membra virtutes operationes (actiones) et spiritus. Et alii his alia quatuor. scilicet etates colores figuras distantiam inter masculum et feminam adiunxerunt. De elementis.

Elementa sunt iiii. ignis aqua aer et terra. Ignis calidus et siccus est. aqua frigida et humida. aer calidus et humidus. terra frigida et sicca. De commixtionibus.

Commixtiones viiii. sunt octo inequales una equalis. De inequalibus vero quatuor sunt simplices. scilicet calidum. frigidum. humidum et siccum. iiii. ex his composite. calidum et siccum calidum et humidum frigidum et siccum frigidum et humidum. Equalis vero una quando cum moderatione equalitas in columne ducitur corpus.

Compositiones iiii. sunt. scilicet sanguis. flegma. colera. rubea. colera. nigra. Sanguis calidus et humidus est. Flegma frigidum et humidum. Colera rubea calida et sicca. Colera nigra frigida et sicca.

Flegmatis autem v. sunt

complexiones } sunt tota substantiis et insubstantialibus
actiones
humores
membra } sunt per substantiis
virtutes
spiritus

mochi. Est flegma sal
sum calidius et siccius
cetis. infectū colico
humore
co. Est dulce ptinēs
ad caliditatem et hu
mectatōnem infectum
sanguine. Est et acre
ptinens ad frigidita
tem et siccitatem infec
tum colico. Est aūt
uitreum quod nascitur ex
nimia frigiditate et co
agulatōne sicut in se
nib; naturali calore
destitutis. Et ē frigidū
et humidum. istud uo
ñ h̄t saporē nominatū
s; tamen retinet frigidi
tatem et humectatōnem

Colera. r. v. mōis con
stat. ē colera. r. clara
naturalit et sbaliter ai
ūs origo ē ab epate.
Citrina quoq; ē cuius
exordium ē a commixtō
ne aquosi flegmatis et co
lere. r. ideoq; h̄ minus ē
calida. Et est colera simil'
uitellus ouorum que
nascitur ex cōmixtione
flatis coagulati et cole
. r. clare que minus est
calida. Quanto mō est
colera uiridis q̄m ad m̄ prasi
sium. cui9 origo est ma
gis a stomacho q; ab epate.
Est colera uiridis q̄ ad
modum eris erugo (rubigo) et ce
tera (ypirt) in modum ueneni.
nascitur enim ex nimia
(ustio) ustione, que pūum h̄t co
lorem, postmodumq; maturatur.

Colera. n. duob; mōis
constat. uno mō ē natu
ralis in modum fecis sā
guinis et eiusdem ptīubā
tionis et cognoscitur esse
a coleribus nigris cum in
ferius ul' supius ex ma
nant. iuste modus uera
citer ē frigidus et siccus.
Est alius modus extra
naturalem cām et origo
ē est de adustione coli

ex commixtionis. albit
ueracat appellatur ni
ger. et est calidior et leui
or a superiori modo. huius — id est colera nigra
uis est impetuum equali
tatem prenecabilem
periculosam. Membra

Membrorum modi sunt
quatuor. Eorum enim quedam
sunt principalia quasi
fundamenta uel materia hec sunt
quatuor. scilicet cerebrum
cor. epar. et testiculi. Et
sunt alia quedam que a pre
dictis principalibus de
fluunt. ut sunt nerui
qui cerebro ministrant.
arterie que cordi. ue
ne que fluunt ex epati.
et uasa que testiculis sper
ma ministrant. Sunt
autem de membris alia pro
priam uirtutem habentia.
unde eadem membra regun
tur et eorum
qualitas constat ut sunt
ossa et cartilagines ossium.

et membranule que
sunt inter corium et carnes.
et musculi. pinguedo et ce
tera. Alia sunt que ex pro
pria uirtute reguntur. tamen
— habent
principum uigorem a princi
palibus fundamentis. ut est
stomachus renes. intestina.
omnesque lacerti. Hec
enim sua propria uirtute
appetunt cibum et immu
tant. et operantur suos
actus secundum naturam. habent
et alias uirtutes decur
rentes a principalibus
fundamentis. de quibus
principalibus constat
sensus, cum uoluntario — et uita
motu. Virtutes

Virtutis itaque trina fit
partitio. est uirtus na
turalis. est spiritualis. est
animalis. Virtus si
quidem naturalis una
est que ministrat altera
cui ministratur. Est
naturalis uirtus enim

ministratur. modo generat modo nutrit et modo pascit. Virtus autem que ministrat appetit retinet digerit et expellit. que deseruiunt

uirtuti

pascenti. quemadmodum pascens uirtus nutribili generanti uirtuti deseruiunt alie due. una que imutat cibum altera que informat; que a se differunt.

due

Nam prior uirtus immutat et ministrat uirtuti generanti sine informatione aliqua. Secunda uero immutat et ministrat uirtuti generanti cum informatione. Et operationes informatiue uirtutis sunt .v. assimilatiua. concaua. perforabilis. aspera et lenis.

De uirtute spirituali due procedunt. Unum operatiuum et ab hac operati

aliud

Operatiua uero uirtus est que cor dilatat et arterias. et iterum constringit ab operata. hec nascuntur ira. indignatio. uictoria. dominatio. astutia. sollicitudo.

Zodiaca uirtus tria complectitur. est una uirtus animalis que ordinat et discernit et componit. Secunda mouetur uoluntario motu. Tertia sensibilis uocatur. Et de ordinatiua et compositiua uirtute hec procedunt. fantasia in fronte cogitatio uel ratio in cerebro memoria in occipitio. Virtus uero uoluntate mobilis. lacertos quibus cetera membra mouentur mouet cum uoluntario motu. Virtus itaque sensibilis constat in uisu. auditu. gustu. odoratu. et tactu. oportet

singlarit

Operationes duob' modis sunt. Sunt operationes quarum unaquaeque quod suum est efficiat. ut est a bi appetitus per caliditatem et siccitatem. digestio per caliditatem et humiditatem. retentio per frigidum et siccitatem. Expulsio per frigiditatem et humiditatem. Est et composite que a duobus componuntur. ut desiderium et expulsio nam desiderium duplici uirtute componitur. quarum una est que appetit. altera que sitit. sicut in ciborum ciatonem sitit. Et expulsio duplici uirtute et amplius componitur: una est que expellit. alia que appetit. tercia que sentit

Spiritus

Spiritus ei tres sunt. primus naturalis sumit principium ab epate. secundus uitalis a corde. tertius uero animalis a cerebro. Horum primus inuenias que non habet pulsum totum per corpus diffundit. Secundus in arteriis. Tertius uero in neruos dirigitur. quod in .vij. parte ui nalium fit. i. spiritu cognoscitur. Etates

Quatuor sunt etates. adolescentia. iuuentus. senectus. senium. Adolescentia complexionis calide et humide in qua crescit et augetur corpus usque ad xxv uel ad xxx peruenerit annum. Hanc iuuentus sequitur que calida est et sicca perfecta sine diminutione uirium corpus conseruans. xxxv. anno uel xl. anno finitur. Huic succedit senectus frigida et sicca in qua quidem minui et decrescere incipit corpus. tamen uirtus non deficit lv. uel lx. anno persistens. Huic succedit senium collectione flati humoris frigidi et humidi in quo uirtutis apparet defectus.

q̄d suos annos continuo
uite metitur. Colores
Color cutis duobus
modis fit. aut humores in
teriora submittantur.
aut exteriora deducuntur
Habitudinibus autem accidit
duobus modis. ex ha
bundantia uel ab equali
tate humorum. Ille est
ab equalitate qui ex bene
compositus albedine et ru
bore. Ab inequalitate
procedunt. niger. citrinus
rubeus. glaucus. et
albus color. Color
namque rubeus et niger et
citrinus. significant calorem
dominantem corporis. Citrinus
uero solus significat colera
rubea. Niger uero solus si
gnificat coleram nigram. Rubeus
solus habundantiam sa
guinis. Albus namque
et glaucus habundantiam
frigiditatem. Sed glaucus
ex melancolia. albus ex
flate sui causa hec quod significat
Habertioribus nempe
colores eueniunt sicut albus
ex frigore scotis. ex calo
re ethiopibus. et aliis mul
tis accidentibus. Sunt et
alii specialem colores qui
ex timore aut ex tristi
tia. aut ex ira. aut ani
mi motibus.
Capillorum colores
sunt. iiii. niger. rubeus
glaucus et canities.
Niger ex habundantia humoris
colerici incensi uel adu
stione multa sanguis
Rubeus autem in medieta
te caloris sunt adbusti.
unde semper fiunt capil
li. r. Glaucus ex habun
dantia melancolico.
Canities uero ex nimia
defectione naturalis
caloris. et ex effectione
putridi flatis. hic plurimum
fit in senibus.
Oculorum tunice sunt

vii. humores. vii. Prima
tunica dicitur retina.
secunda secundina. tertia scli
ros. quarta tela arane
a. quinta uuea. vi.
cornea. vii. coniunctiua.
Primus humor uitre
us. secundus cristallin
tius albugineus.

Oculorum colores sunt
.iiii. nig. subalbidus
uarius. glaucus. Ni
gredo fit ex defectu uisi
bilis spiritus uel ex pertur
one ipsius. aut ex pximi
ta cristallini humoris
uel quia plurimum resedit in
tius ipse cristallinus humor.
aut ex humore habundantia
qui est similis albugi
oni. aut ex perturbatione
ipsius. uel ex habundantia
humoris uuei. Sub
albedo fit ex. vii. rebus
superioribus contrariis. i. ex ha
bundantia uisibilis spiritus.
uel claritate ipsius. aut

ex habundantia cristallini
humoris. uel quia plurimum
resedit extius cristallinus
humor. aut minoritate
albuginei humoris aut
ex claritate ipsius uel de
fectione qualitatis uuei
humoris. Uarius et
glaucus color fit. sicut
conueniunt que accidunt
nigredini et subalbedini.
Uarius uero color fit
uisibilem spiritum magis
habundare et clarescere
[illegible] uisua uarietate.
Glaucus uero color
spiritum uisibilem minus ha
bundare et minus subnig
scere uisua glaucedine.

Modi qualitatis corporis figure
sunt. v. crassitudo ni
mia et extenuata macies
strictis inequalitas et equalitas.
Crassitudinis due sunt species s. habundantia carnis et pinguedo.

÷ Habundantia carnis
fit ex habundantia calo
ris et humectationis. Di
minutio pinguedinis

pinguedo fit ex frigiditate
et superhabundante hume
ctatione

Extenuatio macies fit
ex caliditate et siccitate
intensa ut in coliac

b Non naturalia sex vel sunt aer.
cibus et potus. inanitio
et repletio. cibus et
potus. somnus et vi
gilia. accidentia anime

fit ex caliditate et siccitate
intensa
Gracilitas ex frig. et siccitate
Esqualiditas ex frig. et hu
mectatione intensa. E
qualitas itaque est ex equa
litate humorum corporis et
forme

Distantia inter masculum
et feminam differt quia hic ca
lidior et siccior est. illa autem
est frigidior et humidior.

Aeris mutatio fit .v.
modis. ex anni temporibus. ex or
tu stellarum et occasu. ve
tis. et terris. et cavitate et fumosi
tate. Anni tempora sunt .iiii.
Ver equale. estas cali
et sicca. autumpnus cali frig
et sicc. yemps frigida et humida
Ex stellis immutatur aer
sic. nam cum appropinquant
sol stellis. vel ipse illis ca
lidior fit aer. et quia e
his a se sequitur frigidius ae
ris augetur.

Venti sunt .iiii. subso
lanus. favonius. septen
trion. auster. quorum
septentrio
unus habet virtutem frigidam
et siccam. alter auster calidam et
humidam. Ceteri vero duo
equalis virtutis sunt
quorum unus .i. subsolanus
caliditas et sic. alter vero
.i. favonio. frigiditas et hu
miditas attribuitur.

Terrarum modi sunt
.iiii. altitudo. profunditas.
vicinitas motium et
maris. equalitas loco
rum seu terrarum quibus
terre a se differunt. Al
titudine quia profundiori. quia
altitudo frigiditates. profun
ditas huic contrarium red
dit. Propinquitate vero
motium. quia si fuerint
ipsi aptem meridiana. et
terra erit frigida. nam motes
meridiani caliditati ob
stant ventis. Septen
trionales venti frigidus ca
lorem expetunt flatibus
Si vero septentrionales motes
habuerit superiori terre contrarium

eēt. Immaīs uicinitate
q̄m mōdies calā τ hūs
septō stām τ sitta ttām
pbet. preta tienā suu it
se differunt. nam sisu
erit tia petrosa ftia eēt a
sic. quō pinguis a eēt
sa calā a humida. lu
tea aūt ftā a hūa eēt.
Immutat̄ quoq3 aer
fumositate tir. uiceliq3
paludum siū alie put̄
dinis. aīn fiunt morbi
a pestes in hominibus.
Exerciciumi īmutat cor̄
quia qñ equale ē calorē
pāat equalem. Cū uō am
pli fit mag̃ calfacit. si
pēa infrīat a desiccat. Soc
ciositate cor̄ immutat̄ qr̄
si est inequal̄ fr̄a t'cz
et humiditatem habet
inequalem. si uō eq̄l-
equale

Balnea aūt s̄ dlcis aq̄
ñ dulcis. Ex dulcis aq̄
balneū remollit. calīm
calefacit. frīm ifrīat. Cū uō
dulcis uō aq̄ balneum
desiccat cor̄. q̄ si ex aq̄ sal
sa amara siū sulfurea
fuit calefaciat et de
siccat corp9. Si ex alu
minosa aut gipsea
fuit. infrīat et desic
cat.

Modi cibo
rum duo sū. Est
n̄ cib9 qui bonū et ē
qui malū gignit huō
rē. Cibus aūt est
qui bonū gn̄at huorē
et q̄ bonū sanguinem
creat et cōplez inter
mixtione et ope ut
ē panis modo9 r̄cens et
fmntato et cāo agni
et edulina. Chalo9 at
cōtrio opat' ut est pa
nis opinus n̄ recens
et arietina et vaccina
et hircina uetusta
caro. Cū cibi boni malū
a bonū
q3 humorem ēcitū duo
sūt mōi. gnus a leuis.
Grauis u ē porcina ca
s. uetusta
ro a bouina. Leuis ut ē
p
pullorum. piscium cāō
medicum mag̃ mobi
lium mui piguiū a sca
mosorum. Eē a oleum
gnis. q̄ maluum gnūt
humorem cole. r. u ē na
sturtium. sinapis a alli

uin[e]. ¶ Sunt que faciunt me-
lancoliam. ut est lens.
caul[is]. et caro caprina uet[us]
et bouina. ¶ Est que causat fle[gma]
ut est caro porcel
lorum et agnorum et
atriplex et pasti
nata. ¶ Speci-
ficus cibus generat fle[gma] et co-
leram. n. cibus uero leuis co-
leram r. utrumque malum est.

Modi potationum sunt. iiii. ¶ Est
potus qui nichil est aliud
quam potus. ut aqua. ¶ Est potus qui est
cibus et potus ut est uinum. ¶ Est
alius potus duobus supi-
oribus preueniens. ut est potio que
datur contra aliquem morbum in-
tium. ut est mellicratum uel
conditum uel mulsa. ¶ Cibus uero hic
utilitatis est quia reparat inte-
gritatem corporis recto ordine.
¶ Potus hanc utilitatem prestat corpori
quia reportat cibum per cor[pus].
¶ Sed illius potus utilita[s]
quam diximus potionum preueniens
corporis naturam ad se conuertit.

Sompnus corporis immutat
naturam. primum quia infrigidat
exterius et calefacit inte-
rius plus fuit infrigidat et
humectat. ¶ Vigilie in-
mutant quia corpus que ex-
trinsecus calefaciunt.
intrinsecus infrigidant et de-
siccant.

¶ Coitus hic prestat corpori. desiccat corpus. minuit natura-
lem uirtutem. ideo quia in-
frigidat. ¶ Motiones uero ex
multa percussione cor-
pus calefaciunt.

Sunt quedam ac-
cidentia anime que
faciunt infra corpus.
sicut ea que commouent
calorem ab interiori parte
ad superficiem cutis aut
impetuose ut ira. aut le-
niter cum suauitate ut deli-
tie. ¶ Sunt et que ad se cali-
ditatem conuertunt. et celant
aut impetuose ut terror
ut timor aut leniter ut
angustia. ¶ Sunt que commouent
naturalem uirtutem
intus et foris ut tristitia.

De febribus contra naturam

Febris est calor innaturalis

cursum nature superfluitate di
ens. procedens a corde in
arterias suoque lesione ef
fectu uel aliter. Febris
est calor preter naturam accen
sus in corde expandens
se in arterias per totum cor
pus sensibilitate ledens cor
pus. Cuius sunt tria genera unum
in aere quod dicitur effimera. Aliud in
humoribus qui putrefiunt
quod putrida nuncupatur. Tertium
solida lesione membra ut est
ethica. Quarum effimera
ab accidenti occasione na
scitur. Putrida uero a putredine
rebus. Cuius simplices et
quasi singulares sunt iiii. or Pri
mus qui fit ex putredine
sanguinis obuiis utrasque
partes interiores et exteriores
ut est sinochus. Secundus fit
ex putredine colere rubee ut est
tertius. Tertius fit ex putre
dine fleumatis ut est cotidianus.
Quartus fit ex putredine
melancolie qui in intermissis

duobus diebus affligit infir
mum. Dicitur quartanus.
Item modi preterita febrium ex pu
tredine accidentium iii. sunt.
ut epaumastica
Est febris que cotidie
ut augmastica
minuitur. Est que cotidie auge
tur donec recedat. Est que in
ut omothena
eodem statu permanet donec
itium recedat. Continua
febris de putredine uenarum
fit. Declinans quoque febris
febris est extra uenas in aliquibus
communibus partibus. Compulsatio
fit in febribus ex infusione
et superfluitate putredinis
in sensibilibus membris mor
dens. Unde hec
compulsatio fit in febribus
i. interpolatam et quotic
quibus fit anesum quod extra uenas.
a Apostematum iiii. or Sunt
sunt simplices modi. Aliud enim
fit ex sanguine et dicitur fleg
mones. Aliud ex colera rubea
et dicitur erisipille. Aliud ex fleumate
te quod est coagulatum et dicitur
i. tumor
e... Aliud ex colera nigra
et dicitur cancer. Flegmon

ex sanguine sig. sunt h. ru
bor duritia pulsus dur.
calor et mor. Ex colera
.r. flegmonis sig. sunt h.
calor. rubor mixtus ci
trino colori. magnitudo
doloris et velox augm[en]
tatio. Ex flate flegmo
nis signa sunt h. albe
do mollicies. et si digitum
expresseris quasi signum fo
raminis fit et est sine dolore
Ex colera .n. flegmonis si
gna sunt h. urgens du
ricia est inglicabilis sensu.
In humano corpore umaq[ue]
res natural sicut nomen te
nuerit facit sanitatem. Si di
miserit autem facit egritudinem a
neutrum. Genera autem egritu
dinum sunt tria. consimile offi
tiale. universale. Est eg
ritudo consimilis similibus membris
contingens que similia sortiuntur
vocabula. sicut eadem
passione ut caput dolens.
Ciale est egritudo que accidit offi
tialibus membris. sicut sunt
pedes manus. lingua den
tes. que sumunt sua nomina ex mem
bris quibus accidit ut podag[ra]
cyragra. Est denique egritu
do universalis que sociatur superioribus
duabus. ut est membrorum seiunc
tio. de morbo consilui partium

Egritudinum genera que similium par
tium habent similitudinem. oc
to sunt modi. iiii. sunt simpli
ces. i. calida. frigida. humida. sicca
Sunt ex his mixte secundum coniunctis. iiii.
sunt composite. frigida humida. frigida sic
ca. calida humida. calida sicca.
Harum octo per singulas sunt
duo modi. aut ex qualitate
simplici aut ex humoris sal
tius commixtione. Ex simplici
ubi qualitate contingit infirmi
tas que solidis membris accidit
que grece dicitur ethica. Egritudo ca
lida que ex humore accidit est
febris ex putredine facta.
ut supius dictum est. Egritudo frigida
que sine humore contingit est al
gor ex nimia frigiditate aeris

siue nimis ¶ q(ui) cu(m) alio
humore fit. e(st) p(ar)alisis q(ue) i(n)
toto corpore fit. a(ut) i(n) p(ar)te.
¶ Chodus uimenti mor(bus) q(ui)
fit se i(n)undiq(ue) alti(us) hu-
moris humectate. (ut) e(st) in
guid(em) iuuis aciuacu(m) at
q(ue) feci dissimu(m) cu(m) tabidi
tate. que q(ue)domod(um) i(n)flatici
io ydropicoru(m) squalore
uacuo cor(poris). ¶ morb(us) (ut)
h(umi)dus e(st) a(ut) su(m) sicus
humorem (ut) ydropisis.
¶ morb(us) siccus e(st) sui h(umi)d(itat)e (ut)
spasmus qui fit ex inanit(ion)e
¶ morb(us) siccus cum h(umi)d(itat)e
e(st) (ut) cancer siccus adurus.

d(e) morb(is) offici alium m(em)brorum

Morbi i(n) officialib(us) m(em)b(ri)s
u(el) q(ua)s. ipsi sunt q(ui) accidunt
in plasmate i(d est) for(m)a
creature. et in co(m)p(osi)t(i)o(n)e
m(em)brorum et i(n) na(tur)al(i) n(u)m(er)o
sup(er)fluitate et m(em)bro(rum)
positio(n)e ¶ morbi officia
lium in forma h(omin)is. v. mo
dis fiunt ¶ m(em)bri i(n)conueni(en)tia
ut si ea(m) cap(it)is lo(n)gitud(in)e (et)
co(n)cauitatib(us) (ut) si manu(u)m pe
dum q(ue) co(n)cauitas e(st) i(n)ue(r)re
pl(i)catur (et) i(n)p(ro)p(ri)as. (ut) e(st) co(n)
strictura au(t) lo(n)gitas. ¶ in
asp(er)itate (ut) e(st) g(ra)titu(d)is l(ingu)e pul
mo(n)is (et) canaliu(m) asp(er)itas.
¶ i(n) le(n)itate uelut matris.

Mor(bi) i(n) q(ua)ntitate ¶ le(n)itas
m(em)brorum fiunt (et) au(t) ex h(ab)u(n)
bundantia (ut) (cum) crescant i(n)
plus q(ua)m decet sic(ut) (fi)n ui
demus in magno capite.
lingua grossa (et) au(t) ex utra(que)
p(ar)uitate (et) i(n)decenti (ut) i(n) p(ar)
uum cap(ut). st(omachus) (et) (con)t(ra)r(iu)m (et) c(etera).

Morbi i(n) n(umer)o m(em)brorum a(ut)
fiunt ex augm(en)to au(t) dimi
nutio(n)e ¶ ex augm(en)tu(m) quid(em)
au(t) ex cursu n(atur)e (ut) superflu
us digitus (et) au(t) ex (con)su(e)tu(dine) (ut)
lubrica ascu(n)des accido(n)di
nes. ue(l) u(er)ruce. ¶ ex diminu
tio(n)e u(er)o au(t) n(atur)ali (ut) e(st) o(mn)ium
absciasio digitorum
aut particulariter
(ut) e(st) uni. ¶ In positione m(em)b(ro)r(um)
duo su(n)t morbi. a(ut) p(ro)p(ter)
m(em)b(r)is motoz d(e) loco
suo. a(ut) ex dispo(siti)o(n)e ui
cini m(em)b(r)is (ut) s(un)t digiti
et labia que con

glutinant ut adherent q
n sepent. i q sequunt an
glutinat. Cons sequtio
adherentis mbri n(on) ulit fit i
immbris osilib; i offiti
alibus. Consimilib; at
mbris n osilib; a cutim
ius ucis. Lactis. cute
sio ossi acciderit fracta di.
Ex sicum cerre cenuit q plaga
ga dr. Si at ex vcti
no plaga sed putrida
uocat. Qui si uenis n
ius arti sic accidit. alio
quoq; a alio noie nuncu
patur. Sia aut euenit me
dijs lactis concussio siue
contio nuncupat. Si uo icu
te crosiato dr. q siue extituit
putrida plaga dr. In os
sitialib; uo mbris fit p
petua sequtio n e absitio
manus ut pdictis
Homis qualitates .iij. s
Sanitas egritudo. aut neutr
Sanitas e temperantum pti
tiens res nales sz esum
nre. Egritudo e itequntia ex
cessum nate. unde fit le
sionis effectus. neutr
quod e q n sanum n i
firmu e. Sz neutralis
qualitas tb; mois con
stat. n i uno corp. q sanu
tas infirmitas idiuisis
mbris n i corp. eca l clau
di sui i corp. scis. e n unu
mbri ut rmai q n male
fiat aputatur si. corp hois
alius hois sanu fu
erit alius vero
infirmu n eoru q i estate
ifirmatur yeme sanatur
a q fuorum nec fuit yeme
ifirmatur: estate sanant
a q bu iam nam hunt.
i pueritia ifirmat. i iuue
tute at a senectute sanus
Qui uero sicca
habuerit naz. in
pueritia sani sut.
in iuuentute et senec
ctute infirmi erit
In tib; reb; iuenit sanitas
egritudo aut neutrum
Cau e in corp in quo tm
qlitatum unaq; reperit.
Aut in actione fit i eteru

las. et confirmant. Cum in signorum eis significantibus. Occasionis vero duo sunt genera. nam est unile et est aliud extra cursum nature. Occasiones vero utiles que faciunt sanitatem aut conservant. Sed occasiones contrarie pertinent ad sanitatem facientes vero pertinet ad infirmitatem. Occasiones que vel nimium precedunt. alie pertinet ad infirmitatem. alie ad neutrum. Sed egrotationes sicut infirmitates. ores easdem infirmantes conservantes. Ille vero que pertinent non ad infirmitatem non ad sanitatem custodiunt neutrum atque constituunt.

Omnium occasionum societatem brutium cum sanitate aut infirmitate. vi. modi sunt quorum unus est aer qui circumdat humanum corpus cibus et potus. motus et quies. sompnus et vigilie. inanitio et repletio. accidentia anime. Et que omnia si cum decenti moderatione fiunt in quantitate qualitate tempore. opere et ordine. custodiunt sanitatem ab accidentibus. que si aliter quam debent fiunt accidunt infirmitates et permanent.

Modi occasionum facientium infirmitatem. iii. sunt. Una alie vocatur primitive que extrinsecus accidit corpori. non est contra infirm. Et sunt alia que admovent intrinsecus in corpore ut repletio et inanitio. Et sunt alia que vocatur continentia que donec adsit adest infirmitas. huius absentibus infirmitas abest non putredo in febribus.

Egritudinum secundum aliam divisionem modi sunt duo aut communis aut proprie. Et que est accidit aut accidentaliter aut necessario fuit. Et accidentali vero ut robustio perussio

morsus et discerptio et cetere res nocive. et alia supius memorata que ut sup̄ dixi socia sunt sanitati et infirmitati.

Que vero ꝑprie sunt egritudines q' sunt in consimilibus membris et consuāt eg̃ rez q' in officialibus. q' in dione corū quantitas et consuāt siū intus siū extus

d' cau̅s morborū calidorum

Modi morborum ex caliditate procedentium sunt .v.

Primus aut ex motione spūs q' corpis. Ex motione spūs ut ē ira et supbia. Ex commotione corpis ut est labor et exercitium

Secundus n̄ concursus visibilius qualitatis cum effectu ut ꝑpitasis ad solem. Tertius vero ex caliditate cor' advenientem cum virtute. quod recipit caliditatē ex esu acuminū. ut cepe Quartus fit ex inclusione poror ut ex frigitate yemis. Quintus ex putredine ut in febr.

d' cau̅s morborū frigidorum

Occasiones frigidorum morborum. octo sunt. Prima occasio visibilius frigiditatis cum effectu. ut frigus nivis. Secunda ut frigus opii advenientis fortit' huāo cor'. Tertia ex habundantia cor' advenienti et que replenti extingüenti calorem n̄alem. Quarta ex pinitate ciborum. un̄ calor n̄alis minuit. extinguitur Quinta vero ex habundantia frigi humoris obturantis poros unde n̄alis calor minuitur. Sexta ex dissolutione et raptione cor's ad dissolvendum n̄alem calorem. Septima ex motione et refectio nimio unde fit dissolutio multa humoris et evacuatio et sudor unde attenuatur cor'. Octava vero fit ex requie et otiositate multa.

et evacuandum

d' cau̅s morborū siccorum

Siccorum morborum occasiones .iiii. s. Prima octo

aliene

occasio

aliene siccitatis, uisibi-
lis ac manifesta cum ef-
fectu. ut ueneni siccitas.
Secunda uero ex aduentu
sicce rei in corpore cum
fortitudine ut acetum
sal. sinape. Tertia puri-
tas cibi et potus. Quar-
ta commotio nimia et exer-
citium.

De causis morborum humidorum

Occasiones humidorum mor-
borum .iiii. sunt. Prima uero
occursus rei pertinentis hu-
morem cum effectu. sicut
balneum. Secunda uero in-
gressio rei afferentis humorem
cum uirtute in corpore sicut
recentes pisces. Tertia
uero ut nimietas cibi et
potus. Quarta autem uero re-
quies et ocium.

De modis morborum ex malitia compositionis

Modi morborum ex in-
strumentali malitia cum aliquo
humore decurrentium ad
infirma membra .iiii. Primus
est uirtus membri impel-
lentis et infirmitas mem-
bri substinentis. Secun-
dus multitudo humoris.
Tertius debilitas uir-
tutis nutrientis. Quarta
largitas uie pororum.
Malitia egritudinis ingredi-
tur et superuenit consimile
membrum .v. modis. Aut
contingit in initio natiuo-
ne in utero natiuitatis. Aut
cum stringitur fascia. Aut ex
malo nutrimento. Aut ex ali-
qua infirmitate adueniente
in superioribus temporibus ut peca.
Si itaque conceptionis initio
debilitatur aliquod consimile
membrum. fit ex habundan-
tia spermatis. et expulte
et indigentia conuenientis
qualitatis spermatis ut
si fuerit grossum et pingue
uel aquosum et tenue. Quod
nascitur infans debi-
litatur in eo aliquod membrum.
si egressus fuerit inequali
mala egressione .i. super
genua currens aut su-

pinus. Cum constring-
fascia inconvenienti con
strictione debilitatur du
plicatus. Quando autem mi
ttitur male et indecenter
la accipiendo vel surge
do debilitatur. Huius vero
temporibus vel prava infirmita
te accidente. egritudinis
malitia simul in membro se
venit ex cubilibus. sive
invasione et si passus
fuit ab aliquo accidenti
suum debilitatem seu vulnus
vel apostema.

Invigilat egritudo in osse
in brachium nature vii. mensis.
Aut enim ab obstetrice
si cultum habuit cum tem
infantem. vel si permisit
ambulare ante congruum
tempus. Aut ex medico si con
fracta et collisa ignoran
ter constituerit et constri
nxerit. Aut ex infirmo si ea con
movit a medico composita
ante quam solidentur et con

membra

firmata sint. Aut ex fractura.
ut si supra musculum viae
qui in femore est contorquatur
coxa. Aut ex contusione
ut si comprimatur nasus et ac
cidat simus. Aut ex humore
malo quia accidit lepsis.
sive ex putiditate humoris
accidente ptysicis

Constrictio pororum fit
tribus occasionibus. aut enim ex con
strictione attenuatorum
aut ex carnositate sive co
ar[c]tatione. Constrictio
vero fit. aut ex remissione
virtutis retinentis. aut ex
debilitate virtutis impel
lentis. aut ex habundantia
frigoris. aut ex habundantia
constrictione comprimentis ali
quam partem loci. aut ex
habundantia siccitatis
ut sepe evenit ex liga
tura constricta. Aut ex car
nositate vero constringitur
porus. ut si accidentaliter
apostema et fiat carnositas aut

attenuatoria

de constrictione pororum

et p'ra cāo cal losā

sipsius euenit aliquod uulnus. Ex coartatione cum accidit aliquid ipo ris. ut est humor siue la pis. siue coagulatus sanguis. aut latitās aliquid in eis ut sup flua caro et scabies.

Largitas quoque poro rum. iiij. modis fit. aut ex multa commotione ipel lentis uirtutis. aut ex debilitatione retinē tis. aut exhundantia caloris et humoris aut ex meicantis q̄ p̄ tōib adapientib eos

Lenitas accidit duob modis. uidelicet aut de itus aut deforis. Intus. ex humore uiscoso li q̄fc̄to. foris uero ex cera li quefacta cum ungēto.

de superfluitate membrorum

membrū

Superfluitas in uō acci dit duob modis. Quan sifuit sr fluitas nāalis. ex superfluo humore nā

s. ex n̄h et inali humore

Asperitas uero simili ii modis fit. s. d'intus et de foris. Intus namque ex superfluo et acuto humore. foris uero ex fumo et puluere

li et bono. et exhundantia informatiue uirtutis. Quod si fuit ex cursum nāalem eit ex humore innāali et inconueniēti. aut ex ha bundantia uirtutis infor matiue.

Diminutio in brorum in numero duob similr fit modis. aut intus aut extius. Intus per dimi nutionem huoris. Extius ex obustione igs a ex fridore summasione seu putredine. putredo aut accidit aut ex potōne mortificante et putrefa ciente aut ex constricti et retentione one illius humoris q resoluitur

membr

Magnitudo aut in brorum fit tribus modis. aut ex multitudine humoris aut ex habitatia uirtutis aut ex commixtioe utriusque

nāus

Paruitas uero fit trib mo dis aut ex debilitate uir-

tutis . aut ex minoratione
n[atura]lis humoris aut ex i[n]
firmitate extior[um]. n[on] e[st] ici
sio u[e]l obustio ig[ni]s seu
ex frigore nimis

de c[on]t[ri]s[sion]e m[em]b[ri]

Commotio m[em]b[ri] [a] suo loco
fit duob[us] mo[d]is aut ex [con]
motione uoluntaria a[ut]
ex humore uicino equi
tati dissolutiue m[em]bru[m]
alubricum faciente.

Membrum u[e]l os egrota[n]s
ap[pro]pria iunctura mutatur
simulit[er] duob[us] modis . aut ex iunctura i[n] q[ua]
n[on] conuenit separato . a[ut]
ex separatione i[n] qua n[on] con
uenit coniunct[i]o. Si ex co
iunctione h[abe]t fuit su[u]m se
paratione e[s]t ex humore
acuto . a[ut] ex accenti uul
nere a[ut] ex spasmo. Si u[er]o
fuit ex separatione u[bi] n[on] co
uenit coniunctio. e[s]t ex
grosso uiscoso humore
aut ex accenti uulne[re] a[ut]
ex spasimo.

Separatio iuncturarum
duab[us] occ[asi]onib[us] fit. a[ut] i[n]
trinsecus aut extrinsecus.
Intrinsecus u[er]o fit aut ex
humore accuto incidente
aut ex uentositate pingui
distendente aut dissipante. Ex
trinsecus u[er]o fit. aut ex
scissura aut fractione a[ut]
exercicio nimio. a[ut] incisi
one ut ensis. a[ut] q[uo]d disten
dit ut funis aut quod
contundit ut lapis.

Omnia signorum [que]dam sunt
alia [que] significant sani
tatem. alia egritudinem. alia
neutrum. quarum signo
rum unumquodq[ue] g[ener]e i[n] duo
p[ar]titur. sunt [enim] q[ue] significant i[n] m[em]bris [con]si[milibus] be
[m]embris officialib[us]. a[lia] s[un]t
q[ue] significant [m]embris co[n]
similibus.

Consilium p[ar]tium signo
rum duo sunt mo[d]i. alie
sunt subtiles alie acciden
tales. subtiles u[er]o ut e[st]
calor. frigiditas. siccitas. hu

inectatio. accidentales sunt q
dam significant preteritum ut
durum et molle. quedam p
uisum ut coloratum. quedam
p perfectionem virtuti ut sunt ope
nes plene et perfecte.

Significationes egritudinum
membrorum offitialium
due sunt scilicet subtiles.
et accidentales. subtiles significationes
que sunt .iiij. ars. modus.
numerus. et positio. accidentales
scilicet .iiij. sunt. bonum. ma
lum. perfectum et imperfectum.

Genera signorum facienti
um summa genera. et sunt. Quedam
enim significant. preteritum iem
quam abiit. a diuersis cogiti
ua uel agitiua. ut [illegible]
uidentes corpus humidum
agnoscimus quod sudor pre
cessit. Alia significant presen
tia que a quibus dicuntur demonstra
tiua. et cognoscuntur per
significationes. ue
lut cum inuenit
pulsus magnus et ce
tatus. intelligimus quod
significet calorem superan
tem. Sunt et alia que
significant ... futura

et accidit cognitio sicut
inferius uidemus labium subti
... tum. et cognoscimus uo
mitum accedere qui prius
accessit uocatur successio
significatiua. Et sunt significationes
accidentia distat quoniam est dicto
cum augmento inter ea. Quo
sunt namque ... causam di
uisionum scientie uolu
erimus. iuuamentum habent habitudines
et infirmo hec sunt accidenti
a medico autem significationes.

De accidentibus significatiuis

Accidentia significatiua genera sunt.
aliud enim est uirtus operatiua
mutata sicut in digestione est aliud
corporis qualitas mutata sicut icteritia
et exiens a corpore uniuersaliter
Virtus operatiua mutata
est triplex. aut ex toto corpore sicut i
digestione aut ex parte sicut oculorum
obscuritas uel tarda digestio
aut de qualitate in qualita
tem. ut decoloratio digestione in
fumosam uel acetosam sicut qui
muscam uel linguam nigram oculis
apparentia sunt.

d' corpis q̄litate mutata

Corpois qualitates mutate .iiij. mois cognoscitur. aut ei p'u sum sicut ictitia. morphea. nigredo lingue ⁊ similia. aut p odoratu ut anhelitus fetidus. ⁊ sudor ul' polipus ul' ictus ⁊ similia. aut p gustum. ū salsum ⁊ amarum ul' acidum. aū ptactum ū durum ul' molle. calidū frī̄m.

d' exeūtibus a corpor̄e

Exiens a corpore bipartita ē sigō. una cum sonitu. alta sine soitu. cum sonitu ut oris uetus. ⁊ intestiorum rugitus ul' panum uet'. cu' uō q̄ ē siū sonitu in nāli triplex ē. Ā aqūa titate ut lienteria. alia a qualitate ut urīa nigr̄. alia utroq; ut sanguis fluxus.

de sione m̄briū mutatorū

Membrorum mutatoī sigō bifariam diuidit' intrinsecus uidelicet ⁊ extrinsecus. intrinsecus aūt .vi. mois fit. alia ē a mutatione opatiue. ūtutis ī mbro. alia ab exeuntib; a cor̄. alia ex dolore ī mbro ptinenti. alia ex s'po loco. alia ex inaturali semocīe d' loco. q̄ ē ex patientis inditio. Extrinsecus uō. iiij. mois aū p uisum ū nigrum ul' album. aū ptactum ū durum ul' molle calin ⁊ frin. aū p utrumq; ū magnum ul' puum p'lus ul' minus.

de occōnib; egritudinū

Occōnes egrium .iii. sunt. mutatō nē. officialib; mbris inconueniens hitudo. unctē sepatio.

de triplici effectū medicine

Ops medicine ē triplicem effectum hēt. aū ē custodit sanitatem s'm similitudinem suam. aū faciat ex infirmitate sanita

d' custodia sanitatis

Item aut econtrario.
Regendorum sanorum
triplex modus e egro-
tãe puti. incipientes i
firmãi. defecti. ¶ Infirmãi
putos sup decorum sero
petenti moderatõne regi
mus. ¶ Incipientib; infi
mãi duplicem curam ad
hibemˀ. aũ ei chimi sup
habũdantiam subtrhimˀ
aũ ne defectionem repan
do precedorum .vi. que sc̃
necc̃ia exhibẽr sceipimˀ
¶ Defectorum alij infan
tes. alij senes. alij exi
firmitate qualentes.

d' dione me dicine spali

Omnis medicina aut
ulis aut ꝑticlaris. ¶ ulis
ẽ .vi. ꝑcedentium recta
ordinatio. ¶ ꝑticlis ꝑõni
fit aũt triplex. alia. ẽi
i cõsilib; mbris. alia in
offitialib;. alia in cõtinue
tatum sepatõne. ¶ Cassi
milatiua mbra muta
ta reducimˀ sue similitu
dini. in sua qualitate
stac̃ colligando cõpesca
mus. ¶ Concaua sup ꝑt
modum ampliata fue
rint ad suũ modum cõ
stringimˀ. a quiete i du
cimus. Simĩ ꝯuum. i
largis ãsilr. adducto ꝯtrio
cauẽ uñ uicium accẽt.
¶ Foramina stricta a suo
mõ ſi de viao uitute cõtentiue
uitutis cõtingit fomtis q
cataplasmate mollimus.
Qd si de expulsiue uitutis
defectione dyaforeticis q
cõfortatiuus. ¶ Si d' stiptica
ẽa mollitõne. si desicca
humectatẽ. si d' cõstrictã
solutõne. ¶ Ea uõ q diu
li fuũnt mutata pitõne
suo loco restituimˀ. Si de
asꝑitate asꝑa maturando sa
namus. Si de inuĩali iuẽ
tuti cataplasmatio iustiv
meicamẽ. aũ caugia
dis iugegimus. Si de q̃lr in
scentia ipĩ delemus. Si

sup flm tate

d' superhundantia nũi

de aspitate lenitate. Si
de lenitate aspitate.
Ez supfluitatem nũu
mero aut tollim' exp
te ut scrophulas aũ
ex toto ũ cancerum. Se
patõnem minuĩõ. Si ex
habundantia sanguinis
fuĩt in omĩ etate sana
mus. Si ex p̃mate ipu
ertia tm̃ sanam'. Cpui
tatem inbrorum moti
b; uniformis ad modũ;
augĩntum'. magĩtudĩẽ
uõ op̃ indo a quietem mi
nuimus. Cmutatẽz
de loco suo redũm' lo
co duob; mois. aũ ẽi
sepatum ungimus ã
ũitum separam'. Cne
cessaũa ad sepatorum iu
ctũrum. iiij. sunt. sepa
ta iungere. iuncta cust
odiẽ. ne rescindãt defen
dere. nãm loci custodĩẽ.

d' opone medicine

Omnis mẽa aut eorum
sex que aũ diximus.

temprata exhibito. aũ po
tõ. aut cyrrurgia.
Op mẽicine aut int'
aut foris. intus ũ ea
que ori. ut nãib;. ut' i
aurib;. siue ano int'
mittitur. foris ũ desu
as epithimata ỏ herb
cataplasmata emplastra
astra q̃ foris opantur.
Medicine intioris op
intria diuidit. aũ extũna
ta. aut op̃imit ũ cota
na. aũ mutat qualitatẽ
ut aqua fría in febrib;.
Ceius aũt effectus qua
drupl'. aut enim mi
nuit habundantiam.
ut farmatia. ã replet i
opiam. ũ cĩnẽ a sang'
nẽ. aũ constringit solu
tũ ũ stipticum ã mutat
qualitatẽ ũ aq̃ fría i febb.
Cyrrugia dupl' ẽ. i cĩne ũ
incidere siue coquẽ. i nos
soc ut sol idare iunctẽ
reddere.

solvit ut

scarne iosse

m nomine solo

aphorismus est sermo brevis integrum sensum proposite rei scribens

si ita fuit. et si universaliter perfecte vincitur ... [illegible] ... senex ... exploratis de natura morbi oportet investigare ... [illegible] ... utilitatem et rationem purgandorum cognoscere

Specierum cognitio v. modis fit. qualitate quantitate. tempore. ordine. bonum maliue discretione

1 Vita brevis. ars vero longa. tempus autem acutum. Experimentum vero fallax. iudicium autem difficile. Oportet autem non solum se ipsum prebere oportuna facientem. sed etiam egrotantes. et presentes. et ea que extrinsecus sunt.

2 In perturbationibus ventris et vomitibus que sponte fiunt. si quidem qualia oportet purgari purgantur. confert et bene ferunt. si vero non. contrarium. Sic et inanitio si quidem qualis oportet fiat. confert et bene ferunt. Si vero non. contrarium. Contemplari igitur oportet et tempus et regionem. et etatem et egritudinem. in quibus fieri oportet aut non.

3 In exercitantibus ad summum bone habitudines sunt fallaces. si in ultimo fuerint. non enim possunt manere in eodem statu. neque quiescere. Quoniam vero non quiescunt. nequaquam possunt ad melius accedere. relinquitur igitur ad peius. Horum causa bonam habitudinem solvere oportet non tarde. ut rursus principium nutrimenti accipiat corpus. neque compressiones ad ultimum ducere. fallaces enim sunt. sed qualis fuerit natura habentis sustinere. ad hoc ducere oportet. Similiter vero et evacuationes ad ultimum ducentes fallaces. et rursum resumptiones in ultimo existentes sunt fallaces.

4 Tenues et certe diete in diuturnis semper passionibus

[illegible] ... et in artificiali purgatione oportet nociva purgare sicut alibi ... [illegible] ... ergo ... oportet purgare ... [illegible] ... color ... [illegible] ... regionem etatem et morbum investigare oportet ... [illegible]

In acutis passionibus quib; si conueniunt difficiles. ad ultimum tenuitatis que adducitur diete difficiles. 7

In tenuib; dietis peccant egrotantes. unde mag' leduntur. Omne enim malum quodcumque fit mag' fit magnum in tenuib; dietis quam in grossiorib; dietis.

Pro [illegible] sanis fallaces sunt valde et e constitute diete. quoniam peccantia difficilius ferunt. pro[illegible] h' g' tenues et e diete fallaces sunt amplius parum solidiorib;. 6

Ad ultimas u'o egritudines ultime curationes ad perfectionem sunt potentes. 7

Ubi uero fmacimen est egritudo. continuo et ultimos labores h't et ultima et tenuissima dieta necessarium est uti. Cubi aut non. s. si conuenit crossius reficere tantum subcondescendere quantumcumque egritudo mollior ultimis fuerit. 8

Quando steterit egritudo. tunc tenuissima dieta necessarium est uti. 9

Contemplari oportet et egrotantem si sufficiat dieta ad statum egritudinis. utrum deficiat ille prius et non sufficiat dieta. an egritudo deficiat et obtundatur. 10

Quib; ergo continuus est status continuo tenui reficere oportet. Quib; g' posterior est status ad illud et ante illud paruum auferendum est. prius u'o ulterius restituendum ut sufficiat egrotans. 11

In paroxismis u'o subtrahere oportet. apponere enim

lesio est. Et quecumque
fine cautum exacuunt
in pro rissimus subtra
here oportet. 12

Paroxissimos uero et co
sistentias declarant e
gritudines et tempora
anni et accitum ad in
cremmationem siue coti
die siue post diem sive
per amplius tempus fiant.
Et ex apparentibus post quod
modum implentias.
sputum si continuo
[margin: scribe cum] appareat incohante quod
abreviat. Si uero posterius
appareat prolongat. et
urine et egestiones et su
dores et discentias .i. ma
le terminabiles et euen
tas .i. bene terminabiles
et breves et longas eg
titudines apparentia de
clarant. 13

Senes facillime ferunt
ieiunium. secundo consistentes
minimus pueri. omnium

uero maxime minus
infantes. horum uero
ipsorum quicumque sunt
animosiores existentes. 14

Qui crescunt plurimum
habent innatum calorem.
plurimo igitur indigent nu
trimento. Si uero non corpus
consumit.

Senibus uero parvus calor
inest. propter hoc igitur paucas fo
mitas indigent. a multis n(on)
[calor] tibus extinguitur. propter hoc et febres
in senibus non similiter acute
sunt. frigidum enim corpus habent. 15

Ventres hyeme et vere
calidissimi sunt natura
et sompni longissimi. in
hys igitur temporibus oblationes
plures dande sunt. et enim
natus calor multus est
nutrimenti igitur indigent am
plioris. signum huius
in etates et athlete sunt. 16

Humide diete omnibus
febricitantibus conferunt.
maxime uero pueris et

17

alijs sic āsuetis refia

Et quib; semel aū bis
aut amplius aū minꝰ
aut sm ptes dandū
uero aliquid. tpi ⁊ re
gioni ⁊ etati ⁊ ꝯsuetu
dini. 18

Estate ⁊ autūpno cibū
grauissime ferunt. hy
eme uero facillime. uē
secundo. 19

Hijs quinꝰ accūtib; exa
cuitur. nichil dare nꝯ co
gere s; auferre ex appoi
tis añ crisim. 20

Ea quorum crisis fit ⁊
quorum facta ē equalit
nō moue. ñ nouum fa
cere. ñ firmatijs. neqꝫ ali
is puocatōnib; uti. s;
sinere. 21

Que oꝫ ducē ubicumqꝫ
maxime uū repit illi du
cere p conuenientes regi
ones. 22

Digesta medicari ⁊ mo
uere. ñ cruda neqꝫ i pricipi

is. multa. ei ñ expediūt

Que egeruntur non multi 23
tudinem oꝫ considerare. s;
ut egeruntur siqualia oꝫ purgari purget ꝛ.
conferat ⁊ abiliter ferunt. ⁊ ubi oꝫ
usqꝫ ad defectionem ducē
aliqñ facere si sufficiat eg°
tans. 28

In acutis passionib;
raro ⁊ in principijs far
matijs uti. ⁊ hꝯ prius be
ne diiudicantes facere. 27

Siqualia oꝫ purgari pur
gentur ⁊ conferre ⁊ bene
ferunt. Contraria uō i
portune. 41 246

In quo morbo somp 1
nus laborem facit
mortale. Si uō sōp
nus iuuat nō mortale.

Ubi desipientiam sōpnꝰ 2
sedat bonum ē. ū uō
malum
piat mortale. 3

Sompnus ⁊ uigilia
utraqꝫ mag' mō fca
malum. 8

Non plenitudo ñ indigē

tia in aliud nichil longum
quecumque magis natura fuerit. 5
Labores spontanee nar-
rant morbos. 6
Quicumque dolentes ali-
quid corporis plurimum dolorem non
sentiunt his mens egrotat. 7
Que in multo tempore extenu-
antur corpora tarde refici con-
sueuerunt. que uero in modi-
co modice. 8
Si ex egritudine cibum
accipiens quis non con-
ualescat. significat quia corpus
ampliori cibo utitur
si uero cibum non accipien-
ti hoc fiat. significat quia corpus
euacuatione indiget. 9
Corpora uero quis uult pur-
gare oportet fluxa facere. 10
Non pura corpora quan-
tumcumque nutries magis
ledes. 11
Facilius est repleri potu
quam cibo. 12
Que relinquuntur in morbo
post crisim subuersionem
facere consueuerunt. 13
Quibuscumque crisis fit
his nox difficilis ante ac-
cessionem. Superueniens uero
leuior ut in pluribus. 14
In fluxibus uentris mu-
tationes egestionum iu-
uant nisi ad mala trans-
mutantur. 15
Ubi fauces egrotant aut
pustule in corpore na-
scuntur considerare oportet ege-
stiones. Si enim colice fu-
erint corpus egrotat. Si uero
similes sanis erunt tutum est corpus
nutrire. 16
Ubi in indigentia est non oportet
laborare. 17
Ubicumque cibus preter naturam
intrat illic egritudinem
facit manifestat uero
sanatio. 18
Eorum que nutriuntur
copiose et uelociter uelo-
ces secessus fiunt. 19
Acutorum morborum
non omnino certe sunt prenuntia-

tiones in sanitatis in mortis. 20

Quibuscumque in iuventute existentibus ventres sunt humidi, his senescentibus exsiccantur. quibus in iuventute existentibus ventres sunt sicci, his senibus facti humectantur. 21

Indigentiam potus solvit. 22

Ex plenitudine quecumque egritudines fiunt evacuatio sanat. et que ex evacuatione sanat replenitudo. et aliorum contrarietates. 23

Acute egritudines in .xiiii. diebus iudicantur. 24

Septimam quarta manifestat. alterius ebdomade. Octava est principium. Contemplanda vero .xi. hec enim est quarta secunde ebdomade. Contemplanda vero rursus .xvii. hec enim est quarta quidem a quarta decima, septima vero ab undecima. 25

Estive quartane ut multum fiunt breves, autumpnales vero longe et maxime que ad hyemem coniunguntur. 26

Febrem in spasmo melius est fieri quam spasmum in febrem. 27

Non firmitionem alleviatis non oportet credere. neque vereri valde mala que fiunt irrationabiliter. multa enim talium incerta sunt, et non valde permanere neque morari consueverunt. 28

Febricitantibus non omnino in superficie permanere et nichil minuere corpus. aut contabescere magis eo quod sermonem malum. hoc enim longitudinem egritudinis significat. hoc vero imbecillitatem. 29

Inchoantibus morbis siquidem videtur movere. in statu vero silentium habere melius est.

Circa principium [...] 30
et finem omnia sunt im
becilliora, circa statum vero
fortiora. 31

Ex egritudine vero bene re
ficienti et nichil adiecte cor
malum. 32

Plerumque omnis male iu
bentes sumi principia quod
bene reficientes et nichil ad
dentes in fine rursus ab
stinent.

Secundum principia vero
fortiter abstinentes postius
vero bene reficientes melius
commutant. 33

In omni egritudine confor
tari mente et bene se habere ad
oblationes bonum. contra
rium vero malum. 34

In morbis minus periclitan
tur egrotantes quibus secundum
proprie nature et etatis et
habitudinis et temporis egritu
do inest magis quam [...] quibus
non propria secundum aliquid horum inest. 35

In omnibus morbis ea que circa
umbilicum sunt et pecti
nem spissitudinem habere
melius est. nimis vero te
nue corpus et talefactum ma
lum. aptum vero huiusmo
di ad minsiores estimatur.

Sana habentes corpora ph 36
armaciis purgati ex
soluuntur celerius quam
malo cibo utentes. 37

Bene habentes corpora phar
maciis uti difficile est. 38

Parum deterior cibus et
potus delectabilior [...]
melioribus, siquidem delec
tabilibus est magis appetendus. 39

Senes vero iuvenibus
plurimumque egrotant minus.
quecumque vero eis cro
ce egritudines fiunt multotiens cum
moriuntur. cum eis 40

Brancia et coriçe in valde
senibus non maturantur. 41

Qui exsoluuntur fre
quenter et fortiter sine ma
nifesta occasione repente
moriuntur. 42

Soluere apoplexiam fortem impossibile, debilem uero non facile. 63
Strangulatorum et dissolutorum nondum mortuorum non referuntur quibuscumque spuma fuerit circa os. 64
Crassi autem natura liter cito moriuntur magis gracilibus. 65
Epilenticorum iuuenibus alterationem mutationes maxime etatis temporum et locorum et uictuum faciunt. 66
Duorum dolorum qui simul fiunt non in eundem locum uehementior denigrat alterum. 67
Circa generationem saniei dolores et febres magis accidunt quam facta sanie. 68
In omni motione corporis cum cepit quis dolere requiescere statim remedium est.

69
Assueti assuetos labores ferre et si fuerint imbecilles aut senes, assuetis et fortibus et iuuenibus facilius ferunt. 70
Ex multo tempore consueta et si fuerint deteriora insuetis minus molestare consueuerunt. Oportet igitur ad non consueta transmutare. 71
Secundum multum et repente euacuare aut replere aut calefacere aut infrigidare aut aliter quomodolibet corpus mouere fallax est, et omne nature inimicum est. Paulatim uero tutum, et aliter ex alio ad aliud transire non oportet. 72
Omnium secundum rationem facientium et non euenientibus secundum rationem non oportet transire ad aliud manente eo quod uisum est a principio. 73
Quicumque uentres habent humidos iuuenes quidem existentes melius omni

tant siccas habitus. In
senectute uero decliue
omnitant. siccantur e-
ut in pluribus. 18

In magnitudine uero
corporis iuuenescere quidem
decens et non insuaue est
senescere uero inutile et
peius minoribus. 1

Mutationes tem-
porum maxi-
me generant
morbos. et in horis magne
mutationes frigiditatis
aut estus. et alia secundum ratio-
nem. 2

Naturarum hee quedam ad
estatem hee uero ad hyemem
bene aut male nate sunt. 3

Egritudinum quedam alie
ad alias bene aut male
nate sunt. Etates quedam 5
ad regiones tempora adiectas. 4

In horis quando eadem die a-
liquando quidem [illegible] frigus
aliquando uero estus fit autump-
nales egritudines expectare oportet.

flatus 6

Austrini grauant audi-
tum. caliginosi caput
grauantes pigri dissoluen-
tes quando isti preualent ta-
lia in morbis expectare oportet.

Si uero boreas fuerit tusses
fauces. uentres duri. dis-
surie. horrores. dolores la-
terum et pectorum. quando
isti preualuerint talia in
morbis expectare oportet. 7

Quando estas fuerit ueri
similis. sudores in febribus
multos expectare oportet. 8

In siccis temporibus febres a-
cute fiunt. et si quidem annus
fuerit existens. talis qualem
constitutionem fecit in
pluribus tales egritudines expec-
tare oportet. 9

In moderatis temporibus si
temporaliter tempora se reddide-
rint bonis statibus et maxi-
me bone determinationes
egritudines fiunt.

In immoderatis uero temporibus
maxime immoderate et dif-

ficilis d̄terminatōnis. 10
In autumpno ac utis
sime eḡtes et maxie mō
tifere ut in plurib; fiūt.
Uer uero sanissimum et
minime mortiferum. 11
Autumpnus ptysicis mal;
De tp̄ribus. si igiṫ hyēs sic 12
ca et borealis fiat. u̇ uō plu
uiosum et australium. ne
cesse ē estate febres acu
tas fi. et obtalmias et dis
sintcias. maxime i mu
lierib; et humidis natā
Si uō australis yems et 13
pluuiosa et tranquilla
fiat. u̇ uō siccum et bore
ale. mulieres quidē quib;
ptus ad uer imiset ex oī
occōne abortiunt
Si uō genuerit imbecil
les et morbidos pueros
pariunt. ut aut statim
dissoluant aut ut tenu
es et morbidi existentes
uiuant.
Aliis uō quidem in mo

ribus dissintie et obtal
mie sicce fiunt.
Senioribus uō catārri celi
ter dissoluentes 14
Si uō estas sicca et boreal
fiat autumpnus uō 7
pluuiosus et australis.
capitis dolores in yeme
tusses branci et coriçe
quibusdam uō ptisis. 15
Si uō borealis fiūt et aū
aquosa humidis natā
et mulieribus confert
Reliquis uō obtalmie
erunt sicce et febres a
cute. et corice diutine.
q̊bdam uō et melancolice.
Constitutiones uō anni 16
quidē sicce pluuialibus
sunt saniores et minus
mortifere. 17
Egritudines uō in plu
uialib; quidē ut in pluri
fiunt. et febres lōge et
uentris fluxus et putre
dines et epilensie et apo
plexie et squinantes

abortiuū

In siccitatibus vero corruptiones
vel ptisis obtalmie et
artetice stranguirie et di-
ssinterie. 18

Quotidie vero constitutiones
boreales quidem corpora consti-
tuunt fortiora et bene mo-
bilia et bene colorata et
melius audientia faciunt
et ventres siccant et ocu-
los mordent. et circa thora-
cem dolores. et siquidem
prius est magis dolet.

Austrine vero dissolvunt
corpora et humectant et capitis
gravitates et graves audi-
tus et vertigines faciunt
in oculis et in corpore diffici-
lem motum et ventres
humectant. 19

Secundum tempora veris et
quidem extreme estatis.
pueri et eorum affines
etatibus bene degunt et sani
fiunt maxime.

Estate vero et autumpno
usque ad aliquid quidem senes
et reliquo vero autump-
no et hyeme medii etate. 20

Egritudines omnes quidem
in omnibus fiunt temporibus
maxime vero quedam secundum
aliqua eorum et fiunt et
acuuntur. quia vel fiunt et non acuuntur

Veris siquidem manie et me- 21
lancolie et epilensie et
sanguinis fluxus et squi-
nantie et coryze et brancie
et tusses. et lepre et lichi-
nes et alfi et ulcerationes ul-
cerosi et plurime et apo-
stemata et artetice. 22

Estate vero quedam horum
et febres continue et cau-
son. et tertiane plurime.
et vomitus et diarrie et
occulorum et aurium
dolores et oris ulcera-
tiones et putredines
pudendorum et sudamina.

Autumpno vero et estivo- 23
rum multa et febres quar-
tane et erratice et sple-
nes et ydropes et ptisis. et ulcerationes

s. exitio
splenis

stranguirie. lienterie.
sciatice. squinantie. an-
helitus. ptisis et e-
pilensie. mania. melan-
colie. 24

Hieme vero pleuretice et
peripleumonie coryze.
branca. tusses. dolores
pectorum laterum lum-
borum. dolores capitis
vertigines et apoplexie. 25

In etatibus vero talia acci-
dunt pueris novitergenitis
ulcerationes oris
vomitus tusses vigilie
timores umbilici fleg-
mones humiditates aurium. 26

Cum vero dentes producunt
gingivarum pruritus
spasmi diarrie maxi-
me quando ejiciunt caninos
dentes et pinguissimis
pueris et duros ventres
habentibus. 27

Senioribus vero factis pari-
sthmia spondilii in col-
lum intus pulsiones as-
mata. lithiases. lumbrici
rotundi. ascarides acro-
cordines satiriasis scro-
phule. et alie pustule. 28

Senioribus vero ad iuven-
tutem accedentibus hec
multi et febres diuturne
magis et ex naribus sanguinis
fluxus. 29

Plurime autem passiones
pueris terminantur. he quidem
in xl. diebus. he vero in vii.
mensibus. he vero in vii. annis.
he vero ad iuventutem acce-
dunt.

Quecumque vero permanent
pueris et non dissolvuntur
circa iuventutem vel feminis
circa menstruorum eruptionem
veterascere consueverunt. 30

Adolescentibus sanguinis
sputi ptisice febres acu-
te epilensie et alie egritudines
et maxime vero predicte.

Ultra hanc vero etatem fi-
unt asmata pleuritides
peripleumonie litargie
frenesis causon diar-
rie diuturne. colere dis-
sinterie lienterie emor-
roides. 32

x

19

Semoribus vero dissinie catarri dissintie et tusses stra[n]guirie dissinie articulorum dolores, nefresis vitigines, apoplexie, cachexie, pluritus totius corporis, melancolie, vigilie ventris, humiditates oculorum, inanium humiditates, ebetudo occulorum, glaucosis, gravitas audit[us].

Pregnantes purgare si conveniat a quarto mense usque ad septimum mensem, minus vero hos, minora vero ac seniora vereri oportet. 2

In plurimatis talia ex corpore qualia a sponte veniencia utilia. Que vero omne venientia quiescere. 3

Si qualia oportet purgari purgentur, confert et bene ferunt, contraria vero graviant. 4

Purgare estate quidem superiora, hyeme vero inferiora. 4

Sub cane et ante canem molestie farmatie sunt. 6

Graciles et faciles vomitu purgare superius timentes yemem. 7

Difficile vero vomitus et mediocres carnosos inferius timentes estatem. 8

Ptisicos vero metuentes ad superiores farmatias. 9

Melancolicos vero inferius velementius eadem ratione omnia apponentes. 10

Medicinam in malade acutis si expedit eadem die differre enim in talibus malum est. 11

Quibuscumque tortiones circa umbilicum dolores et lumbos dolor non solutus neque a pharmatiis neque aliter in ydropem siccum perficitur. 12

Quibus ventres lienterici in hyeme superius medicinam malum est. 13

Ad helleboros his quidem non faciles sursum purgantibus ante bibitionem prohumectare corpora plurimo nutri-

minto et requie. 18

Cum bibit quis eleborum ad motiones quidem corpora magis ducere. ad sompnos uero et immobilitates minus. declarat autem nauigatio quoniam motio corpora turbat. 17

Cum uolueris magis ducere eleborum moue corpus. Cum uero statuere sompnum fac et noli mouere. 16

Heleborus periculosus sanas carnes habentibus spasmum enim facit. 14

Non febricitantibus fastidium et cordis morsus (et dolor) et tenebrositas et os amaricatum sursum farmatia indigere significat. quibuscumque non ... 19

Quicumque infirmatis consistunt cum purgantur non quiescunt donec sitiant. 20

Non febricitantibus existentibus si fiat si fiat strophus et genuum grauitas et lumborum dolor deorsum farmatia indigere significat. 21

Egestiones nigre ut qui sanguis sponte uenientes et cum febre et sine febre pessime sunt. et quanticumque colores peiores fuerint magis malum. Cum farmatia uero melius et quanto cumque in colores fuerint non malum. 22

Egritudinibus quibuscumque incipientibus. si fel nigrum aut sursum aut deorsum exierit mortale. 23

Quibuscumque egritudinibus acutis aut multi temporis aut abortibus aut aliter extenuatis. si fel nigrum aut qualis sanguis niger exierit sequenti die morientur. 28

Disinteria si ex felle nigro incohauerit mortale. 24

Sanguis sursum qualiscumque

18 Super dyafragma dolores sursum farmatia indigere significant. quibus autem uero inferius farmatiis inferius indigere significant

qualecumque fuit malum.
deorsum bonum est. 26

si niger exierit (margin)

Nigre egestiones si a distin
tia habitant intestinorum
cines egrediuntur: mortale. 27
Quibuscumque in febribus
sanguis fluit multitu
do undecumque in resump
tionibus ventres his hu
mectantur. 28
Quibuscumque felle egre
stiones (*fiunt*) surditate superve
niente quiescunt. Quibus
cumque surditas fit. fel
leis egestionibus sup
venientibus quiescit. 29
Quibuscumque in febribus
sextanis existentibus rigo
res fiunt. discienti fiunt.

ex a bone sunt (margin)

Quibuscumque paroxis 30
mi fiunt. si qua hora dimi
sit febris. in crastinum
eadem hora accipiat di
sciunt. 31
Laboriosis in febribus
articulis et circa maxil
las maxime apostemates fi
unt. 32
Quibuscumque resur
gentibus ex morbis
si aliquid doluerint
ibi apostemata sunt.

Si non prius doluit ad 33
ante egritudinem illic confir
mabitur egritudo. 34
Si a febre habito tumore non
existente in faucibus suf
focatio repente fiet mortale. 35
Si a febre habito collum con
vertatur ut vix deglutire
possit tumore non existen
te in collo. mortale. 36 *et diebus creticis* (margin)
Sudores febricitantibus
si ceperint boni sunt tercia.
quinta et septima et nona
et undecima. et xiiii. et (xvii) xx. et xxi
xxvii. xxxi. xxx...
xxx. quarti. xxxiiii. xxx
vii. xl. hii enim sudores egri
tudines indicant. Qui vero
ita non fiunt dolorem sig
nificant et longitudinem egri
tudinis et commissionem. 37
Frigidi sudores cum acu
ta quidem febre facti mortem
cum molliori vero longitu
dinem egritudinis significat. 38
Et ubi in corpore sudor in
egritudinem narrat. 39

Et ubi in corpore calidum aut
frigidum illic egritudo significat.
Et ubi in toto corpore 40
mutationes. ut si corpus
infrigidatur aut statim cale
scat aut calor alius ex al
tero longitudinem egritudinis
significat. 41
Sudor multus ex somp
no sine aliqua causa manife
sta factus corpus significat
quod in plurimo cibo utitur.
Si uero cibum non accipienti
hoc fiat scito quod inanitione
indiget. 42
Sudor multus frigidus
et calidus semper fluens.
frigidus maiorem cali
dus minorem egritudinem significat.
Febres quecumque non de 43
ficientes in die tertia forti
ores fiunt et periculose que
cumque uero sic deficiunt si
gnificant quod non periculose.
Quibuscumque febres lon 44
ge his pustule in arti
culis et dolores fiunt. 45

Quibuscumque ex febribus
aut pustule aut dolores
in articulis fiunt hi quam
plurimis cibis utuntur. 46
Rigor inciderit febri non
deficienti iam debili exi
stente uirtute mortale. 47
Excreationes in febribus non
deficientibus. liuide et sangui
nee fetide et fellee omnes male.
egerente non bene bone et per se
cessus et permutationem. Si uero
aliquid non egeratur per
loca hoc malum. 48
In non deficientibus febribus
si quaquidem extrema frigida
fiunt. que uero intrinsecus ardent
aut sitim habent mortale 49
In non deficienti uero febri
si labium aut oculus aut
supercilium aut nasus tor
queatur aut non uideat
aut non audiat iam debi
li existente corpore quodcumque
horum fiat prope est mors. 50
Ubi in febre non deficiente
dispnia superuenerit et desipi
dispnia

entia mortale. 71
In febribus existentibus
aqua in solutum ad pinac
erises longitudinem egri
dinis significat 72
Quibuscumque in febribus
aut in alijs egritudinib;
nolunt a se oculi lacrima
tur nich inconueniens. 73
Quib; in febrib; in cetib
limositates fiunt fortiores
& diuturniores fiunt febres 74
In bubonib; omis febres
male exceptis effimeris 76
Febricitanti sudor superue
niens nō deficiente febre
malum, prolongatur enim mo
b; & plurimum humorē ha
bundare significat. 77
A spasmo uō aut tetano
hito febris superueniens
soluit egritudinem. 78
A causone hito. rigore su
ueniente solō egritus. 79
Tertiana uō iudicat in
vii. periodis longissima. 60
Quibuscumque in febrib;
aures surdescunt san
guis ... ex narib; fluens
aut uenter turbatus sol
uit egritudinem. 61
Que in paribus diebus nō iudicitur
difficili sunt & inuici co
usioni. 62
Quibuscumque in febribus
cotidie rigores fiunt co
tidie febres soluuntur. 64
Quibuscumque in febribus
citrinus color aut ictiti
a superuenit an dies. vii.
malum est. 67
Quibuscumque. vii. & xi.
aut. xiiii. ictitia superue
nit bonum si nō dextrum
ypocondrium durum fi
at. si nō ii. n̄ bonum. 66
In febrib; circa uentrem cau
ma forte & cordis morsus
& tremor. malū 68
In febrib; siccy offendens
malum spasmū eē significat 69
In febrib; ex sompnis ti
mores aut spasmi malū 69
In febrib; acutis spasmi.

62
Febricitatē si nō in parib'
dimiserit nunti consuet
63
Quibuscumque in febre ycteria
superuenit an vii diē. ma
lum est

q̄b9 uo n̄ h volute
ingnis est

72
Quibus tusses ple
rumque sitte & modi
ce prouocatę i fe
bb9 urentib9 n̄ val
de sitientes sunt

narcā uiscera dolores fo
tes malum. 10

Quicunq; nefritici sūt
supra .xl. annos nō sanāt
amplius. 11

Quibus nō uisē crosse
glolose pauce nō sūt fe
brib; multitudo uicien
eybis tenuis iuuat ma
ximeūō talia uēiunt q
bus expuncaplo aut ce
lius ypostasim hūt. 12

Quibus infebrib; uisē
cturbate uelud subiu
galium capitis dolores
aut adsunt aut aderūt. 13

Quibus uuvīs eḡdo tiat
hys uulem hūt iḡita die
aūtā in rubēm aalia fin
tationem sic. 14

Quib; uisē limpide ā albe
male. maxime sunt fre
neticis anefriticis ap
parent. 17

Quibus ypocondria su
spensa asubrugientia
lumbi dolore supueniēte

uentres hys humecta
tur: si nō uentositates
erumpant. aut uisē mu
titudo sīueiat infebrib;
his uero hec fiunt. 16

Quib; sperē ad articulos
aposita ... oūti eruct
ab; posteasi. uisā crossa
multa aalba fcā uelō
inlaboriosis febrib; ma
xime si aquatanus inca
piat fieri. si uō exuālbus
sanguis fluat aualde
celeriter soluitur. 11

Si sanguinem aut pux
nūsūt renum aut ue
sice ulcerationem sigcat

Quib; uiuā pingui; 18
existente cāuca moica
ut puli exeunt his renē
nib; egrediuntur. 19

Quib; uisā pingui exi
stente furfura mīgūt
hys uesica scabit. 80

Quicunq; sponte sang-
uinem mīgūt hys deri
b; uene ruptūm sigcat.

8 Spasmus aut singultus post nimiam inanitionem malum

82 Quibus in urinis arenosa subsistunt, his vesica scilicet aut renes lithiasi laborant. 81

Si sanguinem mingunt et trumbos et stranguiriam habent et dolor incidit sub ventrem et pectinem et perineum, ea que circa vesicam dolorem significant. 83

Si sanguinem mingant et pus et squamas et odor gravius sit, vesice ulcerationem significat. 82

Quibuscumque in urinali via pustule nascuntur, sanie facta et rupta fit solutio. 87

Urina noctu multa facta modicam secessum significat et econverso. 1

Spasmus ex elleboro mortale. 2

In vulnere spasmus superveniens mortale. 3

Sanguine multo fluente spasmus aut singultus innatus malum. 7

In immoderata purgatione spasmus aut singultus innatus malum. 6

Si inebriatus aliquis repente fiat sine voce, spasmo innato moritur, si febris non acceperit eum aut ad horam veniens qua crapule solvuntur locutus non fuit. 1

Quicumque a tetano capiuntur in iiii diebus pereunt, si vero hos effugiunt sani fiunt. 8

Epilentie quibuscumque ante iuventutem nascuntur mutationes habent. Quibuscumque vero xxv annorum fiunt plurimum commoriuntur. 9

Quicumque pleuretici facti non purgantur in xiiii diebus his in empimata fit. 10

Ptisis fit maxime in etatibus a xviii [xiiii] anno usque ad tricesimum quintum [xxxv].

9 Ptisis est ulceratio pectoris ut consumptio totius corporis. Sicut et sanguinis sputum cognatum est huic etati, cognata est ergo et pectoris ulceratio que dicitur ptisis. Unde tamen sunt huic passioni quia sunt tortorum aurium et longicollum sunt et pectus tenue. Unde ypo. dicens ptisim evenire a xiiii anno usque ad xxxv non intendit spacium horum esse equale. Quia si perspicaciter inteligamus, bene esse cognicimus. Annum non puericie sunt inter xiiii et xxv et a xxv ad xxxv sunt iuventutis.

9 Thetanus est morbus peracutus ab utrisque partibus et ante spasmi motibus compositus. Unde necesse est finem veloci esse. Modo non huic morbo tamen forte potest pati per longinquitatem. Unde ergo huius morbi in prima die esse periodo.

9 Empima aut esse intendit aut omnem mutationem apatus in saniem fiant in multis locis per nostras est invenire. Sed fluxum quod saniei in spacium quod est inter pectus et pectorum mediastinum et ubi quint cum pleuretici non mundificantur sputis. Sed hic fluxum sanici in spacium pectoris et pectoris et mediastinum dixit

6 Cognoscit[2] aut ad plom ingrasse in ion plsq ha
R° [·] bene
dura et mcqt
et iordinat[9] e
et ad p[n]le m
bru inflatam
fit maz. Mollis aut et in
equalis et ordinat[9] cum
bona r[espi]ration etiam
dimissiom fit 6
li p ptisim intgit wlna plor
in qb[9] sputa piecta mit
pt sq si sup carbones effu
sa fetuerint. sicut dixt cum
in wlnb[9] vestro si vra
fetuerit ut dixt et si ca
pilli a ca[pite] de. Et hoc est
qr instantu fit[2] ablatu
fetor vo corruptoz huor
et [con]suptoz solidoru mem
brorum fit

Quicumq; squinanciam
effugiunt. ad plone;
eis conuitur in septe
diebus moriuntur. si u[er]o
hos effugerint epiatiunt. 11

Quicumq; ptisi molestant
si sputum quacumq; exi
erit grave fetet sup carbo
nes effusum capilli
a capite defluunt mor[iuntur]. 12

Quibuscumq; ptisicis
defluunt capilli diar[rh]i
a superveniente moriunt. 13

Quicumq; sanguinem spu
mosum exspuunt ex p[ul]
monibus eductio fit. 14

Ptisi habito diarria su
perveniente mortale. 15

Quicumq; ex pleuretide
empici fiunt si purgant[ur]
in .xl. dieb; aqua die;
ruptura fit solvitur.
si u[er]o non in ptisim trans
eunt. 16

Calidum nocet hec facient[ibus]
utentib; [ner]vorum effe
i[d est] molliciem
minationem facit. i[n] nos- 17

incontinentiam. a sitis
stuporem. sanguinis flu
xum. defectiones sp[irit]us.
quibus mors sequit[ur].

Frigidum u[er]o spasmos
et tetanos nigrores et
rigores et frigora febri
centia. 18

Frigidum quidem inimi
cum est ivus dentibus.
ossib; cerebro et spinali
medule. calidum uero
utile est et amicum. 19

no[n] ossa
inflammata
passibilia ti.

Quecumq; infrigidata
sunt recalefacere op[or]t[et] exce
ptis quibuscumq; san
guinem mittere futurum est. 20

Ulceribus quidem frigidum
mordax. cutem indurat.
dolorem facit sine sanie.
nigrores. febres. frige
tes spasmos et tetanos 21
i[d est] aliquan[do]
Est aut ubi in tetano
sine ulcere iuvene bene
carnoso estate media
frigide aque multa infusio
caloris revocatione faciat. 22

6 Cu[m] fr[igidu]m et calidu[m] q[uo]d faciunt nocumentu[m] s[en]g[uli] o[stendi]t.
h[ic] iuvamentu[m] eoru[m] n[un]c [o]stendunt. et do aq[ua] calida
et fr[igid]a in apt. Est aut u[bi] ubi in thetano et
hoc om[n]e gen[us] spasmi [e]sse intendu[n]t In me[dia]
estate et i[n] iuvenili etate et bn carnoso cor[pore]
aq[ua] m[u]lta et fr[igid]a et [sub]ito fat ut calor fugatus
redeat i[n] corp[or]is intg[ra] [qu]i et morb[us] solu[u]t. [Sed] at
fr[igidu]m n[on] fat [univers]alit[er] sed potius a[...]. cu[m] calorem
[n]lom in carnosu[m] corp[us] invoct. [Sed] aut dixit
qr i[n] aliis n[on] iuvat etatib[us]. nz hunc i[n] o[mn]i t[em]p[o]re. [Sed]
in m[edi]a estate qr fr[igidu]m cu[m] corp[us] p[er]utit n[ecess]e est ut
aut vincat[ur] calor. [mi]n[us] aut adunet cu[m] fu[er]it
at[er] cu[m] est d[e]f[e]ctus. adunat[ur] cu[m] fortis sit. adunato
[con]sist cu[m] intg[ra] includi nz dissolui p[er]mittatur.
[Pro]hibet[ur] aut aq[ua] fr[igid]a in propon thetana [cum] w[l]n[er]e.
et si in[fan]s sit iuvenis etate. carnoso corpe
in m[edi]a estate calida regione. Fr[igidu]m n[on] fiat d[ixit]
mordax est wln[er]ib[us] et dolore[m] fu[n]d[it] sanie fat
ubi do spasm[us] [cum] wln[er]e maxe qr n[on] [pro]hib[et] in nos
apate. Fr[igidu]m n[on] n[ervis] nocuu[m] qr dolor wln[er]is
no[n] mitigatur et apa n[on] solut[ur]

esc et fim pacient

calor uero h' liberat. 23

Calidum saniem fa
ciens non in omni uulne
re maximum signum est
ad certitudinem. cutem
mollit et attenuat. sine
... dolore rigorum et
spasmorum tetanorum
mitigatiuum est.
Eorum dolorum qui
fiunt a capite ... g
grauedinem soluit. plu
rimum confert in ossium
fracturis. magis uero
denudatis. horum uero
maxime in capite uul
nera habentibus.
Et quecumque a frigore
moriuntur. aut uulnerantur.
et serpentis comeden
tibus ano putrido. uesi
ce matrici. hijs omnibus
calidum quidem amicum et
determinans. frigidum uero
ad usum et occidens. 24
In hijs autem ex frigido uti
oportet unde sanguis fluxurus fu

turus est. si supra sed circa
ea in quibus flegmones
aut inflationes et rubum
et subsanguineum sunt te
dentes cum recenti sanguine
quoniam uetera denigrat et eri
sipila non ulcerata. quoniam
ulcerata nocent. 25
Frigida uelud nix aut
cristallus pectori inimi
ca sunt. tusses commoue
ntia. catarros et sanguinem
fluere facientia. 26
In articulis dolores et
tumores sine ulceratione
et podagram spasmos.
aqua
Horum plurima frigida multa
infusa. restringit et atte
nuat et dolorem soluit
stupor enim mediocris
dolorem minuit. 27
Aqua que cito calefit
et frigidis
et cito infrigidatur leuissima est.
28
Quibuscumque desiderium
um noctu bibere ualde
sicientibus si super dormi
erint bonum est.

Non ypocras dixit ut sitienti nimi
um potus de nocte dandus
ut non dandus sit. sed innuabit
si: nisi super dormiunt et bonum. cum
sompnus magis quam causa sitis faciat
faciat esse digestum. et in proposito
dubio ut nimium sitientibus
potus detur. sitis autem sit ex ui
no paruo mixto. aut ex po
tu paruo quantitas cognoscitur
ditur hoc modo si humiditas
parua est applicatur appetentis nec
calor augmentatus extinguatur
si autem sitis parua est. non est necesse
ut bibendum detur licentia. sed si ex
parua sit humiditate licentia est dare
si ex multo vino non indiget
potu dando si non dormiuit.
que sit sitis

29 Muliebria ex aromatibus calefacio educat multociens uero et ad alia utilis esset nisi capitis grauedinem faceret.

30 Mulier in utero habens flebotomata abortiuum facit, sed magis cui maior est fetus. (l. modo excedens)

31 Mulieri in utero habenti ab aliqua acutarum (egritudinum) accipi mortale est.

32 Mulieri sanguinem uomenti menstruis erumpentibus solutio fit.

33 Mulieri menstruis deficientibus solutio si sanguinem e naribus fluere bonum est.

34 Mulieri in utero habenti si fluent multum periclum abortiendi. (effluat.)

35 Mulieri que a matrice molestatur aut difficile generanti sternutatio superueniens bonum.

36 Mulieri menstrua sine colore proprio ... modo fuisse semper facta purgatione indigere significat.

37 Mulieri in utero habenti si subito mamille graciles fiant abortit.

38 Mulieri in utero habenti si alteram mamillarum gracilis fiat geminos habenti alterum abortiet, et si quidem dextra gracilis fiat masculum, si uero sinistra feminam.

39 Si mulier neque pregnans est neque generauit lac habet, huic menstrua defecerunt.

40 Mulieribus quibus sanguis ad mamillas conuertitur maniam significat.

41 Mulier si uis scire si concepit, quando dormitura est da ei melicratum bibere, et si quidem torsionem habuerit circa uentrem concepit.

42 Mulier si quidem masculum concepit bene colo

G
ablatio n anelitus paulo sternutatoriis adiuuatur. cum q sua medicina z uidatur in ablato n anhelitu cum na q mortua ggdetur in sternutatione q vigilans inualidatur qz ipsius sternutationis matrix nature est quodam ut si flatus hita expellatur. qd plannus expressum est in h que de sternutatione scia bn et sternuam fin gultu valet

[F]racta e. sunt eo feminam decolorata est. 83

Si mulieri pregnanti erisipila fiat in matrice mortale. 88

Que preter naturam tenues existentes si concipiunt abortiunt abortiunt antequam grossescant. 87

Quecumque vero corpus moderate habentes sic abortiunt secundo mense aut tertio sine occasione manifesta in hijs cotiledones matricis lagminibus plene sunt et non possunt pre gravedine retinere fetum sed abrumpuntur. 86

Quecumque preter naturam crasse existentes non concipiunt. hijs pinguedo os matricum obturat et prius quam extenuentur non concipiunt. 8A

Si matrix in membro iuxta sanie fecerit. necesse est omoterem fieri fetus.

78 Fetus mares quidem in dextris. femine vero in sinistris magis. 79

Matricum ad scripitationes olfactum tam appones aprobis sudare. nares et os. 70

Mulieri in utero habenti tenasmon in natus abortum fiat. 71

Mulieris menstrua si vel retinere sitiam [illegible] maiorem administras appone. 72

Quecumque in utero habentes hijs concluditur os matricis. 73

Mulieri in utero habenti lac ex mamillis multum fluens debilem fetum significat. Si vero ubera dura fiunt sanum fetum significat. 78

Quecumque corrumpere se fetus hijs ubera gracilia fiunt. si vero rursus dura fiunt. dolor fit in uberibus aut in anchis aut in inguinibus aut in coxis et non corrumpunt

Quibuscumque os matri- 77
cium durum ē hys ne-
cesse ē os matris concludi.

Quecumque in utero hn-
tes a febribus accipiū-
tur et fortit' calefiunt
sine manifesta cā gene-
rant difficult' et periclo-
se aut abortiunt pericli-
tantes. 7?

In fluxu muliebri spa-
smus et animi defectio si
supvenerit malum. 78

Menstruis supvenientib;
plib; egritudines acci-
dunt, non venientib;
a matrice accidunt egritudines. 79

In ano flegmonem paciē-
te et in matrice flegmonē
hñti. stranguiria sup-
venit.

In renib; saniem hñ-
tibus stranguiria accid.

In epate flegmonem
paciente singultus
supervenit. 60

Mulier si in utero non ac-
cepit. velis aūt scire si
accipiat cotegens eam
vestimentis subfumiga
aromatib; deorsum et
si quidem transire videt'
odor p corpus ad os et
nares cognosce qm̄
ipsa non generat. 61

Mulieri in utero hñti si sp̄-
tones exeunt impossibile ē
fetum sanum ēē. 62

Si mulieri purgationes non
exeunt in rigore in febr
supvenientib; anxietatis ——— non abortatos et distentiones animi =
et accion reputa hanc
in utero hre. 63

Quecumque frigidas et densas
hñt matrices. non concipi-
unt. et quecumque humidas
hñt non concipiunt. exti-
guitur enim semen. et quecumq;
siccas et mag' ardentes
non concipiunt. indigen-
tia enim nutrimenti corrū-
pitur semen. Quecumq;
vero ex utrisq; temperiem hñt
hui' generantes fiunt.

non concipiunt

Simulier

-1-c-C-lxxx-ix

65

Similiter autem fit in ma
nibus. aut enim propter raritatem
tem cordis spiritus exfertur
ut non incidat se in autem
propter densitatem humorum
diffunditur extra. aut propter
frigiditatem non calefit ita ut
congregetur ad locum
hunc. aut calliditate (propter)
hoc ipsum fit.

67

Lac dare caput dolen
tibus malum. malum
vero et febricitantibus
a quibus ypocondria su
spensa rugiunt et siti
culosis. malum vero
a quibus fellei secessus
in acutis febribus.
a quibus sanguis ego
multa facta fuit. con
venit vero ptisicis non
valde febricitantibus
dare vero in longis feb
bus nullo predictorum
malorum signorum presente
extra rationem vero ta
bescentis.

66

Quibuscumque tumo
res in vulneribus appa
reant si valde spasmant
vel insaniunt. his vero
non apparentibus repente
quando quibus spasmi retro
attetam fiunt.

Quibus vero in priori parte (parte) mani
a et dolor lateris acutus
[illegible] aut empima
aut dissinteria si rubei
fuerint tumores. 6A

Si ulneribus malis et fortibus
existentibus tumor non
appareat magnum in
malum laxa bona cru
da mala. 68

Posteriora capitis in stanti
parte recta vena incisa iu

Rigores multi (vat.) 69
eris quando incipiunt
ex lumbis et per dorsum
ad caput (veniunt) retro
magis quam in priore
parte cordis velud cubi
torum et coxarum (et
cutem raram declarat

pilus

no gcipiunt

..ratos
..ones

dolencie

A quartanis hiti non valde a spasmis apphendu[n]tur prius. si uero apphendu[n]tur prius et superveniat quartana sedantur. 11

Quibus uero coria extendu[n]tur sicca et dura sine sudore finiunt vitam. 12

Si uero relaxata et rara tum sudore finiunt vitam

Icteria uero non valde inflati fiunt. 1

In diuturnis lienterijs oxirenia superveniens prius non existens signum bonum. 2

Quibus nares humide sunt natura et sperma humidum sanius egrotant quibus uero contraria salubrius. 3

In longis dissinterijs cibi abstinentia malum et cum febre peius. 4

Circa influentia ulcera male in consuetudinibus multa fiunt. 5

Dolores in lateribus et in pectoribus et in partibus alijs si multum adinsenescunt differunt malum. 6

ichtericos morbum renum quamque

Nefritica et que circa vesicam dolores laboriose sanant in senibus. 1

cum numquam accessat aetio inbrorum hoz

Dolores et tumores in que circa ventrem existentes superiores quidem leviores inferiores uero fortiores.

superficiales

profundiores

8 Ydropicis que nascuntur vulnera in corpore non facile sanantur.

Unde d' vulneribus ypocratis alibi dicit. vulnera si non perfecte sanantur non sanant in ydropicis aut corporibus per humiditatem humectatis ... videtur

9 Late pustule non valde pruriginose facilius sanant.

Pustule vero sunt 2 que dam non sunt de forti alte et acute forte. alie late et in fundo sed sursum non ascendunt alte et acute cum ... late vero et non sursum ascendentes ... et in duabus causis non pruriente ut cum late sint ... non acute humores

10 Capud dolenti et circa dolenti saunes aut aqua aut sanguis defluens per nares aut per os solvit egritudinem.

intus dorsum si ex aparte capitis sanguineo dolent caput ut alias humorum ... adunatis. Sed si dolor sit ex grossa ventositate inflativa ... prius purgitiva ut ex pessima ... ut alias apartibus. sanitas aliis perficit

11 Melancolias et frenetias emoroide innate bonum.

nefriticas

Emorroydes non solum hac purgo solvunt egritudinem

12 Emoroidas sanant antiquas ... nisi una relicta fuit periculum

has sed et purgadores humorum quantitas ut si fiunt nigrum melancolicis humoribus ... mixtum ... in sanguine sic fex in vino ... melancolia et nefresis per emorroydas sanantur

Emorroydes est inpale esse sunt ore venarum apertorum in ano per quas per natura et grossitie sanguinis expar melancolicas et sanguinis feces expellit ... si stringe rus ne per ora venarum exeant. in quibus dua aparta nascuntur magne et grossitudine sua ex agguanta. et calore eo extinguentia. sicut si super ignem multa ligna aggerentur suffocatur subito. Si aut sanguis non nisi de ... calore sit. calore extincto necesse est sanguinem non generari. quia materiam si ... expelle non potest a venis plorans erumpant et ... efficiat. Unde ... dicit de emorroydibus multis unam relinquere debet per quam materia illa possit exire maxime at si antea soluta sint purgari mede.

A singultu. Singulta sicut dixit de plenitudine et de inanitione fit, et maxime de plene. Qui tu euenit necesse est mota fortis quo humiditas illa expelli possit. hic aut motus in sternutatione inuenitur fortis. Singultus aut de plenitudine fit plurium de phen... et pueris qui tu ... replentur ... sibi caueant a frigoribus sit eis ... frigor ... loca ... ad dissoluendum ... et in singulta fit

Ab ydrope. h(oc) fictio in spontaneis purgationibus ... et si ypotez nulla medicina indiget. Si non adhibeas medicinam non iam spontanea erit

A dyarria h(oc) est alia fictio purgationis spontaneae ...

cilium e(st) ydropem fieri. aut ptisim a(ut) maniam.

A singultu h(ab)ito stu(pe)tatio sup(er)ueniens solu(it) egritudinem. 13

Ab ydrope h(ab)ito s(ecundu)m ue nas in uentrem aqua fluente fit solutio. 17

A diarria h(ab)ito diutina spontaneus uomitus sup(er)ueniens soluit dyar (fortis passio)

A pleuretide (et) frato n(ia) 16 aut p(er)iplemonia. dyarria sup(er)ueniens malum.

In oculis patientem 11 a dyarria accipi bonu(m).

Uesicam incisam aut 18 cerebrum aut cor aut dyafragma aut intesti norum a(liqu)od g(ra)cilium a(ut) uentrem au(t) epar mor(tale).

Q(uan)n fuit incisum os a(ut) 19 cartilago aut neruus. a(ut) maxille tenues aut p(re)putium n(on) c(re)scunt n(e)c conglutinantur. 20

Si numeritem (?) sanguis i(n)...

Cum fuit quod dixit non crescat. non tantum redire ... conglutinant ...

(et) ad spatium ubi esse non (con)sue(uit) effundatur p(re)ter n(atur)am necesse e(st) infirmu(m) o(mn)i. 21

Maniacis uaricibus a(ut) emoroidis in(n)atis ma nie fit solutio. 22

Quicu(m)q(ue) dolores (collectionis) ex dorso incubitos trans(ferunt) fleubotomia soluit. 23

Si timor (et) pusillanimitas multum t(em)p(u)s h(ab)u(er)it p(er)ficit melancolicum (et) huiusmodi. 28

Erisipullam (factam) extrinsec(us) intus conu(er)ti malum. (factam) intrinsec(us) n(on) (et) ex(tra) (con)u(erti) bonu(m). 27

Intestinorum si incidi tur aliq(uod) g(ra)cilium n(on) conglutinatur. 26

Quibuscu(m)q(ue) in causon tremores fiunt aliena tio soluit. 21

Quicu(m)q(ue) empica au(t) ydropica uruntur aut i(n)ciduntur h(is) effluente sanie aut aqua multa repente pereunt. 28

Eunuchi n(on) podagrizant n(e)c calui fiunt.

Inasione testiculoru(m) eunuchi assimilant(ur) femi(ni)s. Sicut ergo femine non calue sunt causa sue humiditatis sic eunuchi. Non podagrisant dixit. ...

Si quis timore et pusillanimitatem ...

Et n(on) flebotomia valet ... totus corpus purgatorius

... causon ...

Eciq(ue) empica ...

Mulier. Contingit ergo non podagrisari si purget inter eum menstruus. Ergo in pedibus asso... non podagra non fore ex sola nervorum defectione nisi cum humores ad pedes incurrerint. Quod omnes fiunt in tempore ypocratis in mulieribus podagram non contingere nisi menstruis deficientibus. Sed tamen nostris eveniunt temporibus menstruis et supervenientibus ex male dietant... adulteris tamen que menstrua non vomit ex ordine suo. paucis tamen propter mala dieta

pueri. Contrarius est ... fortis in gaudendo podagra. quod ma... infestat ex ... de eunuchis precedentibus Sed cum eunuchos podagricos esse viderim. pueros nunquam me vidisse memini. nisi aliquem tumorem in genibus ex nimiis suis gulositatibus

lavacrum. i. balneum in aqua calida ut pote in humoribus acutis. piria. i. stupha cum lapidibus ignitis a pir. q. e. ignis vel piria. i. calefactio. f. g.

diarria. iugis ventris cursus sine vomitu vel a dicis

naturalis aut balbucies vel propter cerebri nimias humiditates vel propter nimia lingue humiditates vel propter utrumque. Cum ergo cerebri sit humidum necesse est illa humiditas descendere ad stomachum unde est longe diarrie. Quod si lingua naturalis humidissima et stomachi sit humiditas. cum per ... stomachi lingua ... sit dyarria aut longa stomachi est pa... pa. ex humiditate nimia

eladum. acida. i. ructuatio fit ex frigiditate et humoribus grossis. pleuretici vero ex humoribus subtilibus et calidis

ypocras in l. ... humidi ventres naturaliter neque pleuresim neque aliquam infirmitatem madet

29

Mulier si podagricat nisi menstrua ei defecerint.

30

Pueri si podagricant ante affrodisiam. [i. tempus coeundi]

31

Dolores oculorum mero poto aut lavacro [i. balneum in aqua calida] aut piria aut flebotomia aut farmatia solum.

32

Trauli a diaria maxime capiuntur longa.

33

Acidum ructuationes in ... pleuretica fiunt.

38

Quicumque colum fiunt habentes varices magne non innascuntur. quibus talibus existentibus varices magne nascuntur rursus capillati fiunt.

37

Ydropicis tussis superveniens malum. precedens vero sine malo.

36

Dissuriam flebotomia solvit. incidenda vero interius vitalo vena.

37

Asquinantie habito tumorem fieri in gutture bonum. exterius enim vertitur morbus.

38

Quibuscumque absconditi fiunt cancri non curare melius est. curati enim citius pereunt. non curati vero multum tempus perseverant.

39

Spasmus fit ex repletione aut evacuatione ita et singultus.

40

Quibuscumque dolor fit circa ypocondrium sine flegmone. his febris superveniens solvit dolorem. [i. apa...]

41

Quibuscumque saries in corpore non manifestatur. his propter spissitudinem sanies aut loci non manifestatur.

42

Ictericis si epar durum fuerit malum.

43

Quicumque splenetici a dissinteria capiuntur his superveniente longa dissinteria ydrops innascitur aut lienteria. et pereunt.

44

Quibuscumque ex stranguria yleos innascitur. in vii. diebus pereunt

sine febre. supueniente
urina multum fluxit.

Ulnera queumque an- 67
nua fiunt aut longum
tempus habent os necesse est ex-
ti et cicatrices caua.

Quibus gibbosi fiunt ex 66
tussi asmate aut tussi an-
iuuentutem pereunt. 61

Quibus flotomia aut
farmacia confert. hos
ueris flotomare aut
pharmaciam dare oportet.

Spleneticis dissinteria 68
supueniens bonum.

Quecumque podagrice 69
egritudines fiunt hee in .xl.
diebus deferuescentes
residunt. 70.

Quibuscumque cerebrum
sursum quatitur ne-
cesse est febres et fell' uo-
mitum supuenire. 71

Quibuscumque sanis do-
lores fiunt repente in
capite et continuo sine
uoce fiunt et stertunt. pereunt

in .vii. diebus nisi febris
accipiat. 72

Attendere autem oportet. et indi-
cia occulorum in sompnis.
Si ei aliquid albi appa-
ret omissis palpebris
non existente diarria aut
farmatie potione malum
signum et mortale ualde.

Desipientie cum ex 73
risu quidem fiunt securiores.
que uero cum sollicitudi-
ne molestie. 74

In acutis passionibus
cum febre luctuosa suspiria malum

Podagra inania non 75
moventi
et autumpno molestat
ut in pluribus. 76

In melancolicis egri-
tudinibus ad has periculo
i redundationes sunt ad ad
se eruptiones aut ap-
hiis
poplexiam aut spas-
mum aut cecitatem signant. 77

Apoplexia uero maxime
fiunt etatibus a quadragin-
lxx
ta annis usque ad sexaginta.
78
Si omentum exierit neces-

cesse est putrefieri.
Quicumq; asiatica 59
molestatis resilit
ĩterbrium foras ↄtrũ
sus incidit. hys mu
scilagines f̃cẽ sunt.
Quicumq; asiatica 60
molestatis ĩterbriũ
resilit foras. hys ta
besit ceitas ↄclaudi
cant. si non curant.
In acutis 1
morbis
frĩtas extremi
tatium mala. 2
In osse egrotanti ca
io liuida malum. 3
In uomitu singult̃
ↄ oculi rubei malũ. 4
In sudore rigor ñ bonũ.
In mania dissintiã. 7
aut ydros aũ extasis
bonum. 6
In egritudiẽ diutina ;
abstinentia ↄ colice
egẽstiones malum. 1
Ex multa potatione ri

gor ↄ desipitientia ma
Ex apostasis intus (lũ. 8
ruptura ↄ dissolutio
uomitus ↄ defectio ãi
In sanguinis flu (fit 9
xu desipientia ũ spas
mus malum. 10
In yleon uomitus
singultus spassim̃
desipientia malum. 12
In peripleumonia frenesis
malum. 11
In pleuretide peripleu
monia malum. 13
In cauumatib; fortib̃
spasmus aut tetañ
malum. 14
In plaga in capite stu
por malum. aũ desi
pientia. 15
In sanguinis sputo sa
niei sputum malũ.
In saniei sputo pti 16
sis ↄ fluxus fit. ubi ũo saliua retinet̃ moritur
In uigilia spasmus 18
aut desipientia malũ
In ossis denudatiẽ ma 19
lũ

In flegmone epatis 1A
singultus malum
In ossis fractã desipiã 27
si in uacuũ accepit
mortale
In faracie potione 26
spasmus mor̃
In dolore forti iũa uẽ 2A
trez extremitatũ frĩtas
malum

erisipila malum.
In uitangreo tirmõ ma 21
In erisipila putre clu 20
do malum.
In forti pulsu in uulne 22
(i. fluxus sanguinis)
ribus emorroisa malum.
In diuturno dolore circa 23
uentrem sanies malum.
In colico secessu dis 24
sinteria malum.
In utero uenti tenasmo 28
superueniens abortire
Quicumque (b) (os) aut cartila 29
go incisa fuerit
in corpore non augetur
Si a ballo flate diarria 30
superuenit fortis soluit
egritudinem.
Quibuscumque spumo 31
se egestiones in diarria (hi) a ca
pite fleuma defluit.
Quibuscumque in febri 32
aminnius cimoydes i.
ypostases fiunt longam
egritudinem significat. 33
Quibuscumque colice
ypostases egestiones
fiunt. Superius uero tenues.
acutam egritudinem si
gnificat. 34
Quibus sedimenta diu
fiunt hiis in corpore
turbatio magna fit. 35
Quibuscumque in urinis am
bipulle supernatant nefri
ticam significat et longam
egritudinem fore. 36
Quibus pinguis ypostasis
sis agglobata hiis ne
friticam significat et acutam
egritudinem fore. 37
Quibuscumque nefriticis
existentibus predicta (non) acci
dunt signa et dolores
acuti circa musculos
spinales fiunt siquidem
circa extrinseca loca fiunt
apostema expecta futurum
extrinsecus.
Si uero magis dolores circa
interiores locos et apostema ex
pecta futurum magis interius.
Quicumque sanguinem uo 38
munt sine febre siquidem sa

lucie. Si uero ex febre p... uitiosum. curant uero ... stipticis. ... frigidi... tibus.

39 frigori

Cataratam incipere ... ... in .xx. diebus.

80

Si sanguinem atrum ... migant ... ... dolor incidit in ... ... egrotare sig...

81

Si lingua repente in... temperata fiat aut ap... pleticum aliquid ... ... aut melan... licum huiusmodi perficit.

82

Si super purgato sen... ori singultus super... ueniat non bonum.

83

Si febris acolera ... aqua calida multa ... pite infusa solutio fit.

84

Mulier ambidextra ... non fit.

85

Quicumque empiam ... tur aut inciduntur si quando sanies pura fluxerit et alba euadunt. Si uero cenulenta et male olens perimit.

86

Quicumque ... ... siem urunt siquando sanies pura fluxerit et alba euadunt ... ... illius ... sanies ... ... fluxerit perimit.

88

Ydropicus si tussim ... desperatus sit.

89

Si stranguiriam ... ... et ... solunt. ... ... uero ... ... intus ... bonum.

70

Asquinante ... ... egritudo.

71 alia ... ...

Quibus ... ... in cerebro ... ... diebus perimet. Si uero hos effugerint sani fiunt.

X1

Oculorum dolores ... potio et lauacrum multa calida et flebotomia solunt

Sternutatio fit a capite 72
percalefacto cerebro aut
humectato incipite que
vacuo. effunditur enim
aer intus existens
foras. Sonat vero quoniam
per angustus est ei exitus.
Quibuscumque epar calidum 73
dolet his febris superve
niens solvit egritudinem.
Quibuscumque convenit 74
sanguinem auferre ex
venis hos oportet flotomari.
Quibus inter firenes et 75
renes ventres flegma oclu
ditur ad dolorem prestat
et his exitum in ventre
his firmi venas in vesi
cam conversa flante solo fit.
Quibuscumque epar (inmot. 76
aqua impletur a ventri
erupit. his venit aqua
impletur a moriuntur.
Anxietas. oscitatio. rigores. 77
Vinum insuatate bibi
tum solvit egritudinem
Quibuscumque in ventre 78
pustule nascuntur sa
nie facta et erupta solu
tur dolor.
Quibuscumque cerebrum 79
motum fuerit sine manifesta
occasione. necesse est sine voce
fieri statim.
Corporibus humidis carnes ha 60
bentibus famem adhibere con
venit. fames enim sic
cat corpora.

Brachiorum extensiones

omnis hec ventositates sunt ex ventositate. Sed aliter sunt ex ventositate que per totum corpus infusa aggravante nervos et progrediente ad manum. ideo ut expellant extendunt brachia

prognostica prevision egritudinum vocata a prenoscendo. oportet enim medicum et presentia agnoscere et preterita facere et futura providere

Omnis qui medicine artis studio
seu gloriam sine delectabi
lem desiderat amicorum
consequi copiam adeo
prudentium regulis ratione
suam muniat ut in singu
lis egritudinibus preterita pre
sentia et futura cognoscat
aegris revelet quod se
ipse eger minime presumat.
Sicut enim eger per eum
se cognoscat totum se
citius illi committit et firm

finis est duplex. unus fit per modum decoris eius. secundus finis est per modum terminandi. finis primus est sanitatis. secundus finis est per sanitate.

Si a febre habito tumore 61
non existente suffocatio re
pente infestat ut deglu
tire non possit. mortale.
Si a febre habito torquetur col 62
lum ut deglutire non possit
et in sglutiendo angustiet
sine tumore manifesto. mortale. 63
Sudore multo facto calido su
perveniente oportet emitti humorem
a corporibus. fortibus superius. de
bilibus vero inferius.
Quibus que accipiunt febri 64
tates. sanis est virtus. in
firmis vero morbus

Premissis aliubi 67
excitibus et in motis sicut rasura
intestinum supernataverint parva. par
vus est morbus. Si multa. multus
horum vero multa est necessaria ventris
solo. Si vero venter non mundificabitur.
sed potius in fistula dabuntur. quanto ma
gis dabuntur. tanto plus peiorabuntur.

mediciane existit lau
dabilis cum auctor
futurum in singulis p
pendit quamvis omnis
peritiae minime possit
Quod si posset, illam futuri
provisor sed divinis pphe
tis nobilior diceretur.
Cum in quibus iam vacu
ate egrius hunc re
pente mori contingit
aliumque medicinae
apparatus fuerit a
vir diceculam vite ad
iat. in qua est artificis
iuvenes egri atque egri
tudinis bis pendat.
Eciam quidam celeste in quo
ipsum medicum fuit de
or. cuius si tanta sit pru
dentia mirabilis est
nimium quod stupenda
mente illius est ut futurum
periculum vel ocio prohib
eat. vel competenti auxi
culo [illegible] levibus fa
ciat. Et si mortuum fuerit

alii salutem promittet
numquam accidentem in
altero mereatur. *in facie significatio*
Oportet ergo te solli
citum esse valitudines
si primo est in facie egri
pronotibus utrum sano
similis sit et si sibi sano
similis sit quod optimum
est. si contrarium pessimum
est. ut si nares acute o
culi concavi tempora pla
na aures frigide et contracte
et pulsu cavum inmense frons
arida et tensa et totius
faciei color viridis si
ve niger. sive pallidus
aut plumbeus. Et si
sic fuerint in principio
egritudinis ob priusquam an
gustie precesserint aut me
tus multe solutiones
ventrium labores p
us affuerint. et si aliquid
eorum egrotantis preces
sisse minus periculum
verebis. quod si die ac

nocte quicquam eorum sustinuerint. simultim periculum sperabis. Et si huiusmodi egritudo triduana fuerit qui percesserunt labores nimis pertimescatis. Omnia que fuerint in quiritoria perquires eciam eorum et eciam oculos etenim silum effugiunt nolentes quia lacrimas effuderint aut foris insuffocato prominuerint. aut alter altero minor apparuerit aut alba eorum in sanguinem commutata fuerint aut tamquam venenosi gravis vel pallidis virtus visi fuerint aut lippitudine habundaverint aut tremuli fuerint et instabiles aut extra nimis extiterint. aut intus nimium delituerint. aut tota facies horribilis apparuerit.

In oculis

taq

homini periculosa et mortalia iudicabis. Considerare oportet quid de oculis in sompno videatur. si enim sola alba videantur subclusis palpebris nisi soluto ventre hoc contigerit processerit. nisi ex consuetudine hoc eveniat. mortis signum timebis. Si palpebre visae fuerint aut livide sive labia similiter fuerint aut nares distorte. hiis signis cum predictis mortem proximam dubitabis.

sine solis sine

In iacendo

Bonum est egrum invenire iacentem aut in dextro latere aut in sinistro latere et manus et pedes eciam eciam sunt in spasmo distenta et totum corpus in sua positione flexibile minime rigidum quod situto sanis est familiaris et amica. Iacere modum sani melius est.

quia nō ē signum la
udabile egrum corꝰ
suppino iacere bra
chijs rigidis ⁊ pedibꝫ
⁊ si repente se a capite
lecti iactauit ad pedes
malum nō dubitabis
⁊ angustie signum
⁊ si pedes nudos ⁊ tepi
dos inueniš ⁊ inordina
te cum labore ēuicem
atq; pedes iactauit pe
ssimum ē. ⁊ angustie
signum. Eger si ia
cuerit reiecta ē uice ⁊
apto ore pedibusq;
tortis aūt si sup̄ uētrē
p̄t solitum iacuit ma
lum ⁊ alienatōnem si
gnificat. siue dolorē
uentris. ⁊ si inaug
into egrius repente se
dit in omia acuta egrīe
malum ē. in peripleumonia
uō pessimum. Stri
dere dentibꝫ in febꝫ p̄
ter solitum nēc a pue

ro. mortem uł maniam
sigt. Qd̄ si fit riendat cū
insania mors uicina se
quitur. Si in egro cō
pore antrax uł carbuncu
lus siue egritudo p̄ces
sit sīu supuenit op̄ ē
attendē q̄ si ericatius
fuit ⁊ colorem uiridem
uł citrinum ł liuidum
ptulit mortem prinū
diat. Manuum mo
bilitatis signa p notab
sic in febre acuta in pi
plemonia in frenesi non
uera ⁊ in dolore capitis
Si manus ad faciem
tullit tanquam q̄ plibꝫ
positurus. uł q̄i aliq̄d
collecturus hac illac q̄
sierit. uł de uestibus.
q̄i pillos euulsit ł cū
festucas d̄ pariete decer
psit pessimū ē ⁊ morłe
Spūs sit frequens sit
dolorem ⁊ succensione
sigt̄ in his que sunt

I extremitatib

In opone manu

frendendo

In anhelitu

sup diaffragma. Cum
si magnus et cum [?]
missione sit alienatio
nem significat. Si vero pos
tmares [?] frigidus execut[i]
mortale est. Spiritus vero
bonus ex suo ipso ordine
cognoscitur. Absit cu
dentem salutis omnino
nem in acuta egritudine que est
febre est cuius terminus est
in .xl. diebus.

in sudore

Sudor
bonus et laudabilis est in
omni acuta valitudine
quinto decimo die fit et eger
liberat. Est et bonus qui
fit in toto corpore et eger
ex eo suavior et fortior
efficitur. Qui vero iudi
cium fecit hic est in
utilis. Frigidus autem
malus peior si manaverit
circa caput sit solo quod
dem in acuta febre mor
tem significat. Cum lenta vero
pluritatem egritudinis.

in ypocondriis

Ypo
condrie si sine dolore
fuerint. Si mollis sibi que
pariter bene est bonum est.
Si vero dolentes et feruen
tes aut quodam simili
distense aut sint se dissi
miles in ubis consideratum
est. Si cum illi carum
urgens pulsus fuerit an
gustiam sine alienatione
significat. Similiter et egre sunt
intuendi oculi. Quia si
velociter mobiles apparu
erint maniam significat. Acu
ta existente passione co
llectio si affuerit in ypocon
driis cum tumore et do
lore uti ambus teneat
malum est. Si vero multa
earum que in sinistra est
melior. Que collectio si in
principio subitam mor
tem non intulerit usque in
dies .xx. permansit in fe
bris decreverit in dolor de
fecerit in pus convertitur.
Solet autem huic acute
egri infra .vii. dies flu

xus sanguinis ex naribus
utiliter superuenire. Cum
in rectum est autem dolor as-
sit frontis et scotomia.
que si affluerint sanguinis
nis fluxum de naribus
annuntiabis. tamen ibus
quibus etas .xxxvi. an-
norum est. Apostema
te uero molli existente si-
ne dolore et sub tactu
mutabili contingit egri-
tudinem terminari. In
pectoris tamen sepius. quod si
usque in diem sexagesimum
permansit febre non
deficiente impus iste
tur. Cor gutture esse solu-
tum in his que operu-
truerit secundum huiusmodi
disciplinam. quod omnino emi-
net ex uirtus minus
est et paucitatum. laudabile.
Quod ergo sputosum immi-
nime acutum pessimum.
Horum autem que uentre
crepuerint si qua quod

extius apparent pessi-
mum. quorum uero non
signum ex est bonum. Spu-
tredo ea laudatur que
equalis est alba per totum
in superficies inequalis nec
mali odoris. que uero
contraria pessima. ii

In apostemate

Quomis par la prnoz in ydrope

ydrops in acuta egritudine
malum. infestat enim
febre continue in ybro-
rium a dolore. Consu-
git autem ex lumbis et
ylis a ab esse. Consu-
gens autem de lumbis
aylis sicut expectum
inflatione uentris
diutina effusione no-
tum cum defectu doloris
seu uentris tumoris.
Cui uero origo est ab esse
fit cum tussicula nec
quicquam proiciunt et
pedes tument et ne egre-
runt in medicum acu-
angustia et ea uentre

ex siccitate

et apparata fuerit in gutture o extenuata. Sed quando veluti fugientia. Et si capilli a plante pedum et vole manuum sicce fuerint verter quod alatam amandi bile calueris malum est.

ex calore

Colerium est egrum certo calere et mollem ac suauem conuenient esse.

ex motu

Bonum est moderate ac non laboriose incipiente eundem lateri omnium esse. Et si subito levis videatur grauis vel si fuerit manus quoque et cetera ponderosa horrendum est.

ex pondere

ex unguibus

Quod siluior admirantur vividis unguibus digitisque adfuerit mortem in aduentare non dubitabis. Et si color lucis unguis sanus fecerit. Licet ceteris concurrerint spes locus non decet. Capderit cuncta signa presente. Qui siccus sufficientem videris et in albore signo affluent timinus est promittetur et quolibet positionum (vel extigui) astute institutam salutem. Sed pallor in predictis locis non decerunt pericula.

ex testiculis

Testes a virga velut solitum diminuta ubique apparuerint aut nimios dolores aut mortis signum pronuntiabit.

ex somno

Sompnus ut moris est conueniens animalis ut noctem non effugiat ad diem minime impediat laudabilis. Contrarius vero inprobandus minus tamen si a mane usque ad tertiam tenuerit. Pessimum autem est non dormire. Aut enim magnitudinem doloris significat aut alienationem.

ex stercore

Stercoris egestio si non erit cruda nec liquida omnino sed coniuncta et hora soluta signum est eaque sunt sub dyafragmate esse salubria. Liquida bona est

si sine sonitu uentoso
fuit uel inordinate
manauit. Si uenum fre
quent' manat egrum
maximo labore ac uigi
liis afficiat et ad defectū
adducit. Utile ē scīatis
sm̄ quantitatē assūp
torum euenire ul' bis
ul' t' in die. in nocte uō
semel. & luce prima aū
solito more contigere.
Utile ē et appinquante
(egtudinis)
iam termino idem s'cēus
densarī. et colore subci
trino fi. uel insolidū con
densarī. Bonum ē et si
lumbricos (d)admixtos ha
buit. Sonū acuta egne
bonum ē uētrem nō ple
num s; uacuum t'ttari.
Si uentrem s; c̄nosum
inuenit bonum ē. Cac
sum uō s'cēus aliquō
siū album aut nimis
citrinum ul' spumosū
malum. Sit moicā aū
scorsum aut uel sive al
bum sive citrinum ma — aut spumosū
lum. Pessimū ē et mortale
signum sicut nigrum
afetidum aut uiscosū au
nide. Sanguinem uō p̄lucō
nem egrius signt. uel mīs
ē signum mortis quam
loturam intestiorum p
fert. aut colorem poru
rum sive nigrum. Co
tingit et colores istos i
simul euenire. — ex ventositate.

Uentositas sive sono lau
dabilior ē. que uō cū
sonitu melior ē quam q̄
intus clauditur. signt
tū. Mentem aut dolore
laborantem i' situ noliū
tatē. Dolor sub ypocō — ex dolore ypocondriorū
driis hanc p̄tatē h't si
recens et sine calore fue
rit. si rugitus super
uit. et cum egestione ul' uri
ne cupit solvitur. alioqn
ad inferiora transmittit.
Urina laudabilis que — ex urina

(nostrarum)

ypostasim album sub
sidentem equalem et
continuam atque lenem
hēt permanens usque ad mē
sim erit. ē etiā fidelis et certa
nuntia salutis et breui
tatem egritudinis sigt. quod
si modo cum ypostasi predi-
cta sua fuerit diutu-
nitatem egritudinis sigt. in omnibus
fidelis est. Urina ru
bea nimis cum sua ypo
stasi ē similiter diutinam
egritudinem magis superioribus
dicit. ē tamen nuntia certa et
fidelis sperande salutis
Si eadem ypostasis fur
furea fuerit mala ē. pes
sima uero si squamosa ē.
Alba autem aliquando alle
nis mala. peior tamen quam dicitur
furfurea. Nebula pen
dens uirtutem si alba bona
nigra uero ē mala. Dum
fuerit urina citrina clara sig
ficat egritudinem indigestam.
Tumidus ē ergo infirmi de

fectus. Urina significa
tiua mortis et defectus ē
aquosa aut fetens aut
nigra aut lutosa. Pessima
in utroque sexu nigra. in
pueris uero aquosa mala.
Urina clara et diutina cum
signis aliis bonis. ē
tum ē apta fieri sub digesta
gmate. Crassities ut
aranee tela supernatans
uituperabile. Significat
enim liquationem egrium.
Rotundus ē et ordinem
in nebula in neglige
uitium suspensum autem
medium teneat locum
similiter et colorem quia
et enim ē media cum pura
colore laudabili lau
dabilis ē. Suprema uero
nigra uituperabilis est.
Caue dum ē tamen ne ue
niat ut uitio capiaris ut
quod ē ab ea alienum
diiudicas. ex uomitu
Laudabilis uomitus

ē cu flā ātmixtum cō
lib; fuīt. iz minus in
scosus ē. quanto nō
a simplicitate remotō
tanto suspectior. Cuo
mitus sisit sicut su
cus porri aut uiridis
aut plumbeus aut
nig̃ malus ē. Et si
omīb; h'is infectus
fuīt morti uicinus cō
tinuus ē. Omīs o
dor malus inquocūq;
uomitu malū est.
Sputum inomī eg̃
tudine pulmonis.
seu coste utilis ē. si
uelox si ... ficale siñ
labore. Et si subrubrum
ac ... sputo āmixtū.
Si uō tardum in dolo
ris principio aut rube
um aut citrinum cu
laboriosa tussi. iz sāo
sputo admixtum ma
lum nūntiat. Et rube
um oio molestum.

Et qn qd cū uomitu
expellitur est viride
et est fetidū tūc si
gnat mortē sbitā
valde: ex sputo

album uiscosum. i
glolosum inutile. Et iu
nde spumosum malū
Et si nigrum est mortale.
Si in pulmone colēns
sonuerit necti quicq̃
exierit malum ē. Et
nutatio cum rumate
inomī eg̃rne plonis et
coste malum ē siū ei
illa procedat sine colheq̃
ua sit eg̃ru malum ē.
Et si nutatō sine rruma
te inomī acuta eg̃rne
bonum ē. Et sputum sb
sanguineum clarum i
pulmoīs ualitudine
inprincipio nullo a
lio colore turbatum
salutem sig̃t. Si usq;
in diem septimū aut
amplius idem sputū
mansit suspectum ē.
omē sputum p seueā
te dolore malum est.
Sputum nigrum p'
simum. Omē sputū

ex stnutatione

ex sputo

ex doloris diminutione
bonum. Omnis dolor p
dictorum locorum si sup
veniente sputo vel so
lutione ventris vel fleoto
mo adhito vel quolibet cir
terrii medicamine non fuit
diminutus pus in futurum
denuntiat. Sputum red co
lica sputo emissa cum sic
sputo mala est. Siti a
die. vii. contingit mor
tem namque in. xiiii. die
pronuntiabis. nisi signum
quolibet aliud spirans sa
lutis ad esse consideretur.

si Quod hic est robur et con
stantia egri. et bonus spir
itus et facillis proiectio putredi
nis cum tussi et equali
tas totius corporis caliditati
dinem et calor et mollitu
dinis. in siticit. et vini
et victus. et sudor. et somp
nus sebris habuerint.
que sebris hic vitam sit
pollicentia. ex quibus

siptima desinunt post die
xiiii. mortem futuram
pronuntiabis. Ex omnium quod
quod est mortis nuntium.
huius est debilitas e
gri. Spiritus anxius. densus
dolor permanens. proiectio
cum laboriosa tussi. Si
tis perseverans circa cor
caloris inequalitas. ventris
elatum dolor magnus.
Sed frontis et manuum ac
dum frigus. et vini victus
et sudor somprius non di
mortem
ximus sunt nuntiantia. Hec
signa si post dicte subiectioni
colice putredinis sup
venirint mortem futuram
annuntiatam ante. xiiii. non
dubitabis. vel in. ix. vel in. xi.
et ex hac consideratione spu
tum dices esse mortale. et
sic hec vitalia mortisque sig
cognoscentis pronosticorum
rectitudinem inoffense
progredieris. Ex capitulis

Apostematum quedam
in. xx. quedam in. xl. que

dam vi. l. xl. rupturam
differunt. Cor ergo me
dicum diem principii
non ignorare. in quali
ta corpus primum incipit
calere aut frigere aut
pse aut pinguem co
gnoscere vel quo vel q
do cepit loco dolere c
compunctiones aut gravita
tem sentire. hi sunt prima
collectionum indicia
ex quo computandi erunt
dies. quia hinc erupcio
nem expectabis in prescriptis te
pora. Quod si collo in uno
latere contigerit aut in manibus
bus vel utrisque advenerit p
concutabis. si in altero
magis calverit. de hic ia
cere super altum iacebis. et si
pondus in alto sentiat
interrogabis ex hiis apud unum
uno latere aut in ambobus
indicabis. Ex signis
huiusmodi que sunt per subli
a coniectabis. febris quod

erit indeficiens. et si die
media in nocte non magis
succensa. sudor multus
cum tussi fiendo sta quidem
oculorum deductio vel similis sio
atque in eorum angulis
rubor. unguium constrictio
digitorum calefactio
amplius tamen in eorum
summitatibus. in pedibus
fiunt. accedunt minu
ta aspera. fastidium pa
tiuntur. in corpus vesi
ce nascuntur. cum morantur
Illi ergo cum pia fiunt
in quibus hii signa sunt.
Quin non velocius cum pi
a fiunt utrum ex hiis
que diximus aliquod
contingat considerabis. con
siderabis ante si sit fre
quens et sputum cum
tussi indeficienti. aut
cum exercere cepit dolor
amplius fiat. in tali
bus rupturam an. xx. di
em expectabis. Quos autem

febris in die rumpitur
diminfit. cor et ausuitas
pruunciabis. Et calores ap
petunt instatuunt a mo
dicum atque quistauum est
qui egerunt. Et pus quod
proiciatur album a leue
ac totum equale et sine
labore et cum modica tus
si. alibi in breui sanatur.
Alii hec sunt qui per ista
signa signis eorum habebit
Quos autem febris in apostu
tis ruptura non deserit
et que fortiua post modum
inuadit afficiuntur siti
et fastidio cibi et egerunt
molle. Et pus quod iactatur
liuet aut uiret. fetidum et admi
xtum est atque spumosum
his signis proprietatis mo
rituros indubitabiliter. Quorum
quidam eorum annomiam
habent. eorum quidem hic
moriuntur. hij uero inuita
manebunt. utrique tamen dif
ficilem exitum consecuntur.
hi tamen prudenti tuo
iudicio discernentur;

Quibus uero peripleumonias
post aurem aut infra aposta
contingit. putredinem
efficit. et cum crepuerit
fistulam parit. et sic e
uadunt. Uideret ergo
tua diligentia secundum hec
precepta prouidentie si febris
permanet. uel dolor minu
itur. et sputum in eo non ue
niens. et ego non est colica
in . . . . uel modica
cum ypostasi plima et a
lia cuncta signa bonum sunt
nuntia. non subaudiri ut
diximus apostem futurum ex
pectabis. Sed peius hoc apostemi
nascatur his quibus dolor
aut calor in ypocondriis est.
Quibus uero peripleumoni
cis ypocondria in dolentia
in cessent. et spes densus et
in ceassauit sine causa manife
sta. his apostem supra aurem
nascatur. Apostema uel uesica
in pectore peripleumonias salu
tem permittit. melius tamen
natum

nec aliter habetur

Quando est febris per
manens. et
dolor non qui
escit. et quando pro
ducto sputi
non est hoc quod oportet
nec est uincens
super illud quod
descendit de
egone tole

sit in principio sputi
proiectio ex rubeo in albi-
inuet .. huius signus certa
salus promittitur. Et si quod
reiciatur non est ei nocumentum nisi
una ypostasis. timor non est
ei in rubeo cui supervenerit
apostema. pulmonis quod sudem
apostema eruunt atque spu-
tum putredinis non
evenit. in febris dese-
cerit malum est et signi-
ficationem mortis premun-
cie spectabis.

Plures ex hiis que gra-
dum sunt pipelomica
collectione desperunt. a-
lii vero in aliis collectio-
nibus magis desperunt. In a-
cutis febribus contentis
si dolor a lumbis ascen-
derit ad dyafragma et cesse-
derit mortale. aliis tamen
signis per visis ex quorum
pluralitate vel paucitate
diiudicabis. Vesica
dolens atque rigida fe-
bribus non deficientibus pro-
nuntiat malum magis
cum conuenientis strictu-
ram. Sed si supervenerit urina
que plus cum ypostasi.
solvitur dolor. Si vero
urina non sic fuerit et vesica
non mollescat in febris
deciderit mors in primo
periodo accidit. Hec autem no-
bis species pueris ampli-
a septimo anno usque
ad quintum decimum usque xx.
evenire solet. 3 particula

In febribus autem acu-
tis idem timimus quibusdam
advitam quibusdam vero
ad mortem. Illa dies
in qua salvatur ex hominibus
qui salvatur et perit qui
perit. In quibus febribus
si cuncta signa bona processe-
rint et species mali in
quoquam non hesserit
in die quarta tamen ut patet
iudicabis in quibus vero fe-
bribus si cuncta signa ma-
le pervenerint neque boni
species ulla affuerit in quar-
ta die vel ante morte
obibit. Prima periodus
hec in quo continet. Secunda
in vii. Tertia in xi. quarta
in xiiii. quinta in xvii.
Sexta in xx. Quinta nichil

ex febribus acutis

p quartanariu augm
tando decurrit in acuta
egritudine usque in
xl vel in lx dies. Neque
est computandu in complecto
mio dierum. quemadmo
dum neque annum neque m
ses ad quorum forum
septimanas tres in xx
dierum spacio. Et nam
Et non est possibile ut nu
meretur aliquid horum
secundum computationem dierum
p[illegible]forum. cum non sit possibile
ut compleatur secundum compu
tationem dierum complectarum
annuis. neque mensibus
civilibus. Dehinc secundum hac
rationem augmentum evenit
primo paroxismo in xx die
sedatur in xl diebus in
lx In quibus valitu
dinibus determinatio est
tarda prenostica. multe
in initio sunt latentia
earum non habet principia con
fusa sunt. Ideo cautius
invigilandum est et in
singulis quaternis die
bus studiosius intu
endum est quod si se
cretus aut raro aut
numquam fallere. Et si
mus quarta non congrest
Que vero in brevi fi

[illegible]

minantur facile cogno
scuntur. Diu enim mu
larum evidentissima
est. eiusdem quod sis
sicatus. in dolor aliquis
in nocturna quies naturalis
acumen signa reliqua
bona ordinis non durans
moriturus spiritus anxius
turbatus animus vigili
arum instantia. omnis
signis mali nuntia. Con
sideratis igitur [illegible] usque
ut sit eum an sit [illegible] cum
sup posuimus. Enim hic
quoque [illegible] interitus
in impretamentibus an
non perientibus cautius
erit.

ex dolore capitis

Si dolor acutissimus
in capite cum febre fuerit
et aliquod signum mortis
apparuerit mors cito
aderit. Et si signum ali
quod mali non affuerit ad
iii. xx. diem per mansit
ut febris abierit. San

guinem d naribus expec
tabis aut aliq[ua] a[utem] si in
inferioribus partibus corporis.
S[ed] dolore adhuc recente
sanguine d naribus exp[ec]
tabis q[ui]a a[utem] si superbis: ma
gis t[ame]n dolore frontem
ac timporanio relinquere
Catque sanguinem plus strabis
iubus quiminus xxx
annorum sunt. a[utem] si vero
mag[is] iuvis qui sunt
amplioris etatis.

ex auribus

Aurium dolor acutus
cum acuta febre p[er]ma
nente malum e[st]. expec
tabis mo alienatione
a mortem. q[uonia]m grave e[st]
a molestum. inferet ergo
tua b[e]n[e] a principio o[mn]ia
p[er]scrutari a attende signa
Iuvenes qui sunt in hac
passione in vii. dieb[us]
vel prius pereunt. Senes
vero tardius. quia febris
a alienatio minus eis
quam iuvenibus contingit
atque aures eorum ru
puntur a pus emit
tunt. in senium t[ame]n etate
valitudo resurgit uni
mit. Iuvenes vero an
quam erumpatur a[utem] si
pereunt. q[uod] si eruperit a si
gnum q[uo]d[lib]et bonum apparu
erit aliquod bonum expec
tabis.

A[utem] si ingruitur cum a
cuta febre malum a si
aliq[uo]d mali signum ex
iam d[i]c[t]is fuerit mortale.

Quinantia pessima et
cito mortifera que ignu
tur iso apparet in extat
in cervice cum rubenti tu
more. dolore t[ame]n acutis
tissimo existente a spu
orthomie horribili. Hi mala sp[eci]es
a[d]o die suffocat. aut
[secund]o. aut [ter]tio sine quarto
Altera hi mala sp[eci]es e[st] cum i
gnitur a[utem] si rubet a[utem] si
mortifera e[st] pigor t[ame]n.
Tertia vero ~~cum~~ rubet cer
qua

uix aguatur [illegible] ꝑ brido
diutinior ē. cum sit tumor
ad interiora redierit spa
ciis locis omnino n̄ desistit. Casi
delituerit nō tamen in sudore
ectica. nec per aliud apostema
ueniam tumorē alio tempore
duxerit. uel putredinē pa
cus expuerit. uel ad mo
dicum defecerit. nec dolor
requiē inmititur morte
uel iterationis laborem p
mittit. Colonium ē aūt
tumorem et ruborem so
ris permunierit. q si a sa
ad perlonem uicio lapsum
fuit p rib. ibi efficit et
amitem redit. Cum a
tumitem et rubētem tamen
dum ē incidē. quia uel
sanies sequitur. uel signum
fluxus nimius. laboris go
ad aliam curam confugē
et amplius crescit et liue
scat et q pulato lyeret sub
tiliatur. tamen incidē. Sed pius
totum cor curab purgare

tempore fluente et suffo
cationis tumore minime
reluctante. Quorum fe
bris si primordium lente
fecerit. nec signum finiendi
egrius habuit. nec febris
defectus uidetur ectica fu
erit. iterationem egrius i
expectat. Quibus febris
permanet. nec grauantur
labore. uel nunc multo
labore molestantur. huius
apostema futurum est in iunctu
ris tamen inferiorum partium
Transactis .xx. diebus
post febrem. Si quando apostema
minus euenit illis q
rum etas iunior ē a tri
cesimo anno. Quibus
etas plurior ē fiet apostema
febribus manentibus. Esse
bribus non inordinate
uagantibus. quartane
sunt future. tertius tamen
ectica autumpnum. Sicut
a illis quas diximus
apostema oritur. sic qui .xxx.

3

v. annum p̄ eunt quar
narii effitiuntur. Com̄e
aput magis in yeme q̄
in aliis t'ib; anni eue
nit et amplius morat̄
et si sanatur n̄o reciprо
catur. Quib; adsunt
febres n̄ mortifere et te
stantur dolores in capi
te et puticeus aut se putant
tanquam muscas nig̃
aliquas uolitare. et si do'
minutalib; euenit rube
am colam uomitum
spabis. et si rigor affu
erit et sub ypocondriis i
frm sentitur. et actiorem
et subitum uomitum spa
bis. et si cibum apotum
quem assumpserunt reia
unt. Quib; ille dolor
a primordio febris in
capite. intrib; diebus
aut in quinta dolor au
getur. aut. vii. euadit.
quib; u͂o initia dicce
pit cessit uel in v. et si
= ut vii =

nitur in nono t̃. i. xi.
et q̃ ubi contingat in
v. quorum uel prior
ē similis. in. xiiii. di
e soluuntur. Que dixim̄
sig̃ eraminis euenit
equaliter uiris et muli
eribus. Junioribus hec
eueniunt in febrib; di
utius. Cui febrib; si ē
dolor capitis. et e aū ocu
los nigrorib; quib'lz
apparentib; siue ueluti
lampadib; et sub ypoco
ndrio dextro seu sinistro
sunt tensiones tecbant
sine dolore. huis sangs
fluxurus ē o͂naribus.

Pueris in acuta febre spasimus continḡ ma
xime si uenteres constri
pati sunt et uigilent
et expauescunt et plagāt
et colores mutent. ui ri
citrin uel liuidi modo
rubei appareant. sic ui
rides fiant. h eueniunt

ex spasmo

pueris usque ad xiiii annos
in maioribus non huius iu-
uenibus spasmus non con-
tingit in febribus nisi
magnis existentibus
infirmitatibus. Oportet igitur
talia ut multo studio pre-
cauentes acutissimos sunt
pueros. sunt iuuenes
discilius. Nec in qualibet
egritudine negligentem te esse
[illegible]ras. Conuenit unumquoque
illi est huic salutem pro-
mittere alii mortem pro-
nuntiare. Et in breui am-
pliori egritudine omnis ut di-
ximus signationes oportet di-
gnoscere et equalitione per-
pendere atque uires eorum
[illegible] conferre. Cautius
tamen si uniuersis ac sputis
facere. Talis est uia doctrina
de acutis passionibus
nec non a incepidinitas
passionibus id est longis et
inueteratis consulibus prodicere
ne torpeas. Ceterum presci-
tes quod morbos attendas.
Scito tamen omnes ualitu-
dines omnibus annuatim
temporibus euenire posse. quasdam
tamen in quibusdam eue-
nire. Aquarum signa
mala sunt malas esse. que
tamen non bona omnie scla-
bere. Adhuc signationes quas
diximus in ethiopia et
septentrione et asia experti
sumus. Nec aliqua per-
bato te perturbet quia lo-
cupletius quam existimes est
accidebit signorum se-
ries sicut monuimus nostre
rationi in singules.
Neque ad alias certitu-
dines [illegible] ac pre-
ceptiones te uelis di-
ffundere. Quia que-
cumque determinantur
cito in medio dierum. et tuorum
nostro quapsunt ex-
posite ordine precep-
torum. Explicit liber
pronosticorum ypocratis.

Incipit liber regiminis acutorum Galieni.

Qui de egrotantium accidentibus in singulis egritudinibus tractantes potius consensisse ferunt eos quid in his que tradiderunt invenisse quidam dubium non est. Oportet enim facere quemlibet medicum non accidentia egri patiens denotaverit. Set eorum que scientibus medico absque egri inditio nota fiunt de plurima intacta obmiserunt. Que quid in diversis egritudinibus diversa cuiuslibet egritudinis excepte obscuras intelligi difficiles habent significationes. Cum etiam oportuna investigatione collusa discentiant in cuiuslibet modi tipo non nulla ab eorum sensus discrepantia potuerunt invenire. Cum quo tamen non solum sit laudo eos. Verum etiam propter paucam in medicine atque vulgari quam in acutis passionibus exceperunt ut est ticianum ascerum lactis suis temporibus. Set posteriores eorum dicta corrigentes medicinalium invenire sexti egrotanti familiarius reliquerunt. Set antiqui prorsus de dieta levia invenerunt quia carentia coiderunt eo quod multa numero scripserunt. Set prorsus de dieti invenerunt utilis condixerunt. Non tamen quia ipsam variorum morborum eorumque partium multiplicatatem ignoraverunt. Set nimium egritudinum pala tractare conantes non invenerunt. Aut quia fortasse difficile est explanandi. Si quid enumeralis sinus investigandum sit.

Quia uero alius ex aliis nominibus differre uidentur. sed eosdem esse sentiunt. neque eodem nomine nocentem. Et quia est ergo epidimia morbi qualitas non uniuersalis mortalis est. Sed ipsi morbi ualde inequales sunt affiti uni plerisque non dixerimus animaduertunt. Et uulgi peritum ab imperito horum cognoscentium discernere nequiunt. Alia laudantes alia uituperantes. Quorum in hiis morbis eorumque medela ignorantia hanc maximam quam dicturi sumus per signationem. Expertus namque totius medicinalis scientie ab hiis in peritissimus huius equius ea deputatur que eis in medicina iuuare in eis maxime uidentur. eius nomina habilia sunt. Qui ergo ea denominauit uidelicet sirupum aptisanam et sirupum

huiusmodi utilius aquam quamque melle uulgo medicus habetur. quamuis ita insipiens ut sapiens iudicare putatur. Scripturum inertia esse eiusque acterum aliis ignorata fuisse necessarium duco. Quorum utique doctrina excellentissima est. In hiis que ammodumque iuuamentum uel nocumentum sunt peritia. Curei medicorum per totius uite sue diebus non desistunt. ptisanam maceratis passionibus ptisanam ordeaceam non colatam utile operari sunt omnes. Alii uero non ut unum ordei granum transglutiat summo opere studuerint. Qui si fieret inculcata esset maximum estimant esse nocumentum. Alii autem nec colatam nec non colatam dant quorum nisum per numquam nisi vii. diebus transactis. Huiusmodi

deficiente in die etiam.
Ad hec vero non intinga-
ti aut intingati neque
quam ydonei respondere
solent. Que res itaque
iam dominum ad hec conduc-
ta est, ut a vulgo liqui-
dissimo clare videatur
medicine ars omnino non esse
putatur. Cum ergo huius
discessionis magnitudo
da- acutis passionibus
inter [illegible] curatores quibus
inveniatur [illegible] ut quod egrotanti
[ex]hibetur profitentium aly
vero videatur nocivum.
Ars medicine in divi-
nationis vanitate re-
ducta est. Qui enim divina-
tiones exercent auspices
quidem quas aves sini-
stra parte volare viderint
malum quas vero dextra
bonum presagium por-
tendere predicant. Simi-
liter autem aruspices hec,
hec ille vero ei omnium vide-

Quorum vero medicorum omnium
eo intelliguntur studium
ut in fine sanitatem
sano vero censum cum
humana voluntate et
honestate lucrantur.
Ptisana vero ordeacea
merito me iudice sic recte
de grano ciborum in his
acutis passionibus excel-
lentissimum habetur. Et
quod quin illam primum ac
precipuum omnibus aliis
pretulit collaudando as-
sensio. Quippe quoniam
viscosa est, lenius vincta et
mollis nec non alubrica
quatam habens humiditatem
sitimque extinguit et si
opus fuit facilis ab-
lui. Nequaquam stiptica
nec ad laborem fumosa
inflatur visto in-
acessit. Nimirum in de-
coctione utrumque dum
vide in potestate habet / explevit.
Quippe cum tamen ibus

Omne illud quod est viscosum, lene, lubricum et separat humidum et huiusmodi est excellentissimum in febre acutis. Sed ptisana est huiusmodi ergo est excellentissima.

morbis congruam diete
tum exhibitionem. Cavendum vero
ut ne cum dieta tenuis i-
extenuantis permittas. Sed hab-
ensque mora multa dicimus
per latione durationem acci-
ditas. nisi fortasse sequatur i-
potione vel clisteri fu-
erit necesse. Si igitur eger bis
sumere cibum consueverit
bis aptissimum simul-
dabis. Quod si semel, semel.
Cum autem semel prima
die semel post modum
bis assueverit. si ullum in-
iuvaris hic necesse est reple-
re. Itaque post huiusmodi quan-
titatis dandum est ei. Quia nec
multum nec parvum sufficit
nec crassum nec viscosum si-
ve videntur eorum ea que non sufficiunt
adsueta introducantur.
necnon minime veniant iam
antur. Secundum vero si
egritudo siccior sit quam
oportet. tunc multum vinis
dandum sit. sed ante illud

mellicratum aquam pro manda
est sive vinum. utrum
vero iuvantius vel nocivius
est. Utrumque iuvantius
sit in subsequentibus expla-
nabimus. Quod si ut est os
humidum sanum fuerit et ex-
pulsione oportune sputi e-
rit. tunc eius sit reple-
tio ex toto denegandum
est. Quia in ei cibatione multa
humiditate superhabundante
acutus tantum expectatur.
Quando autem per vias contrarias tardaverit ter-
minus tardior expectatur.
Debemus autem scire quod per multissimis
quod equaliter datum est maior
contingit acutio quam dampnum per
tenuissimum que eclegatoria
magis necessaria. Nec ignorandum
landa post modum exequemur.
Sed quando sputi plus est sim-
quantitate refectionis
quoque plus adhibendum
est. Dumtaxat quibus tantum
numerum videris. v. dies vel
vii. vel viii. aut parce

Hoc itaque valet ad tantum tempus
et postea duobus diebus exigendum est.

hic docet modum exhibendi ptisanam ...

hic reddit causam illius dicti immediate precedentis

hic excusat se de omissis ostendens quod de huiusmodi inferius exequetur

hic determinat modum exhibendi ptisanam per comparationem ad statum egritudinis

rem uel impurem consi-
ratio amplectatur. Et ei
us ad prandium dato
mane. ad cenam autem
in albuminuta. Si ab
eis maxime qui ptisanam
in toto tempore exercuerunt
morbi cum toto. Impleta
uirtute dolor morbus et tem
pus crescere cepit uel
quiescendo meliorat.
purgatio quoque ad perfec
tionem uentura prouoca
tur. plus uero minus
coadiuuatur. Quod si ab hac
diuisa dieta detur. sine
aliene [illegible] minus est atque
purgationis efficatior et
minus reddiuus uen
turus est. Ptisana uero ex
obtimo ordeo facta [illegible]
bene ad perfectum excocta
esse debet. Precipue autem si non
colatam dare uolueris
simul et sicolatam. Cum
enim omnis alias habeat bo
nitates lubrica est autem

sua. in nocumentum or
dinum si quis transglu
ciet id est secum illa
bendo subleuat neces
sibus uiribus transire
ando. usque locorum est
a pectoris remanet aliquid
nunc sit. Quippe quod
mirum quia lubricissi
ma est. sitim amputat
facile digitur. ualde le
nis superfectam habet ex
tionem quibus uidelicet omni
bus necesse est egris. Nisi quod
meicus uiribus quecumque
accipienda ptisana ne
cessaria sunt egris. cui
adhibeat ut uidelicet illis
quibus ab ea opus sunt sit
perfecta. fit procul dubio in
multis modis nociua.
Quibus enim inuectiri reliq
as aluum habitibus ea
antequam purgetur pro
ingit eis si dolorem ha
buerint augmentantur
Si autem non efficitur in

et quod malum est excitatur

non statim carbuis du atur. pulmo quam ex iccatur. et sub ypocondriis a diafragmate laborat. Ad hec uero quibus latus dolentibus calefactorium adhibitum dolorem non alienat. Sputum autem non erit si potius uiscosius et indigestus efficiatur. Rursus uero catartico aut flebotomo ad utrum quod magis necessarium uideas si dolor non dissoluatur in humidioribus egim statim potus. Si ptisana detur in breui motus impio subiungatur. Ergo nimirum omnibus in his sibi contingit eos qui ptisanam cum totalitate recipiunt in .vii. die. auiantur. Quorum quidam iste putantur. Alii uero ortomiam scilicet stridor suffocantur. Quos utique omnis celitus percussos an

tiqui arbitrati sunt. que in eis cum mortui fuerint latus inuenietur sic impercussis a sole locis reprebant. Et quod eo contingat. nam quam dolor dissoluetur morte preuenti fuerant ipsi quod continued sidrium manifesteret. Sputum quippe quod sicut atur acrem introductum obuit ac uelocius exur exigit. Quorum utrumque alterum alii ad periculum alii subigit supplicium. Sputum namque inclusum flatum inspissat. Flatus autem spissus sputi uiscositatem augmentat. uiscositas uero elabi uetat. et cumpi. quod sicut in ptisana si suo dant tempore contingit. Enim quod multarum magis cum aalium assumunt a bum potum ne minus ea aptum sumere putant Nam autem subiectel.

tandi timeos qui colliti
quamcos qui colitam
a quinnentrium. Sz sibi a
lium sumunt sepissime
una eadem e. inutilu di
usa. Quatuor ut dicam
e faciemos. Incipiente
itaque febre. sine cum do
lore sive sine dolore post
uo pt cibum sumptum
transacto tpe. necdum
uenit ex ciuanito egro
uis quod diaculum e acque
us dum iudek cibum
ad inferiora intestina no
ueris descendisse. Cis
aut qui pleuritica sunt
dequotibus oximel dand
e. si yemis tpe fuit cali
dum. siccitatis frim. si
magnam sitim huit.
mulcim melius e a q.
quo sumpto si dolor in
gruerit egr q acuitam
dicantur i ec tunicam. Ex
pedit ut hui quantitatis
uis detur. q uz inlta sit

uz cirossa. al' pt dicam
vii. spiritus eius tol
lerare queat. Qd sim
tiquius cibus non dum
descendit atque breuis
tpus mora pt nouissi
mum cibum transierit
uz fere ieiunium ualeat.
ei spiritus aetas prim
fit clisteris opus hit.
Si aut defectus sit sup
positorium iniaciendu e
n cibi sponte suo loco
q exitu egerant. Etiam
ciendum e quo tpe ius
dari debeat in mordio l
omnibus tpibus mo. qm
enim peclum plantei
frigidae fiunt. tc i amari
omis cibus aptus de
negandus e. Sz cum
calor incalcaneu desce
derit dandus. Nouum
eiuum huius tpus i oibus
morb quammagis sit
augmente uacuis. Jnhi
is ei quanto pls calor

Interlinear glosses: sic. i. chimos — sic. virtutis manutenende — sic. i. d. intestinis extra — i. q. patiuntur pleuresi i digesta i qua nichil servatur — sic. cu dispensande particularum ut e ista. s. si yemis tpe fuit. dadu e calidum ad alterandum frigiditatem yemis

Marginal notes:

... Nota hic q i yeme dz dari cum fuerit cu tepida. Et i estate cu frigida. Dx.

sic. q. aiaz subtiliat dissoluit. diuidit z fibru i quo e ma morbi rarefacit ut possit egredi ma p resudationem ipsius membri.

Nota q aqua datur cu oximelle z secania bin i prua cpetitate ita q plus e de oximl le qde aqua. que aq cu actingat loca ubi e febris alteratu z pruttatu z prua a sua for z p gsequ abaccide. na ois actio e a forma vn cum d petate spi aq est desplare mag i hoc oximell z secaniabin d quoz petate e subtiliar incider z diui dere non p mag desplar q supat secta niabin z oximelle cibi amiffus.

Gal' i glo: verum no e pg le hoi
vm si addiscat aliqua artem fm
q oz ut addiscat et cphendat
oia que i ea st ex reby ptelaib
et pt hac tm no e nite tibi
ut queras audire ob reb ptelai
re ab ypocrate. Sz ut castiges
pe illa cui nite e expone totu
qd dixit ypocras

Via aut sustentandi z c. nota q sluttem multiplicit exponitur. uno modo sic via. i. intetio sustentandi. i. regendi. ul aministrandi dieta i acutis morbis e una tendi. s. f. virtutis manutenende. q. tn antiq medici q dabat ptisana cu fece. q illi q dabat ptisana sine fece. q illi qui neutrius dabant. una habebat intentionem. s. manutenere virtute. Inde e diusa. sic. fm diusitate eorum que aministratum na qbda adhuc eorum itus manute neat aministrat ptisana cu fece. qbda sine fece. z qbda neutru. ls ser acetosus ul ydromel. ul melli cratu. z h modo e diusa. ul dit q e diusa ul diusari dispo nu eg. s. rone etatis eg. rone gsuetudis. rone z h diusi tas accedit ex pte eg. na aliter e dietandus iuue nis patiens acuitaz egne. z alit e dietandus senes z sic accedit diusitas ex pte tpis anni z ex pte regio nis. simili rone tempoz morbi q alia dieta cpetit i p ncipio. z alia i augmto. alit expoit sic. via e una. i. uera. na uez e q i aliqbus cpetit ptisana colata z aliqby morbis acutis cpetit ptisana no colata z aliq bus neutra. Inde diuersa. i. falsa. alit expoditur sic. via e una. s. q uentre existente cstipato z pstete do lore acutissimo n dari cpetit. Inde diusa. s. rone diuso cu est h q in uentre patientis e fortis. aliq cu supposito una tendit. sic fine medicacionis. q e egne i mouer. mouetur. q i eoy cu esten. i eduz cu flola. i aly cum farmacia

ē tanto plus cum fāla
ta sunt. Corpore perfusē
sicum primo de sinu eō
cavisum adhibeas op[ortet]
hoc autē post perspicacē
p[er]dictum inventū facē si
gnificationum.

In pleuresi uō accidente
dolore sine continuo sine
post moram pro[pter] quod
calefactorium adhiberi
dissolvendi doloris intē
tione. nō fit frivolus. C
autē innativum calefac
torium. vel vitreū vas
aut eneum sine tirrū
aqua calida plenum. Sed
aū q[uia] l[?] liquidorum lati
appositum ē. ii inde ca
lefactorium succedens le
vius tolletur. quorum u
tiq[ue] melius ē spongia spu
tiosa aq[ua] calida infusa et
posita expressa. C Tertium cale
factorium est ex lat[e]re cobo
piendo q[uod] quā uehtis ar
cundet. o[?] q[uia] sāni icē di
vitius. Calefactū ēā ne
fumus ū ad eg[rum] nares
veniat et ad excretur a scēdat
ū quoquo modo ē innati
vum inde. nam ab ec
ipsum vitulum innat. Po
strea ordeum et orobū in
fusa mixta in aceto que
mixtura fortius calida sit
q[uod] sō possit bibē fac bu
llire post bullitionē vero
in sacello missa lateri sup
ponē. Similiter autē d[e] fur
fure. Sicut cum uō cale
factorium ex ouēctia s[?]
q[uod] cale cum vino simul assa
tis in sacello reddita a
pponantur. C Cumulū quod s[?]
dē levius atq[ue] subtilius ē. nam
huius calefactorium illū q[uod]
quibus in sputum ascendit
dolorē dissolvit. quando
autē venam si sic ut tā
tum cum ascendit dolō
ad spatulas. ii gō calefac
torio dolor solvatur uō
intē diutius innoranda ē

pulmonem namque de
siccat empima coadiu
uat. Cum enim dolor
ad spatulas ascende
rit iam saltim gple
uerit. si quoque graui
tas in brachio uel circa
pectus uel sup dyafra
gma contigit diuisili
ca est flebotomandus. fle
botomo aut adhibito
nullatenus reuocetis
quam tantum sanguis
minuas quantitatem
usque dum uidelicet i sple
didum ruborem exiu
bere inuenies mutatis
igitur quintum colores
in sanguine accidit. Porro
si passio sub dyafrag
mate fuit. dolorque usque
ad furculas si ascendit
iam cum electuario nigro
uel fellicbino mollias
Cum electuario nigro. diaca
uel siseleos aut ciminum
aut anisum. Et exhalid

odoriferum. fellichino
aut asarum commisceas
quis siue itaque misceris
inde opus simul efficit
Et cum electuario nigro so
lutio fit utilior. Ad de
sum iucundam efficit
Collatio quae ex fellichi
no est ad inflatiuam ue
tositatem prouocat dissol
uendam. Ius itaque post
solutionem de ptisana di
dum est minus tamen quod solu
eueras. sicut in respectibus
bilem minuas expedit
quantitatem. Exspectat soli
tionis nullum ius coue
nit. primam Solone gessante
cessante de ptisana primo
quod minus quam sumere
consueuit dandum est. Dein
ascendendo uel semper uel
ascendendo usque duplo
detur. Si dolor geuit in
aliquo alio decurris
rium obstitit. Certum
ptisanae opus fuit itaque

illam dare a principio
causae esse melius confi
teor quam in inanitione ue
narum procedere. Et modo
non in die tertia morbi a
in iiii. sive v. sive vii.
dare incipere. Si enim
eius tempus fuisset pre
ueniremus. Si in quibus a
sputum principium.
mariae secundum simile fit ut
dedimus. Simul et
a illis potibus quos bi
bi conuenit quos dictu
ri sumus. Nam a corru
quod diximus plura ad id est.
Scio namque plures homines
medicos qui ultra quam
oportunum est opprimentes ab
omnibus a principio duo
bus uel tribus uel pluribus die
bus custodiunt egros. Quod
non vis aptum illis sit
nisi permittit quia pri
precedunt. Cum enim contra
maxima mutatione nu
tetur et maximum

illius mutationis operet
dicit. Maximum quod illius
similem optimum est. Secundum
utilitatem que contra dissimi
utilitatem securitatem est
ex electus. Contrariae ideo
ergo. Nocumentus non in muta
tione de aliquo quantitatem
nimium cum fecerit dat multu
nocet et quod solum primat
potum. Sed nocumentum eius
ad illos non est tamen. Tamen et
consuetudines in dicta. Di
contra sanitas ad dat ex minimam
tum procedere dicit. Cum quod idem
eta in sanis maria diuersi
tas nocumentorum fit qui
bus alia nocent quanto
magis necesse est fi in hominibus
contrariae inquietatis. Quod fac
le est deprehendi. Mala namque
dicta cibi et potus quod secundum
simile fit secutio est et uen
sanitatem ideo quod et quae
melior est. Si uero sit mu
tatio subita. Quia est similiter
uel bis in die comedere consue

int si a solito usu mu
no mutatur nocumentum
eis generat et defectionem.
Quibus autem non est consuetu
do prandendi et prandeant
mox destituunt et aggra
vatur corpora eorum,
ac torpent et mollescit
Si autem cenant inveniunt
acidum. Alii vero nature
mollitiem patiuntur pro
pterea quia stomachus eorum de cibo
[illegible] aggravatur
Quibus videlicet cenato fu
erit assueta. si autem bis in
repleri in die et bis dige
rere possunt. Si forte ori[illegible]
[illegible] possit fieri ut
advenerit si se allevian
do ab his que commutatur
ipsorum diete paciuntur.
Oportet itaque ut post cenam
integram dormiant
noctem. Si vero fuerit a
frigore caveant. Si vero
a calore tuti. Qui autem dor
miunt diutissime et [illegible]

uiter ambulando non
cessent. Deinde non aut
nimis aut leuia animi
nime nociua cenent
bibant parvum vinum
si aqua commixtum. Si vero autem et
quibus in die commedere con
sueverit si prandium di
miserint corpora eorum
vise destituunt et ab omni
opere exeunt consueto. Pre
cordia dolent adeo ut
eorum viscera sibi esse vide
antur suspensa. Urina co
lerica undique colorus
egestio incensa. Qui
dam autem oculos amaritu
dinem habent et oculorum con
calor. et tempora fomi
cantia frigidos articu
los faciunt. Plurimi vero
quod prandium dimiserint
et assumpserint cenam
nequeunt explere. quod sic
nerit stomachus eorum conce
gravatur. Sompnum non
molestiorem quam si prandi

fiunt ducunt. Et neque ac-
cenatiua si quis si quando faci-
unt contingunt ex mutati-
one diete meliore in summum
quam solent. Iuvamen est au-
tem sive in eorum quas adiun-
gatur aut subtrahatur.
Sicut qui semel consue-
tudinem suam in die co-
medendi toti die ieiu-
navit evacuavient propter solito
ieiunant corpus aggravatur
post diminisium propter diu
uentatione ac destructur cor-
poris. Post ieiunium vero g-
uetice sequenti. Sicut in-
cenent post largiorem i-
uenatum exinanitur
multo magis corpus aggrava-
tur. Iuvat itaque venas
exter solitum inanitione
si ab his que eadem die
patitur custodiendo a
frigore et calore et labore
alleviet. Quibus passi-
o quoque dupliciter. Cena
quoque sua levior solito

ne sicca sibi vinum sit. Pot-
us vero sit mixtus. Et ab
quantitate minor. Po-
stremo vero cibum alle-
viet. Sicque gradatim ad
solitum revertatur usum.
Quorum vero ipsum omni-
cens colera ducitur ipsi plu-
rimum levius patiuntur mole-
stias. Quorum autem fla-
cis maxime fluerint ant
a consuetudine sua levi-
ter non sentiunt. Qui
semel in die comedere post
usum facile substinent.
Hec autem ad hec significa-
tiones sufficiunt. Que
maxima mutatio in his
que ante natura acciderit et ad
figuram gravem movebis. Si-
gnum multarum venarum in
anteriori si autem sunt tunc in-
dare cibum in statum iacu-
mine motorum. Nec die
tam subito dari in his
si magis permutationes. Et
dices his aliquam ...

mentia de hijs que sedꝰ
ꝯspicitur eo qͥ uidelicet
cibos solitos ꝙ̄ simulan
dabiles sint leuius ferē
insolitos autē egrius et
si non sint mali ꝯportur.
Quapropter eos qui cenā
nullam aut alteram et
silia magnam unim hō
ra ꝯ usum recipiunt ħ
uehementer n̄ admirer[is]
eē huiꝰ qualitatis q[uod] isti
quedam dolorem plus
faciunt aliis alia mi
nus. Sed si ea que subse
quentur ꝑpendendo ꝑspicis
necesse ē ut uiuac ꝑitotē
membrum ciborum uehe
mentius admireris. Hec ē q̄
illud ē. mutatio grō diete.
in hiis fit cum eē corpꝰ
eo n̄ fuit mutatum in ad
uegetationem uirtutis. Vn
necesse ē n̄ addamus in alio
nō in macfecitatem. vnū necesse
sit substrahi. Cum quo
ꝙ̄ morbi cuiq[ue] disponitꝰ
egriq[ue] uirtutem atq[ue] i
nanim. In diceta tum cibi
quam potius ꝯsuetudine
ut cognoscas oportet. Nec nō
ꝙ̄ inmutatione sua semp
minimum supadiungendō
ē. minui namq[ue] necesse ē
maxime uincatus ē siti
egro tollerabile sit. In mō
bus instanti uel dum sta
tum ꝯpleat addigātur
quamquibꝰ morbi acuta
tib[us] oportet fieri. Talia hiis ne
cessaria atq[ue] ꝑpapias in
hiis significationes subiunge
pacium oportet. Nam morbus i
sinam inmobilem in quo
plimus si non uī ꝯtinet
Sed q[uod] excellentissimum est
i aliquo dicendō ē. In mor
bi autē acutius ead die q̄
initium hēt. uel ꝑtea cibi
sic(?) d[icitur] ꝯsilio medicorum(?)
quatincumq[ue] recipiunt
alii autē qualcumq[ue] in
iis assumūt certi uō ꝑ
tum in quo ꝑus fuit i
sic(?) ī morbis pacientis(?)
fusus. Et quod omnia pe-

iora sunt. quam si ubius
continuus dietaretur. Sed tamen et
minus nocivum hoc quam
si duobus vel tribus diebus pri
mus venas inanitur.
transactis autem iiii. vel v.
diebus hic dietam imperari
peius vero omnibus his ve
narum evacuatio. Iuste
autem hic diete animo morbi di
gestionem secundum exhibitionem
Que hac dieta ita utentibus
celerius mors intercludit non
quam morbus imperfecta fuit
saluti. nec cum errores in
principio fiunt morbi evacua
tio sicut hic impossibilis est
Sed hic inevitabilior est. Ec
ce autem inanitum in mu
tato et marie perfecturus
Catarrum esse genus in primo
a morbi principio diebus
ab aliquibus ieiunium. que
a divisa conveniunt esse egrum
phlebras parvulo post eas
refecturus. Sunt enim
qui potissimum crossium

in principio morbi dantes
nocivum ignorant.
cum rursus dederint eis
post venarum inanitio
nem duobus diebus vel
tribus sive pluribus secundum. Et
que qui sorbitionem eis simulit
dant. Similiter nocivum
nesciunt esse. si admodum in
cipium non fuit secundum utilita
tem. nec quicquam attendunt
aliud nec intelligunt
non quia sorbitione crassiorem
morbi digestionem fuit da
tum ei qui sorbitionem sumere
consueverat maxima vim lesio
contingit. in quibus plurima
a principio errore continet. Quip
pe qui seipsius egros tem
poris evacuatis ad accipi
endum ius transmutant
cum potius ab accepto in
vim ad evacuandas venas
esset nutriendum. a marie
sicut molestius fuit mor
bus. Multociens autem a
capite acutum pectus i

cendi nō graue colerum
ē. accelerantur humo-
res. uini nullis uigilie
accidunt que perfecto
morbi digestioni re-
pugnant. angustia sī
habundat murmurent
aliena loquentes. me-
te perturbantur. uentus
perturbant. oculi sub-
bito quasi splendore optu-
duntur. auricule uoce
tignitibus implentur.
uenticuli fingent urina
digesta. sputum sub-
tile et salsum. reprimun-
tur satis cola tictum circa
collum sudor inquie-
tantur flatus contracte.
unde si super nutatus
atque fortius cerebrum
ducatur tempora pla-
nantur. Cui si quoque
defectio spiritus acciderit
his peius. a corpore co-
hopertura repellunt
manus tremunt pli-

bus aut inferiora pal-
pitant labia. Quod quidem
accentia simpl. in principio
morbi apparent. in-
numerabilis alienatio-
nem significant egro-
rum plurimi moriuntur.
Quum non euadunt aut
nato a parte aut sangui-
ne per nares fluente. aut
eius crisi emptimatis spu-
to liberantur. aliquin
non. Sed interioris
quisquam receptus ē in
qui egrorum habitudi-
nem cognoscere queat
sicut non uidelicet defec-
tionem patiuntur. aut
sit ipsa eruentum de-
fectione. aut ex alia
fiunt aut ex labore egr af-
faciente. seu quouis
alio labore corporee
nature accidente uel
assimilibus. Malum mi-
nimum ē cum egrum
doloris amor acuunt

defectum in di mortui die
potum. aut ius aut ci
bum alium medici acci
pere permittunt. quia sic
defectionem existimantes
esse existimant. et rursus
quod malum est defectionem
virtutis esse existimatione
quam ignorans medicus in
cibum constringit. quo ut
quia evenire est molestum.
Vincitur hic nimium malum
maiori sorte. In est familiari
arius esse ... Si quis est
alius medicus vel plebeius
ad egrum ingressus hic
accidens sit. quod est quia
huius potior medicus in
tellexerit ei cibos vel potum
quam a medico priori veti
ti fuerunt accipere preceperit
non dubium est quin egro
iuvamentum sit ac huic
magno homini dedecus sit
quia est quia huius potior me
dicus vulgaribus venefi
cent ... monitum

suscitatisse vir. Veniet
autem huius quae accidit
sto. Sic est corpus consuetudine
suam magna torpue
runt quiete non possunt
statim confortari. quia sic re
quieverint per longum tem
pora non ad laboris exerci
tia fuerint translata ma
lum est. Similiter vero in
a singula corporis membra ut
videlicet pes vel quis
artuum solitus quiescere
Si quis subito ad insoli
tum transferatur la
boris exercitium. eodem
quoque modo in dentibus
accidit. et in oculis. nul
lum denique invenitur mem
brum non contingit. Immolli
a iacere cubicula post usu
corpus fatigat. super autem
dura et sub divo indu
rat. Egritudo hominis quinis
incurrere nullus dubi
um huius omisit scab
inuto laboris ad medica

Nota hic quod sicut a consuetis non fit passio sed per ... ita ab insuetis corpus fatigatur. Am

eundum. ita ut nec pedem
a loco dimoverit abiit
itaque a sede hac ope ita in
multo citius sanus ef-
ficitur: quam si mensurando
iverit et redierit. quod si si-
pedes stando .v. die [illegible].
sine certitudine iverit et redie-
rit plus in eo sentit in
doloris. quam si in prin-
cipio in mensurando iverit
et redierit. Si quoque aliquid
laboris exercuerit. fit cum sui
pena eius gravior: quam
sibi in modo in mensurando eius
laborem eisdem assueverit
diebus. quieta omnia ad se
invicem testificantur: quod
videlicet inmutatione su-
bita nocivum tam in his
quam in aliis magno
nocumento constat. plus tamen
lectica stans ex subita mu-
tatione ab inanitis ve-
nis ad accipiendum ci-
bum multo magis quam con
sueverit. velud cum totum
corpus commutatur sub-
ito ex nimia quiete ad
multum laborem quam ex
mutatione in accepto cibo
multo ad evacuandas
venas. necesse est autem cor-
quiescat et requiescat in
si sit mutatio subita de
labore in quietem. oportet
itaque ab accepto multo
stomacum cessare quod non
fiat corpus vexatur at-
que fatigatur. huius autem
omnibus de mutatione quod
replectionis maxime
et inanitionis agit. Va-
lent ad omnem accidentium
cognitionem habendam.
Vis monem habendam [illegible]
tis. s. moris dandi ab-
sentem utilem inmutationem
et cum ut sit inmutatio
sicut precepi. deinde non ad
ministretur aliquid de
sorbitione donec digestio
egritudo non appareat unum
testimonium signum primo

cans ad dimittendum p
hitionem cibi abusu aut
fuisse quaque significationem nec
non aliquid appareat alo
co qui sub dyafragmate
est sicut dicturus sum et
multe vigilie faciunt
quod cibi potius quam digestio
nem. similiter autem ammuta
to in diversam partem cur
insitia mollit ipsum quia
qui coctum reddit et ca
aggravat.

Potus autem dulcis
sine vinum sive
album sive nig
aqua mellis et aqua
ossimellis macitis in
morbis adhibenda sunt
propter multam concreatio
nem in hiis. dulcis i
potus minus aggravat
caput quam vinum. mentem
minus pervertit. intestina
magis vino expurgat.
Sed vesice viscera inflat
splen videlicet et epar. cole

ram autem amarum habitibus
ineptus est. quia eis siti
infert. Superioribus autem
intestinis inimicus nec
tamen inferioribus est omnius len
flativus. presertim cum
eius inflatio minime sit
descensus. Sed parvus ilo
cis que sub diafragmate
te sunt immoratur. interior
levius quam fortiora vi
na pervenit. Sed plurimum vi
nimus in venam penetra
tivum. et cum quod cum sputo
fit excreationem plus a
lio potu adiuvat. Qui
autem huius vinum bibendo
sitim placaverint minus
sciavit quam si bibunt
aliud vinum quod non sit
vinum. De vino autem albo
vitrium. s. laudabile sit
vel illaudabile prius
dictum est in hiis vinis quod
publica potu tractavimus
Sed transitus eius in vesica
facilior est quam cuiuslibet ali

potus cum quo ē dig-
scatur uirtutem hēe,
apritiuam que in his
mo:is semp ē innatiua
Vin malis minus.
alio conueniens. scđo si
quid mundificat icor
puram uesice necce ē
ut ambo liberet si pūt
o: ꝯiungitur. O quam
bonum ē cognoscere
eam significationem
que iuuamenti ⁊
nocumenti ē d'nio si tertiu
m. cui quid notitie
totius me priores ex
ptes fuerunt. potus ba
lneus aũg' ⁊ conti
cus. in his morbis
utilis ē. si capitis n̄
insit grauitas. ac m̄
ti nō timeas nec spu
ti screatio difficilis
fiat ⁊ egritus ur̄e non
difficilis ⁊ ictericus lic̄
dum ⁊ humidum si se
lo tum e intestinorum

horum omnium si q'lr
affuerit album uinū
subpticum. ⁊ omnia in
norum similia n̄ o ē
bonum ē. Secundum
nō t̄ ē quia infirmitatib'
splenis. s. ⁊ epati ⁊ su
perioribus membris nim'
ē nocuum si si q'ppri
screatur aqua. Circa
aut intestina salub'
us ē si purum uinū
fuerit. ydromel aũt si
in omnib; morbi tempor
bus in acutis egrotibus
bibitur eius conuenien
tia minor ē eis qui co
leram hn̄t rubeam ⁊
maram quiq; mag'
hn̄t ia uiscera quā nō
hn̄t ib;. ydromel pli
nium mui' sitis fuerit
accendit quam uinū
dulce. quia pleronem
hn̄ceat ⁊ ad sputum
screandum iuuamentum
p̄at t'ptatum sitiz se

dat. hoc io quia uirtutis
laxatiue inuamentum a
liquantulum h̃t. ydrom
mel aũt sputum uisco
sum plusquam oȝ reddit. aqua mell' mitãr
prouocat urinam. nĩ h̃ ali
q' uiscerum õ dicat. hu
mores ꝺ colã iug̃. grue
colẽ purgat ab infra.
Q ꝺ aũt pũgat aliquã
bonum aliũ satis plus
quã oȝ ẽ tinctum plus
quam spumosũ. quod
maxime colam h̃ntibꝫ
quiq; magna uiscera ĩ
h̃nt contingit. Ȝ aratur
oportunus cum sputo
ac plonus humectatio
maxie fit ex potu aque
mellis plus mixte. Ege
stio stcoris colam h̃ntiũ
ac calorem ex q̃ aqua mell'
fit cuius commixtio puo
ueniat fuit plusquã
cui commixtioni aq̃ dñã
tur. Ȝ; cui egestio huic
h̃uit qualitatem ipi
maxime nocũndo est
uȝ ei ardorem qui sub
dia affragmate ẽ extin
guit. Ȝ; potius furorẽ
insidimulat atq; ĩfinũ
mor ĩntollantiam in
bris q; molestiam. In
testinus aũt ꝯ̃ sto gñat
ulcera. Diuisitate at
medicamentorum neces
sariorum ad hos morbos
medicinas p̃ea intima
bo. Ȝ; sim̃ hꝫ morb
pruit. ut potu aquam
dedĩs mellitam utilẽ tñ
in multis operis nec
militum delinquis. qñ
aũt illam bibẽ opõteat
aqñm dem ẽ supius ũ
oportuit. Diximus q̃
ẽ denegẽ infirmo. Q
dam dimittũt illam
dare q; illa uirtute debi
litat bibentium. Ũñ ĩ
ciatam mortem indu
cẽ credunt. Q ꝺ ita id

crudo ēē iuuatur sibi huiꝰ
qui bibit minime pōt
subsistentiū. Sunt enim
quidam ea tñ utentes
qui a sic ea utentes opor
tune utunt᷑. ñ tñ uſ
lue mō pfectus ē. q̃ tñ
fortior ē quam si sola
bibatur ñ ueterē solut
ē aūt illud fortius illo
lein uino quod aquam
sustine ñ pōt ē aquā
debilius. differentia aūt
int᷑ uirtutem uini et
mellis ñ multa magñ ē.
Qui enim purum uinū
in duplo bibit q̃ mell'
eius uirtutem magis
illud mell' ꝯfertat ñ
naām humectat. Oxime
ē duplex egetur. post
ptisanam si aqua bibi
tur mell' nimia satu
rat repletione. quia inflat
eas q; que sub ypa frag
mate sunt locis imune
iuuat aīa uō ñ adeo
nocua. ſ; iuuamento
huiꝰ melior hūr. Coctum aūt
mel ursu quod appar;
melius. qm̄ subtile al
bum lucidumq; ē pfecti
bile uidetur. ſ; eam boñ
tatem illud hēe q̃ cru
do pfertur dōē ñ possū
nec ei saporosius crudo
simel fuit bonum. S;
ē plus defectum ad di
gerendum sensus iualidi
ꝯpbutur. quorum men
tium ad iuuamentū pre
fertur necessarium ē. Ad
quid aūt coqui expedi
at iam indicabo. Si g°
mel malum fuit. s. in
mundum inepti odoris
nigriq; coloris cocto
malignitatē eius mi
nuit aut turpitudinē.
[C]aptus aūt quo ſi
mel dr̄ ꝯ yeme datus in
acutis passionib; pli
mum iuuatiuus ē. qb;
aūt necesse ē scire adm

uat. flatum bonum fa
cit. Accidissimi uero his
quibus sputum sacrare
necesse est sputum facit.
Etenim adiuuat. exsicat
autem quod inclusum est sub
cum faciens atque plerisque
cuiusdam dilatans plerum
aliquid prauus quietis
quod illud humidum reddit
Itaque maximum iuuamentum
requirit. quum uidelicet
accidissimus. quum uero
accidissimus plurimumque
opportunum sanatum per
sputum si amittens ad
iuuare si potest. quod sputi
uiscositas augmentatur
Vinum illius opus impedi
tur. Accidit autem hiis illis
maxime quorum modus
est periculosus unicuique i
firmitati. uti tussis. uti ea que
in pulmone clausa sunt se
are possunt. quod firmata fuit
necesse est ut uires eius cog
scas. tam sibi cum illo

deceris salus spectum. Et
aegro cum omnino simul dare
uolueris illud ultimo te
pidum esse necesse est atque
paulatim dare neenim mul
tum est dandum. permitti ac
acidissimum os apulatim
humidum facit sputum
adiuuat exsiccatum. Sitim
extinguit locaque que sub
diafragmate sunt musce
ribus aptum est atque lesioni
que ex melle accidit repu
gnat. quia amaritudinem
ab eo procedentem modifi
cat. Rursus uentositatem
relaxat. urinam prouocat.
Sed infirmioribus intestinorum
ultra quam sit humiditatem
infert eaque excoriat. quod
malum plurimumque accidit.
in acutis morbis maxime
quia uentositas uentrem
prohibetur exire. Rursus
quia remittitur. quia
uirtutem debilitat arti
culis quod frigus importat

Idemq; q nocumti exo
ximelle nascatur id no
tu necce e. Bonu m est
quid bibe uin purum d
nacte ieiunium. am ac
cipiendum nis necce
quam phibet aqu p'ca
bum. Sz p't lauium tpr
Qui aut solo potu die
tantur uz cnsseptus
nequaquam accipie
tes. simil' ossimel oue
nit solum sapue cu
gsaet. quia intestinu
excoriat. ad hec ei age
dum e cum uene ma
nes sunt sua maior p
ualet potentia quippe
si h't fectm. Sz aque mel
lis minuit uirtutem.
Sig° aduusium uinam
tum oximel omi tpr
mor nouis nocuum
aceti purum aque mel
lis misce p ut s. uirs
uiuantu suffice qq
eius minuit nocum
tum. ac uinantu ipe
dit nocuum. Vinum sa
lit aut acredo aceti cor
iuuat qui colam h'nt
amarum. n aut qui cola
nigram. aut euanesce
do uinum flatus transfe
tur cum ab aceto attra
hitur. nigre uo ebu
liut acrescendo p multi
plicat. Acetum aut
colam adiuuat. p'cau
acetum femi's plus q
masculus inimicatur
q' uulue nocumenta
que uo nullum opus
inuen. n quia inacuitur
morb bibitur. in inpi
pleumonicas sitim se
dat. sputu n adiuuat
screare. Alhys m'ob mi
nus aliis potib; oport
Si e g omi tpr mor uta
tur ea. Si e purum ex
ca in't oximel bibat
aquam mell' screatu
sputi ad iutorium lar

nocum. ca e q' mulieres h'nt matrice ualde neruosam et acetu penet neruos et sic p'ducit spasmu. Sz quia matrix e neruosa. ca e ut hat uentris elagadi. distendi. et apliandi. p eo q' h't concipe embrione. Sz nichil ita elagat. distendit et apliat sic neruus qd p3 d fto in mulier p'gnante.

gitur. Cisterna etiam est poti
ui ferrum qualitatis
mutatio que extra fit
aliter aut nullo modo
reperimus eam sitam se
dare. Sed magis ad suam
excitare. Aque potus in
colicas a quibus subdra
frigiditate colera diuitur
incolumi inmutatur qui
ei eam bibunt uentre
inanito existente eorum
et eorum indefectionem
adducit magnitudinem
plorius aquis auget.
sumcessione habent rugi
tum facit. unde natat
quia transire moratur:
quoniam non est quia frigiditati ac
tuiet a digestioni, non est
inanitam prouocans. et noci
uior est, quia nulli frecte no
bis. Si est pectus frigent.
et aquam bibit nocum
tum eius multo magis
augmentat. Similiter tunc
as capitis dolorem i

nec facit egidem descende.

initisque percussione ab
usu uini simiorem est ca
uectum est. damnos quod pro
autem aquarum autem uinum pulmo
rum coli simile. Sed odor
aquosum plus quod mirtum preter
uinum quod parum aqua per
uadum est quecumque ui
rtutem minuat incipi
te aute. Cum autem sola
aquam bibere expediat
cuique multum autem pu
rum. et est frigidam uel cali
dam. preterim iam diximus
quando instat suo tempore
subiungemus. dicam
quoque quo tempore autem de
beant potus sicut u
lequi exordio factus
est. et cum herbis quoque
dennis passis aquid
mellis uini. et quid de fru
ctu amalis granatis
cum sfebis et aliis factis.

Balnea uero in quibus
dam morborum
uiuunt. a quibus dam

nime. Rursus quia re-
lyna in quibus stat locus
minus. Si videlicet ne-
cessaria aliquis presta non est
Cum ita in istis boni eo
p necessaria sunt utilia
atque ydonea multum tamen
invenitur. Cum enim istis
minus non bene balneatur
maximum impeditum non
evitatur. Necesse est ergo bu-
ic ossi locus coopertus
a fumo tutus maria
aque plenitudo non ait
cerebro balneandus est
nisi forte fuerit necesse.
Ubi autem corpus egri
depunctum est non prius
calido invescitum quam
consueverit esse ... itaque
parum aque postea ce-
brius supponendum est.
Via quoque ad solium
brevis. Introitus vero
exitus facilis esse debet. Que
autem lavatur sit quietus
et tacitus. Nec quamquam

agens. Sed aquam aliis
supponens diligenter cor-
fricando perstringat. Deinde
multe mixte sputo mi-
tuntur supra ea per quam
loca siccata fricaverit ut
spongiam ad desiccan-
dum olim quoniam multum
sicca sunt adiungi
et caput spongia quam
plus possit desiccandum
est. Et canendum est ne ar-
ticuli et caput nec quic-
quam totius corporis fri-
gescat. Sed in balneando
per tempus mora post acce-
ptum ius vel quicquam
per tempus eius cum egri-
tam balnei prosiciendus
est. Qui balneum autem
vel sam consueverit eis
magis ad utendus est.
Hy namque desiderant
Si ergo dimisit no-
cet iuvat balneare
in peripleumonicis vero minus
tius est quam in acutis febribus

uel latere cum simila
tere coste aut costas
aut spatulas existen
tem dolorem mitigat
et screacionem quoque et
sputum necesse est excre
are adiuuat. flatus
mollificat. laborem
aufert. artus mol
lit. acutum humiditatem fac
iens expellit. capitis
releuat grauedinem. na
res humidas reddit. bal
neare humidum ultra
modum uentrem hu
tibus plurimum nocuum
est in eis qui ptisici sunt
plus debito. et forte
uentre purgato per
defectis non conuenit in
fastidio uomitibus in
ructus degestione colum
emittentibus. in fluxum
sanguinis naribus hi
tibus si minus opor
tuno fiunt. tu autem scias
quantum oporteat esse

Si ergo minus sit bal
neum adiuuandum est.
si tamen corpori et maxime
necessarium. balneare autem
non nocet diligentibus
assibus in die precipue.
Balneum multo con
uenientius ptisanam
cum fece sumentibus quam
eis qui solum accipi
unt sucum. Quibus
tamen interdum conueni
re uidetur. rursus et
in his congruum est.
qui solo dietantur
potu. set illis aliquantum
conueniens. Explicit
liber regiminis. acutorum
Galieni. Amen

Medicina est que corporis
uel tuetur uel instaurat
salutem. Cuius materia uer-
satur in morbis et uulneribus. Ad
hanc itaque pertinent non ea tantum que ars
eorum exhibet qui proprie medici nominantur
sed etiam cibus et potus tegmen et te-
gumen. Defensio denique omnis atque mu-
nitio quibus nostrum corpus aduersus exte-
rnos ictus casusque seruatur.

Nomen autem medicine a modo id est
temperamento impositum existimatur
ut non satis sed paulatim
adhibeatur. Nam in multo contristatur
natura in mediocritate autem gau-
det. Unde et qui pigmenta et antido-
ta satis uel assidue biberint uexa-
tur. Immoderatio enim omnis non
salutem sed periculum affert.

Medicine autem auctor artis et re-
pertor apud grecos perhibetur Apol-
lo. Hanc filius eius Esculapius lau-
de uel opere ampliauit. Sed postquam
fulminis ictu Esculapius interiit, inter-
dicta fuit medendi cura, et ars simul
cum auctore defecit. latuitque per
annos pene quingentos usque ad tempus
Artaxerxis regis Persarum. Tunc eam
reuocauit in lucem Ypocras Asclepio patre genitus in insula Choo.

Hi itaque tres uiri totidem hereses
inuenerunt. Prima methodica in-
uenta est ab Apolline que reme-
dia sectatur et carmina. Secun-
da empirica id est experientissima in-
uenta est ab Esculapio que non in-
diciorum signis sed solis constat experi-
mentis. Tertia logica id est rationalis inuenta
est ab Ypocrate. Iste enim discussis e-
tatum regionum et egritudinum qualitati-
bus artis curam rimatus perscrutatus
est. Empirici enim experientiam solam
sectantur. Logici experientie rationem
adiungunt. Methodici nec elementorum
rationem obseruant nec tempora nec eta-
tes nec causas sed solas morborum substantias.

Sanitas est integritas corporis et temperantia nature ex
calido et humido quod est sanguis. Unde
et sanitas dicta est quasi sanguinis status.
Morbi generali uocabulo omnes passiones
corporis continentur quod inde ueteres morbum ap-
pellauerunt ut ipsa appellatione mor-
tis uim que ex eo nascitur demon-
strarent. Inter sanitatem autem et
morbum media est curatio, que
nisi morbo congruat non perducit
ad sanitatem. Morbi omnes ex
quatuor nascuntur humoribus id est ex san-
guine et felle, melancolia et fle-
gmate. Ex ipsis enim reguntur sani et
ex ipsis leduntur infirmi. Dum enim amplius
extra cursum nature creuerint egritudines
faciunt. Sicut autem quatuor sunt elementa
sic et quatuor humores et unusquisque
humor suum elementum imitatur. Sanguis
aerem, colera ignem, melancolia terram,
flegma aquam. Et sunt quatuor humores
sicut quatuor elementa que conseruant cor-

congruet

creuerit

pora nostra. Sanguis ex greca ethimologia
uocabulum sumpsit quod eo uegetetur
corpus et sustentetur et uiuat. Co-
leram greci uocant quod unius diei
spacio terminetur. Unde et colera id est felli-
cula nominata est hoc est fellis
effusio. Greci enim fel colen dicunt.
Melancolia dicta eo quod sit nigri san-
guinis fece admixta habundantia
fellis. Greci enim melan nigrum uocant
fel autem colen appellant. Sanguis
latine uocatus quod suauis sit. Unde et
homines quibus dominatur sanguis
dulces et blandi sunt. Flegma autem
dixerunt quod sit frigidum. Greci enim
rigorem flegmonem appellant.
Ex his quatuor humoribus reguntur
sani ex ipsis leduntur infirmi. Dum
enim amplius extra cursum nature cre-
uerint egritudines faciunt. Ex san-
guine autem et felle acute passiones
nascuntur quas greci oxeas uocant.
Ex flegmate uero et melancolia
ueteres cause procedunt quas greci
croma dicunt.

De acutis morbis

Oxea est acutus morbus qui
aut cito transit aut celerius interficit
ut pleuresis frenesis. Oxi enim
acutum apud grecos et uelocem sit.
Croma est prolixus corporis morbus
qui multis temporibus remoratur
ut podagra tisis. Cronon enim apud
grecos tempus dicitur. Quedam autem
passiones ex propriis causis nomen accepe-
runt. Febris a feruore dicta est. Est enim
habundantia caloris. Frenesis appel-
lata siue ab impedimento mentis.
Greci enim mentem frenas uocant.
Seu quod dentibus infrendant.
Nam frendere est dentibus concutere.
Est autem perturbatio mentis cum exa-
gitatione et dementia ex colerica
ui effecta. Cardia uocabulum a
corde sumpsit dum ex aliquo timore
aut dolore afficiatur. Cor enim greci
cardian uocant. Est enim cordis pa-
uor cum formidabili metu. Litargia
a somno uocata. Est enim oppressio
cerebri cum obliuione et somno
iugi ueluti stertentis. Synancis
a continentia spiritus et perforatione
dicta. Greci enim synancis continere
dicunt. Cum enim hoc uicio laborat
dolore faucium perforantur. Fleu-
mone est feruor stomachi cum exten-
sione atque dolore. Quod cum cepit fieri
inquietudo et febris consequitur. Unde et di-
cta est fleumone apo flegi id est infla-
mans. Sic enim sentitur et inde nomen
accepit. Pleuresis est dolor lateris
acutus cum febre et sputo sangui-
nolento. Latus enim greci pleura
dicunt. Unde et pleuretica passio nomen
accepit. Peripleumonia est uicium
pulmonis cum dolore uehementi

et suspirium Greci enim pulmonem pleumon
vocant unde et egritudo dicta est. Apoplexia e-
st subita effusio sanguinis qua suffocati inte-
reunt Dicta autem apoplexia quod ex letali per-
cussu repentinus casus fiat Greci enim
percussionem apoplexim vocant. Fleumon
est incendium cum rubore et dolore et
tensione et duritia et vastitate Nam cum
tepet fit fleumone et incomodo febris
consequitur unde et dicta est fleumone ab eo
flegin id est inflammat Sic enim Greci et id nomen
accepit. Spasmus latine contractio subita
partium aut nervorum cum dolore vehe-
menti quam passionem a corde nominata
dixerunt quod in nobis principatum vigo-
ris habet. fit autem duobus modis aut ex
repletione aut exinanitione. Tita-
nus maior est contractio nervorum a cervice
ad dorsum. Telum lateris dolor est
dictum autem ita a medicis quod dolore cor-
poris transfiberet quasi gladius. Ileus do-
lor intestinorum unde et ylia dicta sunt
Grece enim ylios obvolucio dicitur quod se inte-
stina pre dolore involuant. hi tormi-
nosi dicuntur ab intestinorum tormento.
Ydrofoba id est aque metus Greci enim
ydro aquam. fobus timorem dicunt
unde et latini hunc morbum ab aque
metu limphaticum vocant. fit autem
aut ex canis rabidi morsu aut ex
aeris spuma in terram projecta quam
si homo aut bestia tetigit. aut demen-
tia repletur aut in rabiem vertitur. Car-
bunculus dictus quod in ortu suo rubens
sit ut ignis. postea niger ut carbo extin-
ctus. Pestilentia est contagium quod
dum unum apprehenderit celeriter ad plures
transit Gignitur autem ex corrupto aere
et in visceribus penetrando innititur.
hoc et si plerumque per aerias fiat po-
testates tamen sine arbitrio omnipotentis
dei omnino non fit. Dicta autem pestilentia quasi
pastulentia quod veluti incendium depa-
stat ut in toto distendit corpore pe-
stis. Idem et contagium a contingen-
do quia quem tetigerit polluit Ipsa et
inguinaria ab inguinum percussione
Eadem et lues a luctu et labe vo-
cata que tam acuta est ut non habeat
spatium temporis quo aut vita speretur
aut mors sed repentinus languor
simul cum morte venit. De cronicis

Cronia est prolixus morbus qui
multis temporibus remoratur ut po-
dogra tisis Cronon enim apud
grecos tempus dicitur. Cephalea ex
causa vocabulum habet Capitis enim passio est. et
greci caput cephalim vocant. Sco-
thomia ab accidente nomen sumpsit

Tegni G[aleni]

Tres sunt omnes
doctrine que or-
dine habentur.
Prima quidem est ex finis notione
que fit in dissolutione.
Secunda vero que ex
compositione consistit secundum
resolutionem invente
terminorum. Tertia vero ex
termini dissolutione que
nunc insistimus. Quam ap-
pellare autem licet huiusmodi
doctrinam non solum termi-
ni dissolutionem. sed et
apertionem ut quidam
nominaverunt. aut re-
solutionem vel divisi-
onem aut ut alii quidem
explicationem aut ex-
positionem ut alii. Co-
nati sunt ergo quidam
ex philosophorum huiusmodi
facere doctrinam quadam
a temporibus heraclides.
Conati sunt etiam quidam ex
compositionem atque ero-
phili, et quidam ex his
qui medicatorum ut athale[?]
atheniensis. Nullus
tamen eorum scripsit eam
que ex finis notione in-
cipit. ex qua omnes artes
consistunt secundum rationem
secundum illam quidem alibi per-
tractavimus. Hic vero di-
ffinitivam faciemus
doctrinam quanto re-
linquitur ab ea que
fit in dissolutione a di-
gnitate quidem ratione tamen est
habitantis ad oportet habitatio-
nem totius et ad me-
moriam eorum que
secundum partes. Facile enim
memorabilia fiunt sola
ex termini dissolutione
omnia eo quod continet universe
totius artis capitula et optimi
termini quem et subti-
lem alii nominant. Sio
dividentes huius quidem
nociones applicant. il-
lis si quid ab accidentibus

diffiniunt rebus. hii
uero a substantia ipsa consti
tuunt. que uero secundum par
tem est tractatus uniuer
se medicinalis specula
tionis in multis aliis
aliis scripta sunt et
negociis quibus expe
ditum ad tres doctri
nas. Sed nunc a diffiniti
ua incipiemus tamen ad
huc apponentes quod
sola capitula. uel
conclusiones secundum ex
plicationes demonstra
torum dicam est nunc.

Medicina est scientia
sanorum egro
rum et neutrorum.
Scientiam ergo nomino com
munem proprie audire oportet.

Sanum autem et egrum
et neutrum explicat
unumquodque dicitur:
hoc quidem ut corpus.
hoc uero ut causa. hoc
uero ut signum.

Corpora hec et cetera uo
cant sana. Secundum
uero eundem modum
et egra et susceptiua egri
tudinum corpora et
effitientes et conser
uantes egritudines
causas et declaratiua sig
na neutra. Secundum eandem
rationem et corpora et causas
et signa. Et est secundum primam
quidem rationem scientia sana
rum causarum medicinalis
preter illam autem et aliarum.
Secundo quidem et egrarum.
Tertio uero neutrarum.
Et preter hec corporum pri
mum. ab hinc sanorum
hinc egrorum hinc
neutrorum. Et eorum signorum
uero secundum eandem rationem
in actionibus: uero secundum prius
secundum quidem corporum in
cognitio ex signis ma
nifesta est. preter hec uero et
et earum causarum uictorum
sed quam et effitientis et de

1. secundum respectum ad causas. uel dicitur 1. secundum rationem quantitatis intellectualis.

1. eundem modum

1. ratione precedentis uel dicitur 1. per quas immediate fiunt operationes.

sunt dicitur causa.

Tertio uero neutrorum. uidetur .G. hoc preponere medium
extremo nam primo dicit sanarum causarum. secundo egrarum
cum debet dicere secundo uero neutrarum quia neutrum est medium
inter sanum et egrum et secundo loco debet poni. ad hoc est
breuiter respondendum quod hoc ideo facit .G. quia doctrina procedit
de se ad simplicia primo. ultimo uero ad composita. Et constat
quod egrum est simplici neutro. neutrum uero est ex sano et egro
componitur. in hoc planum est quod dixit .G.

i. declarans · a sensu sensibilis dupliciter dicitur unumquodque · aliud vero simpliciter · aliud vero ut nunc. Sciendum est utrorumque scientiam esse medicinalem. Causa enim simpliciter dupliciter dicitur. hec vero ut semper · aliud vero ut multum. Et horum utrorumque scientia medicinalis erit. Neutrum vero causa et signum accidit. Causa quoque simpliciter dicitur · causa que nec tripliciter dicitur unumquodque · aliud quidem eo quod neutro contrariorum participet · aliud vero eo quod utroque · aliud vero quod aliquid aliquid · aliud aliquando · aliquando vero aliud · horum vero utrorum secundum neutrum secundum duo modos dicitur · aliud participando utroque contrariorum equaliter · aliud quod amplius altero. Est autem ad de toto timino dubitatio quedam secundum loquutionem quam causam oportet determinare. Et eo enim quod dicat medicinalem scientiam sanorum egrorum et neutrorum significatur quod est communiter participet significatur aliquid unumquodque significatur aliquid illum. Sed omnium que esse scientiam impossibile est · aut impossibile. quarundam vero impossibilium non artificiale. Qualium vero artificiale similiter et sufficiens ad omnes artis partes quas continue dicimus in medicine diffinitione. Incipiamus ergo a corporibus · secundum quam talia sana et egra et neutra contingat esse existentia. Post hec vero omnes designis et causis perutramus.

Sanum est simpliciter corpus secundum eucraton quidem existens ex equatis omnibus simplicibus et primis particularibus coequale vero simul

que ex hiis componi-
tur organus. ..

Sanum uero ut nunc est
corpus quod secundum presens
est sanum. Est autem aliud
quod sanum est secundum tempus est
eucraton et coequale secundum
optimam eucrasiam
et coequalitatem secundum
propriam naturam ipsius sani
temporis. Et semper tale ma-
xime eucraton et maxi-
me coequale. Contin-
mistum uero ab optima
compositione derelictum
non multum tamen.

Egrum uero ut nunc est
corpus egrotans in quo
dicitur ex tempore tale ex-
istens. Manifestum est autem
quod illud quod dicitur secundum tempus
esse egrum aut distem-
peratum est ut similes ha-
bentibus partes. Aut in-
equale organus. Aut
utrumque. Et semper quod
egrum est quocumque ex-
gravatione aut distempera-
tum satis existens in
simplicibus particulis
aut in omnibus aut quibus-
dam aut maxime com-
munitatibus. Et quod multum
tamen non aliud autem omnibus
egrum est corpus abhominabiliter
quod malitia derelic-
tum non dum uero in me-
dio constitutum.

Quia autem neutrum
corpus tripliciter dicebatur
hoc quod eo quod neutra par-
ticipat extremarum dispositionum
participat. Hoc uero utraque.
Hoc autem aliquando hac. Aliquando
uero hac. Secundo utique quod
primum significatum ne-
utrum erit corpus me-
dium uero existens sanis-
simum corporis et egger-
rimi. Et hoc quod
simpliciter tale est quam ex
generatione tale constitu-
tum est. Hoc uero ut nunc
quodcumque in presenti tempore

ut medium ũe existẽte
a sanissimi corpis & egger
rimi. Eius uõ neutr̃
q̃ ẽ simpl̃r. l3 quid sẽp
tale q̃n in omnib3 eta
tib3 pmanet tale. hec
uõ ut multum extr
quod mutatõnes q̃sdi
recipit. ¶ Secũdum u͡o
sig̃catum sm neutrũ
eẽt corpus ꝯplis .s. di
spositõnib3 pticipans
exqualitõne aut sm u
unam ptem aut sm
duas differẽtes. Secũ
dum unam quod ptẽ
sis sm altẽm oppositõr
eucraton fuit sm ef
ficatiarum qualitatũ
aut sm utrasq3 quod
s3 ẽca formatõem aut
mag̃tudinem aut num
pticlarum aut positõ
nem lapsus aut eg̃.
Inhis quod corectur
omnib3 aut quibusdã
incasi uõ delinquẽs

Indifferẽtib3 uõ ptib9
a sm omĩs oppositõnes
pot aliquis ꝯtrarium
pticipare .s. aquid sẽp
tale ẽ sm omĩs etates
tale existens sine ma
nens. Ut multũ uõ
ẽ q9 pmutatur sz a'd.
Ita aq9 ut nẽ neutrum
corpus sm sig̃catũ s3
aut eo q9 sm unam p
tem h3 hẽt sana. h3 uero
eg̃. in binitium ei aut
ẽca differẽtes ptes. Se
cũdum uõ sig̃catum
ẽtium neutrum eẽt cor
pus qd quod mõ sanũ
mõ egrum inpte tp̃ris
fit. quẽadm aliquib3
ineunt pueris quod cre
scentib3 sanos eẽ ado
lescentib3 uõ fẽis egros
aut eg̃. Inneutro uẽ
tp̃r ita neutrũ uẽ qd
uõ ꝯtingit existere.
Secũdum uõ latitudi
nem ꝯtingit. Scimus

uō quam nē duplicat dr̄.
Sanum ergo et egrum
et neutrum corpus q̄
tiens dr̄ et equaleter
unumquodque d̄terminatū ē
sufficienter. De signis
ergo deinceps dicendū.
Sunt autem et horum si
gnorum sana quidem
quecumque presentis sa
nitatis sunt demonstr
tiua et futuri pnosti
ca. et prius fc̄e rememo
ratiua. Secundum h̄ et neutra
et que neutrarum dis
positionum d̄monstra
tiua et pnostica et reme
moratiua. et secundum aliquod
quod sanam. secundum a'd ū
egram d̄clarantia dispo
sitionem. Et h̄ uō secundum
tpr̄a similiter sanus et egr̄
uisunt. appellantur uō
aliquā h̄ omnia signa a
uctibus medicis pnosti
ca et si p̄sentium et p̄teri
torum aut futurorum
sunt declaratiua. Et
utilitas magna quod
a d̄monstratiuorū et p
nosticorum minor ū
rememoratiuorū. Ex
stitutibus ergo corporibus
sanis hys simpliciter hys
uō ut nēc que et sana
dicuntur sanorum corporū
duplicem diximus i
ēē differentiam. h̄ quod bo
num semper ēē talia h̄ ū
ut in multum. Semper q̄dē
quecumque optimā hūt
compositionem ut in multum
uō. quecumque ab hac ī
multum deficiunt. Co
gnitiones uō eorum
et ab inhitibus secundum iōnē
s̄ eorum oz fi. et ab hys
que ex necessitate h̄ sequū
tur effectibus et actibus q̄ et
accidentia uocamus p̄se.
Sub quod ipsa eorum
que in optima compositionem
sunt tp̄rantia quod si
miles ptes hītium

inealitate siccitate et sic
citate et humiditate. Or
ganicorum inequalita
te et quantitate et compone
tium ea. Ad hec informa
tione et compositione parti
larum unius totius or
gani. Ab hiis vero que
ex necessitate sequuntur similes
quod partes habita quan
tum quod ad tactum
in duritie et mollitie et
medietatis. Quantum
vero ad visum bonus et
color. et secundum asperitatem
et lenitatem medietas
Sed vero efficacia perfecto quod
aliquitatem nominamus cor
corum. Eorum vero qui
ab hiis que organicorum
sequuntur inequalita
te et pulcritudine omnis
corporis organicorum.
Amplius et habitum
eis effectuum virtute.
Optime quod compositionis
compositionis corporis demon

stratiua signa hec sunt
Eorum vero que defiti
unt ab hac sana non
sunt. hec quod in similes et
habitum partes lapsa sunt
in temperantia ipsum quidem
lapsum. hec vero in orga
nicorum partium aliquod
ab lapsus. aut omnium
aut aliquorum aut
utriusque. Similiter autem la
psuum eadem hiis que
virtute eorum complent
temperantia qualitatum habi
tibus similes partes. In hiis
vero conformatio et magni
tudo et compositio in organi
cis. Utrisque vero commu
nitas quam continuitatem
eorum nominamus. In
eisdem vero ipsis generibus
egrorum corporum est in
tium secundum singulum si
egri significatium. Termi
nus vero in utrisque di
scretiuus est sensibilis
operationis lesio. Optima

uō deficientia ꝯpo
sitione corpora dēter
minata sunt eo bre
ue l esa quid ſm uñ
tatem ipa ntū ſensi
bile ħ ē. Determinat
illa mag̃ ⁊minus.
inoꝑonib; q̄ egris
cāus repugnare. Sip̄
uō egra corpora dēt
minata sunt eo qđ
facilius ab egris ca
sis uincant᷑. ⁊ ex eo
q̄ multum ad aliqd
ſm uirtutem oꝑonū
derelinquūtur. ⁊ ſūt
uō horum utroꝝq;
inmedio neutra ⁊ que
uē dicant᷑ ⁊ q̄ cum
quadam latitudine
⁊diuiditur totius i
sanitatis latitudo i
tres ptes latitudīez
hñtes ꝯsus multum
Q uarum quid p̄ ma
erit sanorum cōꝑꝝ
sa neutrorum. Tēcia
egrorum. ⁊ a quibus
deinceps sunt iam
egrotantia corpora.
lesionib; ſensibilib᷒
oꝑonum detīmīata.
Dolentia g᷒ ⁊ quor
motōnes sūt delin
quentes aut ōino
pereunt manifestos
hñt tīminos. Quecꝫ
infīmas hñt oꝑonē᷒
ī maximis quid di
scessib᷒ facile discer
nuntur. ⁊ cōm uero
minores sunt ā bi
gua. ⁊ ꝑ h᷒ ſm h᷒ ge
nus legsionis neut᷒
ōnorum pticipans ꝯ
sistit dispōitōne q̄
ꝯsum dicam᷒ neutꝝ
nominaū. Omnibus
hys sensus iudica
tis. uō ſm icīnām p
iculum ei ē ſeq̄ itū ne
urrepe agina passiōis
Sig̃ ergo eorum q̄ sa
nant᷒ corporum ⁊ eg᷒

rium ꝛ sanorū existē
tium quantitate distā
tia differunt. Ponē
tur nob extremos
terminos duos altitu
ꝯpositōnem optimā
ꝛ nec fam egruem ꝯsi
derantibꝫ vero cū ho
rum sint intimora
que ꝓbantur corpori
ꝓpinquū ē optime cō
positōni sanum quia ab
hac uō longius ē iā
ignoranti ꝓpinquius
egrum utrorumqꝫ uō
medium equalit abu
tēqꝫ apparens ab eē ne
utrum est hoc. Opti
me uō ꝯpositōnis cor
poris dicte sūt cognitōr.
Defitientium uō ab
ea equalia quō gūā
uiō. ꝛ sm mag et
min diuidi potētibꝫ
ꝛ sequtis uitres latitu
dines. Signa egr corꝯs
sump dicemꝰ. Ex hiis

enim erunt ꝛ reliq̄
due latitudines ma
nifeste. Scdm q° dīr
ē prius in optime ꝯ
positōnis ꝛōnes. Scdꝫ
uō sp̄em nc dicemus
diuidentibꝫ nob prius
ptes. Quatuor sūt
earum oīs diffīe.
Quedam ē pricipali
a sūt earum. Quedā
uō ab hiis orte sunt
Quedam in aliarum
disuntur. ꝛ alie dr
tur earum inatas hn
tes regentes eas uir
tes. Quedam uō ina
tas sunt ꝛ influentes
hnt. Principalia sūt
Cor. Cerebrum. Epar.
Et testiculi. Ab illis
uō exorta sūt ꝛ illis
famulant ūur quod
ꝛ spinal medulla ce
bro. Cordi uō arterie
vene epi genitalia uō
uasa. testiculis. ꝛ ipa

uero seipsa regunt. Cartilago. Ossium compositio. Membrana cutis. glandula. pinguedo. Caro. alie uero partes cordi hiis habentes suiipsius a regimen arteriis a uenis a neruis indigent. Capillorum uero a unguium nec regimen aliquod est sed sola generatio. hec quidem partes differunt. Signa uero inuenit que cerebri deinceps dicentur: principium a cerebro facientibus nobis. Sunt uero quinque genera innata ex forma eius. primum quidem totius capitis dispositio Secundum uero sensibilium operationum uirtus uirium Tertium operatorum Et quartum principalium. Et quintum naturalium aliud genus est in hiis omnibus ab hiis

que extrinsecus ei accidunt alteratio.

Totius capitis dispositio ex magnitudine et figura eius accipitur a capillorum. Paruum uero caput praue cerebri compositionis signum proprium. Magnum uero non ex necessitate bone compositionis est signum. Si est per uehementiam formam eius est quam inest uirtutis in materiam bonam a multam operantis. bonum signum. Si uero per solam materie multitudinem non bonum. Determinando ergo a figura ab hiis que ab eo nata sunt. figura quidem si forme bone sit. sequitur ei bonum signum. hiis uero que ab eo nata sunt ut si collum forte a aliis os

sibus optime dispo
situm sit ꝯ inuosū
ē omē ꝯplenū ꝯuni
dum. ꝑ̄a uō capitis
figura ē uelud sim
deas spam ꝑfēam ce
ream erutraqꝫ parte
leuit̄ pressum necēē
ei ē h' talis gulla ꝯsa
fm speram ꝯposiciō
ñ ꝯaririora. Rectori
uō ꝙ erutraqꝫ ꝑte. Si
uō fm occipitium i
eminētia minor sit
aliē ꝯsidera ꝯiuos ꝯ
collum cum hys ꝯs
sib; . fm uam siquo
hys sebitib; indigē
tia matie iuuētutis
intellitate taliter
fem ē. In ceptoribus
uō existentib; infir
mum principiū. In
plib; uō fm occipiti
um indigentiam i
ntellitatis eorū ꝙ dēa
sūt sequit̄. ꝯtrarium

ualde ñ tale ē. Cros
sius ꝯ uō fm occipi
cium ꝯsidera capud
eodem mō eadem in
toto magno nato t̄
minatis. In plibus
uō ꝯh' lonia figura pa
rum cephalidos fca lo
nium signū ꝙ quidam
meicorum postius cē̄
bellum noiant. Quicād;
g' ꝯ ē spostius cem ma
tum forma uelud lau
da hūte ꝯmissuram.
Sp̄ine uō principium
ps ē h'. ꝯpillam oīuꝫ
fm totum al' ñuoruꝫ
actōnes. Ipsa uō posti
or ꝑs fm oīs se in
omib; paucorū sensi
bilium ꝑticipat. ml'
torum uō operatorum
Itaqꝫ h' bñ disposita ꝑ
fectas hebunt uās ꝯ
iuniūqꝫ ꝯ' uim.

hec eadem uō maiorio
rib; capitis eorum ꝙ

sm frontem determina
tiones sunt hys apo
stius ad puritatem et ma
gnitudinem eius respi
cientibus et figuram et qui
bus sensus visum.
Gustum et odoratum
alterutrum et sunt cog
tiones. et minuerem s at
testantur a principio i
nata principii solius
sm ipsum cognitiones.
Voco autem principales
opiniones eas que a solo
principio fiunt. facil
ergo intellectus subtilis
substantie cerebri cognitio
Tarditas vero intellec
tus pigrioris facultas
vero discendi. Mollis
et memorie permanentis
.s. vero difficultas di
scendi durior oblivio i
fluentis. Et breviter mo
bile in opinionibus cali
de manens vero frigide
ad huc vero in duo de

esse genera cogitationum.
que ex principio su
scepi dicitur. unum quod vir
tus auditum alterum ex
trinsecus accidentium. i
Erit autem communis diversis
so. nam sicut cum
cerebrum exuerit secundum q
tuor quatuor quali
tates omnia que dicta sunt habe
bit communiter. et superflu
itates quecumque p pula
tum aut aures aut
nares expurgantur
habebit moderate et ni
mine leccatur. ad omnia
quecumque extrinsecus
calefaciunt aut frigi
dant et siccant ab vec
tant. Talibus capilli
infantibus quod exi
stentibus subrufi. pu
eris vero subrubei per
fectis vero fiunt rubi
cundi quodammodo
existentes corporum
et simplicium in calu

fiunt facilius. Cau
dici vero et que dicte sunt
et que dicuntur sunt con
gruentes. ut in ubi
temperatis regionibus
quecumque secundum capillos
sunt regionibus tamen. scilicet
humorum temperantia propor
tionem habent. temperantie
eorum que secundum cerebrum
sunt vero calidius fiunt
temperato secundum vero alterum
oppositionem eructionem sicque
fiunt calidius fortiori
omnia que dicta sunt fient
signa. breviter vero sup
habita existente levia
Omnis vero hic in omnibus
dicta sit in partibus eius
que omnibus distempera
tis dicendum est cognitionum
Deinceps vero signa
eius que in cerebro ca
liditatis in his qui
dicti sunt prius rubi
diora et calidiora que circa
caput omnia et que oculi

vene sensibiles. Cap
pilli horum natorum
acti in capite nascuntur
in initium quando existentibus
calidioribus bene temperati
nigri et fortes et crispi
fiunt. Similiter vero
calidioribus subrubi
quando secundum modo dictum nig
rescunt. Accedentibus
vero etatibus calvi fiunt
et magis plurimum calidi
Superfluitates vero secundum
partem palatum et na
res et oculos et aures
breves et digeste huius
sunt quoniam inter hec sensibi
lia sanum sunt. Repleto
autem aliquando capite con
tinuo et amarie eis
quando negligenter dietam
observant. hoc tale ac
cidit plurima quando secundum
non nigra digesta est
superflua. Repletur
autem et gravatur caput
excalefacientibus ab

⁊ potib; ⁊ odoribus
⁊ extrinsecus accidē
tib; omib; in quib;
ē ⁊ contines nos ac
adhuc autē magis
⁊ suū sunt calida nā
⁊ sz ⁊ humida. Birtu
b; sompnus hmōi
temꝑantie diuint ad
h' ne ipsi ꝑfundi fi
ant.

Frigidioris q̄ oꝫ cē
bri cogitaciōis sup
flua plura fz ꝑplus
effluxiones ⁊ capil
li recti manētes ⁊
rufi. ⁊ post multū
nascentes subtiles
⁊ teriles ꝑ'imū ⁊ a
frīs facile cause le
duntur: ⁊ sim' iō t̄ex
lesionis catarris et
coriçis ꝯsumiūtur
in tangentib; calida
que ēca capud nr̄i ī
spiciūtur ruba ⁊ oc
culorum uene ī usi
bules ⁊ sompnolen
tiores quodāmō sūt.

Siccioris cerebri co
gitacōnes ī superflu
um in effluxionib;
⁊ sensuum ꝑfectam vi
gillantes u° sunt
⁊ capillos fortissio'
h'nt ⁊ citissime pro
ducūt uel crispos
mag' quam rectos ⁊
calui u° in breui fi
unt.

Huiores u° cerebro ⁊
capilli plani ⁊ oio
calui fiūt ⁊ sensus
eberes sunt ⁊ superflu
itatium multitudo
hec simplices distē
pantie.

Composite u° calida
⁊ sicca prima quod ē
q̄ in hñdantes sunt
⁊ ꝑfecti sensib; ⁊ uigi
lantissimi ⁊ calui fi
unt citius. prima
tn̄ gnātō capillorꝫ

citissima ē eis ꝛ plenis
sima ꝛ nig capilli et
crispi fiunt ꝛ calidi
tangentibꝫ capud ꝛ
rubicundi usqꝫ ad stat
tpa.
Si uero hūiditas acce
dat caliditati parum
quod sup ꝯcientibꝫ
utrisqꝫ mediocritatē
bonus color ꝛ calidi
tas in oculis ueneꝛ
magne ꝛ supfluita
tes plime mediocter
digeste ꝛ capilli recti
ꝛ subrubei ꝛ nō calui
fiunt facile replet ꝛ
ĝuatur capud a ca
lefacientibꝫ. Si uero
h' uicerit multū mag
to statim ab abūdan
tiam hūt supfluita
tum. Qui uero ad pli
mū caliditatis ꝛ hu
miditatis ueneīt
egrum hys capud
ꝛ supfluitatibꝫ plenū
ꝛ facile ex humectanti
bꝫ ꝛ calefacientibus
leditur. Noctibus uero
hijs semp ꝯius. Op
time uero in labore de
gunt. in exercitū pos
sunt usqꝫ ad multum
tpe. ꝛ ad sompnum
ꝯuertentes se ipsos sill'ꝛ
ĝuantur dormientes
ꝛ uigilantes ꝛ fanta
sias uident ꝛ sensus
imꝑfecti. Si uero multo
sit tpato calidius cē
brum. parum uero hu
midius retinebit ca
lide ceraseos cognitiōes
cm̄ is secabūtur aūt eis
leuit hūiditatis co
gnitiones. Velud ꝛ
si quid sit hmōi cē
brum. paulo uero sit
calidius manifeste
quod erunt ꝛ uehem
tes humiditatis. le
ues uero caliditatis
cognitiōnes. Cois

uero h' ratio ē in oīb'
s'm oplonem diuē
perantiis.

Frigide uō sunt ꝗ
sicce crases cerebri
s'm ꝗ sine calore p
sitiunt caput q̄tin
uu spis. Semp enim
or meminisse q̄ in prīn
cipio d'rminatōnis
osideratem quātum
quātum ex humoꝝ
crasi altēantur que
ēca caput. Statim
uō huiusmōi crases i
sine uenis ēca oculō
sunt ꝗ a fīris ceīs ci
to leduntur. ꝓ ꝗ in
equalit' sunt sani.
Aliq̄n quō leuissi
mi capita ꝗ sup flui
exfluxiones. Aliq̄n
catarrus ꝗ coryzas in
p'ius ceīs cito osu
muntur. Sensus uō
sunt in pueritia q̄d
p'fī, p'uectis uō emā
cescunt cicius aut
breuius dicam ēca
caput cito senes ōs
hij sunt. ꝓ ꝗ cane
scunt cicius. Capil
li uō eis natis quō
uiuunt lux exules ꝗ
rufi. Accidente uō
t'p'r diuinte quod ꝗ
amplius frigitate q̄ si
ccitate uō calui fiūt
plurimum. E contrario
si accidit siccitatem
quō dicam ampli'
humiditate frigitatem uō
caliditate parum ā
plius huiusmōi calui
fiunt.

Humide uō ꝗ frigide c̄
ses cerebri ḡuit' dor
mientes faciunt et
ꝗ sompnolētos ꝗ in
utiles sensib' ꝗ facile
pacientes a frigor' et
facile repletos cap'd
ꝗ facile pacientes ca
tarrum aut coryzā

hij calui fiunt v(er)um oi
hec q(ue) sunt sig(na) ceru
que in cerebro cal(i)des.
ex hijs n(on) tendens ad
unumq(ue) organu(m) se
sus sciens cognitionem
transferens eas. Suf
ficiet ergo in oculis
tantum dicere.

[Q]uicumq(ue) ergo tange(n)
tib(us) manifeste sunt
calidi oculi (et) mouent(ur)
facilius (et) frequent(er)
(et) uenas latas h(abe)nt ca
lidi sunt o(mn)is hij u(er)o
fri(gidi) sunt quibus (con)t(rari)a
huiusmodi quod qui mol
les sunt (et) multe hu
miditatis sunt. Sicut u(er)o
qui duri simul (et) ari
di sunt. (Et) leduntur q(uo)d
a similib(us) causis sue
calli facile. (Et) iuuantur
a (con)t(rari)js moderato usu
Sed h(ec) quod (com)e in omi
cognitione cal(i)des i(n)
omnibus p(ar)tis meminisse
or.

Magnitudo u(er)o ocu
lorum cum p(ro)portione
quod (et) copulationum
uirtute multitudine(m)
(et) euacuatam ex qua oc
culi f(ac)ti sunt ostendit.
Que u(er)o sunt h(uius) mul
tum quod subtum sec
u(er)o euacuatum declarat.

[P]aruitas oculorum
cum p(ro)portione quidem
uirtute (com)ponentium par
uam quod (et) euacuatam
demonstrat subtum ex
qua f(ac)ti sunt oculi.
Cum u(er)o p(ro)portione (com)d(ucit)a
cuitio (com)ponentium par
uam (et) inutile esse si
gnificat subtum cor(poris).
Ea u(er)o que sunt s(e)c(un)d(u)m
colores sic ostendimus

Glauca quod oculi (et)
splendentes humiditate
p(ar)ua. (Et) in multa luminis
splendidi fiunt (con)ti
nentia. Nigri u(er)o eos

econtrario. Cyecly uō
simmetras eis. Glau
cus uō oculus. aut
ꝓꝑ magnitudinem aū
splendorem cristallo
ides aut in sūmo ꝓ
sitionem aut ꝓꝑ sub
tilis ⁊ aquosi humo
ris qui sī in paucita
tem ⁊ puritatem fit
Omnib; quiḋ simul
hys ꝯtingentibus
fiunt glaucissimi.
Si uō quiḋ h̄ horum
adsunt. h̄ uō n̄. sī in
mag ⁊ minus i gla
ucitate ꝯsistunt. Ni
ger uō oculus aut
ꝓꝑ paruitatem cristallo
idis aut ꝓꝑ ꝓfūditatem
in ꝓfundo q; splēdi
dus ⁊ rutilans ꝑfēce
n̄ est. aut q̄ in subti
le humidum aut am
plius aut parum
n̄ ē aut ꝑter q̄dam
horum aut ꝓꝑ omīa
natum ē fieri sī m̄
magis ⁊ minus in
hys que admodum
prius dictum est.
Subtile ḡ humiḋ
aquosius ⁊ amplī
sēm frigidiorē d̄mō
strat oculum quēad
modum sit spissī
⁊ minus fiat siccio
rem cristalloides uō
si quiḋ durius fit
sicciorem oportet o
culum. Si uō mol
lius humidiorem. Ita
uō ⁊ si quid sup ad
dat ꝯtꝑantie subti
li sicciorem si uō de
ficiat ꝯtrarium. Cor

De cordis aūt crasi
b; d̄ inceps dicatur
prius h̄ uō ꝯmemo
rantib; nob q̄ r̄ unā
quāq; ꝑtem calidio
rem aut frigidiorem aū
sicciorem aū humi
diorem scipsa ēē frām

dicemus. nõ ad aliã
aliquam conuertes.
Quãtum autem quia ei cor
fiat quadam natura fri
dissimũ multo cali
dius est secundum crasim ca
lidissimo cerebro. Cali
diora autem ad spiritum ut
referamus modum
cordis signa inseparabi
lia quod consimilia
sunt magnitudo re
spirationis et pulsus
velocitas et frequen
tia et audacia et actiones
impigrum. Si vero ad
plurimum veniat calidi
tas furor inest eis et
magna confidentia. est
autem et pilosum eis pec
tus et que circa yppocondria
et hijs proxima. In pluribus
vero et totum corpus.
calidum excalido cor
de cordis fit. non maxime
quod operitur epar. Dicetur
autem paulo posterius

totius cordis cognitus
etiam pectoris latitudo
caliditatis cognitio nisi
abicaliquid maxime
quod operitur cerebrum. quia
spinalis medulle ma
gnitudo proportionalis
est illi plurimum et con
spondilia sunt secundum
magnitudinem quanta est
spinalis medulla.
Et itaque proportionaliter cere
bro et spina tota convingi
tur tamen thorax ad posteri
orem partem secundum longitu
dinem quidem longitu
dinis equalis meta
frenon. Secundum latitu
dinem quidem proportionali
crassitudine spondilio
rum carnositatio eius
sit secundum illam. Cum vero
caliditas cordis dica
tur augmentabit et di
latabit secundum superius gnu
tionem proportionaliter
hi caliditatis. Ideo etiam

in puo quod capite thorax latus fuerit maxima cognitione secundum cor calididitatis. Quando vero in magno capite parvus maxime pectus, aliud signum est cordis frigoris secundum vero proportionem habet est capite. Aliis signis determinat de corde inter thoracis quantitatem in chiu sis acceptivus.

In frigiore corde pulsus minores competentibus, nec tardiores tamen et necessitate autem rariores. Spius vero si quod tanto minor thoraci quanto cor frigidius pulsibus est proportionalis. Si vero maior secundum quantitatem et frigiditate cordis nec minorem tamen sed tardiorem declarat natura. Tales et timidi et curiosi et in nudum eis pilis est pectus. Depuitate vero

eius determinandum est ut prius dictum est. Secundum vero hic accretivus corporis qualitate.

Siccam vero cor pulsus operatur duriores et fu rorem nec peremptum frigidum tamen vero et facile placabilem. Ut multum vero et totum corpus siccum sic epar non operitur.

Humidioris vero signum sunt cordis. Pulsus molles et consuetudo facile mobilis ad iram et facile placabilis et totum corpus humidum nec eaque secundum epar non operitur. Secundum compositum vero id est secundum coniunctionem primarum qualitatum distemperantie cordis et sicce habent.

Calidioris quidem et siccioris cordis signa sunt pulsus duri et magni et veloces et spissi et aspe

magni et ueloces et fre
quentes. et multo in
magis ducunt ad
uelocitatem et frequen
tiam non crescente secundum
proportionem cordis tho
race. Omnium pilosissi
mi habent secundum pectus sunt
et ypocondrium ad ac
tiones parati et animo
si et ueloces et inexpu
cas moribus et est furiosi
et difficile placabiles
dextrecius cordis crassi et
adhuc et thoracis am
plitudine proportiona
liter hiis que prius dicta
sunt determinandum est.
[illegible] uero humiditas opti
nuerit cum caliditate
pilosi quidem minus
huiusmodi hiis qui prius
dicti sunt et apti ad acti
ones in circumvnt illis
tamen non ferociores furore
sed parati in iram pulsus
uero molles et magni
et ueloces et frequentes
spiritus proportionaliter
thorace quidem se habente
cordi secundum eandem fortitudinem
pulsibus. Minore quidem
existente thorace tanto
uelocior et frequentior
predictis quanto mi
nor thorax. Multi
uero secundum accessum intensi
one facta maxime sic
humiditatem conversio fit in
accidit hec. Preterea quia
que dicta sunt in putri
dis egritudinibus ex cor
ruptis et putrescentibus
humoribus incidunt
et inspirationes maio
res inspirationibus sunt
et velociores et [illegible]
sistoles velox.

Humiditatis uero signa
et frigidioris cordis sunt
pulsus molles et con
suetudo timida et for
midolosa et pigra. Sunt
et nudi uero pilis secundum

pectora minime irasci
tur. iniuriam pati mi
me sunt. que u͠o dc͠a
thoracem et totum cor
hys que prius dc͠a sũt
simili~ determinãdũ ē.
Rigidum u͠o cor et
siccum. pulsus quid
durus operatur et pror
spium quid̃ sy proportio
nalit̃ firitati prius in
thorax sit opertetem. si
u͠o maior tarium iracũ
dum nimium uero
omnium iracundi sũt.
hij. Coacti u͠o aliqñ
irasci fuant memorĩ
am. Sunt u͠o et pi
losi pectora omnium ma
xime sunt hij. De pã
uitate u͠o thoracis
et tocius cor͠is firitate
simili~ determinãdũ ē
vn cor͠e monib; hys
que dc͠a sunt omemo
rantes quia quecumq̃
de morib; aut nõ aut

fm aliquã aliam scͦp
ta sunt rõnem ad a
gnitõnem etas eos nõ
p nob aut p̃ius mo
rib; ex philosophia in
exercitatorum. s; naturalib;
uniuscuiusq; dcͫm est.
Epatis u͠o calidi co
gnitõnes sunt. uena
rum amplitudo ru
bea colã multa. Inte
pore u͠o aug mastice
etatis iug͠r. et calidio͠
eis sanguis. et ppt hoc
uniuersum corpus ca
lidius nõ ea que fm co͠
sunt que operentur. den
sitas pillorum cor
q̃ fit yppocõdriũ nuere.
Rigidioris u͠o epis
cognitõnes sunt an
gustia uenarum fla
plimũ. Sanguis fri
gidior et uniuersa cor͠is
hitudo frigidior nõ ea
q̃ dc͠a cor calida fiunt
nuda prius hys pro

dia et venter.
Siccioris quidem corporis si-
gna sunt. Sanguis
spissior et paucior et
vene dure et immissa
cordis habitudo siccior.
Humidioris vero corporis
significationes sunt. San-
guis quidem plurimus et
humidus. vene autem
molliores. ita vero et
inmissum cor nisi ea
que dicta sunt cooperentur.
Calidi simul et sicci
corporis signa sunt. Pilo-
sissimum ypocondrium.
Sanguis spissior et
paucior. amara cola
plurima. dicta augmanti
cam vero etatem iug'.
venarum amplitudo
ad iuritia. Itaque vero
et inmissum cor. Cali-
ditas siquidem acorde p-
rumpens vincit potest p-
rumpere tamen abesse fri-
giditatem quemadmodum et fri-
giditas caliditatem.
Siccitatem vero ad com-
acorde impossibile est
humidiori facto addu-
ci. Media enim est humidi-
tas eorum cordis que
dicta sunt abesse et mag-
siquidem abea que in cor-
de est vincatur siccitate
quam siccitas ab hu-
miditate. Minus enim
a caliditate. amplius
autem minus a frigiditate
facile vero hi unabil'
earum que abesse p-
rumpunt qualitatum
manifestum ergo quoniam
nam si in id ipsum con-
rant principiorum ve-
rumque crases totum
circa eis corpus perfecte
disponunt. Dicentur
autem totius corporis in
paulo postius exigentes
Humidum simul et ca-
lidum epar minus
calido et sicco ea que

circa ypocondrium
operatur pilosa pli-
mum uero sanguinem
et uenas magnas et
latitudinem cordis hu-
dam et calidam. Si uero
que circa cor sunt con-
operiuntur. Si uero ab ple-
utrisque qualitatibus
auitatur ab eo quod fin
num proprie consumun-
tur cacochimus et pu-
trescentibus egritudinibus
adhuc uero magis su-
plimum augeatur
humidum paruum uero
calidum. Si uero econtrario
paruum quidem humidum
plurimum uero calidum
minime uero cacochimi
fiunt.

[H]umidius uero et fri-
gidius existens superpul-
lulat ypocondrium. San-
guinem uero operatur in
flaticum cum uenarum
gracilitate et minimum su-

corpus similiter se habens
nisi ea que a corde sunt
ad contrarium transducuntur.

Testiculorum uero com-
plexis calida quidem maxi-
me uenerea et masculo-
rum generatiua et cicius
pubescunt eis geni-
tales partes. Frigida uero
crasis contraria. Humida et
humidi multi semi-
nis. Sicca uero et pauci
seminis et mediocriter
spissi.

[C]alida uero et sicca et
spissi seminis et maxime
generatiua et citissime
ad coitum excitat aliquem
et huiusmodi pubescit
citissime in partibus
genitalibus et in omnibus
in circuitu sursum quidem
usque in regionem circa
umbilicum et deorsum
usque ad medium coxa-
rum. Petulans igitur huius-
modi est crasis satis ad

venerem. Citissime enim satiatur et sic cogatur necare.

Convenientibus vero caliditate et humiditate. pilosi quidem minus hiis modi hiis qui dicti sunt. et multi seminis. non magis non concupiscunt venerem magis aliis sufficiunt sine magis venereis perfinis. Si vero sit augmentatur utraque humiditas et caliditas sine fit lesione abstinentie veneris.

[S]i vero humidi et frigide crases sunt testiculi inudi quidem inculti pilis sunt. et tarde contra incipiunt. nec vehementes ad operationes venereorum sunt. Aquosum vero et tenue eis semen et parum generans et sic generat feminas generans et non generans.

Sicce et frigide crasis sunt quam plurimum eique precedentes sunt crasi. Spissus vero eis semen et omnibus magis exiguum.

[O]culus vero habitudines dicte sunt. quam prius in eo quod assimulantur cordi et epati. Dicatur et similitudo vehementior est habitus quibus primarum qualitatum cordis vel membri quas adquisitis nominamus. Totius vero cordis habitudo nullus manifeste discernitur partibus quemque in latentibus prime i subiacent. Musculi vero sunt hii omnibus ossibus circumvolute quedam adquisite ex simplici et prima carne nervus quibus hec duolute sunt propter eorum musculorum hic est subiecta. utque ad eos vero vehementia hi vasorum velud q-

dam rrui sunt ñ cō
plentes corum sīu
am sꝫ fluentes ad
confluationes. Di
cuntur gͣ ꝯ horum
crasceos cogitatōnes
sēm bñ tꝑatam re
gionem ꝑmutant
ei distemꝑantie cu
tem sēm se formātes
ꝯ corrumpūt eāsdē
cogitatōnes. Ita uō
ꝯ sēm bñ tꝑatam re
gionem tꝑꝫ messis.
se soli aliquis sic
ponat nudus ꝑmu
tabit cogitatōnes q̄
cunq; sēm colorem sēt
ꝯ molliciē ꝯ duritie
sēm ꝯsistentiam. Se
cundum uō ut bñ tē
ꝑata regio ē. sic ꝯ tē
ꝑata dieta utatur:
nꝫ ꝯ rusticus insolem
dus unaquaq; ꝑlim
nꝫ ū quidam in more
uirginis in umbram

degens ꝑfecte crasceos
demonstrabūtur sigͣ.
Quasi in hijs gͣ rōe
futura intellcamus
intellectum eius.
Omnipotentis crasceos
signa h̄ sunt sꝫ totā
hitudiēm aīalis coˣ
ꝯ rubeo ꝯ albo ꝯmix
tus. Capilli uō rubi
ꝯ mediocrit̄ crispi ut
in ꝑlib;. Mediacritas
uō cāınositatis in q̄
titate ꝯ qualitate.
Meāum eīꝑ fōē hui᷒
mōi corpus oīum sī
fluitatum aut dicā
tur cum intelligat̄
ad h̄. Et ei spissum
cor ad h̄ dicatur ꝯ te
nue. Simili ꝯ militꝫ
cānem hītis ꝯ pauciā
cānem ꝯ crossum ꝯ
durum ꝯ molle ꝯ pi
losum ꝯ nudum ꝑl᷒
niceh̄ horum ē meio
cre. Sꝫ qualis regīa

ꝓpulitia ad simmu ue
nit mediocritatis u
niuise ut tangentib
q nec molle appare
at nec durum nec cali
dum nec frigidum. vi
dentib uo nec pilosu
nudum pil. nec grossu
nec gracile. nec aliquam
aliam huis distempe
riam.

Quecumq uo temperato
calidiora quam sunt non
humidiora aut siccio
ra sm cerebrum. de hys
est presens ratio habetur
apparent quod a tan
gentib calidiora tan
to quanto sm crasim
calidiora a pingue
dinis minus humidi
ta. Calore uo rubea
nigros capillos ha
bentia.

Rigidioris corporis sig
na secos hi sunt non pi
losum corpus pingue
sm. uo tangentib
Color uo eorum cum
tangentib capillis
magis nitens multa
uo sanitate lividus quod
dammo est a uacce consue
tudo est quibusdam
medicorum hos tales
plumbei coloris.

Sicca uo crasis grac
lior a durior est a siccior
bene temperata tanto quanto
siccior est alia s. prima.

Et humida uo sm alia
quod simulat magis ca
nosa uo a mollior et
sm opinionem primarum
qualitatum que fi
unt distemperantie compo
tam cognitionis fortius
habent.

Calida quod crasis a
sicca pilosior a duri
or a calidior minus
pinguis est a gracil nig
capilli. Sicut ad aplica
liditatis ueniat nigri

coloris erit.

umida quod et calida mollior et calidior et multum carnosior et optima carni inequaliter aucte fiunt utriusque qualitates. Ad plurimum vero aucte putredinis cito consumuntur egritudinibus cachexiamus cito fiunt. Si vero parum quod humidior sit multo vero calidior. molliores in quod temperato. huius tales magis carnosi pilosiores vero mediocrium attingentibus si parum calidiores. nigri vero huius sunt capilli et non sunt pinguedine caro. Si vero quod parum sit calidior multo vero humidior mollis est huius caro multa et color huius commixtus ex albo et nigro rubeo attingentibus parum calidiores. Dominium lacite est

dicetur secundum complexionum est suum semper dominantis qualitatis dominabuntur signa.

Frigida et humida est si paululum quod utriusque augmentatis sunt pilus est albus et mollis et spissa et pinguis. Si vero amplius quod aliarum proportionum augmentationis qualitatis signa augmentabuntur. Color vero eorum cum capillis magis rufus que eadem in utrisque plurimum augmentatis color cutis lividus. Sic inequalis sit augmentatio qualitatum dominabuntur magis augmentate proprie signa.

I frigidum cum sicco equaliter augmentetur. i. naturaliter. durum et gracile habebunt corpus et non pilosum attingentibus secundum pinguedo vero similiter eis

agracilib; existentib;
dispsa ē p carnem. Ca
pilli uō a color proportio
nali sunt insuper frigitatis
desiccante uō calida
a sicca crasi uitps pau
gina sticę etatis uirilium
a siccam. bitudo talium
gracilis quod silis et
dura est in melancolica
appetam g simil apulo
s.a. dnante aut altam
qualitate ilutum altam
uō parum aut media
immutata duabuntur.
dnantis quod signa
melancolicis uō erunt
altius cognitionis. in
omnib; uō que dcta sunt
a que dicenda sunt. co
gnitio cois ē carcos.
Si quod facile frige
scens aut calliditate i
aut spissitudine fit. Si
uō ex desiccantib; an
dum a siccum a dif
ficile amobile fit sic

citate que tamen hu
dum ex humiditate. con
siderare oz consilem ad
inuicem omis musca
li aut non silem esse
hunt. Simul uō consi
derare in omnib; quan
titatem inuolutorum
ossium. aliquando g
cilior ee uidetur ps non
existens gracilior q
tum ad musculos.
Sz pp angustiam os
sium tales apparens
similiter a spissior ee ui
detur multociens in ppte
multitudinem ossium
Sz pp carnis multitudie
q aucta a diminuta.
a durior a mollior dum
fit siccior. Si uō mul
ta a mollis humidior
Similiter uō a medie
regiones siles ptes
hntium ptium cor.
aut ampliorem hu
ditatem aut minorem

in se ip̄is continens.
aut spissiorem aut te
nuiorem. aut hūmidi
orem aut sicciorem
demonstrant ꝑtem hu
mida quod ꝑs ū terr̄i
ior ꝛ amplior ē hūmidi
tas. Sicca uō ū spissi
or ꝛ simil' minor. Ipsius
tn̄ soliditas cōis ꝑtes
uere solidas ꝙ ꝑ̄mas
fm̄ nullum modū
possibile ē hūmidicōs
facere. Sꝫ sat̄ ē si ꝓhi
beat quis ū cito sic
cū eas uō continen
tes regiones lꝫ replē
hūmiditate aut tali.
Id uō ē ꝓprium nut
ritum siles ꝑtes hūi
tium ex appositione ū
ꝑ uasa fcm̄. Cōis uō
ah' ratio oīum ꝑtiū
adicietur ꝑ̄ca in sanarū
aegrorum ēarum doct
na. Nunc uero que
sequuntur dicamus.

entris expultio uā
quod sicciorum uel ad
sitientes fiunt ꝛ par
uus potus suffic̄ eis
ꝛ grauantur amplori
potu ꝛ fluctuationes
hīnt quia superatat ꝛ
superfluū eis. Et absq;
gaudent siccioribus.

Humidiorīb uō uēēs
signa sunt h̄. nꝫ sitiē
tes fiunt ampliore ꝛ
hūmiditatem moleste
ferunt. absq; gaudēt
humidioribus.

Audior uō uā uent
digit̄ quod meli quā
appetit. ꝛ mag̃ q̄ cum q̄
natura dura sunt ꝛ
difficile mutabilia.
Corrumpitur eñ ideo fa
cile mutabilia. gau
det uō calidis absq; ꝛ
potib; in assis ledit̄
fm̄ moderatum usū.

Frigidus uero uēt
natura appetere quod

torius. digerit uero non tori
in maritie quicumque diffi
le mutabiles et si et
a pulorum corporum sunt
decrescunt ex calido eo
ipsa accidente nutriuntur
et huiusmodi uenit agau
det quod fitis. inferunt di
uitiam dispositionem
quemadmodum in calidus ca
lidorum. Egritudi
nibus tamen inuenitur dis
stemperantie. hec differunt
a mutabilibus secundum quod omnium
corrupiscunt nec siliat
quemadmodum mutales. Ex pulo
nem uero inuenitur distem
perantie per simplicitatem cog
scuntur compositionem.
Diligenter uero oportet ad li
bere intellectum huius que
dicta sunt discientes ei
ab his que dicenda sunt
non solum ei uenit siti
entes amplius inspi
rant aer spirant longi
us sitientes oportet a

frigidum potum desiderant
tes. Sed et queda calida
tem aequo aere et pulo
a pulorum caliditate
sitientes amplius in
spirant aer sufflant
longius et sentiunt ex
tra acrem calidum in quo
modum qui prope uenit
hominem propter drum. Et quod
bulientes instatim que
scunt frigidus potus
sistat magis eorum siti
quam multus calidus
Refrigerat autem eos a
frigidus aer inspirant
uehementer alleuians eruunt
sitientes.

ta uero a senio habentes
inspiratione frigida sensi
biliter leduntur a marie
hec egritudo est in pulmone fri
tatis. Quemadmodum frigidum
inspirantes sentiunt
manifeste lesionem
a frigiditate ita ca
lidum est amicum. Sed

uētositatis superfluitates loquentes et cum tussi expuunt.

[S]iccitates uero pulmonis sine superfluitate sunt et pure uentositate. quemadmodum et humiditates obscuram quidem operantur et raucam uocem. Iungunt autem eis et superfluitates magis et raucitudinis

[i]n aqua uiolentibus.

Homo uero ipsum magnitudo uocis totius et caliditate fit quemadmodum nec paruitas a frigiditate fit sed sub quod attrahere arterie ex amplitudine et ex sufflatione uehementiori. paruitas uero omnia sequitur. Itaque iuuenes semper in principaliter sed secundum accidens et solis naturalibus cursibus. non similiter uenientibus consequitur uocis magnitudo et paruitas. Quoniam huiusmodi organa propter crasim facta sunt talia consequitur talis uox et propter ea ex uoce est aliquid de naturali crasi colligere.

[E]t cum lenis uox lenitatem tracheae arterie sequitur et aspera asperitatem. asperitas siquidem inequalitas quedam est secundum corpus durum lenitas quoque arterie sequitur contemperantiam crasis eius. asperitas siccitatem arteriam uero operatur duram omnino contemperantiam eius preterea siccitas. inequalem uero diuise eius humiditatis indigentia.

Ad eundem uero modum et acuta natura non sine angustia gutturis et grauis sine latitudine potest fieri. Angustia igitur sub frigiditatis filia est. amplitudo caliditatis prop-

c-omino

et

tonali-

tionalis vero naturalibus
differentiis nocumenta
que secundum passionem
perficiuntur cogni
tiones existentes ef
ficientium causarum
De quibus omnibus quod
voce dicta sunt suffi
cienter determinatum est
Aliene vero partes aliis
que intrinsecus si
lenes craseos habent co
gnitiones. Temp
tandum tamen est eas per
adiuvantia et no
centia cognoscere
Amplius et secundum natura
lium potentiarum
operationes dicta est in ter
tio libro de causis que
uniuscuiusque potentie
virtutis. et cuius dicta
tur est crasis.

Craseos ergo cognitio
nes et species dicte sunt que
vero per magnitudi
nes aut plasmati

onem aut numerum a
positionem labuntur
ita habent se. Quecumque
ergo cadunt sub sensu
cognosci sunt facilia
Eorum vero que non ca
dunt sub sensu. hec
quidem difficilia. hec vero
ignota sunt. Capitis
vero magnitudo et fi
gura et cum eo cerebri
manifesta est et prius
dictum est. secundum vero alii tho
races. Ita vero et quecumque
secundum omoplatos aut
humeros aut brachi
a aut cubitos aut sum
mas manus aut ysg
on. aut suram aut
pedes non difficilia co
gnoscere. sive secundum pla
smationem lapsum
sit aliquod talium
sive secundum magnitudinem
sive secundum numerum aut or
dinationem compositi
um ea. Manifeste vero

corporis unumquodque
lesiones. Ea vero que i
ntra corpus sunt, non
omnia cognosci pos
sibilia. Ventris siqui
dem cuiusdam ita par
vum contusionem com
pressum iuxta ypo
condrium vidi. Non ma
nifeste apparent sed
etiam sequentem propriam
videntibus et tangen
tibus. Cuiusdam vero p
vam similiter vidi in
vesicam ita ut si ali
quis tamen duceret ad egre
[illegible] tumor ap
paret etiam scriptus in
manifeste. Non tamen a
liorum qui intrinse
cus sunt manifestam
cognitionem dedit in
aliquo tumor. Tamen
temptare oportet cognoscere
ut possibile invenire
initium eorum. Ali
vero secundum disciplinam cer

tam. Sed secundum coniecturam
quandam artificiale
velud si ita accidat
epati. Vidi quedam
coniunctas graciles que
venas habentes. Sine
colore non inviscum
corpus et si paulo am
plius intulerint et
magis sufflantia et
spissa et glutinosa.
Hos quando velud quod
perunde impositio et sus
penso secundum ypocondri
um dextrum sentien
tes in profundo hos
non extensione quan
dolentes. In hiis vero
conveniens est et prius
esse quare angustam
extitibus. Alterum vero
vidi flatiam totum
secundum latitudinem non
tem non cotidie colorem
pallidam. Agnovi
igitur et egrotis eius videre
oportere communiter

habuerit fell'. Cog
ni ergo ex hoc signo
felleum humorem
preminere. Tertium in
puramen eius p(ro)ter in
piloron uentris tri(-)
mittere ut i quibusdam
appareat animalibus. Et
quib(us) manifestum.
Quartum in motis a scib(us)
ualde p(ro)ficit ad co
g(nit)ionem exanotho
mijs apparentium no
titia a o(mn)ium auti
litatium inuentio. Q(ui)
cumq(ue) g(enerat) cognotor
e(ss)e uult sicut decine
ne lapsorum corpo
rum in anathomijs
eis exercendum a opa
tionum autilitatum
inuentionib(us). Sep
tum e(st) de omnib(us) sequ
tum malis negocijs
de quib(us) in fine o(mn)is
tocius dicetur gr(ati)a
cognoscendi a(n)i(m)atur
discere. Singuli eni(m)
desiderant discere
ex quo magis in ne
gotio elige(r)e oporteat
si o(mn)ibus sufficienter.

Decimq(ue) e(st) in p(rae)
senti corpora cogno
scere q(uia) alii quidem sen
sib(us) subiacentia mu
tatione eorum q(uae) s(ecundu)m
na(tura)m s(un)t eis insunt
magnitudine a colore
a figura a numero et
positione a s(ecundu)m duri
tiem a mollitiem a
caliditatem a frigidi
tatem differentia.

Non apparentia uero
simulit(er) quod dicit de
lesionib(us) o(mn)ium a
actionib(us) aut dolo
rib(us) aut timoribus
p(otes)t nam aut quibusdam
horum aut omnib(us).
Secundum uero p(ro)ter
s(ecundu)m cerebrum quidem

egri dispositiones. q̃
speb; aut sensibiliū
fantasiarum lesionib;
aut appetituum aut
egrõib; p pulatum ꝛ
nares ꝛ aures aut ſ;
dolorum illos diffusis

as uõ que ſm cor ex
clusiue speb; ꝛ motib;
ſm uſ ſm cogitationes
sunt cognoscere oꝫ
adhuc ꝛ pulsib; ꝛ ſ;
q̃ arterias animosita
tib; q; ꝛ pusillanimi
tatib; ꝛ febrib; ꝛ fri
giditatõib; ꝛ in colore
diffusis uel dolorib;
ꝛ cca ipsum ꝛ cca arterias

Eas uõ que ſm eq̃ū
sunt exhuorum i di
gentia ꝛ bitia ꝛ con
uisione i uõ uulem d
coloratõem ꝛ adhuc
ex hijs que sunt ſm
digõnem aut nutrim̃
tum aut supfluorum
egõnem innutatis.

9; expondib; ſm usũ
ꝛ tumorib; ꝛ dolorib;
uõ in regionib; cõpis ta
tum. 9; ſm oppitõ neg
quecumq; fiunt alie
membrorum disiue spe
b; ꝛ tussis. Ita uõ ꝛ
ſm uentrem cca digõ
nem ꝛ cca orexim hu
mide aut sicce oblis
aut supfluorum egõ
nib; precantib;. Sigl'
tib; uõ simul' ꝛ ciene
tuatõnib; nauseis ꝛ
uomitib; ꝛ ipsis eorū
que uomuntur ſõmis
dolorib; disuijs. tus
sib; dolorib; adhuc
ꝛ eorum que ꝛ ꝑmunt
diffīa oꝫ cognosci in
presenti egritudine dic

t ſm thoracem ãtc
nam egritudines di
uia ꝛ tussis ꝛ ſm lo
cum dolor ꝛ sputa uo
cis lesio innotescunt
pportionalit' uõ ꝛ aialis

omnibus ptib; ex timore
a labore a dolore. am
plius digonium dif
ferentiis egritudines i
eunt. Ex timoribus
quid qui pt natam in
flationib; a censipull in
spiracionu e. Dolores
vero secundum quem incidunt
locum aut continuita
tis solutionem aut alte
rationem subitam ostendit
Solvitur g continuitas
incisione a comestione
a fractura a tensione
alteratur aut sua calidi
tate a frigiditate a siccitate
a humiditate. notetur ast
osso aut leviter a medio
criter aut omnino fit. Qui
cumque vero egrotantur
hec quidem ut pacifice eos
que patiuntur. hec ut ipsis
contempta secundum naturam omnino sio
nem propriam unumquodque
faciet. Dictum est autem
de hiis modi omnibus i pati

entium locorum nego
nullo hic in artem indi
gente prius aut perfecte
assignante. quecumque
g alia nich horum que i
ceperunt si perfecerunt
uetes. Egritatium
quidem corporum ex illo
nego discere oz egritatis
Egrotatorum vero a sa
nandorum ex positi fa
cultate. Ea quid que sunt
egrotatorum in medio i
in secundum forma sunt cor
que sanis a egrotan
tib; accidunt. secundum naturam
quid omnia sanis insunt
preter naturam vero egrotatib
in quantum egrotat.
In medio vero hiis sunt
declarantia egritudi-
num. Quedam quid
exigentie existentia cor
que secundum naturam. h quanti
tatib; aut temporib; im
mutata. Quedam vero
ex hiis que preter naturam que

s; minora hys que i
egritudinib; 7 ipp hec
7 dispoitões hec cõ
porum. Quecūq; e
grotativa ēē vident̄
neutra sunt 7 decla
rativa nō ipa signa
sp quod h sanitates
s designant. Secūdo
vero egritudines
7 fiunt eadem sig̃
sm eandem dispoiti
onem p̄ sanhitudie;
Sana. Egra. 7 neut̄
in eo quod q̄ tamen
stentem dispoitōne
demōstrant neutra
in eo vō q̄ futūm de
clarant egritudiēm
sm vō eamdem rōe;
7 quecūm in egrota
tib; apparent signa
salutis. dr̄r quod
sana eo q̄ futuram
sanitatem dēnūnāt
dr̄r vō 7 eg̃ in quā
tum existentem eg̃
tudinem dēmōstrāt
Et māifestum sint
nunq; sunt declativa
dicentur neutra s;
unum aliquid neu
trum sig̃ficativorū
voce. meh vō eadem
signa mūādum ēs
hēc rōnes indiffēn
tib; hitudinib; 7 sa
na 7 eg̃. 7 neut̄. dicu
sm vō altēm signi
ficatum quecunq;
ēvalescentib; ex eg̃
tudinib; insunt si
gna dicamus neut̄
q̄ arbitror 7 ea neut̄
que in senectute. hēc
rōne g̃ omia sub i
ples eadunt intel
lectus rōnes. Que
cunq; p̄ fēē sanus i
sunt sub solum eadē
sanorum cognitōe;
7 que egrotantibus
sī manifestantia fu
turam sanitatē sub

solam aliquorum egrorum
eidunt cognitionem
de hys quid deinceps
dicetur.

[F]iunt egritudinis
prognostici prius per-
vinimus. duplici vero
existente eorum dicti
agrediamur scilicet a quanti-
tatibus aut temporibus super
corporis formis permuta-
ta ab hiis que sunt naturam
velut oriri in ciborum
intercisam aut remis-
sam. aut quod non secundum tempus
consuetum sit. aut non
consuetam ciborum e-
gestionem superfluorum
esce ciborum paucorum
aut plurium aut humidiorum
aut duriorum. Ita
humidorum superfluorum
indigentia abstinentia pre-
ter naturam aut coloris
aut consistentie permu-
tatio aut temporis evacu-
ationis aut vigilie mul-
tus somnus aut
non in tempore consueto. Secun-
dum vero hoc consuperflu-
itas amplior aut minor
aut calidi aut frigidi. Con-
cupiscentia preter consuetu-
dinem que cadit circa
venereorum usum in-
consueta. aut sui tempore
concupiscentia consuetudines
plures quam ante aut pauci-
ores pigritia. aut mo-
tiones aut temptationibus
moveri aggravatio aut
dissolutio valida in
menstruorum retentio
aut amplior aut minor
evacuatio sic vero et que
per emorroidas. Secundum conse-
cuendum ciborum aut potuum
insolis ei quam prius delec-
tio acquisita est future
egritudinis. Similiter in-
tellectus hebitudo non
secundum naturam aut oblivio
non consuetis aut magis
fantastica sompnia quam

prius. et quod audit
et odoratus et visus he-
betiores et infirmiores. et
et simpliciter est dicere quecumque
secundum naturam sunt. hec quidem
aucta. hec quidem minu-
ta. hec temporibus quibusdam
aut quantitatibus per-
mutata et coloribus tenuior
et minor et maior fces
et rubicundior et albi-
or. aut lividior aut
nigrior. eructuationes
et transmutationes et vento-
sitates plures aut pau-
cioribus in qualibus ita et que-
cumque per nares aut pa-
latum aut aures quibus
cerebrum expurgatur
aut qualitatibus aut
quantitatibus aut tempori-
bus permutata. hec igitur modo
omnia genus eorum que
secundum naturam sunt.

Ordo vero invenitur
aut secundum sectionem aut ali-
quod intentionum. aut

in egritudinibus aut in hiis
que evomuntur aut
minguntur. aut aliquis
alius mediocris dolor
degravatione sunt que preter naturam
nondum vero ignorare
ita habentes dicitur. non sit de
sensibus et nocumentum.
Que eadem et gravati
caput aut dolentes
aut vigilantes quando-
dum propter ad consueta con-
suetudinem impediunt
et egritudinis terminus
inter est in talibus dispositioni-
bus et propter ad aliquid ean-
dem dispositionem et egr-
e incurrerunt ad rigorem
febris facilius quam
vincere virtutis aut egri-
tudo est aut dispositione
neutra singularium ea-
rum que dicte sunt. Ita
vero et quecumque secundum sen-
sum non unico quia magis est
et minus altitudinum in
differunt. Sed toto genere

p̄t nāin sunt. alȝ sunt
egⁱtudinis signa q̄dā
tisiūt p̄ua cādum
ꝯsuetis unicuiqȝ actō
nibȝ impedītur suffici
entia. Talia uō sūt gu
stum quid qn̄ false ā
amare aut altius ali
cuiꝰ qualitatis maīfe
statō ē inquietis ali
bitis omībȝ aut sine
exceptōne cibi saliua
uidetur tal'. Secūdū
odoratum uō qn̄ alīi
sentiuntᷓ unam quali
tatem odoratu nullo
p̄sūte aut afferentes p̄.
p̄lā adiffiā oīa cīaut
silia sentiūtᷓ plimūȝ
uō oio nob' nullus
fetoīs aut alicuiꝰ feto
ris fit nullo p̄sūte i
fetido. Secūdum uō
sonitus ac ōpitus i
gnīs eorum q̄ p̄t nāȝ
sūt. Que adm̄ simili
sum quecumqȝ uidēt

nig̃. aalbu a rubā. lȝ
quid rotunda. lȝ uō
oblonga. alȝ quid g̃
cilia. alȝ uō crossa p̄
ter uolare omīa uidēt
secundum tactum uē
qn̄ inequalitas q̄dam
aut spissitudo aū gra
uitas aut tensio aut
stupida aut dolens di
spositō appāret s̄m totā
bitudīem. ita uō c s̄m
quamlibet p̄tem tēsio
aut tribulatō aut p̄ūc
tio aut grauitas qn̄
p̄ueq̄dam fiūt ā ima
nentes dispositōnem i
quid neutram ēē d̄cla
rant p̄nūtiant uō egⁱ
tudinem.

Quecumqȝ uō inegro
tantibȝ fiunt sig̃ hec
quid sanitatē demon
strantia. lȝ mortem. sa
na quid s̄ꝯra sunt. al
tera uō quid gⁱūē egra
sunt sp̄er uō p̄nutōsa

sunt. Accipiūtur uō
v'lit' que dīe ē exop
cōnum uirtute ⁊ au
tio. Secundum uō ex
hijs que sunt secundum
opōnib;. Quorum i
gitur prius dcā sunt p̄
mum quod principi
orum. Secundum uō eorum
que ab hijs sunt ī
ta. ⁊ tertium quod p̄p̄i
bitum regimē apri
cipijs suppleīta re
cipientium. Quantū
ē igitur eorum que
dcā sunt ex sequiō in
utile ad exp'tōnes. Se
cūs uō ex hijs ēit
alū p̄ nota. Queadm̄
⁊ ex superfluitatibus
ex hijs quod iūne ō
parronis. Ex superflu
itatib; uō semp qm̄
digōnis ⁊ indigōnis
ēas erunt signa. Ita
q; nō contingit uō de
monstrare. Semp ea. ī

nām superare matiam
aut nām nām. aut
neutrum. Sana g' si
gna dūt superare nām
Egra uō superata. neu
tra uō in equalibus
pugnis. Manifeste
quod digōnis signa
sanorum. queadm̄
indigōnis egr̄. In di
gōnem uō. in indig
gōnem manifeste in
dicantia nē neutro
rum sunt. Neutra
uō ⁊ queacumq; nūc
quod h̄ nē uō omnium
declaratur. queadmō
nigrā digita. Tales
uō sunt ⁊ cetere sup
fluitates. Dictum ē
ēaut d' omnib; hijs i
hijs que dectasibus
queadm̄ ⁊ d' unius
cuiq; opōne in libro
decrisis dein ē. Ex hijs
g' oz secundum ptem mām
colligē. Ego aut lō

gritudini pertinens. hec quod
iam finio. de signis oratio-
nem transeo vero ad eam
que est de causis.

III

In vero aliarum sunt
quedam salubres. que-
dam egre. quedam neu-
tre. Primum de salubrius cau-
sis sermo. Causarum vero alia-
rum salubrium. hec quidem
conservantes sunt. hec quidem
efficientes. Sunt vero
tales ac dignitate prior-
es conservantes facientibus
a conservantibus incipiendum
est. Cum igitur sit summum
sanum corpus secundum pla-
que a dum prius determi-
natum est secundum unumquodque
eorum est conservativa.
Quoniam autem omnis causa est ad aliquid
Rursus igitur principium
sit ab optima compositione
corporis faciendum. Conside-
rantes simus que hanc
salubres. invenientem
vero earum causarum in
ipsius natura demon-
strat. Si enim impossi-
bile et immutabile cor-
pus semper maneret in opti-
ma compositione nichil in-
digeret arte conservativa circa
ipsum. Quoniam mutatur et
corrumpitur et convertitur
non servans quam habebat
ex principio consistenti-
am curatione secundum hoc
indiget. Secundum igitur modos
alteratur corpus mani-
festum est iam ex ipsis
que dicta sunt contingen-
tia generaliter accidit existen-
tibus vero que velociter fa-
ciunt corruptiones propter
quod simul occurrat lesio
non preservativa a futuro
malo. appellata sunt
anticias. hec servantes
presentem consistentiam
alteratur autem a quibus-
dam ex necessitate quibus
impossibile est ipsum non
approximare. non ex ne-

cessitate quib; impo
ssibile ē ip̄m n̄ appro
ximar̄e n̄ ex necc̄itate
uō ut reliqua. Nāq;
semp in continenti.
ī maiori a comedēr̄e a bi
bere a dormire necc̄i
um ē ei. Gladijs uō
a bestijs n̄ necc̄ium.
Vn̄ in ip̄ori quid gn̄e
c̄cam̄ n̄ cc̄a corpus ar̄
cficatur ē cc̄a fidem uō
nequaquam.

Quot g° ex necc̄itate
alteriantia corpus di
uidentes s̄m uniūqq;
genus eorum p̄mum
aliq; genus c̄cam
salubrium inueniam̄
Est g° quid unum ex
continente nos aere
alterā uō ex motione
a quiete totius cor̄s
aut s̄m ptem. Tēciū
uō ex sompno a uigi
lia. a quartum ex hijs
que offerūtur. Quītū

ex hijs que egredum̄t
a retinetur. Sextum
ex aīe passionib;. Ab
hijs ē omib; necc̄e
ē corpus disponi s̄cdm
mō. Sub continente !
aut quid calefcm̄ a
infrigidatum aut d̄
siccatum aut huec
tatum aū s̄m op̄lo
nem horum aliquid
patiens aut s̄m tota
similium alterātum. Ex
motione uō a quiete
ī moderate utriusq; ex
istentib; aut calefcē
aut infrigidatum.
Ita uō ex sompno a
uigilia necc̄e ē pati
ip̄m s̄m eandem rōē;
ut ex hijs que gerūt
ul' que offerūtur a
retinetur. Oīa h̄ quid
manifeste. h̄ uō pali
as eis alterānt corpus
a corrumpūt salute
a sēptum ē d̄ hijs ōb'

p singl'a insalubriū
innegō. Sʒ ḡ omīa nc
dc̄a gr̄a salubrium
ēxium materie q̄ dr
sunt. ⁊ 9petenti usu
cau̅e fiunt. ⁊ sr̄uatrs
⁊ salutē p̄ātes. pec
cantes uō quid atē
pantia egre ostituū
tur. Jtaqʒ ⁊ h' quid ī
maifestum. Q̄ n alias
quid sulus carum
quecū'has rerum e
sanas nob. alias uō
egras arbitrandum
sʒ easdem ad aliquid
aliqū quid sanas ali
qū uō egras fcās. qn
siquid eget motōne
corpus gignasium
quid sanum quies
n̄ egra. Q̄n uō eg
requie quies quide
sana. egrum uō gig
sium. Simulit uō et
in ab aliis potib. ⁊ a
lys omib. Singlim
enim si indigenti cor
adducatur ⁊ 9petenti
qualitate ⁊ quantitate
salubre fit. nich uō
indigenti oīo oblatū
aut nō 9petenti men
sura egrum ostituit
Et due sunt sʒ hee 9
siderationes dc̄a salub
⁊ egrum. qualitas et
quantitas eius quod
offertur. Et enim tpe
uelud altm aliquid
ab hys tertium idncē
in hys que dc̄a sunt.
9tētum n̄ ab n̄ dictū ē
Si enim indiget cor
tanta ⁊ tali oblone.
maifestum qm fini
optimum tpe offertur
⁊ gr̄a tp̄is erco q flu
xum ē ⁊ mutabile cor
⁊ mortale ⁊ indiget
sʒ mutatōnes alias ī
altiuantium alias ad
innatium. Jtaqʒ uō
quid g̃ne tertium ī hys

sūt ahe

que dicta sunt tp̄e ad
cōtinuam uō p̄limq; q̄
ētio utimur ꝓpē eam
q̄ dc̄a ē eam. Quā aūt
in hijs in ↄsideratōi
b; ↄ aliē salubrium c̄c
rium. nunc nob' ꝓuiti
ē gn̄s. rursum repeti
mus eas. ꝑ fōrē ḡ ↄpo
sitōni cōis q̄ si quā
bn̄ tp̄atum sit ↄtin̄r
ↄuenīet tp̄antia et ali
orum p̄fc̄a ꝺ quibus
nō diximꝰ. s. quietis
et motōis et sōpni et ui
gilie et oblatorū et e
gestorum. Quā uō si
dum tp̄atum ↄtin̄r
fuit. et aliorum tp̄an
tias minuū or; i quan
tum euerasia corrup
ta ē. Consideratōnes
uō tp̄antie inconti
nenti h' sunt. ut ri
geat p̄t frigus. et
sudare ꝓp̄ estum. In
gigniasijs uō q̄ ṗa

num incip' dolē corp'
et quiescere corp' stati
or. In ea b' uō p̄fectio
digōnis ē. et egōnis
modꝰ s̄m qualita
tem et quantitatem.
Equatur uō quod dict̄
in hijs orexis digōi
uō. ita ut ꝑceptore n̄
indigeant qualitatē
in oblatōnib; metiē
te. Optima ē in uā q̄t
appetit tm̄ et dige bn̄
p̄t. Ita uō et sompni
quantitatem nā ipsa
metitur. In hijs qui
in optima ↄpositōne
sunt. et quiescunt sta
tim dormientes. cum
n̄ amplius indiget
corp'. Ut ita hijs die
ta utentib; indi[illegible]gō
nib; nichil deliquitur
c̄ca uentrem. nuīas et
totum corpus. hijs ē
tp̄antia oblōnum h̄
uero uō totum cor'

i. ubi dicit abstinentia quia temperata ira seu gaudium sive tristitia forte non multum permutaret corpus.

respirationes signa-
siorum salubris effi-
cit usus. Abstinentiae vero in-
nutrimentum quoniam ab in-
temperantia omnium huma-
narum passionum. Iræ et tri-
stitiae, fluxus, et timoris
et invidiae et sollicitu- (i. angustie)
dinis. Extrinsecus autem
est haec et immutat corpora
ab ea quae secundum naturam
consistentia.

Exercitiorum quod secundum
epicureum nullus
usus salubris est. Si
vero nimis extenuantis
tantis ut in visibus
in dissolutione faciat.
Calefacit ipse seipso. Vi-
deatur fortis et melius
dormiens. Ipse vero
usus quoniam praeter meatum
fiunt earum quae extrin-
secus est constantiarum
omnium corpus in super-
repletum in indi-
gens in super infrigi-
datum in super calefactum
aut exsiccatum aut
humectatum moderate.
Si vero peccat aliquantum pri-
mum est peccatum me-
lius calefacto quam in-
frigidato et repleto in
magis quam evacuato
et humectato magis quam
exsiccato corpori utitur ne-
cesse. Qualitatem
vero singulorum corporum
quae dicta sunt eligere illis
qui sunt optime compositionis.
Significationum quod
in quibus omnes partes in
corporis proportionaliter mo-
ventur ut non hae quidem
semper doleat, hae vero
minus doleat. Eorum
vero quae comeduntur
et bibuntur eligere ma-
xime eucrata. Hec enim conve-
nientia maxime eucra-
tis naturis. Similiter
vero et malis. Si vero contra
secundum aliquid corpus ab

optima compositione
deficit. Si multum
uero huic a conseruatione
sanitatem cause secundum
proportionem mutab
buntur pluribus uero ex
istentibus talibus cor
poribus secundum singulorum generis
sepcium dictum est.
Crassi igitur imutatum
in organicarum partium
conuenientia non permuta
tum duplicem habet
formam salubrium
causarum alteram conseruan
tiam eius crasim al
terum uero earum quam ad
optimam ducit. Se
uantes uero eius conser
tum permutatur ab eu
crata uero cause quan
tum a totius corporis cra
sis ab illa perfecta permu
tatur. Calidiora uero
corpora calidioribus
indigent adiutoriis
frigidiora uero frigidioribus. Sic
ciora uero siccioribus
humidiora humidioribus conseruatur
complexionem calidiora que
sicciora calidioribus
et siccioribus. Ex hiis
proportionaliter inuolucris
tibus complexionibus deter
uero innatis causarum fi
te innatis uirtutes
earum faciens. Quinimmo
tio a indigentia ani
gillic a ego ab omnis aie
passiones siccant corpus
Contraria uero hiis hu
mectant corpus. Ita uero
a calefacientibus a in
frigidantibus studiis
a cibis et potibus et sim
dicendum est omnibus hiis secundum
quod secundum corporis cognoscere
oportet naturas et uirtutes sa
lubribus cuius utetur
similes similibus affe
rens quando seruare uult
corporis crasim qualem
accepit. Si uero permu
tare uult et transferre

ad melius. aliud est
genus ciborum salub-
rium. Contrarium prius
quam dictis equale vero
ductus ab aliis cibi
tarum et inciarum cibo
quas optimus naturis
convenire diximus.
Calidiorem vero et siccio-
rem cursim non calide et
sicce diete faciunt eu-
cratam perfecte. Si que tem-
perata crasis frigidiora et
humidiora quantum autem est
calidior et siccior. hec
quidem genus ciborum corrig-
unt natas discrasias. al-
terum vero prius dictum
conservat. utilitas vero
utrorumque in parte media.
Corrigere quidem ex multo
studio paulatim transmu-
tantibus melius. non enim
substinent nature re-
pentinas inmutationes.
servare vero in eodem se ne-
cessarias occupationes.

Quinque genera huiusmodi scientiam
ciborum servantem. Con-
veniebat enim magis for-
sitan permutacionem et
curantem et innata peccata
corrigentem vocari. Omnes
ad totum genus sanitatis
referentes in ad eas que
sunt scientiam unica differentias
quecumque quidem sanos in
custodiunt servantes
omnes vocabimus sive
servando salutem ad
melius ducunt totam
crasim sive servat a prin-
cipio existentem. Quecumque
vero deteriorem consistenti-
am faciunt egre. similiter
genus discrasiam habentibus
omnibus totis partibus sic
est preparatio. dissimiliter
vero in similis. potest enim venter
alicui quidem frigidior quam oportet
esse. caput vero calidius
et indigere partis singula.
Secundum vero hec aliarum in
unaquaque est pars autem

sic et hoc quantum ad discrasias factam ex [illegible]

humidior aut siccior aut frigidior. aut calidior.
existens per modum
partis dictis indigere di
stemperantiis. non g
equalitatis exercebimus
huiusmodi partes corporis
nec simul et humec
tabimus aut siccabi
mus aut aliquid
horum facientes appli
non dicetur debiis inc
gnito de salubribus

Regimen enim non pri
tium salubres circa
secundum lapsum alias ab
optima compositione et
ad unumquem differt. a
lie si quid salubres
circa plasmationem lap
sum. aliud non coni
que circa magnitudi
nem aut numerum aut
compositionem. In plasma
tione plures lapsus.
Ideo figure sunt partis con
similis aliqua cavitas

mea est eius que secundum
numerum. aut porus. aut
strictio. aut orifici
um aut asperitas aut
levitas. Quod est aliquid
ex partium temperantium.
primum quod hic partio
et sanorum habebit ap
pellationem. amplius
non neutrorum. Sive
tamen sit ut noceat ope
ri. iam egrotatur.
Secundum quantitatem vero
superfluitas et defectus
ad easdem ducit di
fferentias. Similiter non
defectus. aut hubitas
velud omiomeron
unum aut plura. Huius
generis sunt et quecumque
per numerum sive in mob
constituunt. Reliquum non
genus aliud per compo
sitionem uniuscuiusque
simplicium partium
quousque quatuor et
omnis differentie sunt. Prima

sic .i. sicut membrum est optime situatum

quod optima. Secundum p-
priam permutata, si p-
ter adhuc similium proficit
cor. et tunc neutrum quando

.i. quando stat in medio

amplius excessivum fit
Quarta vero tam egro-
tans quam plurimum.

sic fuit ab optima positione mutatum

Necumque g' preceue-
runt secundum figuram que

ubi graviter si aliqua alia debuerit esse recta sit distorta vel curvata

ad modum quecumque di-
storte intus et extra re-
nerunt nature quod ex-
tendentes molles et plas-

i. reductione ad naturale plasma

matione et superligature

i. ad dispositionem corporis competentem sani

ad id quod secundum naturam est re-
vertuntur. Durior vero si
contingat ad augmenti-

i. ut transeat de iuventute ad senectutem

pervenire ad correptio-
nem non pervenerunt. Et que-

non dum etati

cumque quod etatem eminenta-
tem preceuerunt et hec
quod similiter corrigi

i. que est ... et non diu pervenerunt ad augmentum per capi.

ad hec augmentande partes
vero superfluunt corrigi
prius quam eminentes al-
ligo aperta et quies. Oli-

sive illi per

gnas partes vero opo-

portunum retento oportet
spatium. Ita vero et quecumque
semper pros autem constitui.
Et si quod quecumque mi-
nora quam oportet quies
et alligat aperta minora
natura est facere. Quod
non efficiat partes moto
secundum naturam. cum plenitu-
tione immoderata et ali-
is quecumque nata sunt
ad superficiem trahere
plurimum sanguinem. De-
ficientium vero quecumque
quod ex sanguine habent
generationem natura impos-
sibile est correctio. Quecumque
vero a semine principio im-
possibile est eradico. plus
facere aliquam alia huius
prima habita utilita-
tem. Omnium autem lo-
rum non quod oportet

medicus vero minister.
Quecumque vero habuerit
secundum naturam absolute est corrige
causa salubris. Con

sideriandum nō iqb
possibile ē. si nō im
possibile appat tn̄ s
positionem temptare
oz. Et eadem eorum
que sm positionem i
peccant correptio .i.
Manifestum ā q duo
uel tria peccata plm
qz offitia liq possunt
consistere ēca ptemu
nam. que adm ribi
te uentrem pruum s.
rotundum. a sm di
afragma positum. pe
ccaunt ē inco magni
tudo compuitis plas
matio compositio. Sic
nō fitor. huic ad id
q sm nām impossibi
le ducē. Qm ā diffi
cult respuat reple
to uentre paucorum
nutrienta cum tarde re
uitia. offerant bis
ul ter in die. aliis si
ētiā sum incipe ipam

gustiam uasorum oti
nue fcim. salubris ēa
nuuenta ē extenuans
dieta. Reliqum g ad
huc genus unum cōe
omnomerion et organi
corum ē solo ōtinui
tatis. quam forsitan
aliquis nō credat sa
nus pfecte in ee. alqs
recenum semp passioēs
dicet. Nesciens siliz
dubitationem fiunt
zporibus gnbz. Si n
enim osōnis sensibi
lis lesio ōtminat e
g tudinem a sanitate
sz sm qualitatē eo di
spōis cognoscitur ta
tum necēm ē semp
tne passiōis inspere
agina. nullo optias
bitte oputones uni
usas. sz h quod ut sb
tilis osidanto sm se
tractatum hēt.

Ad manifestos ucō

egritudines salubres eorum
deinceps percurramus
a discrasie incipientes
gratie. Determinationum autem
que prius expositionis fecit me
dia posuimus sunt. Quedam ali
e quidem sunt corpora salubris
iam facte discrasie. Alie
vero eius que adhuc fit
que eadem et futura. Et
huius quidem ultime hec
quidem in presentiarum parte
artis sunt. hec vero in
salubri. prime vero
omnium incurante parte
sola. Utrarumque vero
medie dicte in presentiarum
accurante. Iam quidem
factam et existentem egritudinem
medicum oportet. non dum exi
stentem futuram vero
ex dispositione secundum corpus prohi
bere fieri. Prohibetur autem
dispositione in qua nata est
si ablata. Nominatur autem
hec dispositio causa precedens. Et

facta vero iam egritudo
curabitur dispositione a
qua curabitur que secundum
naturam est opposito leditur so
luta quam causam di
cimus esse egritudinis causam.
Unum vero unum quodlibet
modum. amarie communem
intentionem eius. scilicet quod sol
uendum est omnium. huius
ei genus sunt omnes parti
cientes salutem cause.
Secundum partem vero ex sin
gulis omnibus. Calide quidem
dispositionis frigida causa contraria est
fit vero calide. Et in aliis
proportionaliter. Sic et immode
ratum omne per naturam.
immoderatum vero secundum naturam
necesse est omne inmodera
tum ab inmoderato secundum
omnium ad moderatum
adducere. Moderatum autem
quidem secundum virtutem vero secundum
appetitum calefaciens
infrigidatum. Quamque

ablata

alia. hi accipiend' e.
Dico aut s'm virtutes
in appitonem. q' e cen
tialit'. aliu e ut or
s'm appitonem no q'
s'm p'sitatem sensum
huiusmodi ee uir: ecitali-
uo no existens hi. q'
nio no oz cognosce
ea in negotio de simpli
cib: medicinis dcm
e. Ad inventionem u'
salubrium ciborum q
cumq: quod ee. ad
iam feruum eg'nem eit
salubres idone ute'd
e qua id q' e s'm ap
pitionem d'terminatur
ab eo q' s'm uirtutem
Quecumq: no cuie
ad eam que adhuc i
fit. q'u fit eadem rad
k s'm quam eg'num
ee inveniuntur. fer
tur e ita si contigerit
in humoribus putrefact'
accendi febrem d'uino

in talib:. alteratio ac
uacuatio. alteratio q'd
cessi e faciens putre
dinem in uiete sui. C
Euacuatio totam no
ex corpore ssum educ
ex dea quod sp'es alte
tionis d'go e. quar
a quibusdam cais 9
tingit face scientes
nullis. Sibaimus in
hys iam cognitone
ita salubrium. Eua
cuatones p'flominam
custe auras et respira
tiones q s'm caitin
fiunt. amplius no
possum detectionem
adiuvationem a dalia
hi gnus e amentrua
moue ac emorordas
apir. aprinares app
latium purgare. Sac
tes g' ali' mas enim
quib: intrix inquanti
tate qualitate amo
usus oblatis euacua

tio fit. sm hunc ptem
artis invicieb; salubri
a scripta e oium invēto
interp̄tatio negō. sm
eandem nō modum
innalijs tiūb; discra
sijs unum cōe būtes
pceptum. efficiētem
unamq̄q; eam earum
abscindere prius. dūn
sic ueñt ad eam que
ab illa fcā e egñez sa
lubrium eārum inue
tōnes facturos. Scdz
oñ p̄vitas nō discrasias
ex simplicib; oñ̄ ostē
detur. salubria quod
pcepta. a hic būtib;.
nob pportōnale me
dicum. magnitudi
discrasie ad illam cō
ueniens inueñt uelō
sura accit. Si decem
quod inuīs. sm cali
dius excedat aliqd
ab eo q sm nām. Sep
tem nō sm siccius ee

ee oz. a salubrem eam
intalib; dispoitōib;
frigidiorem quod. decem
inuīs. humidiorem no .i.
vij. Si g pti paciēti
adducis hī medicine
itm fit frius a huius
iquātum mānifestatio
pcedit. In pfundo u
poita que putatur ptē
oñsiderare oz hī efficere
salubrem. ut nō oñti
gat ex solum sm ma
oñ ig oporteat ee calidi
tēpato moderato. nō
solum tm sit calidi
quanto indiget pas
sio. s; sup modum
apponatur pp poitōe
necāo aduenens.
Si uō frius. nō oz tā
to simpl illud frius
s; nām oñsiderare pri
sicā pit hinc e. si p
uenēt us; ad pfundō
nistum. oñuīm uo ali
qm opat. s. spissam

supfitiem. Si uõ lectio
meus sit possibile ē
uenire usq; ad pfūdu;
plimum. ita uõ ī hu ec
tantib; ac desiccantib;
ī pithuries alepto
nies sunt sbe ꝯsideriā
dum. ex ꝓne quõ p
acientis loci māifesta
tõ inueit salubrem.
sicut dcm̄ ē. Explas
matione uõ ꝯpoītēr
qñ fluxus sensibiles
hñt ꝯsuctos ad aliū
aut nullū hñt. namq;
ad principaliũs qui fe
runt fluxus aũtem;
puocabimus uõ eos
ad nõ principalia. ꝯn
infestum uõ q̄ facien
tium ēarum discras
siam. p euacuatõnem
ē sanatõ. ꝯpuum uõ
discrasiarum altātio
sanatio est.

Soluti uõ ꝯtinuita
te cavõnis quõ ī ēcto
ē uno. ꝯ in orgaicis q̄
ībus ptib;. impossi
bil' ē. ī omiomeris uõ
nõ impssibil' oio. s;
in quibdam possibil'
ut in ēnosis. ꝯgluti
natõ sanatio ē. ñ dif
fert uõ si ꝯsoluat tēm
noīes. ꝑcedit ī eam
qñ maius fuit uuln̄
adductio distantiũ;
pticularum explas
mationis grē ꝯtinē
tes. Vt uõ ea fiat p
manens suppligatio
ꝯducens distantia et
sutē utiles sũt. ꝯglu
tinat aũt distantia;
eam que ex principio
unitātem reddit nã no
strum uõ opus pri
mum quõ ut dcm̄
ē ꝯducere inuicē ipsa
distantia. Scdm̄ uõ
fuare ī quo ꝯducta
sunt. tertium ū nichi
accidit uel labia pro

uiāē. Et quartū ipsum
ptis subitam ↄseruare
primū quid ↄtz quo
aliquis fatuit iā dēz
ē tertium uō ingducen
do quid fiet. si nichil
inciderit p̄mictamus
plīnq pilus aut ole
um ābiuitas altā in
meīo ↄstituti ↄgluti
nandorum p̄hibuit
eorum unionem ī p̄o
sitioū uō tēz pp ↄflu
xionē tātē uitiatōis i
ditia custodia ad eff
lurionem uō ipsum
ex subdiuisiōē ↄdīa
dīōne ↄ figura apta
ad īcīa dēclīuz. subia uō
ptis sana suabitur
p̄ mediocrē siccitia. h
quid cuū ē ↄtinui
tatis solōnis cicar
nosa pte facte cī sim
seipsum solus. Si uō
aliā alicui mi scrat
egīu. p lēs uitiātis

sceptorum. quas i ↄ
ṗitorum doctius de
uī dicemus ut p̄sitti
ad reliquias uitiatōis
solōnis ueniendum
ē oīones. fractura g̃
in osse ↄtinuitatis i
solo. insanabil' uō
quātum ad sīmiliz ↄ
solidatīōm. iusta uō
sīm quēdam modu
curabil' quodāmo fit.
Prima g̃ ↄsolidatio ē
impotens pp diūtiem
ptis sī. Scdā ligatō ↄ
tingens sī p porum li
gantem inēcuitu frac
turam. Gnātio uō pō
i quātum ex mīā cuiā
fit cōis ad alia iqtuz
ppe ē ossi. forma fit ex
illius ossis alimto.
ↄolle uō ↄ pueril e
os. ↄsolidari p̄sibile
Raō uō ē ab imōi ge
neratio passionis sic
ↄ passione altius in

bri. Sepissime enim
cum incipit inuscari
cum aliis corporibus operi
untur fractis ossibus
ita in intento curato
rius dixi est. alia quod
in ossibus: alia non ibi
is que extra ea membri corpori
bus. Si quando talis incar
nosarum partium di
spositionibus: dicetur de
fracturis non dicendo
Quando autem luxum cura
tio est extremo. ut non
si fiat propter alimenti os
sis est opus quod superflu
itatem ad porri gene
rationem submittunt.
Superfluitas non si a
quantitate equalita
te moderari debet esse propter
ea deductione indi
get talem attritu in
fluentem sanguinem
ossibus: irrumpente quoniam si
a quanto fiat porus
quando non pertransit hec

porcaria fracti ossis
an necesse eius quod multi
tudinem equalitatem
attractionem facere
ad ductionem vel ma
gis humiditatem que
amplius interiaspe
tice facultatis liciis
dicta sunt.
Erit non attractor
punctura per plurimum
sensum a quibus si quotiens
numa est secundum principium
particula puta adnocu
le spasmos. in aliis
cum respirat certum
secus crocaticantis
perforatione. habet quod apu
re quod aeriacie simul
leptonum pertransire
potenti ad profundum
usque ad perforatum in
brum. Dictum est
autem de his interiaspe
ce facultatis liciis
in simplicibus quod hi ge
neris dispositionibus: si

liuidum cicatricum formi
talis. secundum compositas
non complere. Inuenien
tibus quod prima concaui
tas. quam quidam non
aliam dispositionem. sed
ulceris arbitrantur
differentiam. est autem non dicit
hec tale. secundum alterum quod di
genus totius egimus
in quo subiectum ipsius com
positio est. Igitur et
curatio in duplici per
sione. duplici indi
get intentione. conti
nuitatis enim solutio uni
tione. subiecti uero compositio
generatione indiget.
Dicte sunt paulo prius
generationis intentiones. Et
quod oportet prius curare
hanc dispositionem demon
strauit. agelli ipsa rerum
natura indicat. Cum igitur re
pletum quod fuerit con
cauum equale reliquo
ulcus extiterit. alterum

intentionem afferri accidit
medicina enim noua carne
stante labiorum ulceris
unire quod impossibi
le est distantia. Inten
tionem uero curationis
aliam inuenire oportet. In
tentionem uero que secundum
naturam fecimus. que circum
facere parti conuenit. secundum na
turam uero est eam co
operire cuti. hec igitur nobis
est faciendum aut sum
possibile est intentio si
mile aliquid uti cica
trices. callosum facien
dum est. est autem huiusmodi
sicca consimilis et callosa.
Siccatiuis igitur assumptis
sine mordicatione est
opus farmacis uti ad
cicatricationes. Ita non
consimilem putrefactionem utitur
intentio quod expugnat
farmacum non salubris
repletio. Dictum est autem
horum huius quod fa-

matis nostri. Et quidem
si flegmo aut quassa
tio aut   aut
timor cum ulcere fue
rit. curandum illa
prius per eas que dicte
sunt rationes. Ita uero
et si influat aliquid
ulceri secundum influentium
curationem. Simili uero
et si discrasia aliqua sit
secundum ulceratum locum ad
discrasia prius uenit ad
uictoriam. et de hiis que de
sufficienter diximus. ad
id uero quod secundum plasma
tionem uel reclinium uir
genus in plures diuisas di
uisum. Et manifestis
simo principium omnium
porrectum quod secundum permu
tationem figure fit. i
Eorum g[illegible] quod secundum possibi
le adhuc figuram plurimo
rum partium corrigere
Eorum uero que iam excre
uerunt nequaquam. i

tentio uero. ut possibi
le sit curari ad communem
adducere distortiones
secundum uero fracturam in recte
plasmata. procurauit a
licuius membra figura. si
adhuc pueris recens
existat frangentem ordine h
plasmare confestim for
te unde puerum fieri.

Est autem enfrasis ex
his generis egrum. his quod
aglutinosis et pinguibus
facta humoribus. unam quod
uirtutione caliditatis habens con
uenit enfrasis passioni
Cause uero salubres i
repletio et macrentia sto
machi. Que uero existente
duo quo adest intentio
[illegible] quod habebit diui
tie convertere ex humidis
et pinguibus climatibus de
inde uero euacuationem
exercitiis. que uero ex la
pide circa uesicam impre
siti quid eget transpo

sitione. cum dubius vero
p̄fc̄e gr̄a p̄ incisionem
Eius v̄o que p̄t n̄am
in p̄te c̄otinetur humita
tis cui d̄ ē impfc̄a eva
cuatōne que eadē in ipu
tredinibus · immoderata
v̄o repl̄o immoderata
evacuatōne indiget.
que eadē in sanguine
circa venas. Quibuscumque
v̄o circa ventr̄ intestinum
et artiam tracheam et
pl̄onem putredo aut
sanguis c̄otinetur p
fecte evacuatōis indi
enget. amplioris uero
cibi c̄potius aut adhuc
recentis fm̄ evacua
tonem correctio ē. Que
cumque g̃ in torace apl̄o
ne c̄otinetur: cum tu
ssibus quod cito nec fir
matus extenuantibus:
Quecumque v̄o fm̄ exter.
aut venas aut artias
aut lumbos aut p̄ vicam

aut p̄ ventrem fm̄ p̄ vicas
quod extenuantibus vel et
inter ventrem v̄o abac
trahentibus et apponentibus:
Quecumque g̃ fm̄ superio
rem ventrem p̄ vomitum
quecumque v̄o fm̄ inferio
rem p̄ subductionem. Que
v̄o sub cute p̄ incisio
nem et acutium et simina
et caustica. Ita v̄o et alii
et quecumque fm̄ acuita
tem naturalem virtute. In
capitulo v̄o uno horum
quod que ex toto genere
p̄t n̄am sunt in quibus
dam ptibus contentorum
intentio cum dubius ablo.
Si v̄o impossibile ita fieri
transpositio ad minus p̄i
culosum locum. Que
cumque v̄o n̄ ex toto ge
nere p̄t n̄am sunt et
quantitate intentio in
eorum tm̄ superfluit e
vacuatio. Intentio vero
sanatorum fm̄ ptēq

aliqua ex ipsa disp(ositi)one
plurima u(er)o excutienti
b(us) particulis. ut si dex-
tre p(ar)s cordis dolet parti
scimus ex. ita a(ccidi)t etia(m).
Quecu(m)q(ue) u(er)o aspa
facta sunt p(re)t(er) n(atur)am ea
que s(e)c(un)d(u)m n(atur)am e(ran)t ad addu
cendum lenitatem s(e)c(un)d(u)m
q(uod) os quid(em) videtur s(ed)
u(er)o tracheam arteriam
aut linguam. lenitate
p(ro)hiberi sim(ul) mordaci
tate (et) agglutinosa. Q(ue)
cu(m)q(ue) u(er)o lenitate p(re)t(er)
n(atur)am ea que s(e)c(un)d(u)m n(atur)am
e(ran)t. ad ducendu(m) aspi
tatem p(er) farmaci suf
ficient reperta. ab re
ue(n)tem rasuram. Que(cu)m(que)
u(er)o eufrasies (et) redigu
stationes egr(iti)es alias
sequu(n)t(ur) cura(n)d(ae) illa p(ro)p(ter)
Ostensu(m) aut(em) e(st) i(n) tract
tatu de egrium diff(er)e(n)cia
q(uod) de flegmonib(us) scliro
si (et) inflationib(us) (et) alicca

tionib(us) i(m)moderatis.
adhuc (et) i(n)ceptis figu(r)is
ipsorum co(n)tinentium
corporum. sequu(n)t(ur)
plurimu(m) ea que d(i)c(t)a su(n)t
queadm(odum) extimo(n)ib(us)
quibusdam eoru(m) qui
incaute corporu(m). Si
u(er)o ad inuicem q(ui)dam
eorum que d(i)c(t)a sunt
co(m)plectatur unse cura
tionis o(cca)siones ua(r)i
as scribunt. Sufficiat
aut(em) manifeste n(ost)ri exe(m)
plo uno faciam(us) o(mn)e(m)
amplius ei de o(m)nib(us)
intenta a p(ar)tic(u)lar(ibus) facul
tatis lectis. Subuac
at g(ra)t(ia) influere aliqui
p(ar)ti multitudi(n)i sang(ui)
nis ut distendat que
s(e)c(un)d(u)m p(ar)tem uasa no(n) mag(is)
solu(m). s(ed) q(uae) p(ro)pria prius
effugientia uisione(m)
explet(ur) ud(i)ne u(er)o u(er)o n(un)c
apparentia queadm(odum) i(n)
oculis u(ide)r(e) manif(est)e ali(ter)

ppt alterationem trahere que
niens uero alia mia-
bus que dicta sunt ua-
sis distendi repleta est
residuum uero ca. pue ppt
paruitatem capacium
et effundi aliquid i
residuis cruralis quoniam in
medio regiones uacu
as. aut effundi ad
prium. hi uero passio
nes curatio habebit quod
consideratione euacuationum
non uero manifestatur dica
mus expte euacuationum
quoniam passio erat in eo
quod repleta erat pars inu
dente. necesse autem a
paucioris euacuari.
superfluum. aut per ipsam
patientem partem. rursus
generet. aut per pul
sum aut per contactum aut
transmissum. aut sim
ilium aliquid aut secundum com
pressum uero que patitur
partem euacuabit hec

quod manifeste a sen
sibilitate. hi uero per euapo
ratione extenuatur.
Si uero totum per corpus
pletoricum. sicut per
ipsum partem patientem
euacuare. Si enim cum
fixtionibus communicationibus
sensibilis euacuemus
dolentes partes allevia
bimus per dolorem am
plius. Si uero calefacien
tibus diaphoresim fac
tum. Et iterum
per calorem amplius ip
tem patientem quam dia
foresim faciunt. Si u
uelimus contrarie cogere
que est influens in reci
et plenum existens cor
pus ad utraque g li. or e
uacuare totum cor
pus. cum omnio tali est omnio ad
contrarias regiones id quod
influit partem patientem
hi uero patiente repelle
aptare prius deinde dia

forcesim facere a q̄ di
putio: ē euacuatio
quanto p maiora ar
pellem̄ uō expulcen
te pte sui infrigidentē
astiptica apponem⁹
Sz euacuata ad sequa
q̄ repellitur trahet
odisum aūt ē ab p
phicarum ūtutuz
ozonem. Et trans
mittet uasa ofortā
ta stipticas farmaci
is. Si g̊ omē ita ur
sus curret b̄u sebē
bit ps. Relicto uō
aliquo i pte oz q̄d
significatū hec gluc
tinosum ēē aut spi
ssum aq̄ b̄ opactū
ēē indissolubile p̄t
g̊ cū tale existens
ineas que i medio sū
regiones effundi.
te g̊ iam uenire ē t sic
ad euacuādum uō
p puttem pacientem

suppōnetes ad iacēti
bz ptib: apocrusticas
influētium ūtutes
Euacuatō mag̊ uō si
sm meias regiones
sig̊ficetur aliquid o
tineā p curarationes
sil' ap farmaci dyafo
retica. Sz q̄m dyafore
tica omū calida ūtu
tib: sūt. eius uō cra
seos ē opus moderare
q̄n i moderatius fuīt
calida amag̊ sui in sup
fitie fuīt calidum q̄
patitur: dolebit eū uō
purum si simil' patiē
amō detur: nam oīs
dolor puocat reuma
o eiocerē g̊ calido ano
dino. In his ē ut eclū
mag̊ sil'ūdinem sit
actum suffitiēciens i
dyaforecsim facē i sup
fitie cū uehemens sit.
dyaforeticam farmacē
o uō ea que in supfi

tie sine passione. omo e
existunt in profundo n̄
sit post euacuationē indigē
intentione augēt. co. dyn
forcia fama calitate
evanescat eius deficiens
prius quam ad profund
perveniat nec tamen lectet.
si aliquid eius quod in sup
ficie attigeret. quoniam ūpus
la sunt. itaque mē in id
ipsum utraque accidunt
ad calidorum sil' et acor
mentum um usum ad
insufficie substantia
atque in profundo indigentia.
hec ergo expressione partis ac
cipiamus ostensione. De
hinc vero iteramus si de
a'd ad auvonem. uerā
adhuc deesse in parvis
pororum eius que putuuntur i
quibus ē superfluitas i
reumatis quedam quidem
rara laxa amollia sed
nāin sunt quedam vero stric
ta adura sūra ergo faci

le euacuatur altam n̄
actioribus indigent
euonibus aliys que sunt
lectomena. Si vero ass
militam posita sunt pro
funditatē. amplius
mag̃ hic ē rursus osten
sio. altam sustum paricē
tis alii vero aplasim
tione apone. Suppo
tur eius si ita accidit in
esse sectam ēe dissoluer
in angustis finibus
vasorum constrictis hu
moribus exglutinosis
aut spissis aut multis
igitur ē nō ē ponitu cib apo
tibus aertenuantibus i
spissitudinem quod per
aglutinositatē tenu
em efficiē. Secundo vero in
per invisibiles meatus
et angustos solum in
aliis partibus. Sed a parum
plas vias euacuare.
amplissime eius sed expue
ne quecadem aplime

Finuitur uō hec quūd
ingibus adhuclum hec
uō unsimus ad pulas
infra. Iam t̄ facilium
inquibuscūq; cōstric
tiones euacuē putre
cas t̄ trahsiti iuetur
p trahsita quecūq;
huiores cōstricti huo
res erant sm eas q̄ i
simus uenas. ad uūs
uō cōuti phulum q̄cz
sm eas que ineas
uenas. altā uō ihuic
que dēē sunt oīsioi
bz abesse q̄ī apriciapio
uenarum. Q̄m ē uō
scisp̄m solum quēadz
plune alie alis ptes
regē natum fimuctit
iitutē ucis piclm ē
sidissoluenī eius ui
gorem embrocis aca
taplasmatibz calasti
cas quispm pmū dbili
tiē cca pmū opationē
aintecallis oīns effice

uenas. vū amiscen
oz stiptiorum aliq
famacorum manoi
bz eius. Sz q̄m aux
fundo ē piculum di
solui. stiptici iitute
sinō deducitur aba
liqua alia sulīt lepto
mei q̄l aromaticū ē
melius uō supm sti
pticum farmacū sit
sit aromaticū. Iusi
tas eū huis duas qua
litates auirtutes. for
tius cōpubitur. Igitē
euacuetē iam q̄ ptē
nām illatum ē ipte
ihāt cōseruantur huiōr
sm nām. Considerād
g̃ nob deh. ne ad are
unatis qualitate imu
tatum sit sm easim
siquid mag̃ flaticau
cit infrigidatum. siū
mag̃ colicum calefac
tum ē. ut ab hac eius
disrepuntum sanitas

pfcē sanum relinq̄re
illud. S. inuabiui uc̄o
q̄uam ad ducētes q̄li
tatem. quēadm̄ modi
requintiarū autoribꝫ
decm̄ ē uigstum unūqq̄ꝫ
fcīn ē calidi uitin in
frigidantes. Itaqꝫ lꝫ
rursus necessē ē scire
eam que ſm nām ac
cidisiam ei. Quō ei sa
cinꝰ q uātū ab eo qꝫ sꝫ
nām ē frigidiꝰ aūt cali
dius aut quō infrigi
dantes cessabūnt n̄ co
gnoscentes modū ei
q̄ ſꝫ nāl calitatis itaū
q̄si fcīꝰ fcīn calefaciūn
n̄ cognoscentibꝫ ei q̄
ſm nām fīitatis mo
dum. īpꝰbile ē inuēi
re nob calefaciēs que
uēnt uꝫ cessāē calefaciēē
Voiam uō adebꝰs
sufficienē decm̄ ē. tū
sur iam tpe ē ad ea q̄
ſm nām n̄ ſm nām

se hūt. duplici uō exi
stente eorum diffīn
quibꝫ defīē ptīculari
opūī. hāc intentō ſ
uientes uidelicꝫ natē
ſm quē paulo aū di
ximꝰ modum. quibꝫ
habūdat hāc abscīdē
ipsum. aū pnociacula
aut pigrīē ā pfīmāē
caustīcam. hac gͣ rēē
feire oīa pꝰsibile ē cuāē
gingnīē uō n̄ omīa pꝰ
sibile n̄ ita q̄ ōsemīē
diuisum ē oīone q̄ dīi ei
q̄si ea n̄ possibile ē gi
gnere facē tm̄ altēm
aliqꝰ quēadm̄ in osse
ablatam ſīam altēam
ſm eādem locū dif
fēitem ab osse et cāne
Et ei quesit ſm locū
ei. ut quedam caro
poroydes aut potiꝰs i
sarcoydes atqꝫ procē
te idurius tūsimūtīt
sꝫ principia sarcoydes

magis existens. secundum
vero quamque partem per in
partem in eandem substan
tiam speciem in similem operari
possimus. etiam nobis
intentio invenire aliquam
compositionem ut in decora
tionibus.

Appetitio vero manife
stum quoniam genus est
totum hoc eorum que
secundum quantitatem in quantitatem
est huius eius contra hoc quod secundum
naturam est illi appropinquat
hoc vero quod longinquum per naturam
sequtum est tamen. Inquantum
prima intentio ablatio. si
vero impossibilis ita tamen
appositio sit. ut in fluxi
onibus. Quecumque vero
in totis partibus. Secundum
partibus destituuntur et
aut superabundat ab
eo quod secundum naturam nutrimen
tum aut gravitatio vene
ficientibus ablatio est
vero a purgatio in superha

bundantibus. Verum in
incisis intentio alteratio
in formam invenire communem
alterius secundum genus. Sed est
ad reliquum genus ne
necessarium est salubrium
earum quod correctivum
est eorum que preter compositionem
lapsa sunt corporum
ut exarchimenta ante
sinum in osseo. Fit autem
hoc ex violenta tensione
aut impulsione huius vero
extremitate. aut rup
tura continentis. Itaque
curatio. huic quidem
contraria tensione alii quidem
illum impulsione. huic
vero si fiat ex eo curatio
continens solidum. Ex
quibus vero aliquis
facultatibus ea que secundum
partem inveniat preter ce
teram practice facultas nego
tium declaratum est.

Deinde hinc vero dicendum
est que secundum priorem ordinem

acceptiendum. vel vocatur
autem conservativa. Tri
plex vero est eorum secundum
genus differentia. prima quidem
sanum perfecte hominis. Secunda
vero imperfecte sanum. Ter
tia vero egrotantis.
primum igitur genus est ex
salubri negocio duplex
existens ut prius dic
tum est. secundum vero ex pre
servativo. tertium vero
ex terapeutico. In hu
moribus maxime consisten
tiam habet omnis hoc genus.
Quos vel glutinosos
vel spissos oportet esse. vel a
quosos vel multos vel
amplius calidos aut
frigidos. vel mordaces
vel putridos aut veneno
sos. augmentati enim causae
consistunt egritudines. aug
mentantur vero alii ab ea
dem causa que eos genuit
primum. Est vero quando
commutantes se eos qui

secundum corpus humores in
tentio vero in huiusmodi curationis
duplex alteratio et evacu
atio. alterantur autem dige
sti naturaliter ab ipso corpore
aut a quibusdam farma
tiis virtutibus in quibus
sunt et quecumque venenato
rum animalium ad hoc et adli
tia farmaca recipientes
evacuantur vero a calidis
sufficienter farmatiis et
purgationibus et clisteribus sudo
ribusque et vomitibus. hoc
igitur causas eorum sunt eva
cuationes. proprie vero ex loco
in quo congregati sunt ac
cipiuntur. quemadmodum in sa
lubribus declaratum est. secundum
tertium et quartum capituli
amaris de laboribus nobis
tractantibus et quecumque
alia dispositionum de adia
centibus laboribus. Evacu
antur enim prout quando
quemadmodum qui in primis
venis pervenerunt. Quando

[illegible] que s(ecundu)m ep p
[illegible] uero s(ecundu)m toti
[illegible] p sudores
quemadmodum s(ecundu)m caput
aut p palatum aut
p nares aut p uttaque.
Quin uero in thoracis lati
tudinib(us) p gnectur cu
tis scib(us). Quin uero s(ecundu)m
renes aut uesica per
urinas q antipuseos u(er)o
cois o(mn)ium p(ar)tium o
stensio ad ea q(ue) loq(ui)tur
sic. Deriuatio uero ad p
xia. Omnia ergo q(ue)cumq(ue)
curant has dispones
salubres appellantur
cae. quemadmodum euacue
tia egre. neutra uero
nec le(n)ctia nec adiuuan
tia. p(ro)pt(er) t(ame)n aliquis ea
nec cais appellare oio q(ue)
les sunt multi sophiste
negligentes ipsorum ri
inuenire differentiam. In om(ni)
b(us) uero plurimum t(ra)ctus q(ui)
bentes. Dictum e(st) a(u)t

ampli(us) in aliis adu(er)
sos. p(ro)nunciatiua quid
s(unt) res artis talis.

Consumptiua uero et
cunctionis in conualescen
tib(us) exegi(n)e q scibur
qual(is) uero s(ecundu)m renes
aliorum dispo aqb(us)
max(ime) caus ad id q(uod) s(ecundu)m
n(atura)m restituitur p(er)fecte
quid intersptice facul
tatis l(ite)ris dementie e(st)
p capitula uero dicatur
cuie. Si ig(itur) dispo e(st) ta
lis bonus quid s(ecundu)m pu
nus sanguis aciu co(n)
uitalis appellatus i(d est)
sp(iritu)s aialis. ipse u(er)o so
lide p(ar)tes sicciores q
ipsa uirtutes carne
infirmiores q plus to
tum cor(pus) firmus. Cane
uero salubres eam q(ue)
dicta e(st) corrigentes
dispone. uno q(ue)dam ca
pitulo ut (con)pl(e)n(d)itur
q(ue)cumq(ue) uolocem et

proscim digestionem opi-
tur. De compositione uero
inmoderatis motibus
et cibis et potibus et uigili-
is et sompnis sunt. Ora-
tio uero motorum su-
spensiones et ambu-
lationes et fricationes
et lauacra. Et simul tamen
molliores ad hec ipsi fi-
ant ad consueta opera
paulatim contingant.
Ciborum uero in principio
pro quod huiusmodi et abun-
digibiles cum sint. Precia
uero magis nutrientes.
Potus uero aptus ui-
num enim quod etas
media. forma uero pu-
rum et lucidum colore
quod aut album aut
subrubeum odore uero
suaue. Jnguentum autem
non aquosum omnino neque a-
liquam uehementem of-
fendens a qualitate
neque stipticam neque amaram

neque dulcem. Dictum
est autem ut modo diuersi-
tatem experientia facul-
tate amplius super
hiis. Nunc autem in presenti
tere omnia preceduna nobis
propositum erat. Solum
uero rememorari ca-
pitula. in aliis enim
negociis fecimus tract-
tionem. Que aprscri-
bens quot sint et qua-
lia determinabo orati-
onem meam.

Renibus una. licet n[on] fi[at] in epate et colorem et s[ubstanti]a[m] accipit habitu[m] t[ame]n assumit in renib[us] sicut lusium. vel q[uia] fidelius h[abi]tudine[m] renum q[uam] alioru[m] membrorum denu[n]ciat. aut q[uia] quod tangit. u[nde] mordicativa et desiccativa est n[atura]m. vn[de] valet q[uia] impetigine et serpigine[m] et q[ui] pustulas si inde patiens abluat maculas. et cum v[ir]g[a] ulceratione cu[m] felle accipitris colligata pannu[m] et maculam delet. potata v[ero] splenoticis confert

Dicitur urina quia fit renibus una.
Aut ab urit greco quod demonstratio fert.
Aut quia quod tangit mordet desiccat et urit.
Ut de lacte serum se limpidus egerit humor
Sic liquor urine de massa sanguinis exit.
Sanguis est urina serum subtile liquamen
Humorum quos conficiat virtus regitiva secundi.
Est princeps operis dum fit cribratio renum.
Dum fit ab impuris puri discretio partis.
Quale quid aut quid in hoc quantum quando vel quando.
Etas natura sexus labor ira dieta.
Cura fames motus lavacrum cibus unctio potus.
Debent artifici certa ratione notari.
Sic cupit urine iudex consultus haberi.
Quatuor ex primis cum precipue dominentur.
Debet iudicii precior sententia sumi.
Integritas lapsus vicium virtus membrorum principalis
Ex status his medius fit ab hoc examine certus.
Bis deni urinam possunt variare colores.
Quos ex subscriptis potens cognoscere formis.
Nigrior urine facies incomoda febris
Quartane soluit mortem portendit acutis.
Si niger ad fundum residens se deprimat humor
Matrix purgatur multi sentina fluoris.
In febre fert mortem nigra fetida paucula pinguis
Vesice vitio prorsus renum quia remoto.
Multa die cretico quia nigra que pendula nubes
Languis obfuscat sed non quia natalile turbat.
Urinis oppressis turbata pace soporis.
Sanguineum fluvium dictat devare futurum.
Quod si signa necis concurrant sive salutis.

i. ut digestiva que quodam artificio operatur. i. sede digestionis. i. constrictio humorum que fit in epate. Hanc in posterioribus obuiantis. Gutta ad plenum impellat ut in ista gutta... colica... ad ... transmittit ... ad splenem ... Sanguineus ... in epate fiat ... et depuratur ... aqua ... i. ... sanguinis ad renes mittit et per capillares vias ad renum regionem ... et per poros ... exsudat in vesicam vel per poros strictos exsudat ... in ... spectorum ... datur

Nigra

urina est colamentum sanguinis et aliorum humorum ... membris ... Sed differunt ... et ... in li. de vrinis

Et aut v[ero] multa fit in die cretico. sed q[uia] n[atur]a in die cretico sibi deputato mouetur ad materiam purgandu[m] ... encorima sit natatile et dependens in mediu[m]. sed motus et dispositio materie ... excelsum est encorima. indicatur lenitas egrim ... aut est nigru[m]. sed immunitas fluoris gutentis na[tura]m in q[ua]nda[m] adustione[m]. Sed adustio non est nimis violenta cum ondit encorima esse natatile et excelsum. Nam si esset violenta et ultimata adustio. humiditate[m] depasceret et materia resolveret. si tota humiditatem consumeret qua consumpta potius esset ypostasis residens quam excelsa. Et assunt vigilie et surditas aurium supervenerint. denotat q[uod] materia ignea et fervida est et acuta. resoluta in fumu[m] ad caput ascendit et vigiliaru[m] inquietudinem et audita impedimentu[m] inducit. Et ead[em] cu[m] sit acuta et penetrativa. frangit venulas nariu[m] et per eas erumpens fluxu[m] sanguinis facit. vel provocat a naribus a narib[us] sanguinem movendo et meata reserando laborat. Et ead[em] materia siccitate sua et acumine desiccantis ... icteri farmem ... insaniam inducit. Et ead[em] materia per poros egrediens. nervos in transitu suo pungit et mordicat et rigore[m] facit. Erumpens et ad cutem humectat ipsam et sudore[m] inducit

ul vetositatem

Congrua mixte Cum tenuis s[ubstanti]a nigru[m] colorem ... est ... Et hoc ideo testatur ysaac in li. urinarum de ... hanc ... doctrinam. ubi namque est nigredo ibi obscuritas et obtenebrositas que fit congregatio ex partium perturbatione. ideo q[uia] ubi est obscuritas et obtenebratio non potest esse tenuitas que contingit ex partiu[m] raritate. Sed est q[uod] nigredo ubi non potest copulari cu[m] tenui s[ubstanti]a. dicit ... q[uia] quando ... copulari recipit per ... sicut per eufrasiam ut quia urina naturalis est nigra et spissa et transit per locu[m] ubi est eufrasia. in loco opilationis manente grossicie. urina a spissa s[ubstanti]a spoliatur et quandam tenuitatem assumit. Item urina nigra fit menstruo[rum] sanguinis et s[ubstanti]alis humiditatis consumptione. ... calore et naturalis ... et conglobatione ex frigiditate nimia et humores melancolicos ... expulsos. quibus ... s[ubstanti]a inspissat ... sanguinis per nimiam ... et conglobatione[m] per coagulatione[m] ex ... purgatione. Sed non ... color niger in urina non adurgit tenui s[ubstanti]e nisi ex ... ut ex opilatione venaru[m] capillariu[m] ut dictu[m] est. Et hac ... color niger ... ex nimia frigiditate mortificante ut ex nimia caliditate adurente et utraque facit ad inspissatione[m] ur[ine] Et ideo non ... niger color tenui s[ubstanti]e

Livida si fiunt post nigru[m] colorem agit de livido colore qui fit per ... et inchoatione[m] et infectione[m] mortificationis Et dicitur a nigro in remissione malicie. Nota aut[em] color lividus alius est totalis qui tota[m] occupat urina[m]. alius particularis qui partem superiorem ... inficit. Totalis lividitas. aut fit mortificatione humoru[m] et ... membri ... aut ... et ... fit

Si liuoru et si meb' urina p residentia de inspissari in fine et liuiditate p'nc. superioris aut clarificari et ab infectione liuoris recede liuore recedente Si liuores et mb'. nulla residentia v(e)l labore liuiditatis pt ab olo. p quod sit mortis indiciu. non tn in liuoribus esse sequi sed in mb's radicatu. his cogitis lra plana est. Aut sursu liuens variis incomoda i. deputata ad sindu de usae passiones. Parvus emitriteus. Nō q pprius vrē liuiditas sz p(ro)ueniut ex multis causis. ex mortificaton et extat nat extinctoy sicut in emitriteo. et ex liuoru p turbaton sicut in fluxu ventris. et tu dz de pauca cu ɔgda liuoribus et oblongis resolutoribus cum quadā conc impuritate. quetz si qn b ... rostra et aquosa sibi inuice adiunguntur vn liuida col' succedit ... sit liuida col' ex spualiu pacone. sicut in ptisi et pipleu. empima ptisi. pacientibus n aqz spualibus mbra nutrimenta eis spatium ... stothe et epar et infrigidat cal et spm nalem ad iuuamentu eoru. vn spu et calore depauperant et frigescut vn ex debili cal et impuritate sic diformis vra cu sit ea superfluitas ... Similit liuidas vt ar. in ptisi et piplo. nulla est collectio matici ira spualia. qr nalis cal in fuasaz ut saniosam ... ostendit. du go putrefat aliquid et stagiosum de illa ... p venam ... d'uat

sp'am traduce ad ep. sa(n)g. ... et spm corrupit in vra tu spliu tu sanis infectione supiq. liuesat ... vrat ... supiq potiq ...

Iudicio mortis dampnat uel liberat egrum

Congrua mixture cum spisso federa seruans

Subtilis coitum refugit nigredo liquoris

Vt tenuem toleret qui nō sibi ɔcolor heret

Impetrat euentus. casus quos facit uiolentus

Non obtusa parum deductio clausa uiarum

Liuida si fuerit. liuor ul' particularis.

Vel totalis erit. per totum liuida membrum.

Sit membra mōstrat humorem mortificari

At sursum liuens uariis accomoda causis (deputata est)

Parvus emitriteus. medius. morbus quoque caducus.

Aschites sinocus. uene ruptura catarrus.

Strangurie lapsus. matricis passio. fluxus.

Coste. pulmonis uicium dolor. articularis

Consumptiua ptisis. uis extinctiua caloris.

Sunt tibi liuoris cause. quas collige signis.

Particula. uix miccta. leuens. oleagina. mortem.

Stranguriā monstrat. liuida. pauca. frequens.

Liuida cum granis semcinctis adque minutis.

Constanter loquitur. spirituale malum.

Liuiditas athomosa malum pbat articulare.

Est quoque reumatici nuncia fida mali

Vertebra si matrix oppresserit. aut diafragma.

Inficit urine liuidus ora color

Albo subtilis urina ligata colori.

Splen ydropem. crapulam. frenesim. nefresi. diabetē

Litargiam. coleram quoque nigram. pedicon scotomiam

Epatis algorem. cum febris cauma. atque mortem.

In sene uim fragilem uel defectum puerilem.

In lesis humeros ac collum lipothomiam.

Quartanam febrem designat et amphimerinam.

Cū tenui mg̃ ñ sit ñ sit uia clausa

Liuida

Alba

91

Matricis uarias probat in muliere querelas.
Hec emoroidarum ex condilomata signat.
Ut se iudicium fallax non inserat error
Talis cruda potest aut indigesta uocari

Glauca

Spissi suscipiens commercia nulla liquoris
Est in iudicio glaucus color emulus albo
At minus offendit natiuum iura caloris.
Si fuerit tenuis mediocriter aut mediocris
Glauca uel alba. notat excessum flegmatis acri
Glauca melancolie crasseos est conscia testis.

Lactea

Lactea subtenuis in acute caumate febris
Litis in ingressu signis adiuncta sinistris
Damnat et accusat pacientem crimine mortis
Fallitur urine sententia si tibi certo
Ordine concurrant que sunt uitalia signa
Mens. sopor. affectus bona respiratio uirtus.
Lactea sub tenuis cum largo fusa liquore.
Fine mali ueniens deferuescente calore
Soluit et a morbi laqueis emancipat egrum
Lactea subtenuis dicta quod causa sit eius
In febre quam replicat tipicus que interpolat error
Frigida pessimam longi factura laboris
Lactea subtenuis febre declinante salutem
Impetrat. et corpus releuat uitam que reformat

Caropos

Albescens karopos uel lactea spissa figurat
Ydropisim. colicam. lapidem. capitis que dolorem.
Flegmatis excessum. membrorum reumata fluxum
Talis apostaseos causam conplexio soluit.
Sepe fit urine distans substantia uultus
Disparat a medio uel summo distrepet imum
Summa superficies. mediam uel infima. spissa.

Summã. ul' mediam. ul' parte͡ꝫ ɔ cutit ymã

Et similis simili seruit regio regioni.

In reliquis est ɔ similis ratio generalis.

Pallida cum pingui ul' subcitrina liquore. — pallida

Flegmatice signat periodica frigora febris.

Pallida cum tenui coleram designat acutã.

Pallida subtenuis ex acri flegmate febrem.

Pallida cum spissum mediocriter associatur.

Flegmatice crateos interpres fida probatur

Si male disposito pcedit corpore glauca

Lactea. ul' karopos. ꝛ pallida post uideatur

Signo palloris uires natura resumit

Et redit ad pprium uis digestiua tenorem

In febre ɔ tinua lenta. sb pallida clara.

Pondus apostaseos in dextra parte futurum

Indicat affectu constante uigore uigente

Si fluor absentet uentris ñ uiscera temptet

Pallida. spumosa. liuens. pinguis. cinerosa

Paucula. fit pestis ptisice nõ absona testis.

Si fluor accedit mors intrat uita recedit

Crudor. ꝛ ensifrangis. fluxus ɔsumptio uiuentum

Indicat urinam. racio ɔtraria multam

Ex multis tenuis citrina referta figuris — Citrina

Flegmaticum iuuenẽ. ul' quẽ niger afficit humor

Condempnat triceo duplici senis impedit ãnos

Continua puerum. iuuenẽ cui fel dominatur

Portendit sanum pprio q꞉ caractere signat.

Talem ɔstituit quartana planetica febris

Autumno pocius ꝛ sb brumalib꞉ horis

Toracis splenis epatis delicta fatetur.

Pectoris offensam senectus obsita granis.

Splenem si multis radiis uirgata coruscet.
Siccum mostrat epar effusio larga liquoris.
In febre continua sub morbi limine talis
Phreniti malum ferit. detrimenta uigoris.
In medio frenesim mostrat. sub fine duelli
Designat cretice firmari federa pacis.
Flegmatis et colere quem conficit unio reddit
Citrinam tenuem citri conterminus humor
Plus tenuem crudus tenuem quia minus resolutus
Intensam cum febre magis. sine febre remissam.
In ruffum uergens puri color emulus auri
Equalis. purus. medius. cum sesquior unit
Corporis euctratici ualidos denuntiat actus
In puero. iuuene. sene flegmatico. muliere.

Ruffa

Ruffa manens tenuis notat hec inmoderata febris
Continuam tritei duplicem. sed tempore longo
Epatis offensam. uel febrem quartiduanam
Principio cause dum sunt noua semina morbi
Ruffa parum tenuis eius summam regionem
Nubes rara tenet motu generata caloris
Ex salso cipicam succendit flegmate febrem.
Set triteum morbo iam procedente figurat
Spissa parum iam non triteum. sed magis inducio sancta
Indicat ex salso uel dulci flegmate febrem
Flegmatis ac salsi mordax exuberat humor
Et sine febre furens enormes excitat actus.
Extremas pungens feruoris acumine partes
Si subruffa parum tenuis non nebula fiat.
Et talem seruet constanti tempore formam.
Ydropico talis protenditur exicialis.
Ruffa parum pinguis retinens umbracula nubis

Iudicat accendi febrem ex flegmate dulci
Infra si sub stet color et substantia con stet
Flegmatis excessus dulcis sine febre notatur
Russa parum tenuis. vel pinguis liuida constans
Menbra quibus fiunt spiramina flegmate dulci
Vel salso mostrat certa ratione grauari.
In muliere magis pordendit probra monete
Si color est russus pinguis substantia febrem
Signat continuam de flegmate uasa tenente.
Debile reumatici menbrum turbante querela
Disponi pinguis potent russi quoque coloris.
Si sit causa recens. et summum liuor obumbret
Aut minor minuitur aut pleuresis insinuatur
Sunctus aschites magis. aut empima notatur.
Si spumosa magis fuerit cineris quoque coloris
Emula distincte liuens subrussa remissa.
Ad loca pulmonis latentum morbus peregrinat
Pinguis. russa parum liuens oleagina crinis
Obsita fit febris ethice legata fidelis.
Clara rubens triteum duplicem. vel epar callefem
Quartanum quoque potest insinuare typum
Hec. mora vel breuitas. nubes. tempus. status. etas.
Hec probat infirmi passio. forma. locus.
Vt pede procedat stabili sententia sunt. hec
Omnia iudicio discutienda tuo.
Turbida spissa parum rubeo persusa colore
Continuum tritei nocio certa datur
Si summa uiror obtineat. vel liuida nubes
Portendit medium. pleureticum quoque malum
Spissa rubens sinocum si summum liuor obumbret.
Spissa rubens sinocum dempto liuore figurat.

Rubea

Rubicunda

Sinochus ex sanguine sed sinocha de putrido

Causonidem si plus tenuis q̄ spissa. reuersa
Sinochidem. causon subtilis que ignea monstrat.
Certior est testis rubicundi forma coloris
Si color est inopos. fert detrimenta salutis

Inopos

In febre continua minus est sine febre uerenda
Nam renes uel epar succendit causticus humor
Aut est rupta kilis. aut fracto uase resudans
Menstruus elicitur muliebri corpore sanguis.
Talem disponit insano corpore saltus.
Aut nimius coitus. cursus. labor immoderatus
Non est degenerans kianos a lege prioris

Kianos

Agoniam. spasmum. maniam. denique mortem.
Indicat urina prassino tincta colore.
Sepius artificem deludit forma coloris.
Et fraudat plerumque fidem censura liquoris.
Est in contentis rata lex. discretio certa
Iudicii constans regula. uera fides
Cetera postponens nature conscius auctor.
Hinc ypocras ueri semina firma trahit
Nunc contemptorum seriatim forma notetur
Ut proprios teneant significata modos
Circulus. ampulla. granum. nubecula. spuma.
Pus. pinguedo. chimus. sanguis. arena. pilus.
Furfura. crinoides. squame. partes athomose.
Sperma. cinis. sedimen. spiritus alta petens.
Spissus in urina si circulus est et aquosus.

Circulus

Flegmate posterior cellula pressa dolet.
Purpureus. spissus. affligit sanguine prima.
Leuam felle nigro pallidus et tenuis.

[illegible]

Dextra parte fiunt colere feruentis acumen
Si tenuis fuerit circulus atque rubens

Insinuat sensus radicem mortificam
Plumbeus et ranus huic nocumenta dant
Defluente penis si post rubeus uideatur
Exurgit cerebri natura. rigor reputatur
Si formam causon in febre ruboris adaptet
Felleus ad motum frenesis sustingit humor
Si [illegible] termulus fuerit. spiritualia membra grauat
Si niger extiterit uel mortificat uel adurit
Preueniens liuor. aut rubor distinguit utrumque
Non residens ampulla tumens uentosa coherens — *Ampulla*
Morbi crudificat causam morbumque propagat
Et nefresim generat cerebrumque dolore molestat
Granula reumatice semper sunt nuncia cause — *Granum*
In circi sene si granula fixa tenentur
In cerebro secreta latent confusio morbi.
Si subsident depressa parum nec mota regressum
Accelerent capiti loca prima petit humor
Prior ad partem fit fluxus debiliorem.
Corporis aerei nubecula spiritualis — *nubecla*
Indicet offense uicium iecoris que calorem
Est uentosa uel incensi fit spuma caloris — *Spuma*
Nuncia particulis continuata suis
Hoc color urine probat et substantia spume
Spiritus ingrossat attenuatque calor
Intercisa manens. granis distincta minutis
Nubecula granu reumate membra ferit
Indicit yctericiam uel epar portendit adiuri
Si nigra uel uiridis uel quasi tincta croco
Ulcera uesice sanies effusa fatetur. — *Pus*
Aut renum scabiem si grauis assit odor
Et epatis regione fluit sedimen saniosum

Hec dolor et pruritus actio lesa docent

pinguedo

Portendens olei formam resolucio pinguis
Cum febre dissoluit totum lumbos sine febre

Chimus

Humor in urina sit chimus. pendulus ymus.
Menbra que suprema ledit. mediana. ul' yma.
Stranguiriam nefresim residens facit. atque tenasmo
Nutritiua grauat medius. diafragma supremus

Sanguis

Ex inicio ietoris trahitur minctura cruoris.
Vesice aut renum. uene. kilis. hoc tibi planu
Prauida signorum doctrina facit reliquorum.
Fundit trumbosum uesicea. grauem maculosum
Et subsidentem. mochenum fetoris habentem.
Mincto fit pura kilis ex uene crepatura.
Et doleat sine grauiter pars septima spine
Si fluat a lumbis purus manet. et sine trumbis
Renum testatur id punctio que comitatur.
Dextra dolor cruciat si fluxus ab epate fiat
At sanguis purus manat fomenti daturus

Arena

Renum. uesice lapidem testantur arene.
Renum si rubee. uesice si magis albe.
Emula contenti fit forma suo retinenti.

pilus

Forma pilo similis ul' erit decisio carnis.
Aut pars est humoris lima siccata caloris.
Inde probes renum ul' totius nocumentum

furfura. crinoides
squame

Per squamas tenues et furfura mincta notat — x y a 9 af.
Vesice scabies. aut si febris comitatur
Totius fluit integritas corpus tenuatur
Certa fides pernoides quod tertia febris
Est ethico species imis inserta latebris

partes atomose

Innuitur gutta regnare pallu minuata.
Si mulier fuerit non alterutrum tibi decent

Quum vel conceptus aderit vel langor ineptus
Matrix sicca. venus sopita. retentio fluxus.
Osculum matricis pondus dolor inferiorum
Discolor affectus vomitus compressio virge
Mamme grossities et perturbatio ventris.
Ex mulierato conceptus signa probantur
Conceptum maris insinuat splendor faciei
Membrorum levitas. spissi concretio latus.
Atque tumor ventris in dextra parte rotundus
Femineum fetum contraria signa figurant
Spermaticis inscripta notis urina fatetur
Illecebras coitus genitalia membra gravari
Fermento veneris. ludibria vana soporis
Sive gonorream vel membri vim resolutam
Sub forma cineris corpus tula pressa deorsum
Infima membra notant morbi langore gravari
Ex atris emorroidis splenis que tumore
Sepius apparent. vel quando menstruus humor
Temporibus certis sua respiracula nescit.
Informat sedimen. color. et substantia. tempus
Forma. locus. color est albus. substantia gumphis
Continuata suis. conum sua forma figurat
Inferior fundus locus est constantia tempus
Album continuum residens constans pineatum
Si sedimen fiat. bona fit digestio. virtus
Fortis. nature triplici viget actio motu
Albificat munda. cumulat. condempsat et unit
Ventosum calor extenuat sorbet que vapore
Virtus que bona sunt retinet que prava repellit
Nec natura suos fecit aut interpolat actus.
His claret signis ostensio certa salutis

Euenta fit febris. breuis est diffusio morbi
Ledit inundat sedimen quecumque priorum
Dissonus et uarius faciens discrimina motus
Seruatis reliquis si pendeat aut petat altum
Flamine uentoso digestio lesa probatur
Saluo iure loci. seruata lege coloris.
[V]is uentosa mouet sedimen compage soluta
Subrubeum quoniam de sanguine constat aquoso
Est peius rubeo quamuis uicinius albo
Designat rubeum quod longa set euenta febris
Cum sit causa mali nature filius humor
Lenis et excoctus resolubilis et moderatus
Nature funestat opus. culmenque uigoris.
Alcius euertit sedimen nigre speciei
Quod summum tenet et medium minus est uiciosum
Hoc tamen ostendit in pluribus. illud in uno
Plus numero peccat nephilis magis sed non ideo plus
Defectum numeri cause uiolentia pensat
Aggrauat et cumulat mala circumstantia culpam
Nunc mea completo respiret musa labore
Stringe rotam cursum cohibe compesce fluenta
Claudi musandum torrentis fluminis undas
Non uult equiuocam gazam prelarga salerni
Spargere nec uisonis apices nec dogmata mauri
Sobria claude larem metuens liuoris ocellum
Nec tetrum moueat cetera secta duellum
Discolus et mordax uehemens clamosus ianus
Que sterili lolio pascit farragine cruda
Inflat et infatuat mons pessulaneus error
Ne probris laceret frontem formeque nitorem
Obfuscet maculis uereor clam busia figat.

Spiritus alta petens

Venom pp̄lo faciem ne casta reueles
Fimbria monstretur quam nō est tāgere dignū
Explicit lib' mētre ꝯposit' amag' egidio ꝺ' diffinis urin

Ingenij uires modicis conatib' impar
Materies onerosa premit pplexa figuris
Ardua difficilis nodosa imperuia paruus.
Ardua molimur nulli tentata priorum.
Qui tanti prerupta maris transire uolentes
Non freti ratis officio nec remigis usu
Set pedibus metricis ꝯ sicco calle uadamus,
Artificis tractū fidis in cōtinua resolui
Verba qꝫ iuncturā nō articulata detenti
Nexibus artari metrice ꝯ paginis horrēt.
Quanto res grauior tāto minus apta resolui
Ad ueniam tanto pcliuior ēē meretur.
Ipā rei grauitas siquid peccauerit auctor
Offensam culpe leuat absoluit qꝫ reatum
Cor uite sedes. uitalis fida caloris
Mansio. nature basis unica. sol micrososmi
Viuici thalamus tronus ꝯ penetrale uigoris.
In quo fonticulus scaturit qui fomite puro
Menbra regit. uegetat. auget. disponit. adaucet.
Hinc stabiles nirōs ꝯ phisica uincla requiras
Ex quibus humane ꝯstant fundamina uite.
Ex semētinis hanc incolit insita causis
Et sibi germanā r̄ddit uis ignea sedem
Vnde datur menbro spēs cognata calori.
Inconum ꝯsurgit apex terrestria fundat
Edificant qꝫ basim sursum leuiora feruntur
Effreni rapitur motu nūc surgit in arsim
Nunc aduersa thesis ipm̄ p̄mit emulla cent

Mat'ꝫ t'ꝫ { nalis ty' ut cordis
ame ty' ut mat'ꝫ mang
nalis et aīe ut mat'ꝫ ploms }

Continuo motu res fervida posset aduri
Deficeret traheret q; sui dispendia motus
Si et pulmo madidus crudi q; foris alimenti
Multis (pulmo) distinctus cameris fovet ignea cordis
Blando (con)cepti spiraminis ore flabello
Cordis forma (com)plexio c(om)ftis. fumus. vis sp(irit)ualis.
Vernula virtutis tribuens spiramina membris
Sunt arsis cause. thesis ex sola gravitate
P(er)ficitur. dum deprimitur s(u)bstantia per se.
Hunc regit (et) celebrat nature regula motum
Cuius vis anime menbris infusa vigorem
Suscitat. (et) reliquos virtutum temp(er)at usus.
Innatum (natalem) retrahet ut in latebris aura calorem
Et pelli (et) abs(c)indat fumose umbracula nubis
Sp(iritu)s ut digno respirari fomite possit
Ex arsi q; thesi conflatur motio cordis
Ut pulsum (al(ia)s que) faciat (et) vite consona fiat
In pulsu resonant tenor (et) concordia vite
Sinzugie vitalis amor. modulamina cordis
Intima tempies. animi. secreta voluntatis.
Augmata. paroxismo. status. (et) periodicus (accessio interpolata) error.
Morborum (i. crisis) cretica motus. quid fati minetur
Quid possit latlexsis quicquid parit exicialis
Antropos ense necis. dum fila sororia rumpit.
Humane fraudes aperit discretio pulsus.
Certificat q; fidem pulsus. (con)firmat (et) unit
Judicium. genus in spe(cie)m censura reducit.
At pulsu dubio medici mens pendula nutat
Quinq; modis probat artificis sollercia pulsum.
Ex quibus elicitur numerus genere duplicatus
Ex forma motus tria. magnum forte citatum.

Fumq (?) corp(or)is (?) (margin, right)

Quid demitet pulsus

Sinzugiam potest mitte mentalem (?) (com)pagine(m) int(er) corpus et animam

consistentia organi

Molle parit plenum calidum substantia membri
Ex quibus et primis series senaria surgit.
Spissum constituit mora que discriminat arses.
Qui pede dactilico pressim declinat ab alto
Et qui deficiens surgit uires que resumit

i. moranti

Ex collatiua thesium ratione notantur.
Tanquam proprius adiuncta nouissima primis
In quibus est motus discorsus consonus unus
Ordo uel aduersus numeri ratione notandus
Augmentata facit magnum dimensio trina
Paruum si parua. medium mediocriter aucta
In longum latum magnus consurgit et altum.
Paruus in occultum strictum cadit atque recisum.
Qui medium sequitur merito mediocris habet.
Longus uentriculos digitorum quatuor exit

i. curtus

Subsistit mutilus. medius que fit omnibus equus.
In latum digitos latus tenet. eminet altus
Occurrit gracilis strictus residet que profundum.
Constituit ualidum sociata frequentia magno
Surgit ab oppositis species contraria cassis.
Arsis lenta facit tardum. festina citatum.
Si pulsent digitos austero dura rigore
Organa disponunt durum. si lassa remissum.
Si recedant uacuum si consistent. turgida plenum.
Pulsum disponit calidum calor arterialis
Frigidus occurrit subiecto frigore membri.
Cum reliquae species aliquo mediante ligentur
Iungitur inualido fortis discrimine nullo
Equus inequali. cum compagnus huius
Soluant qui dimunt latebrosa enigmata rerum
Sumptu subito morule discrimine paruo

Arsum multiplicet series numiosa. frequentem
Constituit plurium. spes contraria rarum.
Deciduus morulis ex fortibus et manifestis
Sensim degenerans tacito pede recedit ad yma
Vergit in occultum satagens euadere sensum.
Inciduus surgit respirat tendit in altum.
Deserit occultum sibi conciliat manifestum.
Firmus et oppositi fugiens contraria motus
Permanet equalis seruato iure tenoris.
Degener instabilis nec eodem tramite currens
Mutat inequalis uariis agitatur habenis.
Distinctis gradibus mutatur et ordine certo
Transit in oppositum qui nomen ab ordine sumit
Qui priuatiue censetur ab ordine leges
Ordinis excedit preceps uagus et sine lege
Expgitur extimum genus in numero specierum
Que sibi mendicant peregrina uocabula rerum
Quas collatiui racio sibi federis unit
Spasmosus ptisicus formicans uermiculosus
Ramosus fluitans martellinus atque caprinus
Serrinus. rectus. sorricinus siue retortus.
Forma. crasis. sexus. etas. grauidatio. sompnus.
Et locus et tempus. labor. esca. repletio. potus.
Causa genus morbi. coitus. turbatio. mentis.
Corporei que situs uariant ydiomata pulsus
Rduq. oppositi pars est exausta laboris
Altera nunc superest cuius distinctio certis
Predictas species studet informare figuris.
Pulsus in arteriis discerni debet honestis
Ex positis longis rectis cordi que propinquis
Vnde sinistra manus cum sit contermina cordi

Iudicio pulsus cognatior esse probatur.
Est ibi certa fides veri constantia motus
Pulsus veridicus nature vernula fidus.
Dextera pars quia fervidior quia plenius illam
Vivificus vapor irradiat. cordis quoque lucernam
Uberius recipit. ubi puri sanguinis auctor
Regnat epar. tenui blandus persuasor amoris.
Incentiva mali quo fervet fellea bilis
Equivocat pulsum tanto confusa calore
Implicat errores examen adulterat artis
Leva manus medici levam levet et regat egri
Sustentatis opem pars imbecilla requirit
Que se si tegeret modica confusa timore
Falleret artificem. fieret que examinis error.
Si et cavere digitos in pugnum comprimat eger
Aut nimis extendat. lateris ne mole lacertus
Compressus fuerit. moderati scematis ordo
Adsit. ut ambiguum tollat moderatio motum
Dextra manus quam sensus in origine pollet
Et sibi iudicior datur experientia motus
Applicet arterie digitos. manifesta notetur
Applicatis leviter digitis. absconditi pressis.
Nec prius absistat donec centesima fiat
Mocio. qui numerus nature servit. et huius
Iudicio numen claret sententia veri
Magnus qui numeris nature se moderatur
Quem non causa mali. nec vis sinthomatis urget
Prodigus instabilis aure cupidus popularis.
Ardua molitur. animi secreta revelat.
Huic comes adiuncta est virtus immensa caloris
Copia spirituum. spes accomoda membri.

Ad dilatandum pectus et apta moveri
Qui naturales peregrinus ab ordine leges
Transvolat et magni pulsus sibi nomen adoptat
Concitat hunc preter motum movet et receptio cause
Spirituum fervor vis et sinthomata febris
Aut labor aut coitus vel exercitium aut impetus ire
Ut rata pars eius magno concordat apertus. (altus manifestus)
At quem continuum producit linea motus
Concitat proprium cui vis genitiva tenorem
Fertile spirituum regnum validumque calorem
Indicat quando que sunt adiuncta calori.
Que nota (adulta) contrahit que vis aliena lacessit
Lapsum (dispositi) discrasie notat excessumque caloris.
Sunt adiuncta satis expressa superficialis
Cum natura suum dat consistentia motum
Segnities mens flexibilis (complexio) crasis humida cordis.
Falsa superficies et sinthomatica thimos
Dissipat arterias humectat membra resolvit.
Qui latet occultus nimis intentus revolutus
Degener nata regit que devia motu
Claudit conceptus animi secreta sigillat
Pauperat innati regimen vitale caloris
Organa spirituum signat minus apta moveri
Qui latet enormis gemini quasi caractere fracto
Mergitur intentus nec post parat inde regressum
Spiritus atque vigor huius est animus quasi pusillus
Tendit in eclipsim querens subitam ptisim
Qui mutilo motu ferit organa sed gemat
Consistit a magnis animum molimina rebus
Invidus et cupidus timidus detractor avarus
Frigida que cordis complexio spirituum quasi
Pauperies vis membrorum imbecilla sequuntur.
Cum rectum mutilat enormis apocopa cursum
Cure vitalis studet annullare calorem
Stans in continuo subito nec largior assit

Igracili qui nature priuatus obedit.
Cordis sicci crasis legitur constantia mentis.
Propositique tenor atque inconcussa uoluntas.
Igracili preter naturam significatur.
Corporis ariditas conpactio materiei.
Linea si fuerit sociata superficiei. (pont de son pouz ...)
Regnat et aereus inuasis nulitat humor.
Linea sentire neruum uinclata fideli
Nuntia fit cole cuius uis ignea uenas.
Incolit et sedes sibi dedicat interiores.
Flegma probat breuitas regre superficiata.
Imperium quam arti breuitas angusta fatetur.
Si fortis ualida membrum uirtute repellit — Fortis
Uis regitiua suum tenet inconcussa uigorem.
Spes exultat, cuius prodiunt ictum
Suscipit et facile membri subacta cedit.
Vergit in oppositum spes contraria signum. — Velox
Or feruens animus, preceps, titubansque loquela.
Et uerbis initis precurrens uerbere uocis.
Actio festina nullo librata tenore.
Quam non depingit ratio nec diuidit ordo.
Ponderat (nec) euentus nec certis (certis) claudit et artat.
Limitibus, dubii mutabilis alea finis.
Viurda spirituum natura caloris acumen
Ad nutum cause artificis resolubilis humor.
Nature pulsum velocem rite sequuntur
At que propere pulsat vis discola raptu
Iudicat ardendi pregnum in corde calorem
Velocem tardus difformi lege refellit
Distat ab extremis parili quam lance recedit
Eucrasie medius fidus comes et parvisfus
Hasis duricies. cordis rigor. aridus humor — Durus
Mens austera minus pulsu instrta duri
Arida materies tristis cruda probatur
Solum difficilis exquo distussio morbi
Prohibetur vis opprimitur natura fatisat
Victa quam succumbit longo lassata duello;

Inpulsu cui mollitie natura munstrat
Cordis et artarie pariter subita mollis.
Corporis innuit humida crasis mēs muliebris.
Cerea flexibilis pia blanda pariterque fidelis;
Advena mollities q̄ sinthomatic̄e urget.
Impetus humores dissolvit menbra. remollit resolvit.
Copia spirituum per plenum plena notatur. plenus
Sanguinis ingluvies uberrima vasa replentis.
Inmacuo sitiunt vene vegetabilis aure
Vis absorta perit vivi fons sanguinis aret
Quem bibit aridítas peregrinum lima caloris.
At calidus cuius mordax punctura pungit. calidus
Continuo digitos. index est febris acute.
Si calidus digitos intervallariter urit
Intervallaris atque indistiosa notatur.
Est ethice testis calidus vacuo sociatus.
Spirituum probat occasum viteque lucernam
Celat extinguit gelidus spiracula cordis.
Respirare libet modicum tirunculа clyo
Dulcebris instauret fessas recreatio vires.
Iam satis est nunc tolle moras, succinge . gressum
Arripe sed caveas pedibus ne scandala fiant
Cenus est callix similia multa supersunt.
Excitat interius forsan clandestinus hostis
Invidie scelerata lues furienda forme.
Pessima pro puris spargens zizania granis.
Ut sit processus securior. et tibi partat
Invidus grātum vires ludibria vulgi
Verba musandini maneant condita sapore
Omnibus equivoci titulum pretende salernum
Presulis albani claro signata sigillo
Qui recolit replicatque suum sepissimus ictum. frequens

E xiii combibitur fragili fortiq; calore.
C ordis adoptiuus uapor ut n possit recreari.
S ufficiēs poscit spiramē mulcebris aure.
Ne semel huic detur quantus sibi conueīt aer.
V is oppssa negat ergo ppessa rependit
M ultiplici nūo qd iam peccaū in uno.
C rebraq; defectum quāti repetitio pensat.
D ebilis in raro calor est infirmaq; uirtus.
M otibus incidui pulsus uirtus reparatur. Incidens
C aptiuata salus fit libera. languida fortis.
D ebilis instaurat uires oppssa resurgit.
V ita reformatur uicto sinthomate. morbus
E xulat accepto brauio nā triumphat.
A t per deciduū; uite iam uespere fcō.
V ergit in occasum splendor uegetabilis aure.
E neruata p[illegible]e uirtus parte q; [illegible]
A ntropos insultat ut uite sincopet usum.
I uncta bono paritas bona fit mala iuncta sinistro Equalis
Et trahit aduicte cpagīnis emula fōrām
Imparitas reprobandi boni laudanda sinistri
N am tibi ppositis que s optanda duobus.
E lige qd fixum stabili bonitate moratur.
E t tibi ppositis que s fugienda duobus.
E lige mobilius finge qd constantius extat.
E qualibus in spē paritas pulsus reperiri.
I mparitasq; pt. s; nō equaliter equū.
V nica solius sīc obseruantia pulsum
S i magnus se continuet pprium q; tenorem.
Seruet inoffensū. cadit a plena paritate.
Cum spēs aliena subest. hec dicitur equus
Simpliciter. sed in hoc cū non sit in oībus vnq
E quda rtortuua pmo mollescat in ictu Ordinatus

In reliquo languer fit motio tertia lenis.
Inditio sensus se q̄rta magis manifestat.
Quinta viget valido firmat̄ sexta vigore.
De tenebris sensus et de langoris abysso.
Tendit in excelsum gradualî tramite ṗgens.
Hoc p̄l'su solitos n̄ra respiciat actus.
Hinc tua suos motus orditur ab alto — Sorrinus
Sensim deprimitur declinat nullificatur
Et de ṗpatulo sensus se mergit in ymo
Hic incinantis affert preludia mortis.
Collectis fuge sarcinulis opifex medicine
Nil impensa valent. tua nil suffragia prosint
Dampna resarciri nequeunt iam morte ṗpinqua
Antropos excludit lathesi. vitalia rumpit.
Stamina dissoluit gumfos vitamq; relegat.
Salua tibi maneat frontis reuerentia vultū
Exere ne pariat tibi mors vicina pudorem
Mortiferos tua preueniat sig̃na casus.
Officium vatis retinēs nomenq; ṗphe.
Non semper sanat medicus rhetor ne perorat.
Ser tamen officium conducit sine supremo
Singla que deb; si ptingentia seruet.
Vitam victuro vel mortem si morituro.
Inditio dicat stabili que culpa medentis.
Officium oē duum curatio morbi est.
Actio communis nix consumatur ab uno.
Descensu saltum geminat caprinus in uno — Caprinus
More capre saliens. que bis prius aera pulsat
Quam semel infram queriat defige gressum
Cedit in hac spē progressio prima sede.
Si tal' spēs geneŝi dictante resultet

Hoc signo uasis sub a. dura rebellis
Aure uitalis uis imbecilla notatur.
Sensus hebes s'mo preceps titubatio lingue
Q Multis reuoluta modis ut uerba moue'r
Mentis 9ceptum mutilata uoce r'solunt.
· Si caprinus erit siue lege ul' ordine p'l'sus
In causa ē mixtura mali diu'sa dieta.
Dissona maties reso'l'o multa uaporis
Ut ferit incudem bis malleus ꝛ resilire
Cogit' obiecti massa suadente metalli
Et sic dundimus ipse tam unicus ictus.
Sic resilit duro menbri concussa rigore
Et digitos spēs sic martellina retundit
Nec redit in centrum donec geminauerit ictū.
Infebre continua martellino dominante
Et animate febrili cordis depascitur hūor.
Scinditur in ramos ramosus ꝛ organa motu.
Quadrifico feriēs digitos percurrit ab uno.
Discolor inpulsu sic concussa resultat
Vox cithare fidibus uno simul ordine tactis
· Hec spēs crasis imperio suadente figurat
Mobile ppositum cordis mutabile uotum.
· Si talis cogente mali sinchomate fiat.
Morbi maties fit dissona cā repugnās.
Militat ex equo uirtus sintho'a retundit
Vita reformatur uictrix natura resurgit
Expirante mali nebula redit aura salutis
Uasa procellosus enormi concutit ictu
Fluctuat ex unda ferit estuat ꝛ digitales
Ventriculos sibi conpressos lateraliter ambit.
Pars infra aut sursum pars retro ul' an̄ mouet'.

Martellinus

Ex quatuo signat' sp'us ... cor situ̅ - discors ...

Ramosus

Fluctuans

1010

Inde probatur subitum mentis cordisque tumultum
Sanguinis undantis turbato corpore motum.
Spasmosus uacuus tensi qui more rigescit   *spasmosus plenus*
Funiculi penitus similatur et extenuatis.
Corporis humores sorbet depascit et aufert.
Plenior occurrit species spasmosa replentur
Organa reumaticus (nervus) membris infundit humor.
Lesaque motiuo induantur membra uigore.
Sunt gemini pulsus formicans uermiculosus   *formicans uermiculosus*
Vsitatus potius in febribus et peracutis
Mortis pretones fidi redolentque sepulcrum.
In febre formicans plus uermiculante ueneuus
Nec redit ad melius sed uitam morte soporat.
Sepius has species excepto caumate febris
Non urgente nimis dis [illegible] sincopis infert.
Occurrit digitto species serrina priori   *Serrinus*
Debilis in reliquo fit languida nulla sequenti.
Hic trahit a serra cognata uocabula pulsus.
Cuius cum primis inciso dentibus acta
Fit grauis in reliquis grauior funesta supremis.
Corporis hoc pulsu fatalis serta uigorem
Amputat et uitam nubes letalis obumbrat.
Sige tuo metas operi sat prata biberunt
Semina luxuriant prius arida terra colono
Plenius arridet pingui (fecundo germine leta) letamine gaudens
Et nobis fructus exponens diuite uena
Iam sterilem cultum per hylaretum uomeris horret.

Iam sterilem cultum per hylaretum uomeris horret.

Lignū aloes

Res aloe lignū p̄ciosa sit hoc tibi signū
Qꝫ ingredo parū mactans fraglans s̄tamarū
Si ḡue nodosum subdurū sit preciosum.

Aloe

Subnitidum clarū fragile paulisp̄ amarum
Est aloe tarū v̄rū res vna bonarum

Agaricus

Res frangi p̄sto p̄ciosus agaricus esto
Candidus et splendens onus ī lib̄ leue pedens

Alumen

Si dirimens lumen albedine lucet alumen
Et partes oris salsi p̄cctura saporis
Mordicat. ut sputū sp̄ reddatur acutum

Asa

Hinc laus debetur si fetcat cia inetur
Quo mage fetore facit asa sacas meliorem

Armoniacū

Est p̄ciū pandens armoniacū bn̄ candens

Anthimoniū

Quo magis est purū p̄cij plus p̄nitturum
Aptum splendoris anthimonij melioris

Ambra

Laudes ambra merens laus est et dotibꝫ heres
Dices odore foris s̄t' ꝫipsca signa coloris
Est signū stagni si splendet imagine magni
Nominis est tent² hoc illud fusile fatur

Anacardus

Ex antiquato uirus prodire putato
Fama maiores anacardi sunt meliores

Amidum

Laus est albentes amidi socianda p̄ictes

Anisum

Si degustatū pungit mordet qꝫ palatū
Copia dulcoris dos est anisi melioris

Aspaltum

Grandi fetore leuitate nigro qꝫ colore
Hec p̄ signa potes aspalti nosc̄' dotes

Alcanne

Quisqs ea laudes alcanne collige laudes
Quā color obfuscat s̄t rufus laude coruscat
Laus augmentatur huic si leuitas sociatur.

Acetum

In t̄ram fusum si spumat cedat adusum
Constans cōplecū cumulus bonitatis acetū
Hanc tibi sit sp̄ctū si linguā pungit acetū

Philaretus de pul
suum ne

Intentionem gotio
habens in presenti conscrip
tione. de pulsuum in te
gro comprendiosam tradere
notitiam. Et dicere pri
mum quid sit pulsus.
et que utilitas pulsus
et quid est arteria et que di
arteria et unde oritur. In
capiendum est ergo a primo.

pulsus

Quid sit pulsus. pul
sus est motus cordis et
arteriarum. que fit in
dyastolem et sistolem
fit ad utilitatem ca
loris innati et expulsio
nem fumosarum sup
fluitatum. Quod sunt
efficientia pulsum
tria. Virtus faciens
motionem. Utilitas in
ducens et instrumentum obe
diens.

arteria

Quid est arteria.
arteria est corpus oblongum
rotundum ad instar
canalis duabus tunicis
consistens a corde incipi
ens. a in omne corpus
divisum aerem et spi
ritum vitalem continens.
Unde dicitur arteria a aere tenendo
id est ferre aerem vita
lem. Hec vero in sinistra
cordis ventriculo que dicitur ad
orti oritur. Que scin
ditur dupliciter. hec quidem
deorsum est. portio
ia et dividitur in de
xtram et sinistram ad
coxas usque ad pedes
et digitos. altera vero sur
sum fertur et dividitur
similiter in dextram et
sinistram in manus et
capud. et que quidem ad
capud fertur facit
arteriam que dicitur caro
tide. Que vero in dextram
et sinistra intrinsecus
fertur tendit ad bra
chia et cubitos usque
ad extremos manuum
digitos.

Intentionem vero habet p

sens ɔscripto. cogitō
nes ad pulsuum mo
tōnes ꝛ cās. Quotiēs
mutatur pulsus ēp
ab hys que sūt s̄m
nām ꝛ q̄ nō s̄m nām
ab hys que s̄m nām
uelud etatib; uiro
rum ꝛ mulierū ꝛ eta
tib; ꝛ alys ɔiugatis
hoīnum ēi hy quīd
mares. hee uō femiē
Et horum ipsorum hy
quīd calidiores s̄m eta
sun. hy uō frigiores.
Et hy quīd carnals ıņ
hy uō pingues ꝛ carnosi.
nosi. Et uiri quidē
oīo mulierib; calidiōr
ꝛ fortiores s̄m nām sīt
ɔ̄ cito ḡ pulsus ieis
uelociores sūt ꝛ ue
hemētiores. ɔ̄ mulierū
ut frigidarum tardiores
ꝛ leuiores. Juuēsq;
uō horum. dico aūt
iuuis ꝛ mulierib; ītēr

sia etasi intercidit ꝛ
pulsus. Jn calidiore
quīd maiores ꝛ uelo
ciores sunt. Calim ē
uelocitāt mobile. Jn
frigiores uō minores ꝛ
tardiores. frīm ē tar
de mobile. habitudi
nes uō iuiusq; iuē
unt uelud gracile
ꝛ carnosum. Jn gracilib
uō multi subiacent
tactui pulsus. in pi
guib; uō ꝛ carnosis
humiliores.

Considerandum ē̄ et
ad ɔiugata. uelud re
giones tp̄a. etates.
ꝛ particulares ɔstitutō
nes. ꝛ ē dīc q̄ in tp̄ib
quīd quatuor ɔtīte
tib;. uere. estate. au
tūpno. ꝛ yeme. Eorū
bū tp̄ata sunt duo.
.s. uer. ꝛ autūpnus. di
stemp̄ata uō yems et
estas. ɔ̄ cito ḡ uere

et autumpno. pulsus i
magni sunt et fortes
ualde propter temperantiam qua
litatum. Maius quoniam secundum
etates proportionaliter. in
etate uero ueloctores et
spissiores secundum unamquamque
etatem ex necessitate pro
continentis nos extrinse
cus aeris calliditatem.
In yeme uero rariores et
tardiores pulsus sunt
propter continentis nos aeris
frigiditatem aut constrictio
nem. Similiter et unius
cuiusque regionum secundum illi
crasim et pulsus mu
tatur. Calidior siquidem
magnos et ueloces fa
cit pulsus. frigidior econtra.
Dicimus ergo et de etatibus:
Si igitur etates differen
tes sunt et pulsus earum
differenter mouebuntur.
Puerorum siquidem pulsus
ueloces sunt et leues
et spissi. Secundum magnitudinem
uero et fortitu
dinem medii. ueloces
quoniam secundum subiectum habun
dat in eis calor naturalis.
Spissi uero propter humiditatem
et calliditatem in eis secundum quan
titatem. leues uero
quoniam imperfecte sunt in eis
uirtutes. Dicimus enim
pulsus leues ex imbe
cillitate uirtutis sunt
secundum eum econtra. tardiores
quantum ad pueros in
perfecta quia in eis est imbecil
litas et firmitas. Augmen
ticorum uero magni
et fortissimi eo quod fortiores
sunt magis in eis uirtu
tes. Similiter et secundum
crasim temporis qualitas
commutat crases et pul
sus. Sicut enim precedens
continens immutat conten
tum ad suam crasim
In pregnantibus uero mu
lieribus pulsus et spissi et
ueloces. Pulsus quidem eo

qđ grauat uirtus
cxfectu. Spissi a ue
loces. ꝑ inducatē
necessitatem ꝯgruātis
effectus. In sompno
uō pulsus minores
a leuiores. cū assentiā
quā nāli calore ingre
diente ad ꝓfundū
in superficientib; ē
sib; ad superficiem i
mutatur a pulsus
similiter a in gracili
b;. ut quā fīm nām i
uitus putatur. In suf
fultum alicui primā
pulsis ptis aut aba
liqua p̄. ea faciente
et grauante eam.
Uēniamus ergo ad ea q
nō fīm nām. h' uō sīt
gimnasia balnea cibi
multi uini potatio
similiter a hys qui
sūt nām. h' ē caūs egri
tudinib; a accītib;
simili. fīm ꝑdicta ꝯ
sideratione oz. Sciendū ē
q' que fīm nām a nō
naturā. si nō decentē
fiant in hys que ꝑt
nām uertunt puls;.
Cum ergo ad egrotū
ingrediens que nunq
uidisti attēde ꝑmū
si masculus ē a femina.
Et si masculus
ꝯsidera pulsum ma
sculi. Si uō femina
femine. Deīn nām la
borantis a etatē eius
a p̄t h' tpe a regionē
a ꝑpriis omnia ꝯsider
tans pulsum q̄ eum
laborantem oportuit
hr̄e qn̄ sanus erat. Tē
cognoscas diligent
magnitudinem pulsus
facte ꝯuisionis pter
naturam.
Quot sunt genā pul
suum. x. primū genus
pulsuum s; quātita
tem tīum dimisionū

gn̄a pl'suū

consideratur .i. secundum longitudinem et profunditatem et latitudinem. consequenter quia augmentat situs dimensiones transcendens motum dicitur magnus. ¶ Secundum genus pulsuum secundum quantitatem motionum consideratur .i. dyastolem et sistolem in quo consideratur velox tardus et mediocris. ¶ Tertium genus pulsuum est secundum tenorem virtutis in quo consideratur velox debilis et mediocris. Fortitudo enim frequentia eius accipiens magnitudinem. facit validum quando eius donatur virtus eius nimis. tunc magis fit validus et e contrario. ¶ Quartum genus pulsuum secundum consistentiam organi. dico arterie corporis in quo fundatur. durus mollis et mediocris. ¶ Quintum genus pulsuum est secundum quantitatem quietis in quo consideratur spissus rarus et mediocris. ¶ Breve est tempus quietis significat spissus. ¶ Longum vero rarus. ¶ Sextum genus pulsuum est per equalitatem et inequalitatem que consideratur in uno pulsu et in pluribus. in uno quidem fit. ut in capricante. in vero in pluribus fit dicitur consistens inequalitas. ubi enim inequalitas ibi et inordinatio ut in morientibus. aut eius decidit una percussio aut incidit. et aliquando fit gravata et afflicta virtute ab aliqua causa. ¶ Septimum genus pulsuum secundum ordinem et inordinationem. in quo visio tamen inequali pulsu fit equalis secundum periodos. Et inordinatus fit

al. procedens (?)

al. periodos.

iuste rursus osideratr
s̄m primam osiderati
onem pcussionē ā z
pl'es. ⁊ s̄m reditiōes
Octauū genus pulsu
um ē s̄m plenū aut ua
cuum. h̄ ē s̄m artie
signum. omē eī uas
aut plenum aut ua
cuum. Nonum gen̄
pulsuū ē s̄m īgordi
am in qua m̄sratur p
portō tp̄is ad tp̄e. ūn
cognoscunt̄ defitien
tes ⁊ incidentes. Deci
mum genus ē s̄m q̄d
redditur p totum cor̄
pus in quo osideratr
qualitas suppositē mē
cōs p tactum uel d̄
distemp̄ati ⁊ modar.

Dictis g̃ .x. gn̄ibus
pulsuum. dicamus
breuit̄ paucis cīs
⁊ differētias earum. sic̄
eī ad diligētiam eo
rum puenire uolu

erit sciat quia sede .
xvi. sunt libri d̄ pul
suum negō. ego nō
longitudini parens in
paucis capitlis q̄sdā
cis ⁊ differētias earum
dicam̄ ppter quam cām
pulsunt artie. ut sē
uetur in ōdeitus ca
lor cordi s̄m nām in
omib; ptib;. Quod di
fert saltus a pulsu.
qm̄ saltus quid ppt
incidente sp̄m fit et
in omi corpore puls̄.
nō in mōtione uirtutis
mouetur ⁊ in utrisq;
solum. Quid differt
magnus pulsus a
ualido. qm̄ magnus
pulsus quid s̄m tres
dimēsiones osideratr
ualidus nō s̄m mo
tōnem. tenorem ē uir
tutis sigr̄at. Quid di
ffert spissus a ueloci
pulsus s̄m otinuus

ꝯ discretum. Spissum
est ꝯtinuum dicim⁹
velox uō discretum
velud sicut rat aliq̄s
cidet. Quid differt
rarus pulsus a tardo
quia rarus ex infirmi
ori uirtute fit mag
rarū est pulsus diffici
liores. Quot sunt
differentie in dyastole pul
sus. octo. magnitudo
paruitas. ualitudo. debi
litas. tarditas. uelo
citas. duritiés. mol
lities. Quot sūt in
ditia pulsuum duo.
intellectus ꝯ sensus
Sensus quid indi
cat presentia. intel
lectus uō futura ꝯ futuri
Quot sunt cause effi
cientes pulsus. due
uirtus faciens ꝯ mo
uens corpus uasis. et
utilitas propter quam
mouetur. Quot i

mois ꝯsideratur ꝯ
moderatus pulsus
quadrupli. Sm̄ ma
gnitudinem. uelloci
tatem. ualitudine.
ꝯ spissitudinem. qd
differt inequalis
pulsus. ab inordina
to. quia inequalis i
uno pulsu ꝯsideratur
ꝯ in plurib. aut est sm̄
unam dyastolem
ꝯ sistolem. aut sm̄
plura ꝯgregata. que
dicitur ꝯsistens inequalitas
in multitudine pulsuum
ꝯsiderata. Inordina
tus uō fit sm̄ ordinem
Quid differt defici
entes ab incidentib⁹.
quia incidentes ex
infirmior mag fi
unt. uirtute grauia
ta est ꝯ deficiente u
tute. deficientes fi
unt. incidentes uō
pugnante ꝯ resiste

te. 9tinet enim sei[ps]a
excitans uolens re
uolu[er]e [cor]ia. [et] inue[n]ce[re]
[c]o[n] e[ss]e defitientes in
cadentib[us]. Quid dif
fert spasmosus a ra
moso. q[uia] in [s]pasmo
so quod tendit artia
ad instar corde tense
i ramoso no[n] transfe[re]
tur dextra [et] sinistra
Quo[d] fiunt fluctua[n]
tes pulsus exhibu[n]
t[ur] d[e]untia [con]tenti mag
ni fundentis co[r]d[is] ar
tie sicut ypostrea i
ydropisis. Quo[d] dif
fert capr[iz]ans pulsus
ab impulsante s[ecundu]m
q[uod] capricon quod i[n] m[e]
diastole differ[e]nter
motiones ut capr[a] sur
sum salliens saltat
pedib[us]. In aere no[n] h[abe]t
fit coacta uirtute.
a[g]gr[av]ata ab aliqua c[aus]a
tribulante eam. bis
pulsans. s[ecundu]m bis q[ui]a s[ecundu]m
idem pulsat pausi[n]c[er]e
no[n] h[abe]t sit p[ro]p[ter] d[ebi]litatem
co[r]dis artie. requi[e]t[ur] e[n]t[er]
c[or]. [et] rursus uelociter
sp[iritu]s i[n]ssa uenit p[er]cu
sione sicut incude i
malleus. Quid differt
u[er]miculosus a fo[r]mi
cante q[uia] in u[er]miculos[o]
quod p[ro]linq[ue] [con]u[er]titur
[et] uenit ad melius et
manifestum h[abe]t mag[is] i
equalitate[m]. formicans
no[n] tam [con]tenta uirtu
te si dissoluta [et] derelic
ta sit mortem signat
Et h[ec] nob[is] sufficiant
ad presentia.

D[e] Eu[c]razium differen
tia. neq[ue] [e]n[im] multi
ueterum medicorum
aggressi sunt scribe[re].
Quorum o[mn]ium p[ri]mi
fuit ypocras tho[m]us
cui libris i[n]sueuimus
p[os]t huiu[s] no[n] tp[er]a. Gali

eius mirabilis medi
cus aggressus est et ascrip
sit. dehinc post hunc
magnus medicus so
phista. hii ergo in
in laudibus suis digni
qui in primis studuerunt
invenire aliquid uti
le invenita. nullus tamen
inventum perfectum et
non diminutam doctrinam
fecit. nam ypocras de
urinis exponens et ali
ud alibi in tractatibus
suis sparsim tangens
agnitiones et species et differe
rentias earum et ex
eis cognitiones et pro
gnosticationes. in futurum
preteritum dissonibus prete
ritum et insanus coloribus
et sanitatis egritudinibus mi
nus habitam doctrinam
de reliquo. Similiter
autem apud eum. G. in trac
tatu suo pronosticos expo
nens et docens. multa

valde indeterminata et
obscura reliquid secundum
genera et species et differentias. Con
sequenter autem hiis su
pervenientes magnus in
medicus quod in omne
inceptus non erat ag
gressus. namque de eis autem
confusionem incipi
ens et differentias earum et
species obscure et pronosti
ca signa que certa fi
unt aut futura sunt
significat. multa pretermittens in
perfecta namque tradidit
disciplinam in multa
quererentur ab eis. qui
preterea ab eo medici facti sunt
et nullo modo solutionem
valentes invenire co
guntur que aliam do
ctrinam. et modo vane ex
hiis que dixerunt
obfuare quidem et
autumare ex ipsis ma
nifestis hanc obscuram
rem et intellectus. non

urinarum inspectio ma
nifesta facit. non appetentes
presentes latex: ergo
scit a quo disposita sunt
et secundum qualem causam
eorum singulis. aut
secundum naturam disposita sunt
aut contra naturam constituti.
vel preter naturam dispo
sita sunt. eius enim que in
sanguinem opatur in
virtutis quolibet secundum
primum opus in preci
re nititur. similiter uri
narum diligens inspec
tio nata est esse. ergo oportu
num est nobis de urinis vo
lentibus tractare in nomine
Christum dominum nostrum adiu
torem et ducem facimus. ubi
doctrina in medicina non di
minuta et defraudata
hanc perficere. oportet ergo in
nos diffinire quid
sit ipsa urina deinde mani
festare locum in quo
nascitur. deinde locum

in quo discernitur de
inde sic incipe doctrina
secundum genera et species ad eas
earum.

Urina est colamentum
sanguinis. hanc autem
alii superfluitatem in
sero similem vocaverunt
alii autem aquositatem a
lii putredinem sanguinis
dixerunt: ergo nulla
est contentio. Nascitur
ergo urina in ramosa vena
que est cinnatinam in si
ma epatis exparata in qua
sanguinem faciens virtus
suum opus perficit.
Est autem generatio eius talis
sanguine turbato et
turbatione in eo facta quedam
quod leve est superiora
petens que est colera. in
superfluitas est esse. Iam am
plius illud subscrip
tis credis fellis per
suum meatum porri
giture expellitur. reliquum autem et

uelud fecem sanguinis
trahit splen per suum
meatum. Relinquitur
ergo aquosa superflu
itas cum sanguine hec
accipientes renes et
per meum kilum. i. p
fundam uenam for
mant illud iuxta con
stitutionem. Dicet autem
aliquis si in initio ut
quid felli receptaculo
et splene exsimus epis
accipientibus sanguinis
superfluitates. nam
et lombi proprie poritam
acceperunt aquosam
superfluitatem dicimus
quia propter magnam dimi
nutionem necessitatem
hanc retinuit. namque ra
mosa uena que sangui
nem operitur ultima
epis porita confert pri
mos suos kili uene
iuxta curuaturas in
epis explicate per sedi

meatus rotundos
et angustos. Sanguine
ergo. secundum constitutionem
pigriu existente et non
ualente angustias et
sine impedimento mear
transire. opus fuit
adesse cum eo aquosam
superfluitatem. ut sub
tilitate aquose sup
fluitatis cum eo tran
siret sanguis ad kilin
uenam. Quando autem expel
litur aquosa super
fluitas ad ramum
kilis uene que adiacet
spine a sursum usque
deorsum per suum aper
meatus lumborum
a dextra et sinistra secundum la
titudinem lictam quorum
positi in positione sua.
trahunt per se alkili
uena lumbi hanc sup
fluitatem. deinde sic for
mantes illam et iuxta
essentiam transmuta

tes purales uias ur'
meatus transmittit
ad susceptionem uesice
stim. et si quid sincer-
rius et purius sangui-
nis fuerit. manifestum est quoniam
et superfluitas eius ta-
lis fiunt. Similiter secundum
sui aliquam sangui-
nem opinis uirtus ipse
dita fuerit opus suum
perficere. huiusmodi fit ac-
si superfluitas quam
urinam uocamus. propter
quod aliquando quidem subti-
les urine et albe apparent
aliquando autem pingues
et albe. Crudiore san-
guine facto aut imperfecta
sanguinis operante di-
gestione facta et uel ad cru-
diore. Aliquando autem supra
cessa et uel ad feruen-
te sanguine. talis et
eius superfluitas fiet
Itaque propter huiusmodi causas.
urina secundum species immuta-
tur.

Dicamus ergo de ea que est
secundum naturam urina et experimen-
tatione sanguinis in-
fecta est. qualem oportet esse et
diffinire bonam urinam
que est secundum naturam cruditates
dominatur. ut excedentem
habeat aut minus habentem
non secundum naturam. sed preter naturam
reputemus. Est ergo eius que
secundum naturam diffinitio ta-
lis. Urina bona est sicut dixi-
mus. album et planum et
equalem et subsistentem
ypostasim habens. Mani-
festum quidem est quoniam con-
sequente substantia moderata
et colore oportuno que
sit diffinitio diffinitionis
perfecta. Urina est bona cuius
substantia moderata ypostasi
sui non alba et equali co-
lore non rufa aut subru-
fa et citrina paululum
participans propter plenitudi-
nem atque simili(ter) conse-

quens. Galienus sic
subrufam et subrubeam
uinam dicat esse. Magis
uero rufam et subrufam
nos autem e contrario
utrumque fecimus. Est
autem secundum aliquid uisor
quatuor aut habundat
aut minus habet. non
summam dicimus. De co
loribus uero appositis sibi
non est positus tertius. De con
trarius ei sermo decebit
Secundum phisicos uero dicimus
de effusione. quoniam omnis
urina secundum substantiam ipsam
est effusio. substantia enim uero
bilitas est hanc bilita
tem multi sapientum et
medicorum effusione
uocauerunt. quoniam quod effu
sum est in ea inspicitur.
Huius effusionis differentie
due prime due sunt
subtilitas et pinguedo
et ex his mixtis contrari
a. Ipsa autem contraria
quoniam summa non est. non diui
ditur. Subtilis effusio
aut mingitur tenuis
et manet tenuis. aut
mingitur tenuis et fit
lutulenta et pinguis
Et est prior quidem indige
sta ultime. lutulenta uero
fecta et pinguedinem in
transmutata digestionis
principium significat et accipere.
Similiter autem et pinguis
et manet pinguis. aut
mingitur pinguis. et re
sidens uero fit tenuis
et monstrat fortem perturbati
onem humorum in corpore
factam ualidam. Secundum quod
determinant uero turbitatem
et sanguinis corporis digestio
nem resurgere. Significa
mus quod colorum substantiam et
determinent eaque corporis
fiunt corporalibus signa
et unusquisque libri quod libet
egrotantibus et quoniam corpore
albus perdit alios colores.

¶ primo ponitur
transitu.

¶ hic exequitur de
determinando de
substantia dicendo quod et
quid.

¶ hic determinat
de speciebus et pertinen
tibus urine abso
lute considerate.

Diuiditur duplex
aut mingitur pinguis

i. conpositionibus
siue cum colore

¶ omne illud quo
inspicitur quod in eo
effusum est dicitur
effusio. Sed in uri
na inspicitur illud
quod in ea est effusum
Ergo urina est effu
sio

ı tenuus effusio ı effu
sione qualitatis ꝯpo
namus prius tenuē
ı album effusionē.
Tenuus g° ı albu sbi
ure multa sig. Vr̄a
cū ueiens multum
tenuus ı albu ursanuꝭ
hoib; multam potati
onem sigt cum lāgo
ılbo. ı mař sic̄ uinū
exile ul' leue. Vr̄a tal'
ueiens sigt debilita
[.s. digestiuis]
tem uirtutis. ıı ı se
nectute q̄ ē ſm nām
sig ı debilitatē ex di
utina egr̄ne appllāta
ı sapientib; medicoꝝ
egritudine senect᷒.
Vr̄a tenuus ı albu mul'
[.i. fistale]
tum micta ı sil' dya
[factionē venuz]
betem sigt. quā sapi
entes medicorum si-
midam uocauerunt
ı quidā eorum sapiē
tum marum' iurīs dy
arriam. Alij aūt dyā
ſlacon ıı ſm nām hoie
se hūte. S; p't nām di
spoito ſm calidum di
ſequntiam lūborum
ıusita ergo ueit. Vr̄a
tenuus ı albu mūcta i
febrib; effeminam de
ficientem sigt. p hūnōi
huōres ı ueaque ſ;
nām ſrior ſequū ejus
tenues ı albe mīgūt
Et ꝑꝑ eniffiasum ueiūt
similes ut uinictici
as anquātanaris i
principijs tenuus et
albe ı aniydropias ue
niūt ꝑꝑ habundanti
am flatis. Vrē tenu
es ı albe lesis collum
ı caput aliucios g̃
[.i. reuolucionē. igitum]
uatis scotosin alipo
thomiam sig. Sigfica
re aūt. y. ı infuturo
ı ınp̄tito utitur sic
dicat sudor multus
ex sompno sui mani
festa ci factus sig qm

Vrina tal' ueies
i pueris mala.
nam aquose in
pueris pessime.

si. facientes ispaz
cotidianā q̄ emi
ctūtur cū ipa uri
na.

.i. oppilacionem re
num ꝑꝑ lapidez

.i. mlūū defectum
caloris l' sincopim

i. u[ri]n[am] fuisse

corpus p[er]limo cibo uti
tur. V[ri]n[a] multa i[n] febr[ibus] (i. i[n] fine febrium.)
tenuis [et] albu[m] uc[er]e[n]s
quietem sig[nificat]. V[ri]n[a] te
nuis [et] alba i[n] fine ca[usa]
que ualde acuitur
febrium discessu[m] fore
sig[nificat]. in eas p[ar]tes q[ue] sub
renib[us] su[n]t. V[ri]n[a] silic[et] ue (i. multa tenuis et alba.)
niens u[el] incision[e] febre
frenesim sig[nificat]. nam ea
u[el] ison febris a multi
tudi[n]e rubei fell[is] f[a]c[t]a [est].
V[ri]n[a] n[on] col[or]ata sup[er]ius
lata fellea sup[er]fluita
te crudente excelsum
locum cap[it]is occupauit
Et siquid a[u]t[em] mor[e] cer[e]b[ri]
locum fl[e]gmat[icu]m faci[ens]
uehis quemco sunt
nuigis frenesim fac[it]
[et] siquid frenesis qui
euit p[er] aliquam e[ui]m
ut p[er] fluxu[m] sanguinis
p[er] nares aut p[er] sudore[m]
multum in capite f[act]a
V[ri]n[a] subtili [et] albu[m] ueni

ente quietem sig[nificat]. Si
no[n] u[ri]n[a] talis f[ac]ta ad
est [et] frenesis ita p[er]ma
nens ita dispositus
moritur. Temp[us] g[ener]e est
enarrare de colori[bus] d[ic]ta
ad[?]e quot sunt [et] q[ua]les
[et] cum quali effusione
possunt [com]plicari aut
o[mn]is aut quidam.

Est g[ener]e de colorib[us] p[ri]m[us]
albus [et] h[ab]et latitudo in
ea contenta. Cristall[in]
[us] [et] nix [et] calx [et] aqua
p[ur]issima su[n]t albi q[uo]d
n[on] i[n] su[m]mo no[n] o[mn]ia. i[n] p[er]
fectio[n]e no[n] h[ab]et coloris lac
teus qualis [est] et [?] d
no[min]atione deinde remis
sior [est] glaucus [?] co[m]mu
lucidum aut declivius
cornee tunice oculi.
Deinde h[ab]et adhuc remissi
or karopos [est] [?] karo
pos qualia camellor[um]
uellera subalbi aut
lap[is] onichini. H[oc] g[ener]e co

lores albi ſm mag̃ et
minus ſunt. Siuõ in
fectõnem recipiat aliq̃
fellis albi aqua ſm q̃
ꝑmam rõnem ſubpa
lidum fit. ut decoctio
ſemicrude ẽnus ſiuõ
ꝑmaneat tp̃e aliquo
decoctõ infectõne ma
lorem faciens ꝑ illuõ
ꝑficit colorem ſigfi
cans. hũndantiam
fell' priori aquoſum
uẽum ſuſcepiſſe.
Post huc aũt ponitur
ſubrufus ſilis auro
acelticu ueiẽnti deũ
rufus ut ſm ũitate
elicon aurum cēū ſb
rubeus qui ſuatur
ueru citro deũ ꝑpitõ
feũ quuõ abiquoſo
ſanguĩe ut ex illo co
lore ſplendore aduẽ
ente quẽ auctores fla
meum uocant. Qđ ũ
ſm gali. finitõ ſuppo

nere uõ ul' ꝓponẽ ſb
ꝓpitõne ul' ꝑpitõne
in coloĩbz ũ oĩs ſimul
ꝯſueuerũt arbitrarĩ
aliȷ ẽ ꝓponunt ꝓponũt
aliȷ ſupponũt. Ex illo
nõ ſicut ipſe ſanguis
purus ẽſuũ colo. ua
inẽtiorib aut remiſſi
or. nõ ẽ ſanus. ſz no
thus. Inops aũt ut
uinum. aut ꝑfundi
or ẽ purpureus ſan
guis. ſicut ẽ colõ ẽpr
liamom uõ ut purir
factus ex felle rubeo
ẽſup adhuſtus ũ gra
nus ẽ yctĩcorum uĩr
regula aut liuinõ co
loris ſm. G. ẽ talis al
bum ſplendido adue
niens ẽ ĩnigrũ pli
mum aduẽiens uiq
dens liuiuõ facit ſu
ſcus uõ ex illo ẽ ĩng
ꝯiuctis uinueam fit
ſicut roſi ꝑndi clo

rem vero ut citrinus in
rens. aut grandis lati
tudo aut in medio conside
tur. nam violatus et
smaragdinus per siccitatis.
omnia colora sunt magis
animus. Hec autem a
calore e plumo fit frigida
sunt. per ligno vero pro
fundius est fusco.
ut plumbeum qui sunt
ex accidentibus plagis
corporis qui ex quassationi
bus nigrantes colores
hunc autem aut frigore
fit aut plaga. Post
hunc vero magis in dictis
alii frigiditatem alii calo
rem. Sicut enim dixi prece
denti calorem. Si vero
ex liuido frigiditatem. Est
autem super illa omnium
color. et habet latitudinem
multam hiis frimagis
gis animum. multa enim
gra alia. aliis inten
siora ac dissimiliora

et de coloribus sufficienter
quod doctrina collecta
a discipulis antiquorum
philosophorum et medicorum
horum colorum qui
possunt coniungi cum
pinguium profusione et
cum tenui. et que ex
eis signata sunt in suis
corporibus sive in egris prece
dens sermo docebit. Cum
autem de coloribus docetur
perdissimus ab albo mun
dissimo distantiam
a lacteum et glaucum
et karopo ut non aliquem
colorum coniugatum per
termittamus. tenui effusi
oni iungamus et cetera. et quod
significent exponamus.
In principiis febrium
huiusmodi uenies mala in
declinationibus vero simulta
solutione significat.
Cum igitur tenuis substantia in di
gesta est magis hiis quam
autem nos sapientibus co

lores . aut hinc venien
tes ei qui sunt, primi
allo cursi indigestionem
significavit. si ei colorati
fuit ab aliqua unbeci
litate. ignalis caloris
g̃ tenuis cum hys co
loribus crinis indigestionem
significat.

In capitulo digestionis
huiusmodi urine significant.
nam subtilium ignalis ca
lor qui difficiliorem
non potuit densare co
lorem, vero qui faciliorem
ipsius digestionis invenit.
ex melior fuit. sig
etiam urina ignalem calo
rem equaliusse eo quod
plurimum colorem urine
concessit. Qui vero non
potuit nimium densare
vocatur hic indigestam
urinam talis veniens in
ydropicas periculosa
quia cadit: aliis autem est utilis.
Ideo tenuis quod ut pro

nebatur. s. ypostantos
aut xantos . si tales
fuit subtilium quod indi
gente. sunt non colores
non solum extra nam ex
titerunt. sed remanet in
digentiam demonstrant
abstinentia etiam aliquo
adolescente sunt naturaliter
et etate propter indigestiam
manet urine appareret
ypostante aut xante eo
quod habundet in ipsius fu
do calor quod propter
naturam habundantiam fe
llis igniens quoniam mul
to calore in fel mu
tatur sanguis et ma
xime plegmata etiam in
tempore estivo in quo et
tiam plurimum superve
niunt. Et etiam aliorum
urine xante et ypostante
sunt. propter eas etiam an
gilie et soliatudo et
labor rubeas urinas de
monstrant. Et quoque pluribus

quid tenuis subē. cū
quibꝫ colorib; posse
cōponi sufficiant que
dicta sunt. Reliquū uō
ut uiscēptas ꝓpter manı
festatōem eas exponim̄
sic. Tenuis ⁊ albi. te
nuis lactea. tenuis
glauca. ⁊ tenuis ka
ropos tenuis subpal
lida. tenuis pallida.
tenuis subrufa. te
nuis rufa. tenuis y
.i. subrubea — .i. rubea
poruntos ⁊ tenuis ri
ꝺ. at ōs cōplō || tos.
nes tenuis subē di
xim̄. ⁊ cum quibꝫ co
lorib; possunt cōiun
gi sufficient dixim̄
⁊ quid significant
diximus. ⁊ inde scēp
tōne eas exposuimus
transeamus aūt ad
cōplōnem pinguis ı
subē ⁊ dicamus cum
quibꝫ colorib; possit
coniungi.

.i. cōuenig — .i. possibile ē ł pot inueniri.
alis cōplō ostat ⁊ mō
strat crudum humorem
plurimū habūdare in ua
sis ⁊ diuersas distās ı
flatis. ut est uitreu
.i. flā ⁊ insipidus
flā ⁊ salsum ⁊ sine qlı
tate hī. Via pinguis ı
mixta ueiens ⁊ albi libe
rat a pita martıb; ma
ta. hys qui dolebunt
eos. ⁊ hys qui quodam
egrē laborantes erāt
⁊ hys quidiu fuīt in
multitudīe pinguiū
humorum. ł. q. pot significare pīcīm ydropisis.
Talis in mōi ostat ⁊ sim
febris
fine talis uenit. lithi
asim uesice aut renū
ex cōplō ostat || sig.
.i. dispōne
⁊ si urina turbata manet
demōstrat malos hu
mores multos ī cōpē
cē. Si uō turbite hī
urē fuīt uelud sub
iugalium dīmōstrat
capitis dolorem aut
p̄sentem aut futurū

ł pot signifi... ... urine pinguis cum ... pos.

Quod autem apparent sitim
bute iam sunt et resicce
tes manifestant ex tactu
urine mixte spisse (?)
igne. calefacte etiam
pullas in superficie ma
nifestabunt. alie autem
eadem substantia pinguis in
existens si accidit turbida
esse in febribus hanc sequens
multitudo urine tenuis
solonem febris significat.

Alius constat et si est ex possta
sis h. diuturniores in
egritudines declarat et sanabiles.

Alius constat accedlarat
multum in corpore sangui
neum humorem esse quem
admodum in sinochis et
macutis febribus talis pau
l. mincta
lati mitti periclum significat
Similiter autem huius urina in tali
bus febribus turbulenta minc
ta cum surditate et ca
pitis dolore et colli et
yppocondriarum mittum
fore ante .xii. dies significat.

Tunc constat et si venerit
in febribus cum son capite
dolente et excitando lente
fert cursum.

Alius constat cum sanus
superveniens laborem mic
tit cursum multum
fecunde est significat. Senioribus
vero superveniens quibus
ex multo tempore tales fiunt
animalis immutari vesi
cam ut in pluribus significat. in
fine vero tales fere mili
thiasim constituuntur.

Alius constat cum ubi in
fine veniens yctericum
significat.
[margin: s. quando est in modica quantitate et habet spumam croceam.]

Alius urina constat cum in
i. non faciens residentiam i. alienationem mentis non pacru
febribus non residens phrene
siticum significat. significat autem
et aliud. in febribus autem cum
son talis urina apparens
stranguinam futuram designat.
[margin: stranguria est cum urina guttatim et sepe mingit.]

Alius oppositio constat ad
clarat per ypostasim in liq
huiorum ut inclinatur
quartanarii et solone
multe cum ypostasim veniunt

[margin: l. post significat urine pinguis tu be ... color rubeus clar ... colore rufus ...]

tal(e)s q(ue) p(ro)p(ter) exustione(m) s(an)-
guinis (et) talib(us) u(er)o cu(m)
densitata subi(?) sig(nificant) tal(e)s
colores . cum densitate
sub(stanti)e fi(unt) . Cu(m) u(er)o u(ri)n(a)e (con)tin(e)n(tur)
q(ue) tres diff(erenti)e nigre u(ri)n(a)e
pinguiores sunt ea q(ue)
s(e)c(un)d(u)m na(tura)m e(st) u(ri)n(a) s(e)c(un)d(u)m subs(tanti)a(m)
h(ec) mai(or) e(st) quartana u(er)o so-
luto (et) m(e)l(an)colico humore
p(er) u(ri)na(m) exeunte . u(ri)n(a)e
apparent pingues et
nigre . Sil(ite)r (et) du(m) eg(ri)-
tudo m(e)l(anc)ie soluit(ur) (et) p(er)
u(ri)na(m) exit ea(m) q(ue) fecit i-
n(?)uria(m) . qu(on)i(am) u(er)o p(er) m(e)l(an)c(olicu)s
humor pinguis e(st) (et) nig(er)
(et) t(er)reus p(ro)p(ter) h(oc) u(ri)na(m) facit
pingues . Sil(ite)r (et) q(ue) ex
adustione sanguinis f(a)c(t)e
sunt que eade(m) p(ro)pt(er) eande(m)
de(n)sitatem p(os)sid(er)u(n)t s(imi)l(ite)r
eo q(uod) ea(m) que in uasis e(st)
h(um)iditatem inuasit adu-
stio (et) (con)s(is)titas manifeste
densitat m(a)nu(m) r(ati)o(n)e (con)stri(c)-
tionis . Sig(nificant) aut(em) t(a)les ta-

les u(ri)n(a)e sp(as)mu(m) (ex) q(ua)sic-
citatem . Sig(nificant) aut(em) (et) aliud
in feb(ri)b(us) e(nim) acutis tales
uenientes cum sudore
cap(it)is (et) colli (et) dorsi et
suspirio male sunt p(ro)p(ter)
exustione(m) . Sig(nificant) aut(em) (et) ali-
ud . talis e(nim) ueniens in
febrib(us) acutis cu(m) fetore
nich(?) h(abu)it(?) mali uersa
e(nim) morte(m) sig(nificat) . De p(re)d(ic)tis (colori)-
b(us) g(e)n(er)e tenuis s(imi)l(ite)r cu(m) q(ui)b(us)
libet c(ol)orib(us) colo(r)ib(us) pos-
sit (con)stare p(ro)scripsimus
(et) significata earum
diximus (et) c(aus)as p(ro)p(ter) q(uas)
f(a)c(t)e sunt manifestaui-
mus . Unde s(cri)ptorem ear(um)
exposuim(us) . h(oc) m(od)o (et) i(n) pi-
gui subs(tanti)a (con)ponentes (et)
(con)iungentes eos q(ue)m(adm)o(dum)
eo possunt colores (con)ue-
nire (con)uenit scripsim(us)
(et) sig(nifica)ta eorum dilige(n)-
tius disseruim(us) (et) ca(us)-
sas eorum enarrauim(us)
reliquu(m) e(st) ut m(od)o s(cri)p(t)

tione et eas ponamus.

[r] elinquitur ergo de me
diocri subalbido et mani
festare cum quibus colo
ribus possit convenire. Ea
enim similitudinem est subalbi. cum
hec gradus subalbi ut dicat
.6. impressioni. subru
fum et subrubeum con
stituunt. Ordinem vero sub
rufum et rufum. Neque
autem unos tantos et
tales complevimus venimus
tantum abutentesque complevimus
premissa complebimus
convenientemque intentionem
mediocri subalbe convenien
tes omittentes. Ita quod
cum mediocre subalbi non potest
aliquis colorum con
venire exceptis subru
fo et subrubeo. Inmedio
bus tantibus rufum. ut sit
manifesta in eo. Reliquum
autem descriptione primum
habita. Mediocris subalbe
colores subrufum

rufum et subrubeum
pinguis albi. pinguis
lactea. pinguis citro
pos. pinguis subru
bea. pinguis rubea
pinguis inopos pin
guis kyanos. pinguis
viridis. pinguis livi
da. pinguis nigra.

[c] um hi convenient po
suerimus et convenientie
ordinem nobis quod scrip
ta sunt huiusmodi et de
scriptione manifestavi
mus aclara. omnibus
discernentibus fecimus
de ypostasibus disputa
vimus que bona ypostasis
sis atque abluce sive
intensa sive remissa.
atque cerea aut ex eis
possunt perfici atque
periculose et minores li
vium atque ad similita
tem convenientem hic compositi
tum sunt et ypostasim
et similiter et coloribus ini

situm. ut perfectum ter
minum assignemus. invo
cemus ypm unum din
num ducem s(er). ut hi
nustionis iudex pertin
¶ Incipiam igitur tractatum.
primum bone ypostasis secr
expositores. melius autem
a sapientissimo ypocrate
hic dicere. cum adiectivum
in ablatione facere aliquem
apposito ei accidentibus
non similiumne. est dictio
sapientissimi ypocratis
de ea que similium ypostasi.
Verba autem bona est que
a albi ypostasis fuit
a levis et equalis atque
omne tempore. ita vir et sapi
ens et amicus brevita
tis eius ex contento dif
finitionis pretulit occasionis
a subtilium a colore qui
particulariora. nos autem
ab eo permissum appo
namus in omnibus appropinquatores
licet vivere quolibet gaudi

um habent. meliorum est
intellectus in perfectum dif
finitionem attendentes
qui inspicientem summum
expositorem opportunum est.
est ergo perfecta diffini
tio. eius que similium
vivere talis. Verba bona est
cum ypostasis albi fuit
a levis et equalis potest
tempore. similium subtilium vel mo
derata a colore rufo et
sub rufo et purum ad
particeps rubores. atque
diffinitio ita significavit
inspicere in veritate quatuor
.s. ypostasium. colorem
subtilium atque. dicamus
itaque unumquemque in uno
horum quolibet eorum etc.
¶ Verbi gratia similium ypostasi
sis habet album colorem
auctiorem locum et
levis et undiquaque e
qualis. in illos dies ta
lis permanens. hic est equale
integre finitum. Quere

ergo erun. hys quatu
or hi q̄ s̄m unū ē sedi
mus ꝯuertitur siue
unum siue duo. h̄ ta
le secluū. n̄ s̄m unam
Quemadm̄ aūt ꝯposito
nem supius. d̄ subiys
ꝯ colorib; fecimꝰ sic ꝯ
nūc oīa circa ypostasi
ꝯpunctib; ex ordine
dicamus. Conuitamū
aūt ex hys quatuor
que obseruatur i ypo
stasi oīum ultimum
q̄ ē equale ꝯ tīb; s̄m
nām inequale sit qn̄.
i mōi infirmitatem
uirtutis sig̃. nō ē ꝑ
tuit digere omīa nā.
S; reliquid unum idi
gestum. eo q̄ omibus
dieb; digō nō fit. s;
aliqn̄ quid digeritur
secluū aliqn̄ indige
stum. rursus g̊ ꝯuerta
mur ꝯ ꝯtinuum n̄ sit
ꝯīa duo. s. ut n̄ sit
ypostasis continua neq;
ex priori nīr' equal'.
digesta. ut desit ꝯtib'
s̄m unam digōnem
n̄ solum ē equale an
nuūt. S; ꝯ leue. ut n̄
sit ꝯtinua s; discreta
incidit. aūt ꝯtinuū
sp̄us seclumis incad'
pinguis ꝯ n̄ dimittit
illud ē equale. ꝑ phar
g̊ cīs relictum seclum
ab hys duob; nīr'
digestum uno ē. V
tamur aūt rursus
in principio ꝯcessim
sto seclum n̄ leue s;
diuulsum equale n̄
h̄ tale malum ē eo q̄
multus sit sp̄us an
possit aūt dyaforesi
hēc digestus. Rursus
aūt esto uā n̄ ꝯtinu
a ꝯ inequal'. h̄ melio
s̄ꝑ n̄ ē cotidie disci
pitur. quemadm̄ ieꝯ
li. S; aliqn̄ dispgit'

quid . aliquo non no app
ca declarat minorem
ee spm . dinellentem o
tinuitate . h aut hoste
damus meg . desitien
tes pulsus usq ad mul
tos dies id pmaneat
maius malum quam co
tidie pmutari . hoc ei e in
equale . ita g melius
e diuulsio inequale ;
diuulso equali . quod istu
por e audiendus ad huc
quid o plone tanta suf
sto g secdum || fitiant
album q transmutet
aut loco . aut sit in medio
auocatur eneorima a
an . v z . l . a . e . y . a omnes
. a . y . quid e pende . esto
non otinuum a equale . h
medio oter digestum non
e ualuit ima dige uti
fiorem accipet locum
h ei e digestum . s ptica
patio alicui spus inca
dentis . eleuauit illud
dca mediam regione . si
non multus fuit spus
impellit sedum . a dca
mediam fert regionem
occupans superiore sup
fitiem auocat nubes
qui aneta fora nubium
ea nubes q superiore loc
occupuunt alba erunt
in feb spuosis colicar
huiores sig . Et alir sim
febre otinua . albu uta
nubes spuosas hns ma
lum ualde sig . sig e der
tum p podum dole . si
non i causon febre nigr
ht iniquitatem nimir trans
mutari . si non n oio fuit
spus . i fiorem accipit
locum ad monstrat pfect
esim digone q e s nam
ypostasis . itaq q eiq
decen commutate dca sunt
totid de ypostasi ad nube
dca oz ee arbitrari huiusmodi
ei ipoitate tm diua . itaq
mas e qin ex loco apli

nich' dicemus q̄ in sinu a
significatorum. p̄mu
tetur g° albus color yp
ostasis ꝛ sit nig° b'tale ꝛ
malum. s; si fuer̄ inute
quod nigrum minus
album. Si uō in eq̄co
iunctione mag° malū. Si
mul' ꝛ nullo. Sic ē albū
ꝛ citrinum fuer̄ ꝛ eq̄le
ꝛ ypostasis bonum. Si
uō inubes mīi' bonum
Si uō eneorem mai' meiū
bonū. Et dictum q̄d ꝓ uito
nū sufficientia dc̄a sunt
qm̄ aū dixim' dꝯ ꝛ alia
a loco. ꝛ reliquū apparim'
de colore. est aūt s; nāt
color seclinis alb'. sig°
n̄ sit albū. s; nig° aū pal
lidū aū liuidū rubeum
aut subrubeum.

Subrubeū g° ab aq̄so ꝛ
sanguine fit n̄ supi' dc̄m ē
ꝛ sig° i digōne. S; uō mō
tem. Rubeū fcīn a sicco
sanguine sig° digōne et
quod si fuer̄ moderati
u; hūs h'undatiā in ꝛ i
digestiam sinū ꝓcliō mi
xime. Qm̄ g° in subru
beū ad ducat ꝓclin.
q; nc̄ familiarē ꝓpū uō
mē aquosi sanguis ꝓ
ximū eris sanguini ut
amicū cor' ꝓclin n̄ ad
duc. qm̄ uō indigōne
sig°. ꝛ ꝑ b'atrix mai' ꝑ
b' expectacē. huorū hyꝗ
ꝓ' sanguine sunt. ꝛ fla et
ycor. hy uō cum sang°
ne. ut cola. m. ꝛ mulie
huor. Si uō citrus uō san
guis i unctio amborū
ē. Qm̄ g° subrubea appar
uē. sig° a b aquoso hu
more sanguine hēc colo
rem. aquosus uō sig°
ꝓ' sanguine. ꝛ ꝑ indigō
nem sig°. n̄ ei ꝑ scīm ap
posuit ūū aquoso san
guini colorē mai'. Est
g° qm̄ neq̄q̄ digestū
ē. ꝛ indiget g° tp'e uīa ad

digōnem aquosi sig̃
nis. Rubeum uō s̄c'dm
acisim futuram sig̃.
Si ei in quarta die supi
nulem h̄t. uiñ rubea et
alia sig̃ digōis septimi
die maĩ ē qm egritudo
iudicatur. Quod g° sig̃
subrubeũ ⁊ rubeũ ꝺtinē.
f rigiditatē ⁊ mortifica
tōnē sig̃, uirtus. Est aũt
dīc ⁊ alit̃ ī iuuentus ē feb̃
b: uiñ liuidã ypostasim
hñs in supueniente die
non sine p̄iculo.
v iride uō sig̃ colorem
plũmũ ⁊ acetbũ egritur.
f ubi nig̃ uiñ defiat ap
f̃cō nig̃. ī in febre ei cau
son nisi subnigre. bene
ornata hñtes excelsa
insania ⁊ fluxus sanguīs
plũmũ supueniẽt ⁊ ꝺsis
fit cum rigore ⁊ sudore
n igrum uō aliq̃d' idi
cat f̃ritatē aliũ uō calo
rem. ꝺtinnēti ā idita

Siquid̃ p̄cessit liuidũ
ꝺtiũ sic f̃cm ē nig̃. f̃rñdã
h̄t sigōnē. Si uō uirde
sequutũ ē.
q ꝺ albus color. bone
ypostasim ꝺelit̃ ēē sig̃
nosc̃e oꝫ. qm albus co'
multos ꝺludit artifi
cem. q̃i bona ypostasis ī
sit. cum ñ sit ypostasis
s: acuidus humor ī se
dimiē albus apparet et
pus albũ. decipit ãtifi
cem q̃i ypostasis bõa. S:
h' qd' odore discēnitur: fe
tidum est ei. S: alibus
ulceratis aũ uesica aũ
ꝺpe aũ aliq̃ alia p̄icli p
uiñm euacuatis ñ pus
emittat̃ quē adm diē ꝑ.
Si sanguīnem nig̃ũt aũ
pus reñũ l' uesice ulcã
tōnē sig̃. Et rursus q
buscũq: ī uiñli uia pu
stule nascũt̃ hys saies
f̃cã ⁊ corrupta solo fit.
ꝺuiĩ ē qm saies p eadem

uiam euacuat. Crudus
uero humor ex inequali
substantia determinat sedimi
nis. non est continuum ipsum
sedimen crudi humoris
sed uelud dissolutum
in minima sicut arena.
Hoc quod diximus fuit. ut ar
tifex non decipiatur colo
re. sed discernat ypostasi
sim a sanie et crudo hu
more. Si sanguinem et
pus mingit et odor
grauis sit. lumborum
aut uesice ulcerationem
significat. Si et arenosa minxerit
sediminum diutina uesi
cam aut lumbos lithia
sim hec significat. Et aliter
si sanguinem mingit lum
borum et uesice ulcera
tionem significat. Hoc quod di
ximus ut non decipiatur
artifex inspectione se
diminis facta a sanie et
a crudo humore. Et aliter.
quod differentias sedimenis ex

secundum situm et colore et lo
cum et substantiam et texturam. Re
liquum hoc fuit partes quatuor
demonstrauimus in descrip
tione sic. albi ypostasi
sis continua et equalis in
albi ypostasis continua
inequalis. albi ypostasi
sis non continua equalis
hec sunt quatuor descrip
tiones differentie sediminis.
Quoniam autem sedimen tres di
ximus habere locos quorum quod
et sedimen apparens mani
festat. aut enim inferiorem
locum habet et ypostasis no
minatur. aut medium et hene
orema dicitur. aut superiorem
et nebula uocatur. Et causas in
omnium propter quas urine acceperunt
locos et significata eorum di
ximus et in descriptione eius
que inferiorem locum accepit
ypostasis differentias exposui
mus ad eundem modum diuer
sitatem eneorema ypostasis que
eneorima uocatur. Faci

amnis . et eius diffias i de
scriptione ita . albuum i
encozatum 9ti equale al
bum enco . 9ti . inequale
Iste sunt encorzimatos
dic . procedens u° ratio
decebit signata uni eq3
dic quid sigt . S com
u° tiam diffinit secl is
superiorem locum iu e
teneciem que nubes i
nominatur . hi diffias inde
scriptione, exponam ita
et quid sigt subsequ ti
oratione doceam . et sig ta
eius n p tinuitam . e g e
descripto sic . albumi u
9tinua equalis . albumi
bus 9tinua iequal . al .
nu . 9ti . inequal . al . nu .
n 9ti . equal . Et de 9plorib
quod tum diffin iuum xp
stasium iudic p tinitten
tes . nunc descriptione exp
suim .

Quia at humanum cor ex
tribz 9sistit . i . ex spibus
humidis et teris . i . firmis
ptibz . humida u° cor sunt
9stituentia humores et
superfluitates quecumqz
quod expuitas humo
nibz p u is excuit suffi
tient expositum . dicamus
g nec q ex spis firmis ptib
cors minguit . ut p s ca m
minus bus d uis dot
na fiat . Et cum firmarum pti
um molliora q dam sunt
aliq fca moli sulum a
in aliquam aliam forma
assilunt . Quom g pingue
do et cario molliora fir
marum ptium sunt alijs vo
Primum quod resoluit
febris pinguedinem u
o uum firmarum ptium
solubiliorem . deinde car
nem . pinguedine u° li
quefca moli subi tm
mutat color et quom ead
n sunt resoluitur . S3 hic
quod a principium resolu
tois ea ascensum istatur

inveniamus temporum
eius cognitionem.

[P]rincipium quod olea
ginarum urinarum oli
colorem habentes non au
gentium apparentes ut
oleum. Status vero ole
aginee. Quod oli colorem
habentes principium liquefa
tionis declarantes quia a
quose apparent. Que
vero apparent ut oleum
tempus augmenti faciunt in
cisionem perfectorem habent
oli adventum. Olaginee vero
faciunt quando in statu sunt to
te olio vero cum colore
consimili. veluti olium
sunt. Urina in febribus ole
aginea sublimis paru
ca veniens incisionem
humorum exspissatorum con
mortem significat. Quoniam autem
pinguedo renis est fun
dit plures dividitur partes
aut vero similibus dicitur
volunt aqua operit eos.

alias dicta liquitur resoluta.
a principiis exeunte mag
silis exitus fiet quam ea
que in toto corpore pin
guedine. eo quod hoc quod pro
pe renales meatus sit.
hoc vero longe ab hiis sit
prope vero autem discrete consi
derans scripsit ita in
amphoris. Quibuscumque
sedimen pingue cum multi
hiis nefriticam significat.
Causa autem quando lumborum
pinguedine resoluta con
aliter urina in causon pi
guem preposterissim habens
mortem significat. Sed in febri
bus vero senibus hoc tale fieri
paralisim significat. dicta olea
ginis quod urinis liquefacte
pinguedinis factis sufficit
aut que dicta sunt.

[C]onvenia quod solum eis preter
habet in se ipsis a longitu
dinem altitudinem et pro
fundum. quecumque quod in
superficie adunt [illegible]

la in urinis apparentia. vesi
ce in talia demonstrantur de
notatem. aut ex his humt
que filia sunt spetal' q
ex tinticis decoctis fiunt
s3 super cum uero modum acer
luminib' determinat. sicut fiunt
feb's autem petaloydes i
siluis hiis toti cor' pati
tur. Si uero non sit febris
vesice e passio. hic in indige
stione ac digestione determinat
sicut in indigestione toci cor's
malum. sicut in digestione ve
sicce est passio.

Quando uero febris occu
pat. in prima urina hipo
ypostases furfuree fiunt
acutiores petaloydib3
sunt tales que urine precesse
ypostasib3 secundum eundem mo
significatem ad vesice pas
sionem ad toc' cor's malum.
Si uero non vesice. et si quod
indigestum sit toc' cor's sum
digestum. vesice sic dic. y.
Quib3 urina pinguis. fur

fura mingitur. hiis
vesica scabit. Si uero
occupet febris secundum cor's
tres divisiones scilicet lon
gitudinem latitudinem
ac profunditatem. hic furfu
reis crossiora fiunt et no
cantur cinoydes. Sciens
aut hic tale. Si ad sublevans
molam tantum
molente in crossiores par
ticulas oppunctes. tales
crossiores partes nominat
cima. Ex his quod aquinarum
apparent denotatem
possiderunt. fiunt ac hic
cinoydenuse. aut per liq
factionem soliditatum membrorum
vehementem aut per exusti
one sanguinis. Sed si quod
albe fiunt solidorum est
passio. Si uero rubee san
guis. Sic dic. y. in feb3
acutis urina colica cino
ydes et albas hiis ypo
stases malum et aliter in fe
b3 diutinus aut cinoydes

118v

ypostases fiunt hiis aliis
salutaribus creticis: aposta di
scessu ad diafragma significat
vrinis infectis: citrine encorima
hiis dictum eghritudinem significat.
Et ordo est omnibus: quod ypostasi
bus quinque iunctis fiunt et apparuerint
sufficientia ut que dicta sunt.

Etiam si urine diffinitum significat
urinam mali odoris et modicum
huiusmodi putredinem significat. Et urina
infectis: aquosa et albuminosa cum al
bis encorimatibus fetida.
pericopi secatur. alii vero infe
cti acutis. pinguedo nigra et infe
ctionem in vesica hiis monstrate
significat urinam odorem hiis que ulci
confectum significat. Sic igitur in putre
dine et mortificationem vero et ad
hec quinque iunctis sufficientiam que dicta sunt.

Dicamus postea de tenuis et pinguis cum
coloribus complexionem frequentem. Nec enim
genus effusionem et sedimen est com
petentibus coloribus et quod sig
nificet hoc singulis apparuerint et
quando sedimen: sed illud est pingue
mas est quando albidum signum fere est

aut ex humidis pinguibus accidit
huiusmodi. Sed est tenuis illud autem non significat
sanguineum igitur in suis pinguis effusi
onem est confusi et subrubeo colore
et rubeo. In complexionibus videlicet idi
gonice significantes colores
autem non posset. Incipiamus igitur significare
facte est subrubeo et rubeo colore.
Omnia ab albo quasi significat
hec urina exposita. Oportet autem considerare
quinque colores convenit in illi
effusiones ipsi et ypostasibus
in tempore. Et quod constat quando
in superficie dicte est et significat languen
dies egrius velociter si sit urina
subrubea et citrina.

Et ea quod constat et significat multi
tudinem sanguinis et crassum et se
complexio ea constat et monstrat ad
hustionem et sedimen. Similiter et conti
gentibus coniungi subtile et sedimen eadem
significata ostendunt superfluitates
et indigestionem excepta in eadem
te vero quod subtile et sedimen est sed vero
et coloribus est rufo et subrubeo
et sedimen significat perfectam digestionem et albu
in sedimen et virido. Et diversitatem quod

discipulis et egritudinis et
species et diversas convenien
ter exposuimus.

Ad hendu sinapiu bonu R sinapis lib. j Anisi feniculi
Carui coriandri ana ʒ ij Lachete dulcis quartas iiij mellis
quantu suff. Scorsu in p(re)dicta terne tere deinde misce

Ruffus color urine ut aurū purū intensum — designat ꝑfām digo̾
Subruffus color urine ut aurū remissum

Citrinus color urine ut color pomi citrī nō remissus — designat medi
Subcitrinus color urine ut color pomi citrī remissus

Pallidus ut sucus carnis semicocte nō remissus — signant prīm digo̾
Subpallidus ut sucus carnis semicocte remissus

Caropos ut vellus camelī
Lacteus ut serū lactis — signant indigestionem
Glaucus ut cornu lucidum
Albus ut aqua fontis pura

Niger ut cornu bene nigrū mortificationis — signant mortificationem
Niger ut incaustū adustionis
Liuidus ut plumbū

Viridis ut caulis
Kyanos ut uinū nigr — signant adustionem
Inopos ut color epatis

Rubicundus ut flāma ignis nō remissus
Subrubicundus ut flāma ignis remissus — signant excessum digestionis
Rubeus ut crocus orientalis
Subrubeus ut crocus occidentalis

Sinochum colica frenesi squinantis et antrax
nās crudas euacuare solent

Ruffus

Subrubeus	Subrussus
Rubeus	Citrinus
Subrubicundus	Subcitrinus
Rubicundus	pallidus
Inopos	Subpallidus
Kyanos	Karopos
viridis	Lacteus
Liuidus	Glaucus
Niger	Albus

Niger